18.6.75 ט' תמוז תשל"ה, המחיר: 5.00 ל"י 1972 שנה 39

העולם הזה

ראש הממשלה מנטרל את הממשלה ואת המפלגה

הפיטש
השקט של רבין

שמעון פרס, יצחק רבין וישראל גלילי

תשקיף

אלוף פיקוד הצפון
היכה צלם עיתונות

היחסים בין כתבי־החוץ של תחנות־הטלוויזיה הזרות בישראל לבין צה"ל עלולים להתערער בצורה חמורה, אם לא תתוקן התקרית שאירעה ביום הראשון השבוע במושב יובל בגליל, אחרי התקפת הפי־דאיון שם.

זמן קצר אחרי שכוחות צה"ל השתלטו על הבניין אותו תפסו הפידאיון, הגיעו למושב חמישה צוותים של כתבי תחנות־הטלוויזיה החשובות, היושבים בישראל. למרות שהתוקפים נהרגו, לא ניתן לכתבים להתקרב אל הבניין עד שעה 11.00 בבוקר. כאשר הגיעו לבית, פרצה שם אשה הודית בבכי למישמע הידיעה ברדיו על מות בנה. הצלמים עטו לצלם אותה בבכייה, כאשר אלוף פיקוד הצפון, האלוף רפאל („רפול") איתן, התפרץ לעברם ואסר עליהם לצלם את האשה הבוכה. הוא הסביר את האיסור בכך שאינו רוצה שתדמית זו של ישראל תצא אל העולם.

כאשר אחד הצלמים הוותיקים, לזר ביאנקו, החליף פרט במצימתו, התנפל עליו אלוף הפיקוד והיכה אותו בראשו. בנו של לזר, שהוא איש־צוות, הטיח כלפי האלוף: „אתה אולי אלוף, אבל חצוף!" בעיקבות זאת ציווה רפול על העיתונאים להסתלק מהמקום, אלים כי יירה בהם אם לא יעשו זאת. הוא אף איים על קצין־הקישור מטעם דובר צה"ל, שליווה אותם, לשים אותו במעצר אם לא יסלק משם את העיתונאים הזרים.

רק אחרי שעתיים נוספות של המתנה ניתנה לציוותי־הטלוויזיה הזרים אפשרות לצלם את הבית המותקף מרחוק, אך לא להתקרב אליו. ארגון כתבי־החוץ בישראל עומד למחות בפני שר־הביטחון על אפלייתו לרעה, לעומת העיתונאים הישראליים, ולתבוע מאלוף פיקוד־הצפון התנצלות אישית לפני הצלם שהוכה.

גולדה על אריק:
„סקנדאל נורא!"

הרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי („מוטה") גור, הרואה את עצמו נפגע ממינויו של האלוף (מיל.) אריק שרון כיועץ ראש־הממשלה לענייני ביטחון, שוחח אחרי המינוי עם גולדה מאיר, ראש־הממשלה לשעבר, בעניין זה. נראה כי השניים התייעצו בחשלכות של המינוי. לדברי הרמטכ"ל, היתה דעתה של גולדה כי המינוי הוא „סקנדאל נורא."

בינתיים התברר כי הידיעה שפורסמה השבוע, כאילו הבטיח יצחק רבין לרמטכ"ל כי „כל עוד אני ראש־ממשלה, לא יהיה אריק שרון רמטכ"ל," אינה מדוייקת. לפני נסיעתו לארצות־הברית אמנם נפגש רבין עם הרמטכ"ל בניסיון להרגיעו. בפגישה זו התבטא כי אין לו כוונות או תוכניות להחזיר את שרון לצבא, או למנותו לרמטכ"ל.

נראה כי המיכחן האמיתי ביחסים בין גור לשרון יתרחש כאשר יתלווה היועץ לראש־הממשלה לאחת מישיבות הממשלה.

הממשלה מרמה
את האזרח הערבי

בעזרת הכנסת, מתכוונת הממשלה לבצע תרגיל־רמאות כביר נגד אזרחיישראל הערבים.

בדו"ח בן־שחר נקבע שממס־ההכנסה יגוכו 100 ל"י לכל אחד משני הילדים הראשונים, ו־200 ל"י עבור כל ילד נוסף. בהצעת־החוק ביטלה הממשלה את הגיכוי, והנהיגה במקומו תשלום למישפחה מטעם הביטוח הלאומי.

אך בעוד שלא שונה התשלום עבור שני הילדים הראשונים (100 ל"י לכל אחד), הורד התשלום לכל אחד מן הילדים הבאים מ־200 ל־125 ל"י. אך „יצחאי־צבא" יקבלו עבור כל ילד כזה 75 ל"י נוספות. לפי החוק, הוגדר המושג „יוצא צבא" כך, שכל אזרח יהודי נכלל בו, אם שירת בצבא ואם לא, וכל אזרחי ישראל הערביים אינם נכללים בו. התכסיס כולו נועד כדי לעודד מישפחות מרובות־ילדים יהודיות, אך לשלול את הכסף ממישפחות ערביות.

תם הוויכוח
על דו"ח אגרנט

עם הפירסום הכתבי־רשמי של השגות דויד אלעזר על דו"ח אגרנט, תם למעשה הוויכוח על מיסמך זה.

דדו לא עורר נקודות חדשות בהשגותיו, אלא חזר על הידוע זה מכבר: שהוועדה פירשה שלא כדין את סעיף־החוק המבטיח את זכויות הנחקרים, שדיין אשם באי־גיוס המילואים בזמן, ושאמ"ן לא העביר לרמטכ"ל את מלוא דו"חות המודיעין על תכונת האויב. נקודות אלה מוסכמות, למעשה, על הכל.

אחרי שדדו ויתר על מאבק ציבורי על הדו"ח, נסללה הדרך להחזרתו לתפקיד־חי־רום בצה"ל, העשוי להיות בעל משמעות ממדרגה ראשונה במיקרה של מילחמה.

„עמואלה"
שופצה וטוהרה

סרט־היוקרה הפורנוגרפי „עימנואלה", המתאר במפורט את עלילותיה ומישגליה של צעירה צרפתית נימפומנית בבאנקוק, יוצג גם בישראל, אחרי מסע־ניצחון בבתי־הקולנוע של אירופה.

אולם הצנזורה הישראלית קיצצה את רוב הסצינות האירוטיות שהקנו לסרט את תהילתו המיוחדת, ובכך נשלה ממנו את עוקצו. בין השאר קוצצה סצינה שבה מעשנת בדרנית במועדון־לילה דרך אברי־המין שלה, סצינה שבה נבעלת גיבורת־הסרט שלא כדרך־הטבע על־ידי מתגושש שקיבל אותה כפרס על ניצחונו, וסצינה שבה הולכת הגיבורה עם איש צוות־אוויר לנוחיות המטוס, כדי לבוא עימו שם ביחסים. לעומת זאת, קבעה הצנזורה משום־מה שמותר להראות מישגל עם נוסע על המושבים הרגילים של המטוס, מתחת לשמיכה.

פיקוח מיפלגתי על
שבועון הקיבוץ הארצי

בעיקבות סערת־הרוחות שהתחוללה סביב פירסום מאמרו של הסופר רן אדליסט, בהשבוע, ביטאון הקיבוץ־הארצי — בו קרא לפעולת־מנע אלימה נגד החוגים הימניים־הקיצוניים במדינה — הועלתה הצעה להטיל פיקוח על הביטאון. כיום מהווה מערכת השבוע

מישפטים על
עבירות החניה
– בסוף 1976

להישותם של שופטי תראביב לדו"ח שום דו"חות חניה על חניה בניגוד לחוק מכסכת את בית־המישפט לתקופה בלתי מוגבלת. שופטי התעבורה משתדלים מאוד להכריע את הקאב של השוטרים הזוטרים. בבית־המישפט לתעבורה מתנהלים עתה לדיון עשרות אלפי תיקים של עבריינות־חניה, שיהיו כנ לשום את בריות־הקנס שהוטלה עליהם בדו"חות.

מי שמקבל כיום דו"ח חניה בתל־אביב ואינו משלם את הקנס, צפוי למישפט רק בסוף שנת 1976.

ריצ'ארד ברטון
ישחק בארץ?

ריצ'ארד ברטון עשוי להגיע לארץ, כדי להשתתף כמחרטת פרט בהפקה גרמנית, על־פי סיפורו של הסופר הפולני מארק חיאסקו, שנקרא במקור „ביום מותו". הוא נכתב על־ידי הסופר הפולני הגולה בעת שהייתו בישראל, כשעבד כפועל־בניין, לפני שחזר לגרמניה ונפטר שם. הסיפור פורסם בהמשכים ב„העולם הזה" ועליתו מתרחשת על רקע חברת השוליים הישראלית.

הממשא־ומתן עם ריצ'ארד ברטון טרם סוכם סופית. אולם הסיכויים הם שהוא ייאות להשתתף בסרט בתפקיד הראשי.

העתונאים נגד
דו"ח בן־שחר

תוכנית הרפורמה במיסוי על־פי המלצות ועדת בן־שחר עלולה לעורר התנגדות, מכיוון אותו לא חזתה הממשלה מראש. דווקא האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל עשוי להיות הגוף הראשון שיתקומם כנגד הרפורמה.

העיתונאים סבורים כי ההחלטה לצרף את הוצאותיהם־בתפקיד לסך־כל הכנסותיהם החייבות במס, עלולה לגרום בעקיפין להגדלת מס העיתונאי בארץ ולפגיעה בחופש העיתונות. שכן, עם התקנות החדשות, יתחמקו עיתונאים משיחות טלפוניות או מנסיעות ארוכות לצורך בדיקה ובירור של הידיעות, כיוון שעל הוצאות אלה יהיו חייבים לשלם מס מכיסם.

האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל עומד לפנות לוועדת־הכספים של הכנסת, להציג בפני חברי הוועדה את ההשגות של העיתונאים, ולתבוע שינוי ברפורמה לגביהם. אם תיכנע הממשלה ללחץ העיתונאים, זה עלול להיות פתח לכניעה גם בפני קבוצות־לחץ אחרות, שיש להן טענות לא פחות טובות ומוצדקות נגד חיובן במס על הוצאות הכרחיות לעבודה.

ויכוח על הוויכוח לגבי
הפרישה מהמערך

טרם ברור אם ועידתה הקרובה של מפ"ם, המיועדת להתכנס בחודש דצמבר הקרוב, אומנם תדון בבעיית פרישתה של המיפלגה מהמערך, המשותף לה ולמפ־לגת־העבודה. בשלב זה נערך בתוככי מפ"ם ויכוח אם אמנם יש להתיר ויכוח בוועידה על נושא זה.

מנחיגי המיפלגה טוענים כי כך דיבר פומבי בפרישה מהמערך עלול להחריש את יצחק רבין כראש־ממשלה, ולדחוק אותו לכיוון ממשלת ליכוד לאומי. לעומתם טוענים מחייבי הוויכוח כי מורת־הרוח בקרב חברי השורה במפ"ם מהמערך כבר גרמה לגילויים גוברים והולכים של חוסר הזדהות הקיבוץ הארצי עם המיפלגה.

חבויה נגד המכס

נסיון ראשון מסוגו בישראל ייעשה על־ידי שלום הלוי, בעל „המגרר", שהורה לפרקליטיו להכין תביעות אישיות נגד אנשי מחלקת החקירות של המכס.

הפרקליטים, עורכי־הדין יצחק טוניק ויעקב מלץ, בודקים את שאלת האחריות האישית של אנשי המכס לנזקים הגדרמים כתוצאה מפעולתם. המכס האשים את הלוי בשורה של עבירות, שחלק מהן התברר כלא־נכון, אך הפירסום עליהן גרם לו נזקים כבדים. מסתבר כי במיקרה שאנשי־החוק חורגים מסמכותם, או מפעילים את הסמכות שלא כדין, ניתן לתבעם לתשלום פיצויים אישיים.

ההתנצלות כפולה!!

מהפכת הגילוח בישראל
הצליחה מעבר לכל תחזית

יותר מזה, היא עברה גם את גבולות הארץ וקבלנו הזמנות יצוא רבות ולאלה יש עדיפות, כמובן. לכן לא יכולנו למלא את דרישות השוק המקומי.

אנו מבקשים סליחה ועוד פעם סליחה על המחסור הזמני.

אנו מכפילים עתה את היצור על מנת לספק את הביקוש המדהים של

דיפלומט TWIN II
הסכין הכפול

מה תעשה בינתיים?

1. חפש בכמה חנויות, יכול להיות שבאחת מהן ישחק מזלך ותמצא את דיפלומט TWIN II הסכין הכפול.
2. אם בידך ידית אחיזה של אחת החברות מחו"ל אתה יכול לקנות רק את המחסנית של דיפלומט TWIN II הכוללת 5 סכינים כפולים המתאימים גם לידיות אלה.
3. שלח לנו את שמך וכתובתך ואתה תהיה הראשון לדעת מתי והיכן אפשר להשיג את הסכין הכפול.

אנו מבקשים את הגברים בישראל להיאזר במעט סבלנות עד שנוכל לספק את דיפלומט TWIN II הסכין הכפול לכל דורש.

Diplomat

שיא הפיתוח של סכין הגילוח

הפצה: "דיפלומט" בע"מ, טלפון 35044 תל אביב

פרסום ד"ר קמכאן

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טיפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי בע"מ. • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קוראי יקרי,

יש הרבה סיבות טובות בעולם שלא להתקנא בהודים. למרות זאת, דומני, היו השבוע הרבה ישראלים שחשו יותר מאשר שמץ של קינאה בהודים כאומה, וכאומה דמוקרטית. הייתי ביניהם.

לכאורה אין שום קשר בין פסק־הדין שפסק השבוע בית־המישפט בהודו, בו הר־שיע את אינדירה גאנדי, ראש־ממשלתה של הודו, בשחיתות, לבין ישראל.

ואף־על־פי־כן, דומה כי התגובה האינס־טנקטיבית של ישראלים רבים למישמע פרשת אינדירה גאנדי היתה: האם זה יכול היה להתרחש אצלנו? האם ייתכן כי בישי־ראל יועמד ראש־ממשלה, או אפילו שר בממשלה, לדין באשמת שחיתות?

אינדירה גאנדי אינה לגבי ההודים רק דיין. הדבר התבקש מאליו נוכח התעוררותן מחדש מעל במת הכנסת.

פעמיים בעשור האחרון היה זה העולם הזה שעורר את פרשות שוד העתיקות של מי שכיהן אז כשר־הביטחון, משה דיין. בשני מסעי־גילויים, בשנים 1968 ו־1971, גיסה העולם הזה כעיתון וכסיעה בכנסת להעמיד את השחיתות האישית והציבורית שהיתה כרוכה בשוד העתיקות של דיין, כנושא מרכזי לדיון ציבורי.

סברנו אז, כמו היום, שגילוי של שחיתות אצל אישיות ציבורית בכירה, אינו בגדר חולשה אנושית שניתן להשלים עמה, לסלוח לה ולהתעלם ממנה. עשינו מאמצים להפעיל גם את הרשויות המתאימות, כמו היועץ־המישפטי לממשלה והמישטרה, לא מתוך שאיפת נקמנות באיש אלא מתוך הכרה שטבע מושחת המיתגלה במנהיג לאומי סופו שיתנקם בעם שהוא מנהיג אותו. דומני שכיום אין עוד צורך להסביר אמיתה זו. היא הוכחה גם למסונוורים רבים במחיר יקר מאוד. מחיר תלייה של מילחמת יום־הכיפורים.

קולנו, באותם מסעים ציבוריים, נשאר כקול קורא במידבר. הציבוריות הישראלית, כולל יריביו הפוליטיים המושבעים של דיין, פשוט התעלמו והורידו מסדר־היום נושא בלתי־נעים זה.

השבוע היא צף ועלה מחדש. דב זכין, ח"כ מפ"ם — אותה מיפלגה שהצטרפה בשעתו לקשר השתיקה וההתעלמות ממעי שי השחיתות של משה דיין — עורר את הפרשה שוב, בשאילתה שהגיש לשר החי־נוך־והתרבות אהרון ידלין. מידע שהתפר־סם בביטאון מפ"ם על המישמר, סיפר כי ח"כ משה דיין ממשיך בהפרות העתיקות הבלתי־חוקיות שלו באתר הארכיאולוגי באזור באותו מקום עצמו, ערב מיבצע כראמה בירדן, כימעט ואיבד שר־הביטחון את חייו בשל תאוות החפירה שלו. היה זה ב־1968. מפולת שאירעה במקום החפירה קברה את משה דיין תחתיה. הוא היה זקוק לאישפוז ממושך כדי להינצל. סימני אותה תאונה ניכרים בו עד עצם היום הזה.

בשעתו, כאשר עוררנו את פרשות החי־פירות הארכיאולוגיות של משה דיין, בסיד־רת שאילתות לשרי־הממשלה בכנסת, עשו כולם יד אחת כדי להתחמק מתשובה שע־לולה היתה להביך את חברם לממשלה. ניתן היה להניח שמאז המילחמה אירע משהו בתחום זה. שהרגישות לעבירות פליליות של אישים בכירים גברה. היה יסוד להאמין שאם חבר בקואליציה מציג שאיל־תה בנושא זה לשר בממשלה, לא ינסה זה להתחמק מתשובה. משהו בכל זאת הישתנה במדינה.

אהרון ידלין לא שמע על כך, כנראה. שר החינוך־והתרבות בממשלתו של יצחק רבין זכר כנראה רק את הרישא בהצהרתו של ראש־הממשלה כי ממשלתו תהיה ממ־שלת המשך ושינוי. בנקודה זו בחר להת־עלם מהסיפא. בסיגנון המוכר הישן הוא בחר לטאטא את הבעייה מתחת לשטיח.

„למישרד החינוך־והתרבות אין מידע על החפירות הארכיאולוגיות של ח"כ דיין," התחמק ידלין בעת שעלה להשיב בכנסת לשאילתה של דב זכין. „לא הוגשה גם שום תלונה רשמית בעניין."

היה זה ציטוט כמעט מדוייק של דברי קודמו בתפקיד, יגאל אלון, כאשר נדרש להשיב בנושא. הקורא התמים יכול היה להאמין שהעניין הוא פורמאלי בילבד. הנה, יעבירו לשר הנכבד את המידע הד־רוש, מישהו יתנדב גם להגיש תלונה רשמית למישטרה נגד דיין, והכל יבוא על מקומו בשלום לפי החוק והסדר הטוב. אשרי המאמין.

בדיוק בצעדים אלה נקטנו בעת מסע הגילויים האחרון על שוד העתיקות של דיין, ב־1971. פירסמנו רשימה מפורטת וארוכה של כל החפירות הבלתי חוקיות שלו. הרשימה הועברה לא רק לידיעת שר החינוך־והתרבות, אלא גם לשרי המישפ־טים, המישטרה והאוצר. דן בן־אמוץ, ש־השתתף אותה תקופה בעיתון, הגיש תלונה רשמית למישטרה. המישטרה גילתה אז זריזות בלתי רגילה, סיימה את החקירה תוך 48 שעות. המסקנה: אין עניין ציבורי בפרשה, אין הוכחות לעבירה על החוק.

לפי נוסח הדברים של ידלין, קרוב לוודאי שזה מה שיקרה גם אם מישהו יתלונן שוב על דיין.

אגב, טענתו של ידלין כי הוא מנוע מלנקוט פעולה כל זמן שלא הוגשה תלונה רשמית, היא מופרכת מעיקרה. לפי היגיון עקום זה ספק אם מיכאל צור היה יושב היום בכלא. ספק אם אותם ספקים ששילמו שוחד לפקידי מישרד־הביטחון והשחיתום תוך סגיעה בביטחון המדינה, היו נעצרים ומועמדים לדין.

אהרון ידלין לא הוכיח אומץ־לב גדול יותר מקודמיו שעסקו בפרשה. צדקנותו המקצועית והתיימרותו המוסרית לא עמדו במיבחן הראשון שנדרש לו.

בינתיים נותר לנו רק להתגעגע לימים בהם הדמוקרטיה הישראלית תשתווה לזו ההוגה בהודו.

אלוף תמיר

ארכיאולוג דיין (אחרי התאונה בחפירה באזור 1968)

ממשלת המשך —

ראש־ממשלה. קודם כל היא דמות כאריז־מטית שהיקף השפעתה חורג אפילו מעבר למה שאזרח ישראלי ממוצע, הנוהה אחרי דמויות כאריזמטיות, מסוגל להבין ולת־פוס. עדיין מהחפת מעליה ההילה של אביה האגדי, מייסדה של הודו החדשה, מהאטמה גאנדי. גם שנותיה בשילטון הן כה ממושכות, עד שמאות מיליוני הודים רואים בה ריבון טבעי שנועד להנהיג את הודו המודרנית.

והנה, כל אלה לא עזרו לה. כאשר הוכח כי חרגה מסמכויותיה וכי לצורך אבטחת שילטונה נקטה בשיטות שריח שחיתות נודף מהם, היא הורשעה בעבירה פלילית כמו הניקלה והאחרון שבכת המנודים.

הלקח שלימדה השבוע ארץ הפרות הק־דושות את ישראל היה שבדמוקרטיה אסור שההיגמה פרות קדושות.

■ ■ ■

אי־אפשר היה שלא להקיש השבוע את פרשת אינדירה גאנדי לפרשיות משה

שר־החינוך ידלין
— לחיפוי

מכתבים

העשות — לא דיבר

הגיע לידי גיליון העולם הזה (1938) הדן בהרחבה בנושא ההתנחלות. פרט להערות המערכת בנדון, מתפרסמים בו מיכתביהם של מיספר קוראים השייכים למחנה־השי־לום, והם ממש צלולי־דעת (ערן רוזנברג מקיבוץ חצור, חנה לוין מתל־אביב, רמי סיכמן מגיבעתיים ואבנר תבור מפתח־תיקווה).

הראשון מבין המוזכרים לעיל אף ציין כי דיכוי ההתנחלות ההמונית על־ידי הממ־שלה מילא אותו גאווה בתנועתו, השומר הצעיר, לאחר שנים רבות של אכזבה אשר את סיבותיה לא הזכיר, לצערי.

רצונם של הכותבים הנ"ל בשלום, וב־ייחוד בינתם, ממש מרגשים, אבל אין זאת אומרת שאין בכוחם לעשות יותר למען השלום. אמרו חז"ל: „גאה דורש נאה מקיים". ייתכן שבעתיד יצליחו להתעלות לדרגתו של תניך השומר הצעיר (גם הוא) אודי אדיב, ואף יעשו למען השלום.

משה אייזנמן,
אוניברסיטת פרינסטון, ארצות־הברית

לא רוצים לרדת!

העלייה ממיזרח וממערב ירדה לאפס כימעט, ובאותה עת יורדים מהארץ צעי־רים רבים, ביניהם זוגות צעירים עם ילדים. לא המצב הביטחוני מפחיד אותם, אלא קודם־כל בעיית הדיור. לרוב הזוגות הצעי־רים אין כל אפשרות לרכוש דירה לפי התנאים של מישרד־השיכון.

כשצעירים עוזבים את הארץ, זאת מכה לביטחון המדינה. לא רק הפנטומים והשר־מנים חשובים — בלי ידיים של צעירים, כל הסכניקה לא שווה גרוש. אבל על זה אין איש חושב.

שני מגנונים אדירים יש בארץ, שבימים בלי עלייה אין להם מה לעשות: הסוכנות היהודית ומישרד־הקליטה. מפחד שיאמרו שאין להם עבודה מעשית, והכסף זורם — החליטו לעשות למען החזרת יורדים. בש־ביל אלה מוכנים לתת ולתת, רק לא לאלה היושבים בארץ, עובדים קשה והולכים למילואים.

האם אין זה הגיוני יותר למנוע ירידה, ולאפשר לזוגות צעירים לרכוש דירות ב־תנאים של עולים חדשים? בפרט שאין עכשיו עלייה גדולה? אסור להשאיר את עניין הדירות לזוגות צעירים בידי מישרד־השיכון, שתנאיו הם כאלה שרוב הזוגות הצעירים אינם יכולים לעמוד בהם.

אם רוצים למנוע ירידה נוספת של צעי־רים, יש לעשות משהו ממשי בנדון — ובדחיפות!

נעמי וזמן חנני, ירושלים

מנהיגי מגש־הדם

למעשה, מאז 1965, עת התגלו הפרטים על המו"מ החשאי בשנת 1954 בין ישראל למצרים, בתיווכו של חבר הפרלמנט האנגל־י־יהודי מוריס אורבך, מציקה המחשבה העיקשת כי מי שנתן את ההוראה לביצוע „עסק־הביש" במצרים, לא התכוון כלל לסכסך בין מצריים לארצות־הברית או בין מצריים לבריטניה — אלא דווקא בין מצ־ריים לבין ישראל. ובכך התכוון לחנוק את הצעידה לקראת השלום בעודה באיבה.

מחשבה זו מציקה עד למחנק!

כיוון שפירושה הוא כי מי שנתן את ההוראה לביצוע „עסק־הביש" במצריים, דן בר־בראג למוות אלפי בחורים, חיילים, אזרחים, נשים, זקנים וטף. המו"מ הנ"ל התנהל בשנת 1954, עת בן־גוריון ז"ל ישב בשדה־בוקר, ומר משה שרת ז"ל כיהן כראש־ממשלת ישראל וכשר־החוץ שלה.

ביוני 1954 התקבל מיכתבו של נשיא מצריים, גמאל עבד אל־נאצר המנוח, שבו הודיע למר שרת כי מרגע זה פתוחה תע־לת־סואץ לסחורות ישראליות באוניות ה־נושאות דגל זה. כבר באותו יום נחכרה אוניה שודית והעבירה סחורה מנמל חיפה לנמל אילת, כאשר כל הפרטים רשומים בניירותיה. האוניה עברה בשלום.

דבר זה גרם לפאניקה בחוגים המקורבים לבן־גוריון, והם תיכננו לסוצץ מו"מ זה בעודו באיבו, קודם שהציבור הישראלי ירגיש בנעשה סביבו. מתוך כך היתה חובה עליהם לגרום לבחירת גוף מיבצעי חסר־ניסיון בסעולות־חבלה, ולכך הגוף

(המשך בעמוד 6)

ים ההפתעות של בזוקה

איריס רוזי, מקיבוץ סאסא
זכתה בסירת גומי עם משוטים בהגרלה הראשונה שהתקיימה ב־1.6.1975.

למאות הזוכים בכדורי ים, חולצות טריקו ומטקות נשלחו הפרסים לבתיהם.

כמעט פרסים במבצע הפרסים הענק!

1 מפרשית גלית
6 סירות גומי עם משוטים
1 שעון צלילה זניט
4000 כדורי־ים
1047 חולצות טריקו
500 זוגות מחבטי־ים (מטקות)

תנאי ההשתתפות

כל השולח 10 עטיפות בזוקה אל "מבצע בזוקה"
ת.ד. 33150 תל־אביב, וישלים את הסיסמא: "כיף לי עם
ישתתף בהגרלה שתערך מידי שבועיים החל ב־1 ביוני ועד ל־15 באוגוסט.
כל המשתתף בהגרלות הדו־שבועיות, יישתתף גם בהגרלה הגדולה
שתערך ב־15 באוגוסט, בה יוגרלו מפרשית ושעון צלילה.

כל המרבה במשלוח העטיפות, מגדיל סיכוייו לזכות.

ההשתתפות בכל ההגרלות אסורה על עובדי חב' בזוקה ועובדי פרסום אריאלי.

כיף לי עם בזוקה

אריאלי

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

הזה ייפול בידי המצרים. כדי שהרשת לא תוכל לברוח ממצריים, לא הוכן לה כסף לשעת־החירום, וכן לא הוכנו דרכונים. ובכלל לא הוכנה דרך־נסיגה כלשהי, כיוון שנפילתם של מרסל ניניו וחבריה בידי המצרים היתה חלק מן התוכנית. אילו הצליחו להסתלק משם, היו מקלקלים תוכנית שטנית. המצרים לא היו יודעים כי ישראל תוקעת להם סכין בגב.

אך אותו סכין שנתקע בגבו של נשיא מצריים, נתקע גם בגבו של ראש־ממשלת ישראל. נאצר, אשר הבין את כללי המישחק טוב יותר מעמיתו הישראלי, המשיך בכל־זאת במו"מ ההשאי. וכן לא סגר את תעלת־סואץ. המו"מ הופסק בפקודתו של משה שרת ז"ל, ואילו תעלת סואץ נסגרה למעבר סחורות ישראליות רק לאחר נסיון־הנפל להעביר את דגל ישראל בתעלה, על־ידי האוניה בת־גלים שכל מיטענה כלל דגל ישראלי בילבד.

לעג הגורל הוא, כי שבועות מיספר אחרי התעוררות הפרשה מחדש בישראל, בעיקבות הכתבה הטלוויזיונית על „הפרשה", פירש יצחק רבין, ראש־הממשלה הנוכחי, את דרישותיה המדיניות של ישראל, במו"מ הרעשני בין ישראל למצריים בתיווכו של מזכיר־המדינה האמריקאי הנרי קיסינג'ר. והן: א. הפסקת המילחמה דרך האתר; ב. ריכוך החרם הערבי נגד ישראל; ג. מעבר סחורות ישראליות באוניות זרות משתיפתח התעלה.

אלה היו בדיוק אותם דברים שהובטחו וניתנו על־ידי נשיא מצריים גמאל עבד אל־נאצר, בשעתו. אלא שלצערנו, מר רבין לא היה די פיקח כדי להבטיח בתמורה מהנדסים וטכנאים ישראליים שיעזרו בפיתוחה של מצריים, מה שהיה הסעיף הרביעי שביקש נשיא מצריים במיכתבו מ־1954.

מצער הדבר כי צריך היה לבזבז הון־עתק, שיכול היה לשנות את פני העולם, על כמויות עצומות של נשק, שנצברו והושמדו בשני צידי העבולות בכל מדינות המרחב — מאז ועד היום.

מצער עוד יותר שצריכים היו ליפול מאז עשרות אלפי אנשים צעירים, משני הצדדים — מהם לפחות חמשת אלפי הרוגים ישראליים. כיום מתחנן ראש־ממשלת ישראל לאותם דברים שלפני 21 שנים בילבד הוצעו לישראל על מגש של כסף. אבל ידם של אלה שהעדיפו את מגש־הדם עדיין נטוייה, בתיקווה להנהיג את המדינה אל המילחמות הבאות.

מתוך כך גם ברור כי נשיא מצריים הפתיע את יוזמי „עסק־הביש" בדונו את רוב אנשי הרשת למאסר בילבד. קרוב לוודאי כי ליוזמים היה עדיף עונש־מוות לכל הרשת כולה. כך היה קל להם יותר להציג את נשיא מצריים כ„חייתו־אדם," והיה קל יותר להסית למילחמה נגד „הרודן המצרי".

אזרח המשרת במיזואים
ובניו בדרך לצהל, אשדוד

קאסטרו כיהודי מוסווה

כמסקנה מדיברי הקורא החיפאי יצחק אפולונסקי (העולם הזה 1966), האומר: „גם אורי אבנרי הוא דתי מוסווה, וזקנו יעיד על כך," נשאר לי להבין שגם פידל קאסטרו הוא בעצם יהודי מוסווה, וזקנו יעיד על כך.

שלא לדבר כבר על קארל מארכס והוצ'־מין, שהיו בעלי זקנים לתיפארת.

אני עצמי דתי בלתי־מוסווה, שאינו מגדל זקן — רק שפם.

יוחאי שורק, חדרה

ישראל אשמה בהחמרה

חשוב שנדע את האמת הגלוייה פה, והמוסתרת ברובה בארץ. אמריקה כועסת על שהישראלים נוקטים צעדי־השהייה, אשר לפגוש את ההתמרמרות בעיתוני יום הראשון ובסקירות הנרחבות יותר של רישתות־הטלוויזיה. כדי לא להישמע רוגזים יתר על המידה, קוראים לזה כאן מישחקי־עיכוב (כותרת־עיתון מצורפת).

מתברר שהמימשל האמריקאי לא מוכן להמשיך זמן, זאו גם הסיבה שהנשיא פורד לקח את מקומו של קיסינג'ר והוא אינו מהסס לשחק את השח־מת המיוחל־תיכוני מול סאדאת, כשאינו מתעלם לרגע מן השעון שעל השולחן. אם לא יושג הסדר־ביניים, העימות יעבור לז'נבה.

לזה מחכים הרוסים, כי אז גם הם יוכלו להצטרף. אמריקה יודעת כי התיקוות הישראליות שמדינות ערב יתחילו להילחם בינו לבין עצמן ושהיא, אמריקה, תפתור את בעיית האנרגיה בעתיד הקרוב, קלושות ביותר, העובדה שעיראק וסוריה נמצאות במצב של איבה בגלל הנהר פרת, ושקיים חיכוך בין לוב ומצריים ושלבנון שרוייה במשבר, אינה מקנה לישראל את הזכות לנסות להרוויח זמן בעוד שהרווח האפשרי אפסי וכלל אינו מובטח.

אל לה לישראל להיות מופתעת מהחמרה נוספת ביחסים, שרובה־ככולה תהיה שוב בגלל ראיה מוטעית של המצב לאשורו. חבל שעדיין לא נפקחו העיניים, ומעטים הם הפועלים למען שינוי בהלך־המחשבה השולט.

ימשיך לפחות העולם הזה להתריע.

יריב עמית,
פילדלפיה, ארצות־הברית

פלסטר לדוידי

יש אלוף־מישנה (מיל.) אחד ואהרון דוידי שמו, שרשם פרקים נועזים בתולדות הלחימה במילחמות השונות מאז קום המדינה. אבל מסתבר שאותו אלוף־מישנה אינו מסתפק בכך. הוא חולם על עוד.

והרי כמה פנינים, מן הראיון שנתן ל־ידיעות אחרונות ב־6 ביוני: „המתירנות המינית מחלישה את כוחנו הצבאי..." (בנוסף ל...?) או: „במדינות שבהן המדינה היא ערך נעלה, אינך מוצא מתירנות מינית..." (איזה מדינות, למשל?)

„התירנות של מילחמת ששת הימים בכך שהיא נתנה לנו גבולות־ביטחון" (וע־

יוסף שורץ
פלסטר רק מועיל

בודה לגננים ולעושי־המציבות). או: „אני חושב שהניבחרת הנוכחית היא נבחרת טובה." (ובכן, כמה נגעה? 7:9 או 6:8?)

„...אלא מילחמת־מגע בכל מקום שהוא, מכל כיוון, לכל מקום." (כל הכבוד, באמת! יש לך תיאבון. תיזהר רק שלא תגיע לסוף העולם.)

והשיא: „כל יהודי בארץ חייב לומר: אחרי המילחמה הבאה אני מוכן לזון שאחריה." יופי! לילה טוב, דוידי, וחלומות־פז. ואל תשכח לקנות לך פלסטר. זה יכול רק להועיל.

יוסף שורץ, בני־ברק

אורי גלר לא היה מאושר

ברצוני להודות להעולם הזה על ששלח לי עותק של הגיליון מחודש פברואר שנה זו. המאמר שעסק באורי גלר, באותו גיליון, היה מאיר־עיניים, ואין ספק כי זהו אחד הסיפורים המעמיקים ביותר שהתפרסמו עד היום אודות האיש. אני משוכנע כי אורי גלר לא היה מאושר ביותר לקרוא אותו.

אחד הפרקים בסיפרי קסמיו של אורי גלר ייקרא „הוא לא רימה את הישראלים!" ויזכיר את גילויי העולם הזה בנושא. ברצוני לבקש את רשותכם להעתיק קטעים מן המאמר המקורי (הוא תורגם עבורי לאנגלית על־ידי ד"ר שרה פיינשטיין משיקגו).

תמהתי מאד על שאף אחד מכיתבי־העת המתפרסמים באמריקה לא התייחס למאמרכם הנ"ל. שני עיתונאים שבאוזניהם קראתי איתו, גילו בו עניין רב! אני מקווה לקבל את רשותכם להעתיק את המאמר, ובביקורי בישראל (בתוך החודש הקרוב) אשמח לקפוץ למישרדי המערכת ולשוחח עימכם בנושא.

ג'יימס ראנדי, ניו־ג'רזי,
ארצות־הברית

הכמות מעידה על האיכות

1.254.066

1.254.067

שפופרות שמפו רויאל נמכרו בשנת 1974

שמפו רויאל
השמפו האידאלי
לכל סוגי השיער;
ירוק - לשיער יבש
אדום - נגד קשקשים
כחול - לשיער שמנוני ורגיל
צהוב - בתוספת מיץ לימון טבעי

שמפו רויאל
זכה במקום ראשון
בקניה הטובה והמוצר הנבחר

עץ הזית

פרסום מלך

מכתבים

החתול המסורס

מעשה בחתול יפה־תואר ויפה־מראה ש־בעליו אהבו אהבת־נפש, שמר עליו מכל מישמר וחינכו לפי כל כללי הנימוס וה־מוסר. אולם, אך הגיע החתול לפירקו, שכח את כל התורה שספג ותחל מתערע ומתבריין. עם שקיעת החמה היה מגיח לפשיטות ניאוף וזימה, רץ אחרי החתו־לות בעיר, אוסר מילחמה על מתחריו וחוזר הביתה עם שחר מזוהם, קרוע ושסוע, כולו פצע וחבורה ומכה טרייה.

לשווא ניסה בעליו להחזירו למוטב בגע־רה ובהטפת־מוסר. אך התאושש הנוכל ה־קטן מפצעיו, היה יוצא שוב להרפתקותיו הליליות עם חתולות־החן, ושוב חוזר הביתה מרושש ומרוסק בכל אבריו. ראה האיש שיצר־המין המוגזם יעביר את החתול־שעשועיו מן העולם, קם ועשה מעשה: סירס את הנואף הקטן.

לימים, כאשר החלים החתול מהניתוח, שוב החל להיעלם ללילות שלמים. אך הפ־עם היה חוזר נקי ומצוחצח, עם פרווה שלמה ומבריקה, כיאה לחתול מבני־טובים. תהה האיש על התופעה, ושאל: „אולי תגיד לי מה אתה עושה עכשיו בלילות בחוץ. וכיצד זה אתה חוזר נקי, מצוחצח ושלם בכל אבריך?"

„פשוט מאד," השיב החתול. „עכשיו אני יוצץ..."

אליעזר אדחנני, תל־אביב

שימותיו של עיתונאי

בתגובה על אשר פורסם (העולם הזה 1970) אודות ביקורי בסירות של שובתי מחלקת־הים של קצא"א מול חוף אשקלון, אני מרשה לעצמי להעיר כי אומנם ראיתי במקום את כתב העיתון, יוסי יגאי. כאשר שאלתי אותו מדוע אין הוא מנהל רשימות ומדוע אינו עוקב בדקדקנות אחר המתר־חש, תוך שימוש בנייר ועיפרון או ברשמ־קול, ענה לי כי הוא נוהג לדווח על סמך זיכרונו, בשיטות־עבודה משלו.

הדבר ניראה לי תמוה מאד, בעיקר משום שיוסי יגאי טען כי הוא אמור לבלות על הסירות במשך מיספר יממות. בשיטות־דיווח כאלה, אין פלא שהדיווח המילולי אשר פורסם בעיתונכם אינו מתאר את האמת, אלא רק את סיגנון כתיבתו ואת עולמו הרוחני של כתבכם הנ"ל.

החלק המהימן היחידי בכתבה שפורסמה בעיתונכם הוא הדו"ח המצולם של עידן אגמון. צילומיו הם ברורים ואמיתיים, כיאה לעיתונאי ישר־דרך.

מאיר פעיר, ירושלים

● אין העולם הזה מבקר את הטכניקה של עבודת ח"כ פעיל כהיסטוריון, ואין ח"כ פעיל מוסמך לבקר את שיטת העבו־דה של עיתונאי. חבל שח"כ פעיל לא צייין אף במילה אחת ב מ ה, לדעתו, לא דייק יוסי יגאי בדיווחו, והסתפק במתיחת בי־קורת אישית, לא עניינית.

העירייה משלמת הכל

קראתי בעניין רב את הכתבה „מימון ל־מיפלגות — גם בעיריית תל־אביב" (העולם הזה 1970). אולם כשהתחלתי לבדוק את שמות המוסדות, התבררה לי עובדה מפ־תיעה. מתוך כ־130 מוסדות המופיעים ברשימה, 19 חוזרים פעמיים במקומות שונים. הסכומים המחוייבים ואחוזי התש־לום מטעם העירייה זהים בכל המיקרים,

(המשך בעמוד 8)

ח"כ פעיל על סירת קצא"א
הפוסל — במומו פוסל

מכתבים

(המשך מעמוד 7)

ולעיתים מופיע מוסד אחד באותיות גדולות ובפעם אחרת באותיות קטנות. לדוגמה: איחוד הקבוצות והקיבוצים 104,369.6 — 33% באותיות גדולות, ואחר־כך שוב אותו מוסד, הפעם באותיות קטנות אבל הסכומים זהים.

שאר המוסדות שמופיעים פעמיים הם: אגודת חסד ואמת וגמילות־חסדים; בית בני־ברית בישראל; בית צעירות מיזרחי; הסתדרות פועלי אגודת ישראל; הסתדרות הנוער הלאומי; הפדרציה הציונית דרום־אפריקה; מועדון לאשה; בית־ספר תיכון דתי מורשת; מכבי תל־אביב; קופת־חולים לעובדים לאומיים; קופת־חולים אסף וכו'.

מן הראוי היה שבכתבה כה חשובה לא תיפולנה טעויות רבות שכאלה, שאין לדעת אם נעשו בשגגה אם לאו. כדאי לשמור על רמתו של העיתון כפי שהיתה עד כה, ולא להטעות קוראים.

אבי קליימן, תל־אביב

● כתב העולם הזה משיב: המס שבו מדובר הוא מס על מיבנים ומיגרשים. כאשר למוסד אחד יש יותר ממיבנה אחד, הוא מופיע ברשימה יותר מפעם אחת, שכן העיריה משלמת במקומו עבור כל מיבנה ומיגרש שלו.

פרס קאנוסה בקאן

אני מאמין באמונה שלמה שחברה צודקת היא חברה סוציאליסטית, בנויה על חופש פרלמנטארי נוסח המערב, ולא חשוב מה שמוקיוני הגוש הבלתי־מזדהה, ורבם הוצ'ו־מין אמרו וכתבו. ואם איזה במאי

אליעזר קופל
קאנוסה בקאן

קולנוע מוכר לוקשים „פרוגרסיביים" (העולם הזה 1969), נא להסיק מסקנות שזוהי גיזענות בעטיפה אדומה אפרו־אסיאתית.

תודה על הפרשנות המבריקה. הוכחתם שאתם שמים פס על מוסכמות. נתתם את פרס קאנוסה לביזיון של קאן.

אליעזר קופל, אנטוורפן, בלגיה

המדינה כערך עליון?

מאותם עיתונאים שכותבים ומספרים בי־אמצעי־התיקשורת למיניהם אודות סיוור־הסגנות, תפילות־בציבור או סדר־פסח של יהודי בריית־המועצות — אפשר היה לדרוש, אולי, לבקר בקמפוס של אוניברסיטת חיפה ביום השלישי, ה־3 ביוני, ב־2 אחר־הצהריים, עת הירצה הפרופסור ישראל שחק על מעצרים פוליטיים, לפי הזמנת קבוצת סטודנטים, אשר כותב שורות אלה נימנה עם חבריה.

שמענו באותו יום, בתוכנית היום הזה ברדיו, את יו"ר אגודת הסטודנטים רמי בירנהק, טוען שביטול הרצאתו של פרופסור שחק בא עקב איום של סטודנטים, שטענו כי ישתמשו באלימות. ואתה שואל בעל־כורחך מעניין מה היה קורה אילו היתה קבוצת סטודנטים אנשי שמאל מאיימת לפוצץ הרצאה של מנחם בגין. כיצד היתה אגודת הסטודנטים (המורכבת מאנשי גח"ל) נוהגת אז? האם כשעודד מאיים לשדוד, מעניקים את המועמד להיות נשדד?

אילו היו העיתונאים הנ"ל בהמוניהם באים לקמפוס, היו רואים כיצד מתייום מים על הקהל מחלון בניין בקמפוס, היו שומעים כיצד סטודנטים שאינם מסכימים עם דעתו של שחק צווחים כעגלות ערופות:

(המשך בעמוד 10)

קופל מציע חו"ל מסכוני יותר

אנו מבקשים מהנוסע לאירופה או לארה"ב להשוות היטב את הצעות קופל להצעות אחרות. השווה את רמת השירותים, בתי המלון והמחיר. "קופל 14" תכנית מיוחדת לבודדים. לנוסעים בטיולים מודרכים הצעות באירופה, איי יוון, סקנדינביה וארה"ב. אנא בדוק היטב!

לכבוד
קופל נסיעות (1970) בע"מ
רח' פרישמן 14 ת"א

נא לשלוח לי (ללא תשלום וללא כל התחייבות מצידי)

☐ **חוברת מהודרת חינם של כל טיולי הבוגרים לאירופה וארה"ב.**
☐ **ספר "קופל-14" המפרט את בתי המלון והשירותים המשתתפים בתכנית.**
☐ **חוברת טיולי צעירים באירופה**
☐ **פרוספקט על טיולי יוון**

שם _____
כתובת _____
_____

קופל נסיעות

ד. שעיר

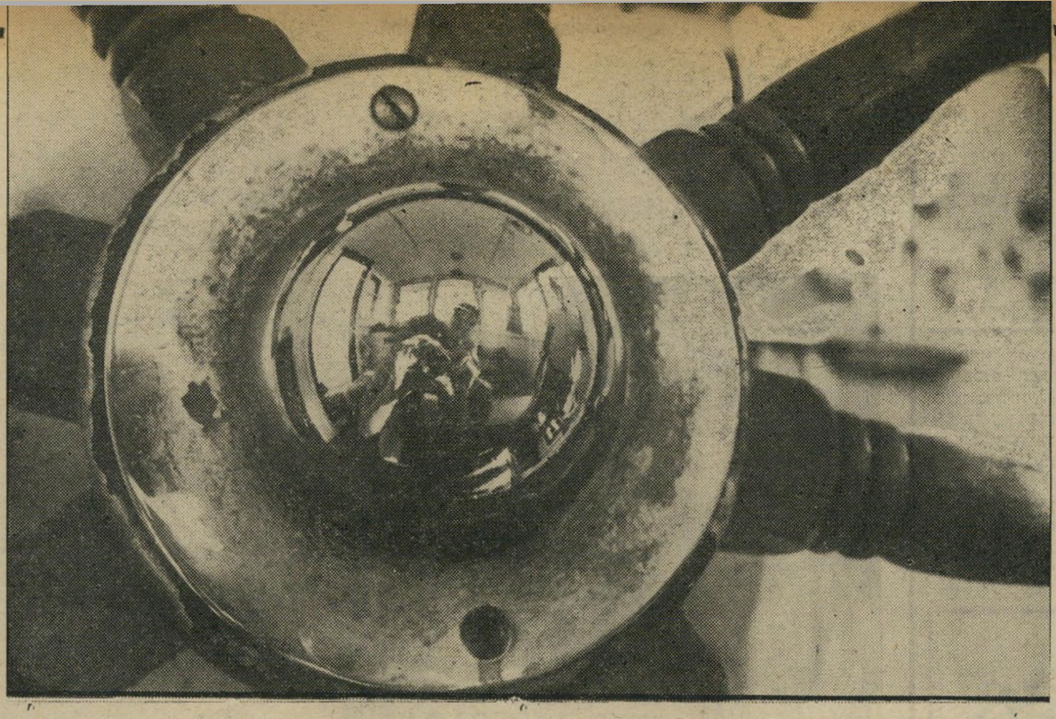

תחנה של אחת מסירות השובתים בלב ים — ובו מש־תקפים דיוקניהם של עובדי מחלקת־הים של קצא"א

הפרובוקציה הגדולה

האם גרמה הנהלת קצא"א במזיד לשביתה הגדולה, כדי לחפות על הפסד־ענק של 240 מיליון דולר לשנה ועל־מנת לגולל על השובתים את האחריות לכך שהצינור הפך שואה כלכלית חדשה

יו"ר בן־דרור
אחריות ישירה

ימים ראשונים שהסתיימה השביתה בקו־צינור־הנפט־אילת־אשקלון, עם הס־כמת השובתים לקבל את מרות ההסתדרות, הצהיר יושב־ראש מועצת־המנהלים של החברה, דב בן־דרור, כי אין הוא מזדרז לפתוח מחדש את נמל־הנפט ולחדש את הובלות הנפט לחו"ל.

הודעה זו של בן־דרור היתה בבחינת הודאה ראשונה מפי החברה, בעובדה כי השביתה שימשה רק אמתלה בידי ההנהלה לכסות על העובדה כי למעשה אין אפש־רות להפעיל את הובלות הנפט בצינור, מחוסר קונים, וכי ההנהלה גרמה לשביתה בכוונה, כדי לחפות באמצעותה על הפ־סדי־הענק שצברה החברה בגלל הנהלתה הכושלת.

עובדי מחלקת הים פשוט נפלו בפח שטמנה להם ההנהלה, מילאו את התפקיד שייעד להם בן־דרור: סגרו את הצינור וסיפקו להנהלה תירוץ להצדקת ההפסדים, שמקורם במנהלים הכושלים.

בוצר — פיל בחנות־חרסינה

למעשה, ברגע שהחליט בן־דרור לקחת את מי שהיה מפקד חיל־הים, אברהם („צ'יטה") בוצר כמנהל החברה, היה ברור לאן פניו מועדות. בוצר היה מפ־קד חיל־הים בתקופה האומללה ביותר שלו, כאשר החיל שימש רק להחזקת כמה סי־רות של מישמר־חופים. כאשר הסתיים שירותו הצבאי חיפשו לו ג'וב משך זמן ממושך, ולבסוף הציעו אותו לניהול נמל אשדוד, ידוע השביתות.

בוצר הסכים לקבל את התפקיד, אולם מנכ"ל רשות הנמלים, אהרון רמז, ידע כי בוצר בנמל כמוהו כפיל בחנות־חרסינה, או כניפנוף מטלית אדומה לפני עיני פר. שר־התחבורה דאז, שמעון פרס, הזמין את בוצר לשיחה, וביקש לשמוע כיצד יש ב־דעתו לנהל את הנמל. כעבור שעה קצרה הסתיימה השיחה, בהודעה משותפת כי בוצר החליט לא לקבל עליו את תפקיד מנהל נמל אשדוד.

אולם נראה כי אותן סיבות שהביאו את פרס להחלטה שמוטב יהיה לנמל בלי בוצר, הביאו את בן־דרור להחלטה הפוכה בדיוק.

צינור הנפט הוקם אחרי מלחמת ששת־הימים, בהשקעה של כ־120 מיליון דולר. חישובי הריווחיות שלו היו מבוססים על כך שיכניס דולר לכל טונה נפט שיעביר, ותחילה היה מסוגל להעביר 20 מיליון טון לשנה. אחר־כך הורחבה יכולתו עד ל־כמות של כ־50 מיליון טונות לשנה. דב בן־דרור, שפרש באותן שנים מתפקיד ה־חשב הכללי של מישרד־האוצר, קיבל את תפקיד ניהול חברת קו הצינור, שבעליה היו קבוצה מלכותית זרה וקבוצת־בנקים מקומית.

באותה תקופה פרץ הסיכסוך הראשון בין פינחס ספיר, שתמך בהקמת הצינור, לבין הברון אדמונד רוטשילד שהיה מבעלי הצינור הראשון, הקטן בן 16 ממ"ר ה־רוחב, ואשר התנגד נמרצות להקמת ה־צינור הגדול החדש, בעל הקוטר הכפול.

בן־דרור נכשל כבר בתחילה, כאשר היו פיגורים בסיום עבודות מיכלי־הנפט באשקלון ובאמצעי הזרמת הנפט מן ה־מיכלים הגדולים אל האוניות. פיגורים אלה גרמו לכך שבשנה הראשונה לעבודת הצינור, הועברה רק מחצית כמות הנפט שניתן היה להעביר בו. מאחר שהזמן פעל, עקרונית, לרעת ישראל, ולא היה ברור כמה זמן יהיו מחירי הנפט באירופה גבו־הים, ומאחר שכל ירידה במחירי הנפט והגדלת כמות המיכליות המובילות נפט בים גורמת להקטנת כדאיות הצינור — היה צריך להזרים מכסימום נפט במינימום זמן.

לפני הנהלת הצינור עמדו כמה בעיות, שעיקרן כי היה קשה למצוא מיכליות ש־תסכימנה להוביל נפט עבור ישראל אל פי הצינור באילת ומוצאו באשקלון. בגלל החרם הערבי, לא שטו בעלי־אוניות רבים לעשות זאת, והמוצא נמצא בחוזים שחתם בן־דרור עם חברות־ההובלה הישראליות צי"ם, אל־ים והחברה הימית להובלת פרי, על הובלה של הנפט.

בעניין גיוס המיכליות להובלת הנפט לא סמך בן־דרור על החברות, אלא יצא בעצמו לחכור מיכליות לזמן ארוך. או, בשנת 1969, עשה את הטעות הגדולה הראשונה שלו. מחירי חכירת המיכליות היו בשיא. הכל העריכו כי המחירים חיי־בים לרדת. בן־דרור חשב ההיפך, חכר צי מיכליות במחירים הגבוהים, זמן קצר לפני שהחלה ירידת מחירים גדולה.

הפסד בחודש — 20 מיליון דולר

תוצאה מחוזים אלה קמה סערה ציבורית, וועדת־הכספים של הכנסת, שחקרה את הנושא, מצאה שהמדינה הפסי־דה כתוצאה מתשלומים מיותרים אלה קרוב ל־100 מיליון דולר, שהיתה יכולה לחסוך אילו העריך בן־דרור נכונה מתי לחכור!

כאשר נוכח בן־דרור כי הוא משלם מחירי־חכירה גבוהים בעוד המחירים בעולם כולו יורדים, החליט להפוך בעל־אוניות, ולקנות אוניות להובלת נפט שתהיינה ב־בעלות הצינור. שוב עשה אותה שגיאה. הוא קנה אוניות במחירים הגבוהים ביותר, זמן קצר לפני נפילת המחירים — הנמ־שכת עד היום. אחת הקניות שלו אף זכתה להיות נסקרת בכל העיתונות בעולם כ־קנייה היקרה ביותר, עת שילם 85 מיליון דולר עבור מיכלית. אילו חיכה חצי שנה בלבד היה משלם מחצית המחיר בדיוק!

האסון הגדול של בן־דרור היה שלא העריך נכונה את קצב בניית המיכליות בעולם. היה ברור לכל, כי ככל שיהיו יותר מיכליות גדולות, כן יוזלו מחירי הובלת הנפט מאיראן לאירופה סביב אפריקה, וה־הובלה בצינור — במחיר של דולר לטונה — לא תהיה כדאית. היה ברור לכל כי יש לחלוב את הפרה מה שיותר מהר, ואחר להתכונן לכמה שנות רזון.

הנתונים על הטונאז' של המיכליות ה־נבנות פתוחים לכל אחד — רק דב בן־דרור לא הבין אותם. השנים 1973—1969, בהן לא היו די מיכליות בעולם, בוזבזו על ניהול תביעות נגד בעלי־האוניות ה־ישראליים, או החברות שבנו את הצינור. במאמציו להרוויח כמה מיליוני לירות במישפטים ובבוררויות, התעלם בן־דרור מן המתרחש בעולם, הפסיד מאות מיליוני דולרים בקניות וחכירות של אוניות יקרות.

בשנת 1973 כבר היה בעולם היצע עודף של הובלת נפט, והיה כדאי יותר להעביר נפט מן המיפרץ הפרסי לאירופה סביב אפ־ריקה. רק לנימלי אזורים מסויימים באי־רופה כדאי לנצל את הצינור. התוצאות היו ברורות: בשנת 1973 עוד הרוויח הצינור 20 מיליון דולר. בשנת 1974 ירדו הרווחים ל־13 מיליון דולר.

בחמשת החודשים הראשונים של השנה — לפני השביתה — הוביל הצינור רק כ־9 מיליון טון נפט, כאשר בתקופה המקבילה בשנה הקודמת העביר הצינור 13 מיליון

(המשך בעמוד 43)

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

„שיסתלק מכאן! איך הוא מעז לדבר דברים כאלה נגד המדינה (וזכרים איזו תיאוריה אידיאולוגית רואה את המדינה כערך עליון)?"

ואתה שואל את עצמך אם אתה חי בישראל של 1975, או ב־1933, בארץ מסויימת מאד.

שאול פרידר, קריית־שאול, חיפה

פירסומת על התעלה

במדור אנשים (העולם הזה 1971) קראתי, כי ככנס השנתי של האיגוד הבינלאומי של מישרדי־פירסום טכניים־תעשייתיים, אי־סי־א, נפגש הפירסומאי אורי אבנת עם הנציג המצרי לכנס וקיבל ממנו עלוני־פירסום הנוגעים להצבת שילטי־פירסומת על גדות תעלת־סואץ.

מייד ראיתי בעיני־רוחי כיצד מתנוססים לאורך גדת התעלה שלטים מאירי־עיניים של טמפו, למשל. אבל, במחשבה שניה זה נראה לי פיתאום קצת יותר מדי טוב

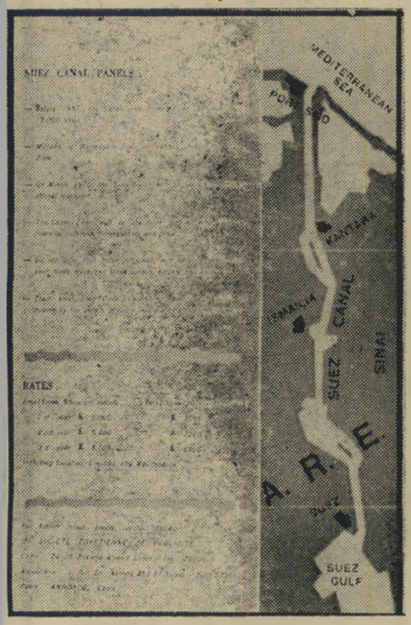

ההצעה לפירסום בתעלת־סואץ

העובדות מדברות

מכדי להיות נכון. פשוט. תמיד שמענו יותר מדי על נציגים מארצות־ערב המתעלמים מנציגי ישראל ואינם מקיימים איתם כל מגע.

קשה לי להאמין שנציג מצרי לא רק שוחח עם נציג ישראלי בפורום בינלאומי — אלא אפילו נתן לו עלוני־פירסומת!

נתן אלמליח, רמת־גן.

● עובדה — ראה עלופה.

ציציותיו של פרופ' קדרי

בתגובה להצהרתו של פרופסור קדרי, דיקן אוניברסיטת בר־אילן, על הצורך במיון קפדני של המועמדים לאוניברסיטאות, ברצוני להציע לפרופסור הנכבד, כי בטרם יעלה הצעה צודקת והגיונית זו, יבדוק בציציותיו.

אוניברסיטת בר־אילן, שעליה מופקד פרופסור קדרי, הינה האוניברסיטה היחידה המבקשת „המלצות" — דבר תמוה, שפירושו היחידי הוא קבלת תלמידים לפי קשרים, ולא לפי כישורים.

יעקב פריד, ירושלים

אי־דיוקים מדוייקים

הקטע שפורסם אודות חדשות המישטרה, (העולם הזה 1963) רצוף אי־דיוקים.

ובכן: חדשות המישטרה מופץ אומנם בקרב שוטרי ישראל — אבל אלה (כמו כולנו משלמים עבור הירחון טבין־תקילין (אם־כי במחיר מינוי שנתי, שהוא מחל). הירחון נמכר, כידוע, גם בקיוסקים.

נכון הוא שמטרתו המוצהרת של הירחון היא להביא, מזווית־ראייה אובייקטיבית, חדשות מעולם האפוף בדרך־כלל מיסתורין, והמובא לידיעת הציבור בדרך־כלל רק בזכות „ידיעות רעות" אודותיו.

נודה לכם אם תביאו דבריכם בפני קוראיכם.

יואל ישראלי, תל־אביב

● אם כן, היכן אי־הדיוקים?

בשורה אחת עם הסיגריות המפורסמות ביותר בעולם סופר קינג סייז תערובת אמריקאית תוצרת דובק

BROADWAY 100
INTERNATIONAL QUALITY

שיטת החארא־קירי עדיפה על שיטת הזינבור

איך לזנבר

מ אז החליט אפריים קישון לגמור את חיים גמזו, לא היתה עוד מילה עברית חדשה שהשתוקקה כל־כך להיוולד, כמו המילה „לזנבר".

הוא מזנבר. היא מזנברת. הם מזנברים. הן מזנברנה. הוא החליט לזנבר. מי מזנבר את מי? הם מזנברים את כולנו.

בקיצור, זינבור אחד גדול.

■ ■ ■

ל משה זנבר, זהו כבוד רב. רק אנשים מעטים בעולם מגיעים לכך ששמם הופך מטבע־לשון, מילה שגורה בשפת־הדיבור.

גאיוס יוליוס קיסר נשל לידו שילטון־יחיד ברפובליקה הרומאית, והפך מילה בכל שפות תבל — קיסר סיזר.

לורד סאנדוויץ', שהיה מהמר מטורף ושיחק לא פעם במשך 24 שעות רצופות, לא טרח לקום משולחן־ההימורים כדי לסעוד את ליבו כדרך ג'נטלמן. הוא שם פרוסת בשר בין שתי פרוסות־לחם, והפך מילה בינלאומית.

קפטן בויקוט, אירי שניהל אחוזה של אנגלים, הוחרם על־ידי שכניו וזנאלץ להגר מארצו, ומאז ניתן שמו לכל חרם, כולל החרם הערבי על ישראל. קפטן אחר, ויליאם לינץ', תושב וירג'יניה, נטל את החוק לידיו והעניש אנשים כאותו־נפשו, ושמו הוצמד לדראון. גם ג'ק מק־קארתי, אבי המק־קארתיזם, נשאר מושג, זמן רב אחרי מותו.

חיילים פיניים עצרו את הטאנקים של הצבא האדום בעזרת בקבוקים מלאים חומר דליק. הם קראו לנשק מאולתר זה בשם שר־החוץ הסובייטי ויאצ'סלאב מיכאי־לוביץ מולוטוב, וכך נולד בקבוק־המולוטוב.

בארצנו ראינו את רחמים כלנתר, חבר מועצת־העירייה בירושלים שהחליף את מיפלגתו, וששמו הפך מאז מונח מדיני במילון הישראלי. ואילו חוזה־הציונות לא חלם, שיהפוך סיפרה בלשון העברית, שם־נרדף ל־100 לירות.

לחוג מצומצם ונכחר זה מצטרף עתה נגיד בנק ישראל, אביר שיטת הזינבור.

■ ■ ■

א ין לי דבר אישי נגד מר משה זנבר. כשפגשתיו בוועדות הכנסת, נראה לי איש פיקח מאד, מהיר־תפיסה, הבקי בענייני כספים.

אומנם, לא־כך־זך מצא חן בעיני שניתנה לו דירה על חשבוני. נאומיו על הצורך בהיי־דוק־החגורה צרמו מאוד את אוזני. אך ייתכן שיש לי שמיעה עדינה מדי.

רק כאשר התפוצצה הפרשה של בנק א"י־בריטניה התחלתי לתת את דעתי על הייחוד שבאישיותו ובשיטותיו.

כאשר נסתבר כי עיסקי הבנק הזה, שהיו שערורייה מתמשכת, התגלו מתחת לכנפי הסיקות הבנקאי של זנבר, חשבתי לי: מיסכן זנבר. אולי אין הוא אשם, אבל הוא יצטרך להתפטר.

אבל זנבר לא התפטר.

כאשר נסתבר כי לא זו בילבד שלא מנע את השחיתות, כפי שהיה חייב לעשות, אלא גם השקיע את כספי המדינה בביצה בנקאית מצחינה זו, חשבתי: זהו זה. עכשיו אין לו ברירה. מחר יתפטר.

איפה זנבר ואיפה התפטרות!

הכל אמרו: היועץ המישפטי חוקר. מאיר שמגר יבדוק ויסיק מסקנה. אם ייקבע שזנבר אחראי, יתפטר. עד אז, אין זה הוגן לחרוץ את דינו מראש. איננו רוצים במישפט־לינץ', גם לא נגד קיסר הבנק הממלכתי.

שמגר בא, ראה וניסח. מבלי לדקדק בקוצו של יוד בניסוח מסקנותיו, ברור כי הן מצטרפות לכתב־אישום מרשים. אפשר להתווכח על מידת אשמתו של זנבר. אי־אפשר להתווכח על אחריותו לשערורייה הבנקאית ה־גדולה ביותר בתולדות המדינה.

עכשיו, כך אמרו הכל, עכשיו הוא יתפטר. זה לא נעים, זה מצער, אך אין ברירה.

אבל זנבר לא התפטר. הוא זינבר.

■ ■ ■

ס יפור זה מסביר, יותר מכל הגדרה מטעם האקדמיה ללשון העברית, מה טיבו של זינבור.

לזנבר פירושו — להיכשל ולא להסיק שום מסקנה. לגרום לאסון לאומי — מדיני, כלכלי, צבאי, רוחני — ולהעמיד פנים כאילו דבר לא קרה.

אדם נכשל — ומזנבר. סורח — ומזנבר. מועל באימון — ומזנבר. קובר מיליונים, או כני־אדם, או ערכי־רוח — ומזנבר.

הזינבור הוא היפוכו של מושג האחריות האישית, שהוא אבי־אבות המוסר האנושי. האיש המזנבר לוקה בטירוף מוסרי, מעין Moral Insanity. לגביו ניטשטשו התחומים בין טוב ורע, מותר ואסור, חגון ובלתי־חגון.

כאשר הזינבור הופך שיטה ממלכתית, פי־רוש הדבר הוא שהטירוף המוסרי דבק במישטר כולו.

אפשר להטות את הפועל בכל ההטייות האפשריות. פלוני זינבר, והציבור כולו מזונבר. יכול אדם להזדנבר, לפרוק מעל עצמו כל אחריות כלפי עצמו.

וכאשר המזנבר הוא גם איש רם־דרג,

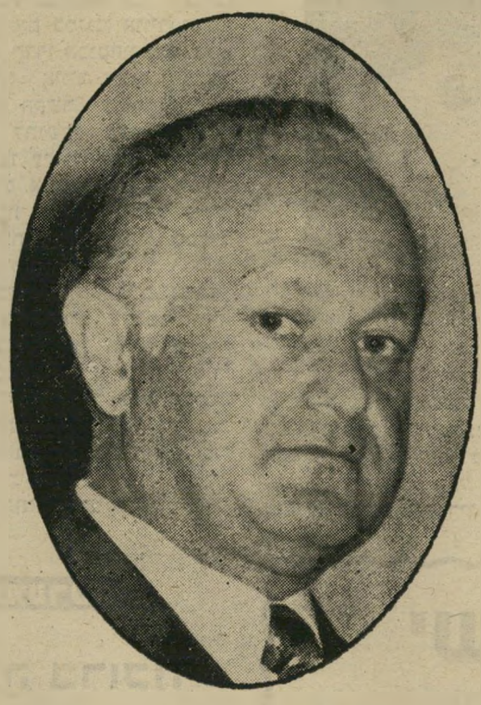

בעקבות קיסר, סאנדוויץ' ומולוטוב

שמעשיו נראים למרחוק וגורמים חיקוי, הוא יוצר זינבורת כללית.

■ ■ ■

מ שה זנבר מעניק את שמו לתופעה, מפני שפרשתו היא כה בולטת ונוקבת, ואולי גם מפני שהצליל של שמו מתאים כל־כך להבעת תוכנה.

אולם לא זנבר המציא את הזינבור. אין הוא דמות חריגה. הוא לא יצר נורמה חדשה, יש־מאין.

לחיפך, ערכו של זנבר מתבטא בכך שהוא עזר למקד ולהגדיר תופעה שהפכה מחלה כללית בישראל, נורמה מקובלת ומוסכמת.

הזינבור שולט בחיינו הציבוריים מזה שנים רבות. הוא הפך סיגנון־חיים, סימן־היכר לטיבו של המישטר.

כי הזינבור פירושו: אין השליט אחראי כפני הציבור. אין הוא אחראי כפני איש. כמו המיכים כימי־הביניים, הוא שולט „בזכות אלוהים".

איש אינו אחראי לדבר. אין אחריות אישית. אין אחריות ציבורית. אין אחריות מיניסטריאלית. אין אחריות פורמלית. אין אחריות מוסרית.

שר־ביטחון קיבל לידיו את אחד הנכסים היקרים ביותר של המדינה, השחית אותו עד היסוד תוך כמה שנים קצרות, מיחדל את הגדול במחדלי המדינה, התמוטט באמצע המילחמה שהוא עצמו גרם לה, והמשיך בתפקידו כאילו לא קרה דבר. הוא היה ממשיך בו עד עצם היום הזה, לולא סולק על־ידי התקוממות ציבורית נדירה בארץ. מאז הוא מרוויח הון מהשמעת דברי חוכמה על עלילותיו.

ראש־הממשלה גרמה לאסון לאומי, חזתה בהתמוטטות כל הערכותיה ותורותיה, ונבחרה מייד לתקופת־כהונה נוספת. אחרי שהודחה באותן נסיבות נדירות, היא יושבת על תקן של אוראקל לאומי, וקובעת כיצד על יורשיה להנהיג את המדינה.

מאז ימי־הראשית של המדינה ועד היום מפרסם מבקר־המדינה מדי־שנה דו"ח, המלא כרימון עבירות, חטאים, „אי־סדרים" ושאר פשעים נגד הציבור, מבלי לזהות לעולם אף את שמו של איש אחד האחראי למעשים האלה. כל העבריינים, החוטאים, האי־סדרנים ושאר הפושעים יכולים להמשיך בתפקידם, ולחזור על מעשיהם.

זה לא יכול היה לקרות בארצות־הברית. ולא בבריטניה. ולא בברית־המועצות. ולא ביפאן.

זה יכול לקרות רק בישראל, מדינת המזנ־ברים, מולדת הזינבור.

רומא הפכה קיסרות. ישראל הופכת זנבריה.

■ ■ ■

ה יחס אל עקרון האחריות האישית הוא ביטוי נאמן לפילוסופיה של המישטר. אם נחפש את הארץ ה־מייצגת את ההיפך מתרבות־הזינבור, נגיע אל יפאן.

ביפאן נולדה שיטת החארא־קירי. הארא פירושה, ביפאנית, בטן. קירי פירושו לחתוך.

תמיד סברנו שזה שיא הבארבאריות. אדם נכשל ב־תפקידו, לא פעם בשל גורמים שלא היתה לו כל שליטה עליהם. כבודו אבד. חייו שוב אינם חיים, בעיני עצמו. הוא נוטל את החרב המסורתית, וחותך בתנועות מסורתיות את בני מעיו.

שיטה בארבארית, בלי ספק. בלתי־אסתטית לחלוטין. אבל, במחשבה שנייה, יש בה כמה מעלות מבחינה ציבורית.

גנרל ידאג היטב לגורל גייסותיו, אם יידע שלא הם לבדם ישלמו בחייהם עבור מחדליו. ראש־ממשלה יחשוב פעמיים על מדיניותו, אם יידע שכישלונה יסתיים בכאב־בטן. כל אישיות ציבורית תקדיש כל קורטוב של כישרונה ומירצה להצלחת המשימה המסורה בידיה, אם תדע שביום ההצלחה ישישו בני־מעיה, פשוטו־כמשמעו.

אפילו משה זנבר לא היה, מן הסתם, מפי־קיד כמה מיליונים מכספנו בבנק שכבר העלה סירחון, אילו ידע כי הוא ישבוק חיים לכל־חי יחד עם הבנק עצמו.

זוהי שיטה קיצונית, אך כמה מעקרונותיה נתקבלו גם בארצות אחרות, בכמה חילות־ים היה נהוג שרב־החובל טובע עם אונייתו, כשהוא מצדיע לדגל.

אך ברוב הארצות מסתפקים, בימינו, בחארא־קירי סימלי: ההתפטרות ההפגנתית מן התפקיד. אפילו שר־התחבורה היפאני הסתפק לפני שלוש שנים בהתפטרות, כאשר התנגשו שני מטוסים בשמי ארצו והתרסקו. הוא לא סבר שיוכל להמשיך בתפקידו אחרי שאירע מאורע כה מביש בתחום אחריותו.

לא כן בישראל. כאן מזנברים.

אף אם יפלו המטוסים משמי ארצנו כזבו־בים אחרי ריסוס, לא יתפטר שר־התחבורה שלנו. הדבר כלל לא יעלה על דעתו. מה פיתאום?

■ ■ ■

ש ום מנגנון ציבורי — לא מדינה, לא צבא, לא רשות, לא מינהל — אינו יכול לפעול באווירה של זינבור.

כי עקרון האחריות האישית אינו רק יסוד מוסרי — הוא תנאי לעצם היכולת לתפקד.

שיטת החארא־קירי, גם בגילגולה ההומאני ביותר, היא ערובה לברירה טיבעית חיובית. הבלתי־מוכשרים נפלטים. חסרי־המזל עוברים לעסקים פרטיים, שם אין הם יכולים להזיק לציבור. הגנבים, הרמאים, הרשלנים, הלא־איכפת־ניקים, המחדלנים, נעלמים מן האופק.

שיטת הזינבור גורמת לתוצאה ההפוכה בדיוק. היא יוצרת סלקציה שיילית מובהקת, היפוכו של חוק־דארווין. היא מעניקה פרס למנוונים, חוסמת את דרכם של המוכשרים.

הקצין הכושל, הממשיך להחזיק בפיקוד, חוסם את דרכו של קצין מוכשר יותר, שיכול היה לבוא במקומו. במילחמה יקבור המפקד הכושל את חייליו. המנהל הכושל, המונע את עלייתו של יורש מוכשר, קובר את המיליונים, ממשלה גרועה, המורכבת כולה על פי שיטת הזינבור, עלולה לקבור את המדינה כולה.

קיימת סוגיירות זינבורית. כי הזנברנים ערבים זה לזה. כולם כאחד מעוניינים בקיום השיטה, ומוכנים להגן עליה עד טיפת־דם האחרונה של המדינה. כישל אחד כי יתפטר, יסכן את כל אחיו.

■ ■ ■

כ ל מפע להצלת המדינה מתחיל בצעד אחד: חיסול הזינבור, כינון שיטת האחריות האישית.

יש להסריד לחלוטין בין אחריות לאשמה. האשמה היא עניין מישפטי, ונקבעת על־ידי שופט. האחריות היא אוטומטית, וטעונה מימוש אוטומטי.

ראש־ממשלה, שר, מנהל, נגיד, רמטכ"ל וכל פקודיהם — אישראיש בתחום אחריותו המוג־דרת — צריכים לשאת באחריות לכל המתרחש בתחומם. מי שאירע בתחומו עסק־כיש חמור, חייב להתפטר.

מייד. תמיד. ללא יוצא מן הכלל. לפני בדיקת האשמה. לא נשלח לו פיגיון יפאני הביתה. לא נשים על שולחן־עבודתו אקדח הטעון כדור אחד. אנחנו רחמנים.

אבל הגיע הזמן שנתחיל לרחם גם על המדינה.

ZOO

העורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל

ממשיכי דרכו יבל"א:
חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון

החלו העבודות להקמת קצרין

העיר תגן על עמק־החולה ■ מערכת פינוי מהירה ואמינה ■ חכמים נגד אזרחים ■ פנינו לשלום ■ נצטרך ליצור עורף חקלאי.

דרך עוקפת נסללת בין קצרין ובין הגליל למקרה של מילחמה חדשה. הדרך תאפשר פינוי מהיר של רבבות אנשים ותעסיק את הצבא לא יותר מ־48 שעות.

בהקמת העיר בגולן אנו שמים את הדגש על איכות החיים, אמר איש מישרד־השיכון. בהתאם לכך, יצויידו רבבות המקלטים במזגני אוויר ומערכות סטריאו. חדרי הביטחון יהיו בעלי שלושה כיווני אוויר וגגות צבועניים ותעלות הקשר עטורות עציצים. אשר לתושבי העיר, קסדות הפלדה יעוצבו על־ידי טובי המומחים ויהוו יחד עם אפודות המגן, מערכת לבוש ססגונית ועליזה. לילדי קצרין תחולק מערכת „ביבי־גראו" מפלדה גמישה הצומחת עם הילד.

לבד משמירת איכות החיים, נשתדל לשמור גם על החיים עצמם, הוסיף האיש. מערכת הפינוי תהיה מהירה ואמינה. ותבטיח חילוץ מהיר ויסודי של תושבי העיר לעבר עמק החולה, עליו נועדו להגן במקרה של מילחמה. הפינוי ייעשה בכל כלי אפשרי — כולל אומגה שתמתח לעבר העמק.

זה גורלנו, התאונן. במקרה של מתיחות נאלץ אנחנו להפגיז עיר חרבה ומוצבים צבאיים, בעוד הסורים יפגעו בעיר תוססת. זהו טבעם של הסורים, חכמים נגד אזרחים. כל פגז שלהם „בול" על ישוב. אבל אנחנו נמשיך לבנות. נבטיח לקצרין עורף חקלאי ולעורף עיר נוספת ושוב עורף וחוזר חלילה עד דמשק. במטרה לאבטח את עמק החולה.

זהו ההבדל בינינו ובין הסורים, סיכם הדובר. אנחנו כבשנו את ה־שממה — והם יקבלו גן פורח.

דבר המערכת

יוזמה ברוכה

הליכוד, כך מוסרים העיתונים, עומד להעלות הצעה דחופה בכנסת בדבר עיסקת הנשק הבריטית—מצרית. ברור ל„ליכוד" שדיון בבית הנבחרים שלנו וכמה מילות גזיפה מפי מר לנדאו למשל, ירתיעו את שליטי אלביניון ויפוצצו את העיסקה. כמו שקרה ב־הצעה הדחופה לסדר, בעניין משלוחי נשק אמריקאי לירדן — למשל.

ורצוי לחזק את ידיו של „הליכוד" ויש לעודדו שיזום דיונים אף בעניין ה„דאטנט" למשל, או בעניין תשלומי הקומוניסטים על סין ב־1949, אפשר ותוכחתו של מר באדר תשיב את מר קי־שק צאן ז"ל למכורתו.

ועוד הצעות עימנו, שידונו בדבר משלוח רקטות למאדים. ובדבר שגעונו של קאדפי. ועניין החמסין שדבר מתיש הוא. והיתושים. שלא להזכיר את עצירת הגשמים וריבוי תושבי קוריאה (הצפונית).

שכן מאז ומתמיד היינו בעד הצעות דחופות. אבל דחופות ל....

ולואי ויתבישו

אין קומוניסטים טובים והיוגוסלבים שעודדונו אינם בחזקת קומוניסטים לפי שהריעו לנו. וכך פולין מחסידות אומות העולם שנכנעה לגניוס היהודי.

ומיהו קומוניסט? אותם שבמירמה ובעושק צלפו אל סלינו, ולא נתנו לבחורינו, שחלקם מטובי הנוער הינם, לגשת אל סלם. ולא די בכך אלא שהרוסים, העמידו אחד מוחמדוב שמו, שהוא מוסלמי ושונא יהודים ואין פלי־אה שחסם בחורינו.

ותשואות חן חן להולנד ידידתנו ולטורקיה בת בריתנו ויוון אחותנו וגם פולין תזכר לטוב.

מ. צ.

יש אלוהים

„מיבצע סבסטיה"

(סיכום יבש)

חנן פורת מדי שבת ב„מורשה" כוכב.

יונתן פריד אזרח הגון, לווינגר ללא רבב.

כל המכה חייל עברי — נחשב לפטריוט.

„גוש אמונים" מפר חוקים, מקים התנחלויות.

קוקו הרב בראש חוצות עודו מטיף מוסר.

שמוליק אורן, כרם שלום, הולך למאסר.

מ.ש.ל.

מר נוידרפר היקר!

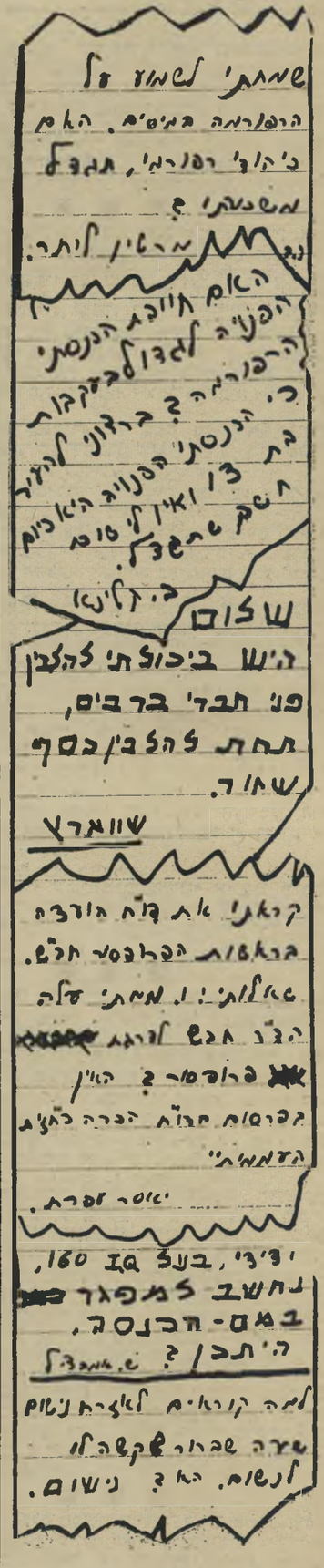

לפי חשיטה חחדשה יש לי שתי נקודות זכות ושלוש נקודות חן. שאלתי, חאם דרך שתי נקודות עובר רק קו ישר אחד. האם מס ערך מוסף יוטל גם על שבועונים מחו"ל או על מוספים ישראלים בלבד.

הארץ

ממישנתו של מייסדי
תחמאה מראש תאילנות נסתלקה.
ד"ר זוארץ
בפגישה עם מרגרינה

ניצחון מוחץ

כנראה שהרגזתי את הממשלה. אנ'לא זוכר מה קרה בדיוק, אולי הש־מצתי אותה מאחורי גבה או שעשיתי תנועת נוער מגונה. בכל אופן, הממשלה התרגזה. היא לא הראתה את זה הממ־שלה, להיפך. מצידה היא היתה נחמדה מאוד. אבל בתוך תוכה היא תיכננה את נקמתה הנוראית. „חכה חכה," אמרה ה־ממשלה, „עוד נפגש".

ונפגשנו.

בנוטריון הציבורי.

הנוטריון הציבורי בירושלים הוא אדם עסוק מאוד. כשהגעתי אל מישרדו ב־4 לפנות בוקר, עדיין הצטופפו ב־מיסדרון שרידי הארמיה ה־3 מאת־מול. (למעשה נותרו רק החסונים ש־בהם, שכן חלק הארי גווע ברעב או שהסגיר את עצמו ונפל בשבי). הת־חפרנו, שלחנו סיורים אלימים וחיכינו. ב־8.30 הגיע הנוטריון. הסתערנו קדימה. שוב ושוב נראו המחזות ה־מזעזעים והתמונות המוכרות של נשים הנקרעות מזרועות בעליהן, של זקנים נרמסים או נמרחים על קיר, ושל עו־ללים הגואים בבכי נורא. כמעט ונת־פתיתי לעזור לאישה הרה אחת, אך נעצרתי, במילחמת הקיום אין רחמים.

הנוטריון הציבורי עסק באותה שעה בתרגום „דפי־זהב" לכתב יתידות וב־העתקת רפרודוקציות של גוגן — ל־בריל. כדרך אגב שלח אנשים להביא בולי חשבון. הוא אוסף בולים הנוט־ריון, ומקפיד שכל אדם יביא בול חשבון אחר. במקרה ויש לנוטריון כבר בול דומה, חייבים להחליף את הבול. את הבולים צריך להדביק. אבל הנוטריון לא מביא רוק מהבית, הוא יוצר אותו בו במקום, וברור שלקראת הצהריים הוא מתייבש ועוברות כמה דקות טובות שעד שנוצרת כמות ה־מאפשרת הדבקה.

בבדיקת תעודת הזהות נשברתי. כלומר, שם היה רשום שאני 1.72 מ' והנוטריון מדד וגילה שאני 1.74. גם צבע השיער שלי לא השביע את רצונו והוא שלח מידגם מבית השחי לבדיקה מעבדתית. לא הצלחתי לח־תום באותו יום. נקבע לי תור לעוד שבועיים. במסדרון פגשה אותי ה־ממשלה וקרצה לי. נראה לי למרות הכל, שהעונש היה חמור מדי. הגשתי עירעור והממשלה החליפה לי לשבו־עיים מישרד רישוי. יצאתי בחסד.

כאן בלגרד

הלו, הלו, זה אני ממישחקי אליפות אירופה בכדורסל בשידור ישיר לטלוויזיה. השעון עצר מלכת וכך ליבנו. איך זה בתור פתיחה? רגע יש לי משהו יותר טוב. השמש זרחה, השיטה פרחה והשופט שרק. חזק הא? ביאליק כלב על ידי.

תראו למעשה אתם יכולים להנמיך את קול המקלט לבל תופרע מנוחתכם, גם אני אישית הייתי עושה כך. אבל אם ברצונכם לחוש את דופק ה־מישחק, לשמוע את קהל הצופים, שריקות השופ־טים, קריאות המאמנים — אז גם אני בפנים. מה יש. אני גם שר באמבטיה, ואיש לא אמר לי תפסיק.

תביטו רבו־תי, לא מעניין אותי שאתם רואים בבית בדיוק מה ש־אני רואה כאן ובאותו זמן. זאת בעייה של־כם. אני פה — ואני אתן הו־ראות ואצעק, אנזוף, אשיר, אבכה, אקלל, אתבלבל, אעו־דד, אשמח ו־כיוצא בזה. נסו להבין אותי רבותי, יש לי מיקרופון ביד. מיקרופון אמיתי, כל הגה דבילי שלי מועבר ישירות לאוז־נכם, אז שלא אנצל זאת? וחוץ מזה למדתי את שמות שחקני האוייב ומונחים בכדורסל וזו ההז־דמנות להפגין את עליונותי המוסרית עליכם הצו־פים בבית.

זה לא היום של ברקוביץ, הבחור חזה עושה לי עצבים. זה גם לא היום של קרן וברודי. זה היום שלי, אתם שומעים. זה היום שלי, זה השבוע שלי. שלי. ובשבילי לפחות הם היו יכולים לעלות לגמר. לא? איזה מישחקים הייתי יכול להעביר בשידור ישיר. חבל.

כאן בלגרד

ספרית המרד ■ הוצאת חרות

14 מבצעים של האצ"ל והלח"י.
עלילות הקרב כפי שמספרות ע"י המבצעים.
תיכנון מופלא וביצוע דרמטי.

1.
השמדנו את החובות.
מאת: חיים קורפו.
מיבצע נועז בו שותפו גם חללי האצ"ל למחיקת חובות המיפלגה.

2.
לילה במחתרת.
מאת: גאולה כהן.
סיפורה של הלוחמת כנגד קלגסי השלטון המתלווה לאנשי „אמונים" בעלייה על הקרקע.

3.
מיבצע „עופר".
מאת: יוחנן באדר.
תיכנון מבריק ונועז, מזימה ערמומית, ביצוע מושלם.

4.
כסף יהודי למחסנינו.
העברת כספי המגבית לקופת חרות.

5.
היישובים שלא הוקמו.
מאת: מחלקת ההתיישבות.
סיפורה המופלא של מחלקת ההתיישבות של חרות שהצליחה להקים מאז ששת הימים 2 נקודות התיישבות, מהן אחת בפירוק.

6.
אלוהים לשלטון בחרתנו
מאת: מנחם בגין.
אפופיה מלאת הוד על דרכו של מנהיג לעבר הממשלה.
27 שנים של או, טו, טו,...

שלח שיק על סך 40 ל"י ותקבל את הסידרה לביתך.

לאן הערב

„פריז" תל־אביב
שבוע 3
„כלה למכירה"
ZANDY'S BRIDE
משתתפים: ליב אולמן וג'ין אקטון

מה תעשה אישה שנאסרה על בעלה ובועלה על־ידי בית־הדין ה־רבני, והדבר נכתב בתעודת הגי־רושין שלה? כיצד תוכל להופיע בפני הבריות שעה שמיסמך רש־מי בו היא חייבת להשתמש מדי יום ביומו כמעט, מפרט את בגי־דתה?
סרט כן ומעורר מחשבות.

„אסתר" ת"א — „אורן" ב"ש
„חן" ירושלים — „אורה" חיפה
„הדר" נבעתיים — „רינה" חולון
„שרון" נתניה — „היכל" פ"ת
„דוך" הרצליה „אסתר" אשדוד
שבוע 3

„יהיה טוב..."
סיפורו של מסביר רשמי מטעם הממשלה ו„הליכוד" גם יחד, הסו־קר את מצבנו הביטחוני, חברתי, כלכלי.
„יהיה טוב." התשובה הסטנ־דרטית לכל בעייה. אידיאלי לנוער במצוקה, תושבי שכונות עוני, חו־כבי מער, מתלבטים למיניהם.
לכל אותם צופים המכיטים קדימה בפחד, „יהיה טוב" נועד בשבילכם. בהשתתפות דוש.

„אוריון" ירושלים
„עצמון" חיפה
„בת־ים" בת־ים
שבוע 3
„פריצת הכלא"

משנכלא, נשמה המישטרה לרווחה. הציפור מאחורי סורג ובריח. אך לא! אין כלא שיוכל לגבריאל בוזגלו. במיבצע ערמומי, תוך הסתייעות בחבריו, מצליח גי־בורנו לעשות את הבלתי יאומן ולחמוק מתאו. חופשי ומאושר יו־צא בוזגלו כדי לנקום...

בעוד קציני מחלקת הציוד של חיל־האוויר נעצרים או מוזמנים

לחקירות ממושכות במישטרה הצבאית, נעלם במישרד הביטחון החיק

המרכזי שבו טמון המפתח לפיענוח מוערבותו של הקצין הבכיר

חיק המיכרז נגנב

התפתחויות חמורות חדשות חלו בימים האחרונים במחלקת ציוד־אוויר בחיל־האוויר.

● רב־סרן ראשי־מדור במחלקה, נעצר לחקירה על־ידי המישטרה הצבאית. עימו נעצרו עוד שני רס"רים, העובדים במדורו.

● סגן־אלוף האחראי על ראשי־המדורים במחלקה, זומן לשורה ארוכה של חקירות במישטרה הצבאית.

● במקביל, בודקת המישטרה האזרחית מאות תיקי הזמנת־עבודה של יצרנים מקומיים, הקשורים למחלקת ציוד חיל־אוויר. מיספר בעלי־מיפעלים זומנו לחקירה במישטרה האזרחית.

● הגילוי החשוב ביותר — תיק מיכרזים משנת 1971, העוסק בהצעה לבניית מיתקני־בדיקה הידראוליים־ניידים, עבור מחלקת ציוד חיל־אוויר, נעלם! כל נסיונות המישטרה האזרחית לאתרו, עלו בתוהו.

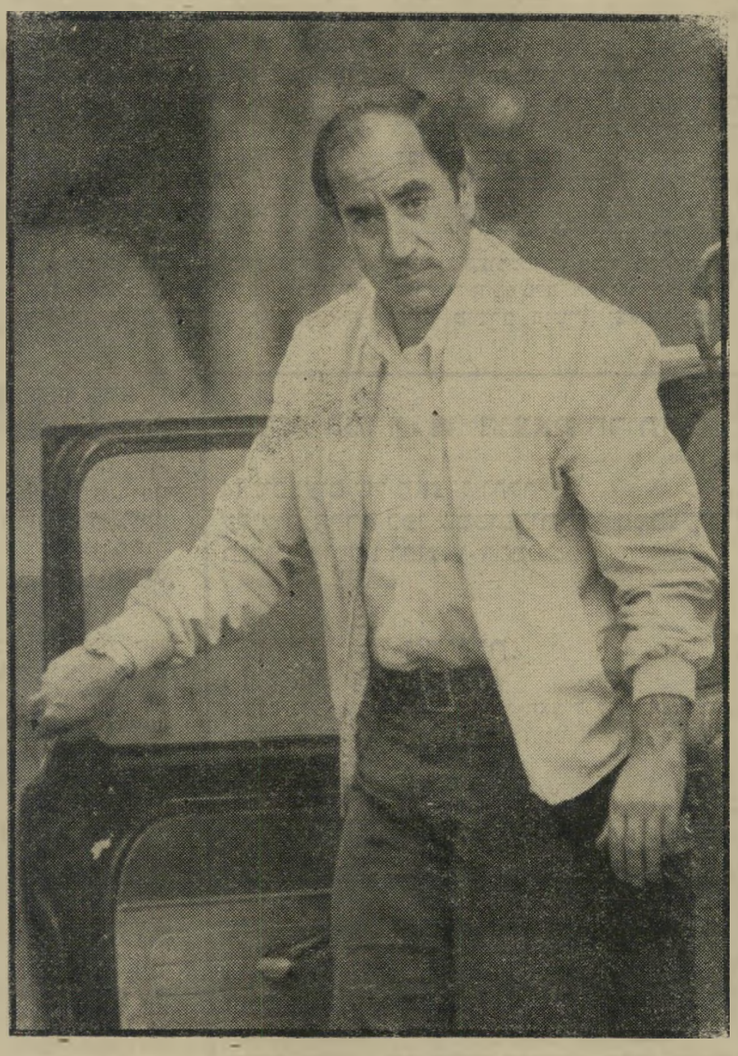

עו"ד־המדינה בן־אהרון
ממדור צה"ל לבית הכלא

מיסתרי התיק הנעלם

ב־14 במאי 1975 פירסם העולם הזה פירטי מיכרז שפורסם לפני ארבע שנים (המיכרז המיסתורי, העולם הזה 1967). קבענו כי מיכרז זה יכול לשמש נקודת מפתח לבירור פרשת־היחסים הסבוכה בין התעשיין אמנון אבני, שנאסר על־ידי המישטרה באשמת מתן שוחד ב־סכומי־ענק, לאנשי־צבא ולפקידי מישרד־הביטחון — לבין תת־אלוף חיים ירון, שימש כראש מחלקת ציוד חיל־אוויר.

באותה כתבה ניתחנו את פירטי המיכרז, ציינו את שמות החברות שהשתתפו בו וקבענו, לפי מידע מדוייק שהיה בידינו, כי לפחות בחלק מהמיכרז זכה אמנון אבני, למרות שהצעת־המחיר שהגיש היתה גבוהה מזו של החברות האחרות שהשתתפו באותו מיכרז.

ציינו, כי אם פרשת מיכרז זה תיבדק ביסודיות, ייתכן שכל המשך מהלך החקירה המישטרתית יופנה לכיוון חדש, יקבל מימד שונה וניתן יהיה לקבוע, אחת ולתמיד, אם מידת מעורבותו של תת־אלוף חיים ירון בעסקות בלתי־כשרות, חמורה יותר מהחשד הקיים נגדו כיום. (כידוע נעצר ירון על־ידי המישטרה כחשוד בקבלת טובות־הנאה מספקים. הוא שוחרר בערבות.)

מייד אחרי פירסום הכתבה, ניסה צוות מיוחד של המישטרה לאתר את התיק, כדי לבדוק את תוכנו. אך כאמור, התיק נעלם ממישרד־הביטחון ואי־אפשר היה למצאו.

היעלמותו המיסתורית של תיק־המיכרזים מרחיקה, לכאורה, את המישטרה מפתרון התעלומה. אך למעשה ניתן להתגבר על קושי זה.

עובדה היא כי מיתקני הבדיקה ההידראוליים יוצרו וסופקו לצה"ל, למחלקת ציוד חיל־אוויר, ונרשמו ביחידת קליטת הציוד. מישרד־הביטחון שילם ליצרנים כסף עבור הציוד שסיפקו. בעזרת הרישומים ניתן לאתר, לברר בדיוק מי סיפק את המכשירים וכמה שולם עבור כל מכשיר. כך ניתן לשחזר את תיק־המיכרזים, ולגלות אם עבור חלק מהמכשירים שולם מחיר מופרז.

במקביל, בוודאי תחקור המישטרה מיהם האנשים שהיתה להם גישה לתיק, ומי היה מעוניין, מסיבה כלשהי, להעלימו ואולי אף להשמידו.

העיתונאי הוטעה במתכוון

לכני שבועיים עצרה מישטרה־צבאית־חוקרת שליד חיל־האוויר את רב־סרן הקצין ממחלקת ציוד חיל־האוויר. הוא ראש־מדור בבסיס קליטה וניפוק ציוד. עימו נעצרו שני רס"רים מפקודיו.

הוא טוען כי נעצר על לא עוול בכפו. לדבריו, מזה שנים ניסה להתריע כנגד אי־הסדרים ששררו במחלקת ציוד חיל־אוויר. אם נמצאו פגמים במדורו, הרי לא בו האשם. לטענת מקורביו פעל בהתאם להוראות־בכתב, בחתימת־ידו של מפקדו הישיר, סגן־אלוף לכן, את האשם יש לחפש במפקדו, לא בו.

לאחרונה היה הרס"ן מועמד למכה מתחת לחגורה, אך ברגע האחרון נמנעה ממנו הרעה. היה זה כאשר אחד מעובדי הפרקליטות הצבאית, העוקב בדאגה רבה אחר חקירות המישטרה הצבאית, משום שיש לו אינטרס ישיר בכך שלא הכל יתגלה, הדליף בזדון מידע מקוטע ומסולף לעיתונאי של אחד מעיתוני־הערב. כוונתו היתה להכשיל את העיתונאי ולהשתמש בשירותיו, כדי שיפרסם כתבה ש"תקבור" את הרס"ן.

אילו היתה הכתבה מתפרסמת, ייתכן שהמישטרה הצבאית, שלא היתה יודעת דבר על זהות המדליף שהיסעה את העיתונאי, היתה משתכנעת כי חקירה עיתונאית עצמאית העלתה חשדות רק כלפי רב־סרן ממילא היתה גם המישטרה מתרכזת בו בלבד, וזנחת את חקירת החשודים האחרים אשר ייתכן כי בם האשם, וחקירה נמרצת עשוייה לגלות כי הרס"ן עצמו אינו מעורב בעניין.

אך כאמור, למרבה המזל לא פורסמה כתבה זו, משום שבדרך־מיקרה הוסבר לאותו עיתונאי תמים כי כל הכוונה היא להכשילו ולהשתמש לרעה בשירותיו. (שמו של המדליף שניסה להכשיל את חקירת המישטרה הצבאית הועבר לידיעת דובר צה"ל, שיחליט כיצד לטפל במיקרה.)

הרס"ן מסוכסך, מזה שנים, עם מפקדו, סגן־אלוף שלא הצליח לקיים מיסגרת של יחסי־עבודה תקינים עם רבים מפיקודיו. במהלך החקירה נתגלתה, במלוא חריפותה, האווירה העכורה השוררת בין מפקדים שונים במחלקת ציוד חיל־אוויר.

סיכסוכים קשים דומים, קיימים גם בין רב־סרן אחר, ראש־מדור במחלקה, האחראי על הייצור של מיפעלים אזרחיים העובדים בנושאים ביטחוניים עבור מחלקת ציוד־אוויר, לבין מפקדו הסגן־אלוף .

הרס"ן שהה שנים אחדות בארצות־הברית, במישלחת הרכש. כשחזר ארצה, הרגיש כי מפקדו, מנסה לקצץ את כנפיו, ומטיל עליו אחריות לכישלונות בתחומים שלא היו בתחום אחריותו.

סגן־אלוף , מצידו, חשש שמא מנסה הרב־סרן לדחוק את רגליו, לרשת את מקומו. כיוון שהוא למרות היותו משמש בתחום שבו נדרש ידע טכני רב, אינו מהנדס אלא בוגר בית־ספר מיקצועי (שבח) בלבד, הוא פיתח רגישות לנושא זה.

תמיד עמד על המישמר בפני הפתעות, שמא ביום בהיר אחד יצליח מישהו ממקודיו, אדם בעל ידע מיקצועי מושלם יותר, לנשלו מתפקידו.

כך הפכו היחסים בין הסא"ל לבין הרס"ן בלתי־אפשריים.

חיכוכים בין המפקדים

פרש מהצבא ועבר לעבוד בבית־החרושת א.ג.י., מיפעלו של אמנון אבני. כעבור שלושה חודשים, אם משום שאבני לא עמד בהבטחותיו או אם משום חש כי עלה על שדה מוקשים, הוא מיהר להימלט מהמיפעל וחזר לצבא, לאותו תפקיד שבו כיהן קודם שפרש. עד מהרה, שוב נתחדדו היחסים בין השניים.

מצב־יחסים דומה שרר בין הסא"ל לבין הרס"ן מאיר בן־אהרון, שנעצר לפני חודשיים בעיקבות חקירת העולם הזה, הפך עד המדינה וגולל סיפור מדהים של שוחד ושחיתות.

השכלתו הפורמאלית של בן־אהרון היתה פחותה מזו של מפקדו אך עובדה זו לא הפריעה לו לנסות, בתחבולות־עורמה, לרשת את מקומו של מפקדו.

הסגן־אלוף בחר להתגונן מפני השנייים בכך שהפגין כלפיהם יחס של בוז. נוצר מצב שבו תעשיינים, שעסקו בעבודות בשווי מיליוני לירות עבור מחלקת הציוד, נותרו פעוריי־פה נוכח ההתנצחויות החריפות, החסרות כל היגיון, בין הצדדים הריבים.

שנים אחדות קודם שנאסר בן־אהרון והודה בקבלת שוחד, כבר נשמעו במדורו רינונים רבים על מעשיו.

אחרי שהחלה החקירה המישטרתית, נצטברו בתיקיה עדויות רבות שהורו כי מעשיו הפליליים של בן־אהרון לא נעשו במיסתרים, וכי אילו מפקדו הישיר, הסגן־אלוף היה ממלא את תפקידו כשורה ומתעניין במעשי פקודו, היה יכול לגלות כבר לפני זמן רב את מעשיו הפסולים, שהמיטו בסופו של דבר קלון על כל מחלקת ציוד חיל־אוויר.

מאת
זאב יפת

של תת־אלוף ירון מסרב למסור מידע חיוני לחקירה ✷ פרשת

המיכרז הנעלם המשמש מפתח לפיענוח חלקו של ירון בפרשה

המיכרז המיסתורי

אמנון אבני

תת־אלוף (מיל.) ישראל ליפקין

תת־אלוף (מיל.) חיים ירון

זאב יפת

נקודת המפתח

הגיליון הראשון („העולם הזה" 1967)
מפירסום העובדות לטישטוש העיקבות

הסגן־אלוף בז לבן־אהרון, אך למרבה הפלא העניק לו יד חופשית, לא התערב במעשיו, לא וידא כי העבודה במדורו של בן־אהרון מתנהלת על־פי הנוהלים הקבועים.

העובדה שהסא"ל איפשר לבן־אהרון להשתולל משך שנים באין־מפריע ולעוולל מעשי נבלה, די בה כדי שהממונים עליו יחילו עליו את עקרון האחריות הפיקודית. בהתאם לכך היתה מוטלת חובה על מפקדה החדש של מחלקת ציוד חיל־האוויר, , לשחרר את הסא"ל מצה"ל או, לפחות, להעבירו לתפקיד אחר, מרכזי פחות.

דבר אלמנטרי זה, לא נעשה. הסגן־אלוף מוסיף לשרת באותו תפקיד, כאילו דבר לא אירע. וזו מחדל חמור ביותר של ראש מחלקת ציוד־אוויר, הממונה יישרות עליו.

נסיעות לחו"ל

בשבועות האחרונים זומן סגן־אלוף מיספר פעמים לחקירה במישטרה הצבאית. אין אנו יודעים באילו נושאים נחקר. לפי המידע שבידינו יש להניח שנחקר בקשר לשני נושאים:

- נסיעות תכופות לחו"ל.
- קשרים עם יצרנים העובדים עבור מחלקת ציוד חיל־אוויר.

במשך שירותו הצבאי ביקר הסא"ל במרבית ארצות אירופה, ובאמריקה. מבחינה רישמית הוא מכוסה. הוא הצטייד באישורים מתאימים לצורך הנסיעה. חיים ירון, מי שהיה ראש מחלקת ציוד חיל־אוויר, אישר את נסיעותיו ומפקד חיל־האוויר חתם. רישמית, על הטפסים המתאימים.

אולם, למרות האישורים הרישמיים נשאלת השאלה אם לא־פעם היו נסיעותיו הארוכות של הסא"ל מיותרות. יתר־על־כן, במיסגרת התקציב המוגבל לנסיעות לחו"ל, גרמו נסיעותיו של הסא"ל לכך שבעלי־מיקצוע טכניים, שהיו צריכים לצאת לחו"ל כדי ללמוד שם לתפעל ציוד חדש שנרכש, נשארו בארץ. הסא"ל יצא במקומם, ובהגיע הציוד היה על אנשי־המיקצוע ללמוד, לא פעם, את הפעלת הציוד באמצעות צד שלישי, שידיעותיו באותו נושא היו פחותות לאין־שיעור מידיעת אנשי־המיקצוע של אותם בתי־חרושת שייצרו את הציוד.

יתירה מזאת, בדיקת מועדי מתן אישורי הרציאה והחזרה ארצה, מגלים כי לא פעם התעכב הסא"ל בחו"ל, למעלה מהזמן שנקבע לו. על רקע זה נשמעו בקרב פקודיו רינונים, הנחקרים עתה בוודאי על־ידי המישטרה הצבאית.

נקודה נוספת הנמצאת בוודאי בבירור המישטרה: האם התארח בסירקין־זמן מסויימים בשהותו בחו"ל, אצל יצרנים שיש להם בארץ סוכנויות העובדות עם מחלקת ציוד חיל־אוויר.

היחסים עם היצרנים

יספר כתבות שפירסמנו, ואשר בהן ציינו ליקויים שונים שנתגלו במהלך העבודות של המיפעלים שעבדו עבור מחלקת־הציוד ישירות, או בעקיפין. לתחום טיפולו של הסגן־אלוף.

כך הדבר בנושא העגלות לנשיאת פצצות עבור מטוסי חיל־האוויר. פירסמנו כי תיכנון כושל של העגלות גרם שהן ניבנו כך שלא היו מסוגלות לעמוד במעמס הפצצות, והתפרקו.

על ייצור העגלות אחראי רב־סרן . הוא הסתייג מהתיכנון, ואף העיר את תשומת־ליבו של מפקדו, סגן־אלוף , לעניין זה. כיוון שהסא"ל התייחס באי־אמון אל , לא לקח ברצינות את אזהרותיו.

התוצאה — מיספר בתי־חרושת ייצרו סידרה בת מאות עגלות שאינן עומדות בדרישת חיל־האוויר.

אחרי שפרצה השערורייה החוצה, מיהר הסא"ל לטעון כי אינו נושא באחריות כלשהי לגבי התיכנון ההנדסי הכושל.

פורמאלית, צודק הסא"ל בטיעון זה, אך כאשר מפענחים את המתרחש מאחרי הקלעים, מסתבר שלולא מסכת־היחסים הכעורה בין הסא"ל לבין מקודו, האחראי על ייצור הסידרה, ניתן היה למנוע את התקלה בעוד מועד.

בשבוע האחרון ביקרתי במיספר מיפעלים העובדים עבור מחלקת ציוד חיל־אוויר, והקשורים בתחומים שהם בטיפולו של הסא"ל.

התברר לי כי באחדים מהם כבר ביקרה המישטרה, והציגה לבעליהם שורה של שאלות.

ביפו פועל מוסך קטן לחשמלאות־רכב בשם מאיר. המוסך שייך למרדכי מאיר.

מאיר החל עוסק בתיקוני חשמלאות־רכב עבור מחלקת הציוד של חיל־אוויר, ועד־מהרה הרחיב את שטח התעסקותו ועבר לעסוק בטיפול ובאחזקת גנרטורים ומדחסים במחלקת הציוד.

המוסך התרחב בדרך־פלא

תך שנים מעטות גדלו עיסקי המוסך בצורה מדהימה. נוסף למוסך הקים מאיר מיפעל גדול, לטיפול ולשיפוץ גנרטורים הממוקם במיבנה תעשייתי מרווח בראשון־לציון.

בד־בבד עם גידול מהיר זה, הקשור בקבלת עבודות רבות ממחלקת ציוד חיל־אוויר, הצליח המיפעל לקבל לידיו סוכנות של חברה אירופית ידועה, כולל מתן שירותים קבועים עבור הלקוחות של אותה חברה.

חברה זו יוצגה עד כה בארץ על־ידי התעשייה האווירית בבאר־שבע.

הגורמים המוסמכים בודקים עתה:

- אם העבודות המרובות שקיבל מרדכי מאיר ממחלקת הציוד חיל־אוויר ניתנו כשורה, ללא העדפה. (במקביל נערכת חקירה פנימית בחייל, אם לא ניתן היה לחסוך לפחות מסירת חלק מהעבודות, ולהעסיק במקומן כוח־אדם מיקצועי השייך לחייל עצמו, ושלא תמיד נמצא לו עיסוק.)
- אם אין לסגן־אלוף כל קשר עם העברת שירותי החברה הזרה לידי מרדכי מאיר. זאת, לאור העובדה שההעברה בוצעה זמן קצר אחרי שהסא"ל חזר ממסעו באירופה ובמיסגרת תפקידו הרישמי נפגש אף עם בעלי אותו מיפעל שם.

מרדכי מאיר עצמו, בעל המיפעל, טוען שידיו נקיות מכל רבב. את כל עבודותיו עבור מחלקת הציוד הוא מבצע בהתאם לכל הנוהלים המסודרים, ללא כל העדפה. יתר־על־כן, לדבריו, אף ערך ביוזמתו, וללא כל תשלום, מסע־הרצאות במספר בסיסים של חיל־האוויר, כדי להדריך חיילים בנושא אחזקת הגנרטורים. הוא משוכנע כי חקירה יסודית תסיר מעליו כל חשד־שווא.

המישטרה הצבאית בודקת עתה את חברת האחים גזמן, נציגי חברת אטלס־קופקו משוודיה, יצרני מדחסים לרכב שם מאיר. המוסך שייך למרדכי מאיר.

מחוגי האחים גזמן הוסבר לי, כי לסגן־אלוף אין כל קשר לרכישת המדחסים. הקנייה מתבצעת דרך מינהל ההרכשה (מנה"ר). אנשיו של הסא"ל אחראיים רק לתקינותם של המכשירים.

לפי המידע שבידי אומנם כך הוא הדבר אך המישטרה, כנראה, מבקשת לברר אם ההמלצה לרכישת אותם מדחסים — שניתנה על־ידי הסגן־אלוף — נעשתה ללא משוא־פנים, ללא כל שיקולים צדדיים ולא היתה העדפה דווקא בבחירת מדחסיה של חברה זו.

תשורות ביד רחבה

דיקות דומות נערכות לגבי החברה להנדסה בע"מ, אשר לה סוכנויות רבות של מיפעלים בחו"ל המייצרים קומפרסורים וגנרטורים הנמצאים בשימוש מחלקת הציוד חיל־אוויר.

מנכ"ל החברה, הירשברג, מסר לי כי כל עיסקותיהם כשרות. הסטייה היחידה היתה כאשר במשך שנים אחדות נהגה החברה לשלוח, בחגים, מתנות לגורמים שאיתם קיימה קישרי־מיסחר. ברשימת האנשים נמצאו מיספר פקידים ממישרד־הביטחון.

מישלוח התשורות לפקידי מישרד־הביטחון אף גרם למאזרו של המנכ"ל הירשברג, ולשיחרורו בערבות, כאשר התברר כי לפחות במיקרה אחד חרגה החברה ממישלוח מתנות סטנדרטיות, ושיגרה לאחד מפקידי מישרד־הביטחון מכשיר סטריאופוני יקר.

אגב, החקירה בחברה זו משתלבת עם חקירה נוספת, שאינה קשורה במחלקת ציוד חיל־אוויר. אחד מבכירי עובדי החברה, בעל עבר ביטחוני נכבד, התלונן בפני המישטרה הצבאית על אפשרות של קשרים פליליים בין המנכ"ל לבין קציניצה"ל בכיר, קשרים שתודות להם הרוויח אותו קצין עשרות אלפי לירות. אותו פקיד בכיר, שלא רצה להשלים עם שיטות־העבודה הנהוגות בחברה, פרש מעבודתו, למרות ששימש כמנהל־מחלקה במיפעל ונהנה מתנאי־שכר גבוהים.

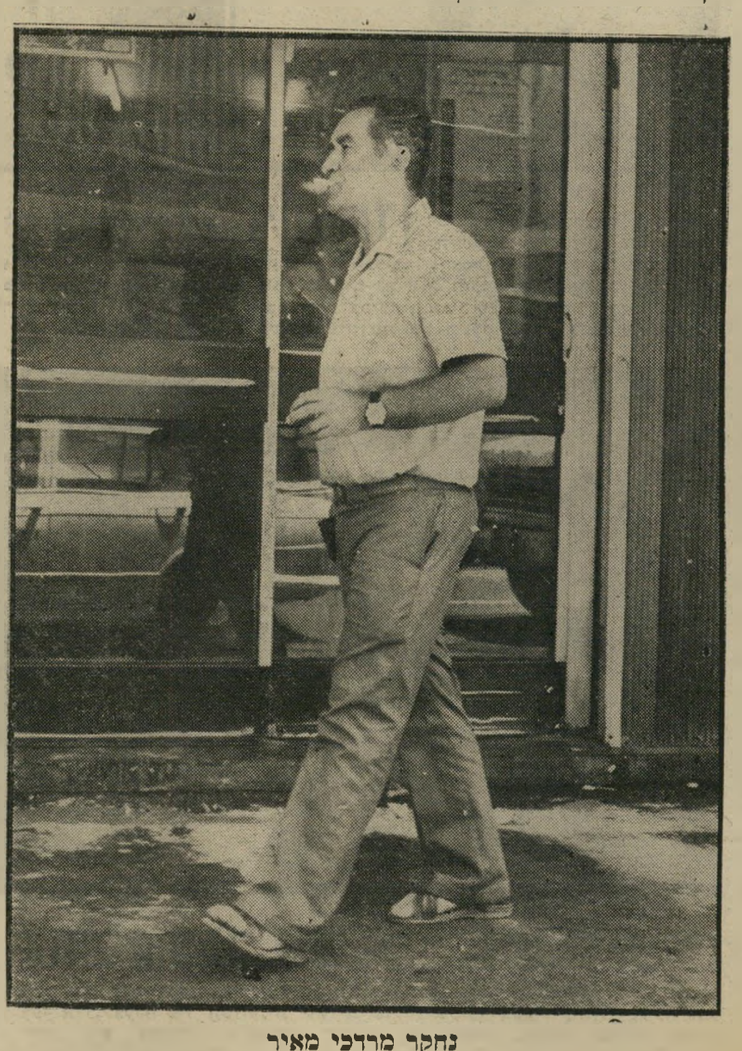

נחקר מרדכי מאיר
ממוסך קטן למיפעל ענק

שתי השכנות פיטפטו במעלית
ושר־האוצר נאלץ לרדת במדרגות

■ **דני ליטאני** ידוע ב־תור חקיין, ובתור עוזר. הוא היה עוזר שר־העבודה בזמנו של **יוסף אלמוגי**, עוזר שר־העבודה בזמנו של **יצחק רבין**, ויחד עם זה עבר למישרד ראש־הממשלה, והיה אחד מעוזריו של מנהל לישכת ראש־הממשלה, **אדי מיזרחי**. ב־ימים אלה התמנה דני כדובר מישרד־העבודה, ובמיסדרונות הכנסת מתלוצצים כי עוזר בא ועוזר הולך. דני, כך אומרים, פינה את התקן, כדי לפנות את המקום ליועץ־הכללי החדש, **אריק שרון**.

■ במסיבה שנערכה השבוע לרגל מינויו של **גידעון שגיא**, מי שהיה דובר מישרד־החוץ, כשגריר ישראל בגאייקה, נכחו עיתונאים רבים, את ההזדמנות ניצל עורך יר־חון־הנשים את, **יוסף** („טומי") **לפיד**, כדי להתגרות באנשי ידיעות אחרונות. הוא ניגש לשולחן שם ישב גם **רב יוד־קיבסקי**, מרכז־המערכת של ידיעות, ואמר לו: „אני מוכן לתת לך 20 אלף קוראים של מעריב, אם רק תוותר על העמודים המרכזיים של עיתנך בימי שישי." ישב שם גם **דידי מנוסי**, מאנשי ידיעות, והשיב לו בו־במקום: „לא צריך, טומי. זה שאתה כותב במעריב כבר נתן לנו 20 אלף קוראים."

■ כשנשאל העיתונאי **שלמה נקדימון** מה שלום בנו החדש, בן החודש וחצי, **נתיב**, הוא ענה בגאווה: „הוא כבר לומד לצייר." על תמיהת השומעים הוא משיב: „בציבעי גואש, בעיקר בצבע חום, על בדים."

■ נראה שהזמר־המלחין **שמואל קראוס** אינו אוהב ביותר את המלחין־הזמר־חח"כ **עקיבא נוף**. כאשר הופיע שמוליק בנצרת־עילית, ומישהו ביקש ממנו לשיר שיר השייך לנוף, הגיב: „עקיבא נוף — הוא רוצה להיות גם ראש־ממשלה וגם **אריזנית**."

■ מי שהיה עורך ביטאון מיפלגת־העבודה, **דויד שחם**, שעבר למיפלגת יעד, הגדיר את יחסו למיפלגות: „בארץ חושבים שמיפלגה זה בית. אני חושב שמיפלגה זה אוטובוס. כשהוא נוסע בכיוון הנכון, אני עולה. כשאני רואה שהוא נכנס לרחוב שאינו בכיוון שלי, אני יורד."

■ על גורלם של אנשים שאמרו בעבר אמיתות בלתי־פופולריות והמוחרמים עתה על־ידי עסקנים שאימצו לעצמם את דבריהם, אמר שחם: „בפוליטיקה, העיקר זה לא להיות צודק בטרם־עת. יש כלל שצריכים לחרוט אותו על אבן: ,היה צודק בזמן הנכון'!"

■ בכנס בוגרי בית־הספר העממי תל נורדוי, שבהחוב פרישמן בתל־אביב, שהתקיים בגני התערוכה, בלטו אמנים ואישי־ציבור רבים מבוגרי בית־הספר. איש ציבור נוסף שבלט בכנס, אם־כי איננו בוגר שלו, היה ראש עיריית תל־אביב **שלמה** („צ'יצ'") **להט**, הידוע בחיבתו הרבה להופעות באי־רועים ציבוריים. בנאום־הברכה שלו הסביר צ'יצ' את הסיבה לבואו לכנס. כשהוא פותח ב־מילים אלו: „באתי לכאן מכ־מה טעמים..." הוא לא הספיק לסיים את המישפט, ואחד הבוגרים צעק לעברו: „הטעם הראשון הוא כדי שנצביע בש־בילך בבחירות הבאות."

■ א־פרופו מישפחת להט. **זיווה** („צ'יצ'ילה"), אשתו של ראש־העיר, עובדת כספרנית באוניברסיטת תל־אביב. באחד הימים ביקשה לקנות כמה כר־טיסים לבריכת־האוניברסיטה. כשהגיע תורה לשלם עבור הכרטיסים, עמדה לשלם בשק, אך הקופאי, שלא הכירה, סירב לקבל את ההמחאה ודרש ממנה תשלום במזומן. זיווה לא ניצלה את מעמדה ולא זיהתה את עצמה, אלא עובה את המקום מבלי להיכנס לבריכה.

טליה שפירא

כוכבת הסרט „חגיגה לעיניים" זכתה בשבחים רבים על משחקה בו, בהצגת־הבכורה שנערכה השבוע. היא בלטה ביופייה המיוחד, בשיער אדמוני גולש ובחליפה לבנה. טליה, שילדה את בנה הבכור לפני שלושה חודשים, ערכה כתום ההקרנה מסיבה פרטית בביתה שבשיכון דן לכל משתתפי הסרט, ולידידיה הרבים. (עם טליה, בתמונה, המפיק־התסריטאי נפתלי אלתר והבמאי אסי דיין. משמאל, אהרונה.

זיווה רודן

מי שהיתה הכוכבנית הישראלית הידועה ביותר, היתה אחת האורחות בהצגת־הבכורה, והצטלמה עם אסי. ההצגה היתה חגיגה לעיניים מבחינת היפהפיות שראו בה התייצבות־חובה. בלט בהיעדרו אביו של אסי, משה דיין, שהוזמן להקרנה מוקדמת של הסרט וסירב להצטלם עם בנו.

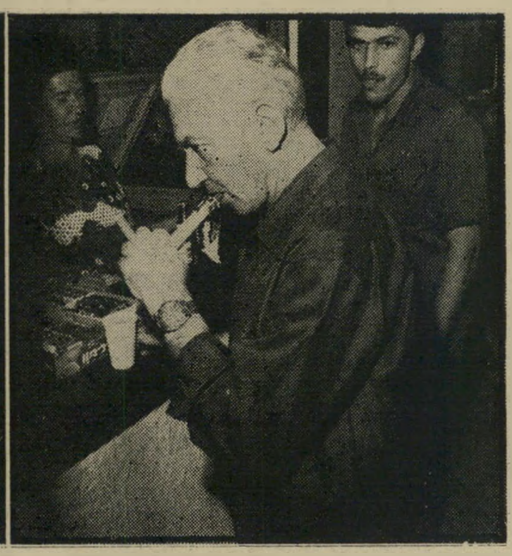

חיים בר־לב

שר־המיסחר והתעשייה, שהיה אורח־הכבוד בבכורה, הסתער מייד על המיזנון, הוכיח כי הוא מסוגל לאחוז שלושה דברים מבלי להתבלבל. בתמונה מחזיק בר־לב ביד שמאל בסיגר ובוופל, וביד ימין בכוס מיץ.

עודד קוטלר

מנהל התיאטרון החיפאי, בא לבכורה בחולצה רקומה ובשיער קצוץ, ונראה צעיר מגילו בעשר שנים. אגב, אופנת השיער הקצר אצל הגברים הופגנה בבכורה גם על־ידי איש־הקולנוע רפי אדר, בעלה של השחקנית יהודית סולה, שקיצץ בשערו הארוך וגילח את זקנו, וגם על־ידי הפיזמונאי יהונתן גפן, שבא בחברת אשתו נורית.

אנשים

■ לפחות אדם אחד במדינה חייך בסיפוק, כששמע את ראש הממשלה יצחק רבין אומר בראיון לטלוויזיה, לפני נסיעתו לאמריקה, כי ארצות־הברית תיתן לישראל את הסיוע הכספי הדרוש לשם קיומה. היה זה **אברהם** (״ינקו״) **שוויי־צר**, חבר הנהלת מערכת על הדרוזים בשפה האנגלית מזה 70 שנה.

■ תושבי הבית ברחוב בראלי מיספר 10 שב־שיכון למ״ד, רגילים לגלריית האנשים החשובים מאוד, המשתמשים במעליות הבית והנראים במקום. שכן אחד השכנים, המתגורר בקומה השמינית, הוא שר־האוצר **יהושע רבינוביץ**. באחד מימי השבוע שעבר חיכתה שכנה למעלית במשך זמן ממושך, והיתה סבורה לתומה כי המעלית מוסקת על־ידי אנשי ביטחון המשמרים על השר. לתדהמתה ראתה את רבינוביץ בחברת נגיד בנק ישראל, **משה זנבר**, יורדים במדרגות הבית, ממרומי הקומה השמינית. רבינוביץ הסביר לה שאין טעם לחכות למעלית, שכן שתי שכנות מהקומה החמישית מפטפטות ביניהן, והשאירו את דלת המעלית פתוחה. תחת שייכנסו למכונית שהמתינה להם בפתח הבית, נשארו רבינוביץ וזנבר עומדים בקומת הקרקע, כשל־פתע יצא מהמעלית **חיים צדוק**, שר־המישפטים, שהסביר כי מאחר שהמעלית האחת, המעורצת בקומות הזוגיות, היתה עסוקה, ירד קומה והשתמש בזו הנעצרת בקומות הלא־זוגיות.

■ בעל מלונות גני שרמית, **בצלאל מיזרחי**, מצא דרך משלו לנקום במלונאי אילת, בראש־העיר **גדי כץ**, ובניציו מישרד־התיירות בעיר. באילת מקובל שכאשר מבקרים מלונאים או ראשי העיר במלונות ובמועדוני־הלילה, אין גובים מהם דמי־כניסה. כדי לעודד תיירות מקומית לאילת, החליט מיזרחי ליום ערבי־בידור, ולשם כך פנה למישרד־התיירות, לראש־העיר ולשאר המלונאים, הציע לארגן ביחד סידרת מופעים שתמומן על־ידי כולם. לתדהמתו נענה בשלילה. מיזרחי לא התייאש, הגיע לי הסכם עם חברת ארקיע, שהסכימה להסיע אמנים מהצפון בחמישים אחוזים. יחד עם זאת הורה מיזרחי למנהל מועדון־הלילה של המלון לגבות דמי־כניסה מלאים מהמלונאים הקולגים, מראש־העיר ומשר־התיירות בכבודו־ובעצמו.

עודד תאומי

שחקן ״התיאטרון הקאמרי״, הזוכה בשבחים על תפקידו בהצגה ״קור־יולנוס״, מצא זמן בין הצגה להצגה לקפוץ לחופשה קצרה באילת. שם פגש את ידידו מנוער, יוסי סיני, בעל מלון ״ביקעת־חירם״ (משמאל), שחבש איתו את ספסל בית־הספר העממי תל־נורדיו. סיני, שהוא בעל מועדון־צלילה, העביר את עודד קורס מזורז, והשניים הרביצו צלילה משותפת לכבוד הפגישה המחודשת.

הארץ. לפני שנתיים העלה בסידרת מאמרים את הרעיון לבקש מענק כספי מאמריקאים, לשם רכישת הציוד הצבאי הדרוש לישראל. כאשר נפגש זמן קצר לאחר מכן עם רבין, שהיה אז שגריר ישראל בארצות־הברית, אמר לו רבין בביטול: ״איזה רעיון לא־מצאתי! מה אתה רוצה, שהם גם ימכרו לנו פנטומים וגם יתנו לנו כסף כדי לקנות אותם?״

■ העיתונאי־החוקר **כרוך נאדל**, בעל ״דו״ח נאדל״ על הכלכלה השחורה, מתאר את הדו״ח של פרופסור **חיים בן־שחר** כך: ״לחולה יש סרטן. בא הדוקטור בן־שחר וקובע שיש לו נזלת, וכותב דו״ח שלם על הצורך להוביל את המיטפחות המלוכלכות למכבסה במכונית אחת, ואת המיטפחות הנקיות במכונית שנייה.״

■ משך עשר שנים ישב **ארנולד שרמן** בתפקידו כדובר אל־על והתמונה על יחסי־הציבור של החברה. לפני כשנתיים, בעיקבות פרישת **אהוד שוויימר**, התפטר, אך התפטרותו לא נתקבלה. לאחרונה נפוצו שמועות כאילו עומד שרמן להתפטר מתפקידו, ולבקש העברה לתפקיד חדש. שרמן מכחיש כאילו התפטר מאל־על, אך מודה שייתכן כי יעבור לתפקיד חדש. התפקיד עדיין אינו מוגדר, אך שרמן, הנחשב כמומחה בעל מוניטין בינלאומי בתחום התעופה, ושהיה בעבר עורך בכיר בשבועון האמריקאי רב־התיקרה אוויאשן וויק, מוכן לספר, כי בתפקידו החדש יעסוק בניסיון לשפר את תדמיתה של מדינת־ישראל בעיתונות הזרה. בימים אלה עומד להופיע ספר שכתב שרמן על העדה הדרוזית. הוא טוען כי זהו הספר הראשון

הורוסקופ

טלה
21 במרס – 20 באפריל

עכשיו הזמן להקדיש את כל תשומת־לבך ואת כל מאמציך לעבודה. אם לא — אתה עלול גם להפסיד אותה לגמרי. סוף השבוע ובייחוד יום ה׳ מביאים את התוכנית הגדולה שלך לנקודת־השיא. מאז ואילך שוב לא תוכל לשנות דבר, ולכן מוטב שתתכנן הכל בקפידה. אם את מנהלת רומן עם גבר נשוי, הפסיקי אותו. אל תעדרי מהבית כי צפוי אורח מפתיע.

שור
21 באפריל – 20 במאי

עכשיו הזמן שבו אתה עלול ליפול בפח, אם לא תשמור ולא תשקול אלף פעמים כל הצעה. נכון שאתה הרפתקן באופייך. נכון גם שאתה זקוק לדברים חדשים, כדי שילהיבו אותך כל פעם מחדש. אבל אי־אפשר להגזים. יום ג׳ הוא מסוכן מבחינה כלכלית: אל תהיה בזבזן דווקא בשבוע פעילות.

תאומים
21 במאי – 21 ביוני

להפתעתך, ואולי למורת־רוחך הסמוייה, מתחילים העניינים העיסקיים להסתדר — להפליא. אתה חייב לשאול לדעתה של בת־זוגך, ואם גם לא תקבל את כל דבריה — דע שהיא שוחרת את טובתך, ורואה הרבה דברים שאינך מסוגל להשיג, מתוך ריתחת־חושים. בת תאומים: כוח הרצון שלך אינו חזק דיו. צאי השבוע לחיק הטבע.

סרטן
21 ביוני – 20 ביולי

במישור חיי־האהבה שלך, סרטנית, לא יחולו שינויים מרעישים. אל תידחי בגסות את מחזרך הנלהב, למרות שאינך חשה כלפיו כל משיכה. תני לזמן לעשות את שלו; או שהרגשתך תשתנה בכל זאת, או שהוא יתייאש ממך. בן סרטן, למרות אופייך הנוח, אתה נוטה להתפרצויות פרועות.

אריה
21 ביולי – 21 באוגוסט

יהירותך הטבעית, הכרוכה בחוסר־ביטחון משווע, תוריד אותך שאולה, אם לא תדעי לרסן את שניהם ולהוסיף להם מידה אמיצה של חוש־הומור, שהוא אחת מתכונותיך היפות ביותר. זה לא שהוא לא רוצה אותך: זה שהוא בטוח שאת לא רוצה אותו. קדימה! גלי לו את האמת.

בתולה
22 באוגוסט – 22 בספטמבר

היזהר מפיטפוט יתר; שמור בסודי־סודות את פירטי המיבצע שעליו אתה עובד כרגע. כדאי שתיזהר דווקא מזה שאתה חושב שהוא ידידך הטוב — הוא ולא אחר אורב לכל רמז שייצא ממיך, לכל טעות מיקרית, או לכל מישגה שתעשה. אתה בודד. לכן, יהי העליך לעמוד באתגר הזה לבדך, ללא גיבוי של איש. אם תצליח — זרי הדפנה שיעטרו את קודקודך יהיו רק מעט־מזעיר ממה שיבוא אחר־כך. בלי בנעימים.

מאזניים
23 בספטמבר – 22 באוקטובר

המריבה הטיפשית שבה הסתבכת, אינה מועילה לאף אחד, ומקלקלת את מצב־רוחך. נסי להקדיש זמן לטיפוח יופייך, ולעיסוק בתחביבייך, במקום לשאת על כתפייך את כל בעיות העולם הזה. לקראת סוף השבוע את עלולה לנתק קשר אישי חשוב, בעיקבות בדיחה מעשית שהושמעה באוזנייך, בנוכחות אלה שלדעתך יפרשו אותה בצורה מוטעית. אל תעשי זאת, כי בסופו־של־דבר, זה לא ישתלם. השבוע אל תצאי לקניות.

עקרב
23 באוקטובר – 22 בנובמבר

צפוי לכם שבוע מעניין וסוער הן מבחינה פיננסית וכן מבחינה רומנטית. אפשר שתעשו כסף בעזרת או כתוצאה מקשר רומנטי ואפשר שהרפתקה רומנטית תעלה לכם בכסף רב. השתדל לא להמר ולא לסכן כספך שלא לצורך, כי אתה עלול להיגרר להוצאות כספיות לא כדאיות.

קשת
23 בנובמבר – 20 בדצמבר

השתדל לא להציק לחבריך לעבודה. כי בעתיד הקרוב מאוד תזדקק לכל רצונם הטוב. היחסים המתוחים עם בן זוגך ישתפרו בעיקבות פגישה בלתי־צפוייה עם ידיד קרוב, שאותו לא פגשת זמן רב. אל תיקח על עצמך סיכונים מיותרים בענייני כספים, ואל תיכנס לעיסקות נפל.

גדי
21 בדצמבר – 19 בינואר

עירנות רוחנית תאפשר לך להתגבר על כל מיני התנגדויות צפויות ובלתי־צפויות. רעיון מבריק, אם יבוסס על־ידי תיכנון לעומק, עשוי לעצב את עמדתך הציבורית בצורה ובמידה שבהן טרם נתנסית. זהו שבוע טוב לביקור אצל התופרת או בתצוגות־אופנה. אל תסמוך על ידידים.

דלי
20 בינואר – 18 בפברואר

היזהר מאוד מלהיכנס להתחייבויות כספיות. אל תיכנס לעיסקות חדשות בלי לבדוק אותן היטב. עם זאת, הזמן מתאים לעריכת תוכניות כספיות לטווח ארוך. סמוך על עצתו ותבונתו של ידיד, בעיקר אם נולד במחצית הראשונה של חודש מארס. אתה עשוי לשאוב סיפוק רב מאירוע חברתי.

דגים
19 בפברואר – 20 במרס

זכית בהצלחה, ואתה עתיד לזכות בעוד כמה. זכור כי הדימיון והמקוריות חייבים לשמש נר לרגליך, הרבה יותר מן הזהירות והתיכנון הקפדני. עם זאת, אל תתעלם מדרישות הרגע ואל לא לריב לחינם עם ידידיך ומתחריך. רכישות ציוד, או דברים הדרושים לעבודתך כדאיות מאוד, השבוע. בת דגים: העדיפי הכהה על הבהיר, המתאים לאופייך.

ממשלה זרה ביקשה להרחיק נציג ישראלי

יועץ דינשטיין
בלי שוחד

ממשלה של מדינה זרה התנתה עסקים עם ישראל, בהרחקת נציג התעשייה הא־ווירית מכל קשר ל־עיסקה — נודע ממקורות מהימנים. הסיבה לתביעה היא טענתה, כי הנציג ידוע כמשחד שרים וממשלות בקנה־מידה גדול, על מנת ש־ייאותו לקנות מתוצרת התע־שייה האווירית. קיי־מת עתה רגישות לנושא, לאחר הגילויים בדבר השוחד ששילמו חברות־הענק ה־אמריקאיות „יונייטד פרוט" ו„נורטרופ" לממשלות זרות.

שר־ בממשלת אותה מדינה, הסביר ל־נציגי השגרירות הישראלית את הנזק הכבד ש־נגרם למדינת ישראל מפעו־לותיו של נציג התעשייה ה־אווירית. לדיברי השר הנציג משחד שרים וממשלות כדי שיסכימו לק־נות מישראל. השר אף העיר, ב־אירוניה, כי הסכום הניתן כשוחד גדול מכל רווח אפשרי מן העיסקה. הוא אמר כי במיקרה עלול השוחד להתגלות, ואז תינזק ישראל ללא־תקנה.

מיקרה דומה אירע לפני עשר שנים, לאחר הפיכה בסיארה־ליאונה וניגריה, עת התגלה כי חברות ישראליות שיחדו שרים מקומיים. הפרשה הזיקה לישראל תקופה ארוכה, וכמה מראשי החברות הישראליות נמלטו ממעצר ברגע האחרון.

הפרשה דווחה לשרים בכירים בממ־שלת ישראל, שהחליטו על הרחקה שק־טה של הנציג. בשלב ראשון ימנו נציג בכיר של מערכת הביטחון אשר יחוק בחדרגה את רגלי נציג התעשייה האווירית משם.

לוידס מוכן לבטח את השטחים

עורך־הדין **יחזקאל בינישׁ**, המייצג את סוכני „לוידס" בשטחים הכבושים, הודיע למפקח־על־הביטוח, ד"ר **יוסף פיקר**, כי „לוידס" בריטניה מוכן לקחת על עצמו את כל ביטוחי הרכב בגדה המערבית, תמורת בילעדיות לשלוש שנים.

ההצעה של „לוידס" היא היחידה שבכוחה להציל את מבוטחי הרכב בגדה, אחרי שחברת „מיד־אטלנטיק" הודיעה על הפסקת פעולותיה. „מיד־אטלנטיק" היא חברה הרשומה באיי ברמודה, והחלה לפעול בישראל בצורה מוזרה ביותר בשנת 1970. חם קיבלו רשיון לבטח רק בגדה המערבית, ויחד עימם פעלה גם נציגות של „לוידס".

הועלו טענות כי הסוכנות של „מיד־אטלנטיק" לא נתבעה להפקיד פיקדון עם תחילת פעולתה, כנדרש מחברות אחרות. על־כל־פנים, הפסקת פעולותיה הותירה את אלפי המבוטחים בגדה, כולל חברות־התחבורה שם, ללא כל ביטוח, ואלפי כלי־רכב ייאלצו לשבות בימים הקרובים.

איגוד חברות־הביטוח הישראליות כבר החליט, כי הוא לא יקח על עצמו את הביטוחים של „מיד־אטלנטיק", כך שהצעתה של „לוידס" היא המוצא היחידי.

תאוות הבשרים

המפקח על הכשרות במישרד־הדתות הרב **דויד נשר**, יוצא בימים אלה לא־מריקה הדרומית, כדי ללמד את בתי־המיטבחיים שם כיצד יש לחתוך ריבעי־בקר כך שניתן יהיה להביאם ארצה על עשר צלעותיהם. היום אוסרת חרבנות יבוא בשר ללא עצמות של רבעים של־מים, בטענה כי מסיבות כשרות יש ל־נקר את הצלעות החמישית עד העשי־ריח, וכי הקצבים המקומיים אינם עו־שים זאת.

איסור יבוא הבשר בצלעות הללו, על־ידי הרבנות, גרם להאמרה תלולה של מחירי הסטייקים המצויים בין הצל־עות האסורות. נוסף להתייקרות של מחירי החזיר וכן העופות והחודיים, עו־מד מישרד־המיסחר־והתעשייה בפני בע־ייה חמורה. המישרד חתם על חוזים ל־ייבוא 20 אלף טון בשר מפורק, ללא עצמות. אם תתעקש הרבנות לאסור ייבוא, יגרום הדבר להמשך התייקרויות חבשר בארץ.

בינתיים מסרבים האיטליזים לקנות את חבשר המפורק, חסר־הסטייקים, ו־מישרד־המיסחר־והתעשייה ניסה עד כה לאלצם לקנותו בכוח, בהתנותו מכירת בשר הכולל סטייקים במכירת בשר ללא סטייקים. השבוע העלתה הממשלה את מחירי הבשר עם עצמות בחצי־לירה ה־קילו לסיטונאי, והורידה את מחירי ח־בשר ללא עצמות ב־75 אגורות, כדי ל־עודד את מכירתו — לשווא.

הרב דויד נשר ילמד את חדרום־אמ־ריקאים כיצד לחתוך את הצלעות ח־כולות סטייקים, כך שכל החלקים ה־טעונים ניקור לא יישלחו ארצה. כך יגיעו ארצה ריבעי־בקר עם בשר עד ח־צלע חשמינית או התשיעית, הכוללות סטייקים. אם יצליח הרב נשר במשי־מתו, הרי שהחל מעוד שלושה חודשים שוב יגיעו מישלוחי סטייקים לישראל, והממשלה תוריד את המחירים.

אגב, אחת הסיבות לסירובם של ה־איטליזים לקנות את הבשר המפורק היא שרובו מיובא מאורוגוואי, והוא באיכות גרועה ביותר ואינו מתאים לדרישות ה־ייבוא הממשלתיות. היבואן הביא בשר שניתן לעשות ממנו רק גולש, והאיט־ליזים אינם רוצים בו. אנשי מישרד־ה־מיסחר־והתעשייה חוששים לקנוס את היבואן, הידוע בקשריו הטובים עם ה־ממשלה, בעיקר מאחר שהוא מעסיק את **איתן האזרחי**, פקיד בכיר לשעבר במישרד־המיסחר־והתעשייה, המכיר אי־שית את צמרת המישרד כיום.

הבינוי המוזר של המובקר

חברי הוועדה־המנהלת של „החברה לישראל" כימעט כולם ישראלים. למע־שה, כולם, לחוצא את יושב־ראש מו־עצת־המנהלים של החברה, הברון **אדמונד דה־רוטשילד** ונציג הקבוצה ה־גרמנית **יוסף דומברגר**. טיבעי היה, לכן, כי ישיבות הוועדה תתקיימנה בישׂ־ראל. לא רק בגלל שכך נאה יותר לחב־רה שהוקמה כדי להשקיע כאן, אלא ג־כדי לחסוך למדינה דולרים.

אולם ראה זה פלא: כאשר מדובר באזרח רגיל, מקפידה הממשלה לא לתת לו יותר מן ההקצבה הרישמית שלו. ו־אילו כאשר מדובר בחברי הנהלת „ה־חברה לישראל", הסיפור שונה. לאחרונה מכנס הברון ישיבות של הוועדה המיי־עצת, והוא עושה זאת דווקא בפריס. למה שיבוא הוא לישראל? מוטב שי־טוסו 10 ישראלים לפריס. לא שהם מת־נגדים באופן מייוחד לטוס לפריס, אבל יש בעייה של הוצאות, ו־450 הדולרים אינם מספיקים.

אז נא לא לומר שראשי האוצר לא מבינים עניין, שכן, באחת הישיבות של הוועדה המייעצת בישר המנכ"ל, **ישׂראל גלעד**, בשימחה לכולם, כי השיג הסכמה של האוצר להקצבה מייוחדת של מטבע זר, לנסיעות המשתתפים ב־ישיבות בפריס. מכאן שכל ישיבה עולה למדינה כפול: כרטיס־טיסה לפריס וחז־רה כפול 10, ועוד הקצבות מייוחדות של דולרים — עסק של 10 אלפים לירות לאחד הוא 100 אלף לירות לישיבה — מכספי־החברה, המנוכים ממס־ההכנסה. וכל־זאת, כדי שהוד־מעלתו הברון יוכל להישאר בפריס, ולא יטרח לבוא לארץ.

אגב, באותה ישיבה אושר גם מינויו של ד"ר **אברהם נאמן** כמבקר־הפנימי של „החברה לישראל". האישור נעשה בצורה מוזרה ביותר. גלעד הודיע לחברי הוועדה המנהלת כי הגיע עם נאמן ל־הסכם על תנאי עבודתו, אך את פרטי ההסכם לא ימסור לכולם, אלא רק ל־יושב־ראש הוועדה־המנהלת, ויחד עימו יחליטו על התנאים.

זהו סיפור דומה למה שעשה נאמן עצמו כמה שנים קודם־לכן, עם תנאי גרישתו של זגר מן „הבנק לפיתוח ה־תעשייה", שנאמן היה אז מנהלו הכללי וזנבר יושב־ראש מועצת־המנהלים שלו.

המיזרחי מגדיל הונו

„בנק המיזרחי" מגדיל את הונו ב־הנפקת שיטרי־הון בערך נקוב של 5 מיליון לירות. ההנפקה תגדיל את הון הבנק ב־20 מיליון לירות לערך, והונו יעבור את המאה־מיליון לירות.

מנכ"ל הבנק, **אהרון מאיר**, הודיע בימים אלה כי הבנק פתח נציגות בניו־יורק. כנציג הבנק התמנה **מיכאל צבי־נרי**. הבנק מתכונן להפוך את הנציגות לסניף מלא, ולשלב מאוחר יותר הוא שוקל פתיחת סניף באיי קיימאן, כדוג־מת „בנק לאומי" ו„דיסקונט."

הבנק יזם עתה, בשיתוף עם חפאקול־טה לניהול באוניברסיטת תל־אביב ב־ראשותו של פרופ' **יאיר אהרוני**, סמינר בינלאומי על התמורות במערכת הבנקאית חבינלאומית. בין חמשתתפים יהיה לורד **בלוג**, שר־האנרגיה הבריטי.

גידול 31% בתיירות לופטהנזה לישראל

ב־1974 הטיסה חברת „לופטהנזה" 41 אלף נוסעים מגרמניה לישראל — גידול 31% לעומת שנת 1973. בחמשת החוד־שים הראשונים של 1975 הטיסה החב־רה 18.5 אלף נוסעים — גידול של 26.5% לעומת אותה תקופה אשתקד. תירידה בשיעור חגידול מוסברת בשפל הכלכלי באירופה.

נציג „לופטהנזה" בישראל, **פאול פי־שר**, מסר כי כדי לעמוד בדרישות ה־גדולות והולכות למקומות־טיסה, מכני־סה החברה לקו פעמיים בשבוע מטוס מדגם „בואינג 707", הגדול מן המטו־סים הטסים עכשיו בקו. באוקטובר 1974 כבר הכניסה החברה לקו מטוס מדגם „בואינג 200/727", ושני הדגמים הללו הגדילו את היצע המקומות ב־40%. ה־מטוס החדש, מדגם 707, מסוגל לקחת 15 טון מיטען בכל טיסה רגילה עם נוסעים.

סניף „לופטהנזה" בישראל ישמש גם נציגות של מישרד־התיירות חגרמני, ו־נציגו כאן יהיה **יצחק זרעוני**. נציג חמישרד מעוניין בעיקר לחביא לגרמניה אנשי־עסקים, לביקורים בירידים ותערו־כות שבהם מצטיינת גרמניה.

„לופטהנזה" סיימה את שנת 1974 ב־עולם כולו ברווח נקי של 18.8 מיליון מרק, לאחר ניכוי 45.7 מיליון מרקים לכיסוי ניזקי שביתת פקחי־האוויר ב־גרמניה, שנמשכה חצי שנה. החברה מח־לקת השנה דיבידנד לבעלי־חמניות שלה, וכן בונוסים לעובדים בשיעור כולל של 7 מיליון מרקים. החברה הטיסה ב־1974 9.2 מיליון נוסעים — גידול של 20.3% לעומת 1973.

נציג פישר
עם חיוך

אל תכבסי במים קרים

עקרת הבית,
יתכן כי נתקלת לאחרונה
בנסיון לשכנע אותך כי אפשר
וכדאי לכבס במכונת כביסה
במים קרים, כדי לחסוך
– כביכול הוצאות חשמל בסכום מעורפל
ובלתי ברור.

ביצרן מנוסה ואחראי
של אבקות כביסה
בעלות מוניטין מזה 40 שנה,
מייעצת לך חברת "שמן"
במלוא הרצינות ובכל האחריות:
אל תכבסי במים קרים!

ארצנו מבורכת באקלים חם
במשך רוב חודשי השנה וההזעה
המוגברת מחייבת אותנו לדאוג
לחיטוי הבגדים בעת הכביסה.
רק כביסה במים חמים
גורמת לחיטוי הכבסים
מכל אותם זיהומים
הנוצרים ע"י בקטריות
המופרשות עם הזיעה.

במים קרים לא מתבצעת פעולת חיטוי כלשהי!
גם בעת שטיפת כלים או חפיפת שיער
את מעדיפה ודאי להשתמש במים חמים
כדי לקבל תוצאות טובות יותר.
האם על הכביסה המלוכלכת
חלים כללים אחרים? לא ולא!

אבקת הכביסה החדישה "ספריימיקס"
של "שמן" היא אבקת כביסה למכונה
אשר כושר הניקוי שלה גבוה ביותר.

אנו ממליצים לך, עקרת הבית
לכבס ב"ספריימיקס" במים חמים,
שימי לב- חמים
אך לא רותחים!
ההרתחה עלולה
לגרום נזק לסיבים.

הטמפרטורה האופטימלית
לכביסה היא בין
55^0 ל- 85^0 לפי הוראות
יצרן מכונת הכביסה.

ולעניין החסכון –
"ספריימיקס" היא אבקת
כביסה חסכונית ביותר,
מכל הבחינות.
המחיר לכביסה, (מחיר
הקופסה מחולק למספר
כוסות האבקה שבתוכה)
הינו נמוך ביותר.

והחשוב מכל – "ספריימיקס" מגנה על האריגים –
וזהו החסכון האמיתי!
לטובתך – עברי ל"ספריימיקס" של "שמן"
וכבסי במים חמים, נסי והיוכחי!

שמן

במדינה

העם

משולם לא היה

מצבנו המדיני

טוב כל כך

צבא של „מומחים" מגויים כדי להרגיע את הציבור ולהוכיח שאין צורך בפשרה

לכל אורך העמוד של מעריב, ביום השישי האחרון, זעקה הכותרת: „מעולם לא היה מצבנו המדיני טוב כל־כך."

היתה זו ציטטה מדברים שאמר פרופ' מרדכי אביר, אפריקניסט, איש האוניברסיטה העברית ובעל השקפות ימניות, ב־מיסגרת ראיון השבוע של הצהרון.

כדי שלא תהיה טעות, באה ציטטה נוספת, בכותרת שנועדה אף היא ללמד את הקורא כי ישראל היא על הסוס המדיני, ואסור לה לוותר: „כל המהלכים בידינו ועלינו להוסיע בארה"ב כבעלי ברית חזקים, ולא כגרורים."

מיפני המבוי. דברים אלה, שבינם לבין המציאות הפוליטית אין ולא כלום, הם חלק ממסע של שטיפת־מוח, שמנסה־לים כמה מחוגי השילטון בסיוע הימין, ושמטרתו להחדיר למוחם של הישראלים כי כל האופציות מצויות ביד ישראל, וכל „כניעה" — „נכונות להחזיר את השטחים תמורת הסכם שלום" — היא בבחינת חולשת־דעת פחדנית.

לשם שטיפת־מוח זו מגייסים לא פעם בעלי תוארים אקדמאיים, המופיעים כאילו כל רזי המדיניות נהירים להם, וביכולתם אף לצפות את העתיד. למעשה מהווים אקדמאים אלה מישענת תעמולתית לחרגים התומכים בקו הניצי השולל פשרה עם העולם הערבי.

לעתים מעלים אותם מומחים את הנימוק כי מטרתם האחת והיחידה של הערבים היא „לזרוק את ישראל לים," ולכן אין טעם לפשרה כלשהיא איתם. לעיתים מעלים הם מחדש את האימרה השחוקה, מלפני המבול של יום־הכיפורים, כי מעולם לא היה מצבנו טוב כל־כך. הם חוזרים שוב ושוב על המיתוס הזה, שמת ביום הכיפורים 1973, כאילו היה לדבריהם כוח מאגי.

יש המאמינים שאפשר לרפא סרטן בדרך של סוגסטיה עצמית. אך התוצאה עלולה להיות מסוכנת: הזנחת המחלה עד ששוב אינה ניתנת לריפוי.

מישפט

כרם היה לשמוליק

מותר להרביץ לחיילים, אסור להפגין נגד המרביצים — זוהי ההלכה המישפטית החדשה בישראל

אנשי כרם־שלום, הקיבוץ הדרומי ביותר בנגב המערבי, רתחו. הם שמעו ברדיו שנערכת התנחלות בלתי־חוקית בסבסטיה, כדי לכפות על המדינה קו מדיני סיפוחיסטי. צעירי כרם־שלום הם „קומנדו שלום" — גרעין המתגייס אוטומטית לכל פעולה למען מדיניות שמאלית ואנטי־סיפוחיסטית. הם שאלו את עצמם: מה ניתן לעשות?

לפתע צץ רעיון, תחילה כבדיחה ולאחר מכן כהצעה מעשית: אם אריק שרון מעודד התנחלות על אדמה ערבית בשטחים המוחזקים, מדוע לא להקים התנחלות הפגנתית על אדמתו של אריק עצמו?

לאריק שרון יש חווה חקלאית גדולה בנגב הצפוני. אנשי כרם־שלום החליטו להקים בה „התנחלות סימלית", כדי לדגים את טענתם: שאסור להתנחל על אדמת הזולת.

התוכנית היתה בלתי־אלימה בהחלט: להקים אוהל סמלי, לערוך בו שביתת־שבת. הפעולה נשאה מלכתחילה אופי של התחכמות חציי־היתולית, בעלת לקח חינוכי.

עד רגי אחת. אולם כפי שקורה בהפגנות פוליטיות, אין התוכנית המקורית מחזיקה מעמד כשמתלקחים הייצרים. המפגינים הגיעו לחווה ביום השישי אחר־צהריים, הקימו בה אוהל, לא פגעו באיש או ברכוש. שוטר שהגיע למקום, הסתלק. במקומו הגיעו מנהלי החווה ועובדיה.

האיש שתימם את האווירה היה נהגו הגאמן של אריק, מוטי לוי, נכה־צה"ל שבור־רגל שהשתמש בקביים. הפגיעה הסימלית באלילו העבירה אותו על דעתו. הוא עלה על הג'יפ והחל משתולל בין המפגינים, בכוונה להפחידם ולגרשם, ולהפיל את האוהל. תוך כדי כך כימעט דרס את אחת הנשים.

אנשי החווה הרגיעו את הנהג המשולהב, אך כעבור זמן־מה חזר והתלהב מחדש, הכניס את עצמו למצב־רוח היסטרי. הוא ירד מן הג'יפ, כשהוא מדדה על רגל אחת, ניסה להרוס את האוהל בידיו, חיכה בסניו את סיני פתר. שמואל אורן ניגש לעצור בעדו.

ערפל הקרב. מה שקרה לאחר מכן, אפוף ערפל־הקרב — כפי שקורה במיקרים כאלה.

לפי תיאור אחד, ניגש „שמוליק" אורן אל לוי, אחז בכתפיו. לוי ניסה להכניס לו ראסיה ובעט בו באופן פראי. הוא פיספס את אחת הבעיטות, מעד, נפל ושבר את רגלו.

ברגע הראשון, כעס לוי על רגלו, שבגדה בו. „שוב פעם נשברה לי הרגל!" קרא.

אולם לחברו, ויקטור ביטנטל, היתה גירסה אחרת. „אתה שם עם הזקן, אתה בעטת בו!" צעק לעבר שמוליק, „אני אתקע לך כדור! אני אגמור אותך!"

הדבר שיכנע מייד גם את מוטי לוי. „זה הוא עם הזקן ששבר לי את הרגל, הבן־זונה הזה. אני אהרוג אותו!"

מבלי לערוך מיסדר־זיהוי, הביאו השוטרים את לוי אל שמוליק, ושאלו: „האם זהו שבעט בך?" השיב לוי: „כן, כן, ההוא עם הזקן!"

בבית־החולים נקבע שלוי לקה בשבר חדש, נוסף על השבר הקודם שלו. הוא שכב בבית־החולים חמישה חודשים.

„רוחו של אריק". מכל אנשי כרם־שלום, שמוליק אורן הוא, אולי, המועמד הפחות סביר להכאת נכים. הוריו נמנים עם מייסדי קיבוץ שריד. כמו צעירים אחרים, שקיבוציהם נראו להם ממוסדים מדי, יצא שמוליק להקים קיבוץ חדש. בכרם־שלום הוא עובד כטרקטוריסט בפלחה ובשלחין, וכסדרן־עבודה.

בצה"ל משרת שמוליק, נשוי ואב לילד בן 7 חודשים, ביחידה קרבית מובחרת, נמנה עם צוותי התעלה. מאז המילחמה, בילה כשנה ורבע במילואים. למרות ממדיו המרשימים, „אין הוא מסוגל להרים יד על איש," כטענת חבריו.

כל זה לא עשה רושם על השופט המחוזי בבאר־שבע, הרצל אשכנזי, שופט צבאי לשעבר שניהל את המישפט ביד חזקה, כימעט באווירה צבאית. „רוחו של אריק שרון ריחפה בבית־המישפט," טען אחד מאנשי כרם־שלום.

„מלח הארץ". השופט אישר שמוטי לוי השתולל בג'יפ ותקף גופנית את אנשי־הקיבוץ. את עדויות הקיבוצניקים פסל בהערה שהם באו למישפט כשהם משוכנעים בצידקת חברם, אף שלא מצא כל סתירות בעדויותיהם, בניגוד לעדי התביעה. השופט גם לא התרשם, כנראה, מן העובדה ששקה לקבוע מה מתרחש ב־ערפל־הקרב של הפגנה משולהבת. הוא מצא את שמוליק אשם, והרשיע אותו.

אולם לא ההרשעה הדהימה, אלא גזר־הדין. התובע המישטרתי כלל לא ביקש מאסר. הסניגור העלה את הנסיבות המקילות: חוסר־ההרשעות של שמוליק אורן, הצטיינותו הקרבית, שרותו הממושך במילואים, והעובדה שיש לו תינוק בן שיבעה חודשים בבית. „אנשים אלה הם מלח הארץ!" טען הפרקליט, אלי זוהר.

השופט היה קיצוני יותר מן התובע.

(המשך בעמוד 23)

נרון שמוליק אורן ואשתו
טיפוסים פלילים —

מתנחלים מכים חיילים
— או פטריוטים?

שנה

דו"ח מיוחד

קמת „ממשלת הצללים" של יצחק רבין התקדמה השבוע בצעד נוסף.

שר־המישרד ראש־הממשלה עומד לפרוש המנכ"ל הנוכחי, מרדכי גזית. הוא יקבל לידיו תפקיד ייצוגי, שהוא ריק־מתוכן כיום: תפקידו של שגריר ישראל בצרפת.

להרחקת גזית יש משמעות מדינית. גזית, אחיו של ראש אמ"ן, אינו נחשב רק כאחד האישים הסימפאטיים בדרג המדיני העליון, אלא גם כאדם מתון. כאיש מישרד־החוץ, שניהל בעבר את מחלקת המיזרח־התיכון, הוא ידוע כיונה. אין הוא שייך לכת פוליטית זו או אחרת.

במקומו נכנס לתפקיד המנכ"ל אדם הקשור ביצחק רבין בלב ובנפש, איש־אמונו הפרטי: עמוס עירן, שהיה שייך לשגרירותו של רבין בוושינגטון. מאז הוגלה עירן זמנית למוסד ההסתדרותי מיבטחים, אך מעולם לא התייחס לתפקיד זה ברצינות. הוא נע־ונד למען רבין בארצות־הברית, בשליחויות שונות ומיסתוריות.

עם הרחקת גזית וכניסתו של עירן לתפקיד, הוסיף רבין איש־מפתח נוסף לממשלת־הצללים, שתנהל עתה את המדינה.

עירן לא התפרסם עד כה בדיעותיו המדיניות. אולם הערות שהפליט פה־ושם, הגדירו אותו כנץ קשוח. כך דגל, פומבית, בהנהגת עונש־מוות לפידאיון.

מושכי החוטים

עם צירופו של עירן לחבורה, מצטיירת בהדרגה תמונת שילטונו החדש של יצחק רבין. היתה דרושה לרבין שנה שלמה עד שהחליט על ביצוע תוכניותיו, אם מפאת היסוסיו האישיים, אם מפאת הרגשת־חוסר־הביטחון שלו.

עתה מרגיש רבין את עצמו בטוח. המיפלגה חדלה לתפקד כגוף המסוגל להפעיל על מרות על ראש־הממשלה. המוסדות העליונים של המיפלגה הרוסים ושבורים. סיעת המערך בכנסת הפכה מועדון־בירבורים לצורך הפירסומת האישית של חבריה. הממשלה עצמה נכנעה לתכתיבו האישי של ראש־הממשלה, המזלזל בה בגלוי ורואה בה מעין כנסת־זוטא לווכוחים ולחלוקת־שלל בין המיפלגות.

נראה כי רבין החליט שחלף האיום של חבורת־המודחים — סינחס ספיר, אבא אבן ומשה דיין — שניסו לאיים על שילטונו בחודשים הראשונים. גם פחדו מפני גולדה מאיר פג, כפי הנראה. יגאל אלון הסך דמות צדדית בממשלה. רק שימעון פרס התגבש כסכנה פוטנציאלית — ורבין דאג להוריד לו את הראש באופן דראסטי.

אם סברו אנשי הצמרת כי יצחק רבין הוא טיפוס חלוש, נפחד, תמים בעניינים פוליטיים וזר לאינטריגות שילטוניות, הרי סברותיהם התבדו עתה. בכך הנוגע לחכטחת שילטונו האישי, הוא התגלה לפתע כאדם המסוגל להחליט ולבצע. הוא נמצא כדרך־המלך לביצור שילטוניחיד אישי, שאף גודלה מאיר לא הגיעה אליו.

שילטון אישי זה מתבטא בשיטת־ניהול באמצעות שליחים אישיים, תוך עקיפת הציונורות המקובלים — שיטה שהתגבשה בדורות האחרונים בארצות־הברית, מאז ימי הנשיא וילסון, ושהגיעה לשיאה בתקופת ניכסון. נראה כי רבין ניצל כראוי את תקופת כהונתו בארצות־הברית, ולמד משהו על השיטה האמריקאית.

בינתיים נוצרו הקווים הבאים:

● **באמצעות עירן,** ישלוט רבין בחזית העיקרית של ממשלתו — חזית יחסי ישראל־ארצות־הברית. עירן ינטרל, למעשה, את השגרירות בוושינגטון, כל עוד יושב בה שימחה דיניץ, שאינו אהוב על רבין. אם יסולק דיניץ, תהיה בעייה את מי לשים שם. מועמד אפשרי: עירן עצמו.

● **באמצעות אריק שרון,** יפקח

אחרי שהגיע אל ראשות הממשלה, נמצא יצחק רבין בדרך המלך לשילטון־יחיד אישי

ההפיכה השקטה

רבין עין אישית על מערכת־הביטחון. אריק מנטרל את שר־הביטחון ואת ה־רמטכ"ל, שעימם הוא נמצא ביחסי־עויינות גלוייים. עויינות זו הפכה השבוע איבה גלוייה, כאשר פורסמה ברבים הכרזה שנשא הרמטכ"ל לפני שבועיים בפני סטודנטים, בה טען, שאריק אינו מוכשר לתפקיד הרמטכ"ל.

רבין אומנם הבטיח למוטה גור, פומבית, כי אריק אינו מועמד לתפקיד הרמטכ"ל, אך זוהי הבטחה של פוליטיקאי. היא נועדה למנוע את התפטרותו המיידית של גור, שהיתה עלולה ליצור משבר, או לפחות אי־נעימות.

● **באמצעות דן פתיר,** יועצו ל־ענייני־עיתונות, מנסה רבין להתגבר על אחת הבעיות העיקריות שלו — אי־כישרונו הגמור בשטח יחסי־הציבור. רבין לא הצליח עדיין להיגמל מנטייתו האומללה להשתפך ללא־הפסק בנאומים משעממים, הגדושים מליצות באנאליות. אך לאחרונה גילה עירנות חדשה לבעיות התיקשורת. למשל: הפקעת ההודעה הדרמתית על דילול־הכוחות מידי פרס, לטובת עצמו.

● **באמצעות רחבעם זאבי,** הטיל רבין מרות אישית על שני מוקדי־כוח מסוכנים, הידועים באי־תלותם — המוסד למודיעין ושירות־הביטחון־הכללי, וכן על אמ"ן ושאר גופי־הביון. התגובה הקיצונית המיידית מצד השירותים, שיצאו בהתקפת־מחץ על גאנדי, מוכיחה שהם הבחינו ב־סכנה הצפוייה להם ממינוי כזה.

הרשימה עדיין אינה מלאה. אם יחליט רבין להתעניין גם בעניינים כלכליים ו־חברתיים המשעממים אותו עד כדי פיהוק — ימנה בוודאי איש משלו, שיפקח על עניינים אלה.

ניתן לשער כי תוך כמה חו־דשים, עם התבססות והתבצרות שיטתונו, יפעל במישרד ראש־הממשלה צוות שלם, שימשוך בי־חוטים האמיתיים בארץ — בעוד הממשלה תעסוק בוויכוחים, ח־כנסת תסער את ליבה במיזנון, והמיפלגה תחלק הטבות והנאות.

מצב כזה לא היה קיים אף בימי־השיא של שילטון בן־גוריון.

להקת הניצים

ה כנת תמונה זו דרושה, כדי לעמוד על המדיניות של רבין בענייני חוץ וביטחון.

המניע העיקרי של רבין, בכך־החלטותיו, הוא ביצור שילטונו.

פירוש הדבר הוא, לדעת רבין עצמו: מניעת בחירות מוקדמות בכל מחיר, מניעת זעזועים קואליציוניים, מניעת התקפה מר־חצת מצד האופוזיציה היחידה שיש לה כוח פוליטי ותעמולתי: הליכוד.

משום כך אין רבין יכול כלל להעלות על דעתו לגבש תוכנית־שלום ישראלית כוללת, ליטול לידיו יוזמה מדינית רחבת־ממדים ולהופיע בשמה בוועידת־ז'נבה.

זהו חצד הטראגי ביותר של פרשת רבין: ביגלל אישיותו ושי־קוליו של יצחק רבין, מאבדת ישי־ראל כיום את ההזדמנות הטובה ביותר שהיתה לה אי־פעם להגיע להסכם־שלום יסודי וכולל עם העו־לם הערבי.

לדעת כל המומחים הזרים, מעולם לא היתה במרחב הזדמנות כה נוחה להגיע להסדר סביר עם מצריים, סוריה, אש"ף ואף ירדן, בעתיד הנראה לעין.

נגזר על המדינה להחמיץ הז־דמנות זו, ואולי לגרום בכייה לדו־רות, ביגלל המיבנה המיקרי של השילטון כשעה זו.

אין זה מיקרה שהדמות הפוליטית של חבורת־יועצי־רבין היא ניצית־ימנית ב־עיקרה. הדבר תואם את האינטרס השיל־טוני האישי של רבין בשעה זו.

אינטרס זה קובע:

● לא תיתכן שום התקדמות שהיא, לא בשטח ואף לא במישור המילולי, להסדר־שלום עם הפלסטינים או הירדנים, על גורל הגדה המערבית או רצועת עזה. כל התקדמות כזאת תחייב בחירות חדשות, שבהן עלול רבין לאבדי את עולמו.

בבחירות צפים ועולים מחדש מוסדות המיפלגה. תיערך בהן תחרות פרועה על הרכב רשימת־המועמדים. מקומו של רבין בראשות הרשימה אינו מובטח. נצחון ה־מערך כולו אינו בטוח. לכן — כל דבר בעולם עדיף על בחירות.

● לא תיתכן התקדמות במיגזר הסורי, אלא במקום שאין בו יישובים. רבין אינו די חזק כדי לסלק אפילו יישוב אחד. להיפך, הוא נדחף להקמת עיר בגולן, מכריז הכרזות על היות הגולן חלק מ־ישראל — הכרזות שהן מטופשות מבחינה טאקטית, אפילו כשמתכוונים לכך.

● בחזית המצרית ניתן לכצע נסיגה נוספת, כתנאי שהגלויה ה־מרה תהיה עטופה בשיכבה עבה של סוכר. הסוכר, במיקרה זה, מורכב מהודעות על שינוי גדול שחל, כביכול, בעמדת המצרים, כאילו נכנעו המצרים לעמדתו ח־נוקשה של רבין, וכו'.

● באותו זמן אין רבין יכול להרשות לעצמו מילחמה חדשה, שבה יכולים לקרות דברים בלתי־צפויים. במילחמה האחרונה אבד שילטונם של גולדה ודיין, שנראה יציב ומבוצר. במילחמה הבאה עלול ל־חתמוטט שילטונו הטרי של רבין.

● אין רבין יכול גם להרשות לעצמו מאבק רציני וממושך עם ארצות־הברית, שימשיך לסתום את צינורות הכסף והנשק.

להרוויח זמן

כ ? זה הכתיב את עמדתו של רבין במסעו בארצות־הברית.

ערב צאתו הבטיח לעצמו, גם להלכה, חופש־פעולה מוחלט, על־ידי השגת החלטה ממשלתית שכה התפטרה הממשלה רישמית מתפ־קידה כאחראית למדיניות הלאו־מית. לרבין ניתן, למעשה, ייפוי־כוח כדי לעשות ככל העולה על רוחו.

מצוייד בייפוי־כוח זה, הציע רבין ל־אמריקאים: דחיית כל הסדר כולל, דחיית ועידת־ז'נבה (או כינוס מושב חסר־תוכן), הקפאה במיגזר הגדה והרצועה, הקפאה במיגזר הסורי (או הסכם פורמאלי חדש שלא ישנה שום דבר מהותי), נסיגה מינ־מלית בחזית המצרית תמורת ויתור מצרי בולט (אמיתי, או לפחות מילולי), פתיחת צינורות הכסף והנשק אמריקה־ישראל.

הנשיא פורד לא הסתיר את אי־שביעות רצונו הקיצונית מתנאים אלה. מעולם לא נראו על מסכי־הטלוויזיה הבעות־פנים כה זועפות בעת סעודה מלכתית כמו בארוחת פורד־רבין. אך פורד וקיסינג'ר זקוקים גם הם להתקדמות כלשהי, למען יוקרתם, ולכן ביקשו מסאדאת לחשוב על שינוי כלשהו העשוי להיראות כוויתור מיצרי לרבין.

מאמצים אלה נמשכו עד הרגע האחרון של הביקור, ובוודאי יימשכו גם אחרי שי־בת רבין לארץ. דבר זה אינו קל לסאדאת. אין ספק שיש לו עניין רב בהסדר כלשהו, שיתפרש כניצחון מצרי, בהביאו לנסיגת צה"ל בסיני.

אולם מול סאדאת התארגנה חזית גדולה ויעילה. בלוב פתח מועמר קדאפי בהתקפת־תעמולה מוחצת על סאדאת הבוגד, המוכר את נפשו לשטן האמריקאי־הציוני. חשוב יותר: נוכח הסכנה שהמצרים ייטשו ל־תקופה ארוכה את החזית הערבית, מבלי להביא לנסיגת צה"ל בגבולות האחרים, הצליח חאפז אל־אסד לגבש מעין חזית סוריה־ירדן־אש"ף, שמטרתה העיקרית היא ללחוץ על סאדאת.

משום כך מוכרח סאדאת להישיג מישראל משהו לטובת הפורים, ואין הוא יכול לוותר רישמית וצמיתות על מצב החומקה, כל עוד לא הוכטחו החזרת הגולן ופי־תרון הבעייה הפלסטינית.

עתה נעשה נסיון נמרץ ליישב את כל האינטרסים השונים האלה, ולהשיג הסדר קטן כלשהו שיספק את המצרים, יעניק יוקרה לפורד־קיסינג'ר, ויאפשר ליצחק רבין „להרוויח זמן" לביצור שילטונו.

נראה שגם הפעם זו מלאכה קשה. החשש של סאדאת מפני תגובת העולם הערבי על הפסקת הלוחמה המצרית, והחשש של רבין שמא ויתור על הפסקת הלוחמה המצרית יערער את מעמדו — חונקים בי־ניהם את סיכויי ההסדר.

אם יסתבר שוב שאין מקום להסדר חלקי בנסיכות אלה, תז־דקר מחדש הכרירה הנושנה: הסי־דר כוללי בז'נבה — או מילחמה.

מנכ"ל־מיועד עירן
עין פקוחה

פורד ורבין בסעודה החגיגית
פנים זועפות

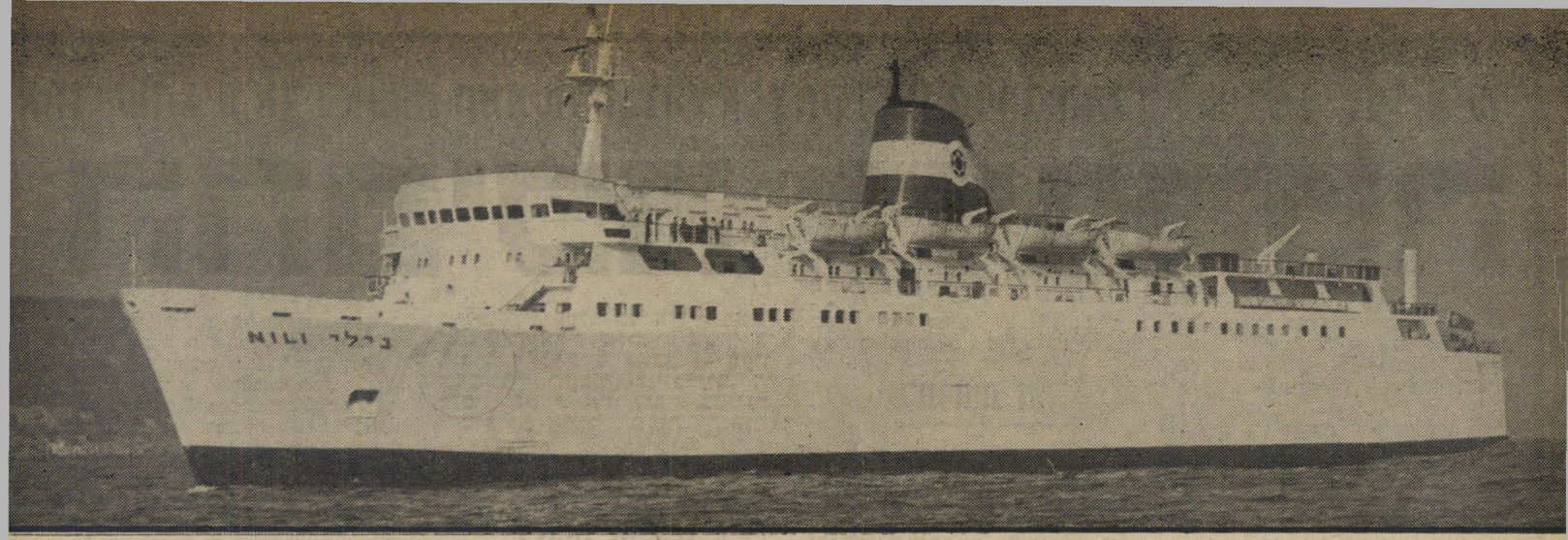

תעלומת העיסקה המוזרה של מכירת אוניית־הנוסעים שבה טבעו מיליונים

שתי אוניות־הנוסעים האחרונות של הצי הישראלי, אוניות המעבורת ניל"י ודן, חדלו להפליג בימים לפני יותר משנה. מאז הן עוגנות בנמל חיפה כגרוטאות שאין להן דורשים.

בחודש שעבר טבעה אחת מהן: ה־ניל"י. היא לא טבעה בים, אלא במערבולת של שקרים, תכסיס וספקולאציות מוזרות שנועדו לחפות על עיסקה מפוקפקת. ל־משלם המיסים הישראלי תעלה העיסקה המוזרה שנעשתה לגבי מכירת הניל"י.

התחבורה, שהיא בעלת אוניות הרפאים, מסרה כי הצליחה למכור את הניל"י ב־סכום של 2.95 מיליון דולר. 18 מיליון לירות אינן הולכות ברגל. בתנאי שוק הספנות כיום, שהוא שוק של מוכרים בלבד — אמרו מומחי מישרד־התחבורה — זוהי עיסקה מוצלחת ביותר.

אלא שלא עברו ימים רבים והסתבר כי ככל שהעיסקה מוצלחת יותר כך מפ־סידה עליה המדינה יותר. האוניה, כך היתגלה, נמכרה אומנם בסכום של 2.95 מיליון דולר לחברת ספנות יוונית. אולם אוצר המדינה יקבל סכום קטן בהרבה מזה הנקוב.

„זה יהיה רק מזל אם בסופה של ה־עיסקה לא תצטרך המדינה לשלם לקונים כדי שיסכימו לקחת את הניל"י," אמר תשבוע אחד מאנשי הים הוותיקים בנמל־חיפה.

העיסקה ה„מוצלחת" שאנשי מישרד־התחבורה וחברת קוים כה השׂ־תבחו בה וניסו לגונן עליה בכל כוחם, נראית מוזרה לאור עובדה יסודית אחת, שלא הגיעה עד כה לידיעת הציבור. לפני שמונה חודשים בילבד, כאשר הת־התנאים, שהיו אז מופרזים בהשוואה ל־מצב בשוק האוניות המשומשות, לא הר־תיעו את החברה האמריקאית. יומיים אחרי שקיבלה את הצעת קוים, שיגרה לה מיברק חוזר בו ביקשה אופציה בלעדית למכירת האוניות שעד אז לא היו להם קונים.

היה זה רק טבעי שקוים ומישרד־התחבורה יקפצו על ההצעה. ממילא לא היו אותה שעה קונים אחרים שהתעניינו ברכישת שתי האוניות. החברה האמריקאית גם לא ביקשה את אופציית הבלעדיות ל־

טורפדו נגד „נילי"

סכום קטן יחסית. מיליון דולר או אולי קצת יותר. במדינה שהורגלה לשערוריות כלכ־ליות העולות למשלמי־המיסים מאות מיל־יוני דולרים זהו סכום שאינו משחק תפקיד. אפילו חברי ועדת־הכספים של הכנסת כבר אינם מתרגשים מכך.

למרות זאת חייבת הפרשה לעורר עניין. שכן, יש בה להוכיח שכמו בתחומים אחרים גם בתחום הכלכלה לא הישתנה כימעט דבר. „השיטה" הידועה לשימצה, שיוחסה לשר־האוצר לשעבר פנחס ספיר, עדיין מוסיפה להתקיים גם אחרי שספיר כבר הלך.

הפרשה החלה להתגלגל באמצע החודש שעבר. אז נמסר בסיפוק ובשימחה כי סוף־סוף נמצא גואל לאחת משתי אוניות הנוס־עים העוגנות מיותמות בנמל חיפה וש־אחזקתן בילבד עולה יותר ממיליון דולר בשנה. חברת קוים שבבעלות מישרד־

תשובה באיחור של חודשיים

קודם כל התגלה כי קוים מכרה את ניל"י תוך התחייבות לשפצה על חש־בונה לפני שתימסר. לפי הערכה זהירה יעלה סכום השיפוצים 350 אלף דולר. מילבד זאת היו בעיסקה גם מתווכים, להם תצטרך קוים לשלם דמי עמלה בשיעור של 10% ממחיר האוניה. הסכום הנקי שיגיע לקופת־המדינה אמור לפיכך להס־תכם ב־2.35 מיליון דולר בילבד. אולם ספק אם בסופו של דבר תגיע ההכנסה לחצי מסכום זה.

עניינו קונים ברכישת הניל"י, תבעה חברת קוים הממשלתית תמורתה סכום הגדול ב־50% מזה בו נמכרה לפני חודש. אחרי מיספר חודשים בהן עמדה הניל"י מושבתת יחד עם אחותה הבכירה והישנה יותר, הדן, נמצאו לפתע גורמים שגילו התעני־יינות בשתי האוניות גם יחד.

סוכנות אוניות אמריקאית בלוס אנג'לס, הנושאת את השם פסיפיק צנטרל, ביקשה מחברת קוים הצעת מחיר עבור שתי ה־אוניות. בתגובה קיבלה החברה מיברק בו נקבע כי מחיר הניל"י הוא 4.5 מיליון דולר וכי מחיר הדן הוא 4 מיליון דולר. תנאי המכירה הוגבלו על ידי חברת קוים. נאמר בהם כי סכום העמלה שהחברה מו־כנה לשלם עבור תיווך במכירת האוניה הוא 2% בילבד, כי היא דורשת לפחות 40% ממחיר האוניה במזומן וכי על היתרה ינתן אשראי לתקופה של עד 4 שנים.

תקופה ממושכת, אלא לתקופה של שבועיים ימים בילבד. כפי שגילה מנהל פסיפיק צנטל צ'ס הס: „באותה תקופה היו לנו קונים שהתעניינו ברכישת האוניות. היתה לנו הצעה רצינית מאוד, אך לא יכולנו לנהל משא־ומתן מבלי שתובטח לנו אופ־ציה לפחות לתקופה של שבועיים."

בנקודה זו החלה הפרשה להסריח. חודר־שיים ימים עברו עד שחברת קוים שיגרה מיברק תשובה לפסיפיק צנטרל. נאמר בו כי אין כל אפשרות להעניק את האופציה לבלעדיות. המגוחך והמוזר היה נעוץ ב־עובדה שעד למיברק התשובה יכלה פסיפיק צנטרל לקבל את אופציית הבלעדיות ל־תקופה ממושכת פי ארבע מזו שביקשה.

ההשהייה בת החודשים במתן התשובה נראתה תמוהה למנהלי פסיפיק צנטרל. הם שלחו מיברק נוסף לחברת קוים. הוא נשלח ב־28 בפברואר השנה. החברה התבקשה להשיב אם היא מעוניינת ביכלל במכירת שתי האוניות או לא. על שאלה זו לא קיבלו מנהלי סוכנות האוניות האמריקאית כל תשובה. פשוט התעלמו מהם. העובדה שאותה שעה היה צורך להשקיע רבבות דו־לרים באחזקת שתי האוניות לא הפריעה לאיש.

המחיר ירד לחצי

לפני חודשיים והאוניות טרם נמכרו. בתחילת חודש אפריל שוב הופיעו קונים שגילו עניין ברכישת הניל"י וה־דן. עורך־הדין התל־אביבי פרץ אמיר, התי־בקש על ידי חברה הנושאת את השם לינכלל והרשומה בהונג־קונג לברר אם ניתן לרכוש את האוניות ובאיזה מחיר.

לינכלל שייכת לבעלי הון אוסטרליים, שבדרך מיקרה שמעו כי הניל"י והדן עומדות למכירה, ונזקקו אותה שעה ל־אוניות מעבורת מסוג זה. כיוון שאמיר לא ידע אם האוניות עדיין עומדות למכירה הוא התקשר עם רב־חובל נימרוד אשל, מנהל אגף הספנות והנמלים במישרד־התחבורה ומנכ"ל חברת קוים.

אמיר, שלא ידע דבר על המו"מ הטלי־גרפי שנוהל קודם לכן עם החברה הי־אמריקאית, ביקש לדעת מה המחיר ה־

RE VSLS DAN & NILI----CONTENTS OF TELEGRAM OF 11/17/74:
QUOTE
PACIFIC CENTRAL STEAMSHIP AGENCY
4032 WILSHIRE BLVD. SUITE 403
LOS ANGELES, CALIF.

REGARDING YOUR MR FIALE INFORMATION AND YOUR CABLE ABOUT THE VSLS DAN & NILI YOU ARE AUTHORIZED TO OFFER THE VSLS FOR SALE SELLING TERMS PRICE FOR NILI 4.500.000 DOLLAR, FOR DAN 4.000.000 DOLLAR CASH 40- TO 60 PCT PLUS CREDIT FOR 3 TO 4 YEARS EURO DOLLAR INTEREST THESE TERMS ARE OPEN FOR NEGOTIATION, COMM 2 PCT OF THE SELLING PRICE.
REGARDS
KAVIM SHIPPING
COPY MR FIALE
UNQUOTE

הצעה ללא תשובה

זהו נוסח המיברק ששלחה חברת קוים לסוכנות האוניות האמריקאית, פסיפיק צנטרל, בו הודיעה לחברה כי היא רשאית להציע את האוניות ניל"י ודן למכירה במחיר של 4,5 מיליון דולר עבור הניל"י ו־4 מיליון דולר עבור הדן,

עם תשלום במזומן בשיעור של 60%—40%, ואשראי על היתרה למשך 4—3 שנים. בתגובה למיברק זה ביקשה החברה האמרי־קאית בלעדיות בהצעת האוניות למכירה. המשך המשא־ומתן עם החברה האמריקאית נקטע בפברואר השנה, כאשר חברת קוים הפסיקה, באורח מיסתורי, את המו"מ עם החברה האמריקאית.

הקומיסיונר

מאיר הלוי, איל האוניות הישראלי, קיבל קומיסיון בעיסקה.

מבוקש עבור שתי האוניות. וראה זה פלא: שתי האוניות שעוד ארבעה חודשים קודם לכן הוצעו למכירה במחיר של 8.5 מיליון דולר, הוצעו עתה במחיר של 4 מיליון דולר בילבד.

גם אמיר, כמו קודמיו האמריקאים, ביקש אופציה לשבועיים, בהם לא ינוהל משא־ומתן עם אף חברה אחרת, דבר המקובל בכל עיסקה מסוג זה. נימרוד אשל סרב לעשות זאת. הוא הסביר כי קוים אינה מוכנה לקשור את עצמה והיא רוצה להיות פנויה לקבל הצעה טובה יותר, אם תבוא.

המידע הועבר לחברה האוסטרלית רשומה בהונג־קונג. שבוע ימים אחר־כך כבר הגיע בשליחותה לארץ רב־חובל, „בוחן אוניות" במקצועו, שבא לעמוד על מצב שתי האוניות. רב־החובל דיווים התקבל בחיפה על ידי רב־חובל נתיב מחברת קוים, שערך לו סיור על גבי האוניות ונתן לו לבדוק את מצבן המיכאני והאחזקתי. כאשר ביקש דיווים לבדוק את תעודות הביטוח הימיות של האוניות, של חברת לוידס, הסתבר לפתע כי הן אינן נמצאות ברשות חברת קוים. נאמר לו כי התעודות מוחזקות בלונדון. הוא חזר לשם וקיבל רשות לבדוק את התעודות. בעקבות זאת הציעה החברה ההונג־קונגית לחברת קוים לרכוש את הדן והניל״ר תמורת 3.5 מיליון דולר, חצי מיליון דולר פחות ממה שנדרש תמורתן.

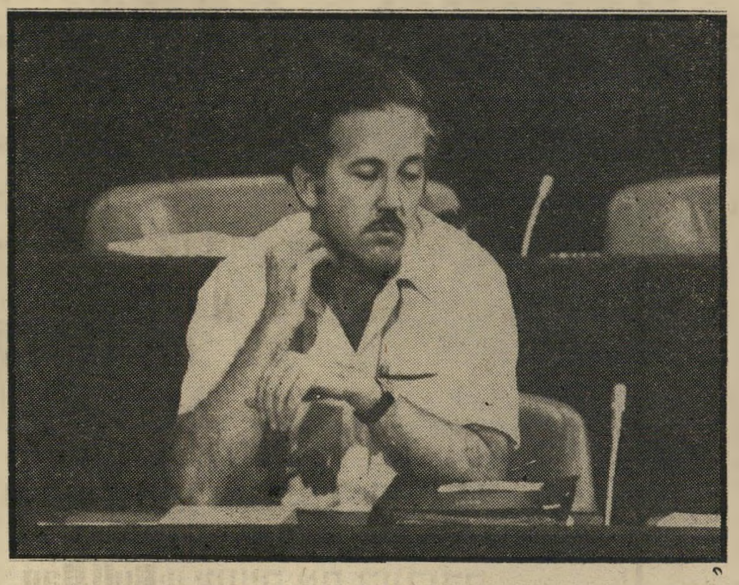

השר האחראי

גד יעקובי שר־התחבורה, האחראי לעיסקה המפוקפקת הנדקרת עתה על־ידי ועדת־הכספים של הכנסת. לוועדה הומצאו הוכחות כי מישרד־התחבורה התעלם מהצעות לרכוש את אוניות הנוסעים.

המוכר

רב־חובל נמרוד אשל, מנכ״ל חברת קוים של מישרד־התחבורה לה שייכת הניל״ר.

גם זו היתה עמידה על המקח המקובלת בסחר מעין זה. חברת קוים עמדה על תביעתה לקבל סך של 4 מיליון דולר עבור האוניות. ב־26 באפריל הסכימו נציגי החברה ההונג־קונגית לשלם את הסכום שנדרש. כאשר נשאלו אם תשלום יהיה במזומן, נענו בחיוב. יתר על כן, נאמר להם כי החברה מוכנה להפקיד מיד רבע מיליון דולר בבנק ישראלי, כדמי־קדימה לרכישת האוניות.

ואז אירע דבר מוזר. יומיים בילבד אחרי שתנאי העיסקה סוכמו טלפונית, פורסם בעתונות כי הניל״ר נמכרה. לא לחברה מהונג־קונג כי אם לחברה יוונית אלמונית. נציגי לינכלר ההונג־קונגית מיהרו להתקשר אל רב־חובל נתיב. ביקשו לדעת מה פשר הידיעה בעתון. „אל תשימו־לב למה שכותבים בעתון," אמר נתיב.

בירור חעלה כי הניל״ר אומנם טרם נמכרה. אולם מה שחברת קוים סרבה לעשות לגבי הקונים מארצות־הברית ו־הונג־קונג, היא עשתה לגבי החברה היוונית. היא העניקה לה אופציה של בלעדיות לרכישת האוניה לתקופת המשא־ומתן.

תוקף האופציה שניתן למתווך בעיסקת המכירה אמור היה להסתיים באחד במאי. אולם הוא הוארך לשבוע נוסף. כאשר פנה עורך־הדין פרץ אמיר לנימרוד אשל, הבהיר לו זה כי כל עוד מתנהל משא־ומתן עם חברה אחרת אין הוא יכול לנהל עמו מו״מ דומה. אפילו הצעת המחיר שלו גבוהה יותר. בדיוק החיפך ממה שאמר שבועיים קודם לכן.

(המשך בעמוד 33)

במדינה

(המשך מעמוד 20)

הוא גזר לאורן ארבעה חודשי מאסר בפועל — חודש יותר מן המכסימום ה־מאפשר למישטרה להעסיק נדון בעבודות־חוץ. כן הטיל על אורן קנס של 1500 לירות.

איפה ואיפה. מעבר לקביעת פסק־הדין עצמו, שעליה יוגש עירעור, יש ב־פרשה זו צד עקרוני חמור ביותר, המטיל צל כבד לא רק על מערכת־המישפט, אלא על המישטר כולו.

בנסיונות ההתנחלות היו עשרות מיק־רים שבהם היכו מפגינים־מתנחלים חיילים שניסו לעצור בעדם, או לפנותם. הכאות אלה הונצחו במאות תצלומים, שבהם ניתן לזהות בבירור את המכים.

אף אחד מן המכים האלה לא הועמד לדין. בפחדנות אופיינית, החליט שר־ה־מישטרה, בהשראת הממשלה כולה, שלא לנקוט באמצעים מישפטיים נגד מפגינים אלה. לעומת זאת הועמד למישפט, ונידון עתה למאסר בפועל, מפגין מן הצד ה־שני. מעולם לא בלטה מידה של איפה־ואיפה בצורה כה חותכת בבית־המישפט הישראלי.

זיכרונות ויימאר. הדבר העלה זיכ־רונות מרים מימי שקיעת הרפובליקה ה־גרמנית, ערב עלות הנאצים לשילטון.

לבית־המישפט הגרמני היו אז שתי אמות־מידה כלפי מפגינים ומתפרעים, ובכ־ללם חברי הכוחות המיפלגתיים המזויינים שרצחו ופצעו את יריביהם בקרבות־רחוב שיטתיים.

אם היה הרוצח איש „פלוגות־הסער" הנאציות, התייחסו אליו השופטים כאל פטריוט אידיאליסט, שסטה למרבה הצער מן הדרך מתוך כוונות טובות. רוצח כזה נדון, בדרך כלל, לעונש קל ביותר. לעו־מת זאת, אם היה הרוצח איש „החזית האדומה" הקומוניסטית, נחשב כטיפוס פלילי שפל ומסוכן, ונגזר עליו עונש מי־רבי.

יחס זה של בית־המישפט תרם תרומה נכבדה להתמוטטות הרפובליקה, מכיוון ש־נתן יד חופשית למהרסיה האלימים.

בין סבסטיה וכרם־שלום, ואחרי כמה וכמה מיקרים דומים בעבר, מתחילה ל־הצטייר תמונה עגומה דומה.

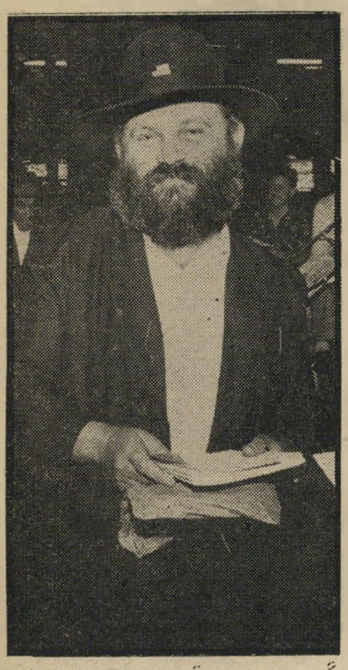

סופר קורניק

„שפוך חמתך עם היהודים!"

דרכי אדם

חיסול חשבונות

בחוברת „שפוך חמתך" מחסל חיפי דתי חשבונות עם כל הנופל לעטו

„שרוף, שרוף אותו!" צעק האיש לבוש־השחורים, בעל הזקן הארוך, לעבר צעיר בעל שיער מגודל שאחז בידו חוברת דקה, תוך שהוא מקפיד על שריפתה המושלמת. „שרוף, כן, שרוף! זה רק יעשה לי פירסומת! עמוד־האש ההולך לפני ה־מחנה!" הצועק, לבוש השחורים, היה חיים צבי קורניק, מי שכתב ועורך את ה־חוברת שנערך בה אוטו־דה־פה, הנקראת שפוך חמתך.

החיפי הדתי. בחליפה שחורה ומיג־בעת נוסח נטורי־קרתא ניצב חיים צבי, וליהג לו בקול רם לכל הכיוונים, ובאוזני כל מי שאבה להאזין לו.

תוכן החוברת רשום על־גבי העטיפה: „שכשמה כן היא, שהיא מלאה מרור וזעם נגד הסוטרים הכופרים, וכולו נוטף מרה נגד הכופרים הפושרים הוזמנים לגזוז ו־לגזום את תורתנו שקיבלנו מהר סיני."

„חוברת זו," אומר קורניק, „היא ה־תשובה הניצחה לסאטירה השמאלית האנטי־דתית שפשתה, רחמנא־ליצלן, בארצנו." קורניק עצמו, בצורת לבושו ובדיבורו נראה ונשמע כהיפי דתי.

„אני תפרן גדול," הוא אומר, „אך תמיד יש כאלה שמביעים את חשיבות מיפעלי, ועוזרים לי." את החוברת עזר לו להוציא מדפיס בעל־חסד, שלא דרש כסף, וקורניק מחזיר טובה על־ידי עזרה בדפוס מפעם־לפעם.

„עוזרים לי, כי אני לא אחד כזת ש־מצליח בחיים. ניסיתי הרבה עבודות, ולא הצלחתי. הייתי שוחט־עופות, סדר בדפוס, מגיה בדפוס, זבן בכל מיני חנויות, ולא הצלחתי." קורניק היה נשוי בעבר הרחוק, אך אינו זוכר מתי ומי היתה אשתו. אבל הוא זוכר שיש לו בת, ויש גם נכד.

תכן לעופרים. את החוברת הוציא באלף עותקים, והוא חי ממכירתה זה ארבע שנים. כמו לכל יוצר, גם לו יש לבטים, והוא מבטאם במאמר המערכת: „למראה עיתון דל־זל זה, יש מקום לשאול: למה עיתון? הרי הארץ מלאה נייר, כמים לים מכסים ותבן אתה מכניס לעופריים? אלא מאי? אני חושב, כי מה שמותר לגרשום שוקן ולאורי אבנרי מותר גם לי — אף כי הם העיתונאים הנודעים ואני רק חולה קולמוס בישׂ־גדא."

קורניק מטפל בהרבה נושאים ואישים. „תראה, כל אחד פולט מה שיש לו," הוא טוען להצדקתו. החוברת פותחת בסיפור חסידי מלא נופת־צופים, ומהרף־עין עוברת למאמר־השמצה נגד העיתונאית סילבי קשת, בזו הלשון: „בדחילו ולא ברחימו אני טובל את קולמוסי בארס־נחשים, וזומם לרשום כתב־גידוף נגד סילבי קשת, זאת הסופרת השנונה שכימעט אין לנצחת. ... אשר בשמחה יורה ביהודים אדוקים וכימעט אין מעיזין להשיב לת ארס בארס ולכן נשארה היא מלכת העיתונות ה־צהובה."

צינור־שופכין של העם. ממנה עובר קורניק לחנוך לוין „שכתב את מחזה ה־אמבטיה," וכולו זועק: „בני ישמעאל צודקים, כן! אותם ערבים כשרים ששחטו יהודים בחרפ״א ובתרפ״ט ובתרצ״ט הם צודקים כי מחזה האמבטיא קובע: ,ישמע־אל הצדיק והנ׳ידים הרשעים!׳"

„בעל האמבטיא הוא איפוא צינור־השופכין של העם היהודי, והקשת הזאת מרימה קול־זוועה על היהודונים המעיזים לקלל את בעל האמבטיא וחבריו."

וגם „המשומדת," הלא היא ח״כ שולמית אלוני, לא נגרע חלקה: „אשר מתוך מא־מריה אתה שומע את הקריאה הנוצרית הישנה: יהורא נא את הזי״ד! הכו ב־יהודים החשוכים והצילו את המדינה!׳" ומה חיתה שולמית אלוני מפסידה, שואל קורניק, אילו נמוגה ונבללה בין הגויים ולא נודע כי באה אל קירבם?

כופרים ומקלסי־אלילים. ועוד נמ־צאים ברשימות יגאל אלון, יוסף חיים ברנר, המפד״ל, פרופסור טלמון, אל־אס־די, אורי אבנרי, שידורי ישראל המנגנים את יצירותיהם של טובחי אושוויץ, וכן אברהם קריב („אברהמל׳ה המנפץ"), „שכתב וה־שיב מנה אחת אפיים לכל אותם כופרים ומקלסי־אלילים."

מסיים את החוברת מאמר קצר, שנכתב בעיקבות פגישה מסעירה שתיתה לקרניק עם הרב שלמה קרליבך, אותו ראה „את המכונה, המרקד׳ מחבק נקבה אצל הכותל ודומה לי כי הרבי המאוהב, ר׳ שלמה רספוטין, זומם למחוק אחת מעשרת ה־דיברות."

נאום חיים צבי קורניק.

מעכשיו תוכל להרים כל מכונית... בכל מקום Bull Bag

נתקעתם בדרך ?!
שקעתם בחולות ?! או פנצ'ר בגלגל !
אין בעיות !!
ה" Bull Bag " יעשה את העבודה.

הניחו אותו מתחת למכונית ותוך שניות ספורות תורם המכונית עד לגובה של 80 ס"מ ללא זיעה ומאמץ, ללא ליכלוך ובקלות.

ה" Bull Bag " הינו שק העשוי מסיבי ניילון מגופר, אמין ובטוח, מתנפח בקלות על ידי חיבורו לצינור מפלט מכוניתכם.

ה" Bull Bag " מסוגל להרים כל מכונית ומכל סוג (כולל מסחריות עמוסות) בכל מקום: - בחולות, בביצות או על גבי סלעים.

ה" Bull Bag " ארוז באריזה קטנה וקומפקטית, אינו תופס מקום בתא המטען של מכוניתכם.

ה" Bull Bag " מתאים לכל אחד אינו צורך ידע או מומחיות מעתה תוכל אפילו כל אשה להרים את מכוניתה בפשטות ובמהירות.

עשו לכם חיים קלים עם "Bull Bag"

מעתה גם בישראל

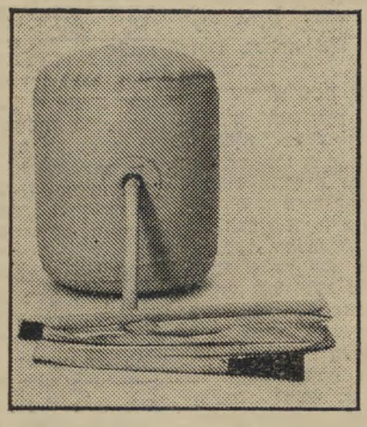

נציגים בלעדיים והפצה בישראל:

עז בן אלקטרוניקס בע"מ
רחוב שד"ל 7 פינת יהודה הלוי 59,
טלפון 611473 תל-אביב.

להשיג בחנויות המובחרות לאביזרי רכב.

פרסום סלניק

האם דומה המדינה לאשה שהופתעה עם מאהב — או לבעל שהפתיע את אשתו?

מהלומת־האפתעה שירדה על המדינה ביום־הכיפורים ממשיכה להעסיק את המוחות. כבר נכתבו עליה ספרים ומאמרים ללא־ספור. אך רק פרשנים מעטים הסבירו אותה בצורה כה מקורית כמו האלוף (מיל.) יהושפט („פטי") הרכבי, יועצו של שר־הביטחון.

פטי נתן את ההסבר שלו בהרצאה ב־מכון דייוויס, בה הבחין בין אפתעה הגורבעת מ„שטות", לבין אפתעה שמקורה ב־„פיקחות".

אמר הרכבי: בין השתוממות לאפתעה. הבחנה זו באיכות האפתעות תומחש מן הסיפור הבא: אדם הקדים לשוב לביתו ומצא את אשתו מתעלסת עם זר. נרעש ממראה־עיניו, זעק לאשתו: „קירתי, אני מופתע!" בהתאוששה חיש־מהר, השיבה: „לא, מחמדי, אתה משתומם — אני הי מופתעת!" עד כאן הסיפור, כפי ששמעתיו מד"ר דוד לזאר. ומכאן ואילך, מוסר־ההשכל.

כיוון שבני־הזוג היו מורים בחוג ליחסים־בינלאומיים (למותר לומר, לא באוניברסיטאות בישראל), הם הבליגו על סערת־רוחם ופתחו בוויכוח מדעי, שקלא וטריא, על „מופתעותם היחסית." מי ראוי יותר להיחשב מופתע? אפתעתו של מי חמורה יותר? ואילו לקחים אפשר להפיק מעל ומעבר לתקרית, כדי להעשיר בהם את עור־למם הרוחני?

לא אלאה את הקורא בפירטי הדיון, שהצטיין בסיגנונו האקדמי ובעומקו, ו־אדווח רק על מסקנותיו.

האפתעה של האשה היתה טכנית. היא הביאה בחשבון שהבעל יכול להקדים שוב, אך באביונה העריכה שינוגה שווה את הסיכון. דימוייה מעצמה ומבעלה לא נשתנו. לכל היותר הגיעה למסקנה שטעתה בסעיף ה„זמן".

רצף בין קטבים. אפתעתו של הבעל היתה חמורה ומקיפה הרבה יותר. ראשית,

יוּעץ הרכבי
מי משתומם? מי מופתע?

אפתעתו נגרמה על־ידי פעולתו, לא מתוך נסיון זולתו להפתיעו. הוא חזר הביתה לתומו. בשבילו האפתעה היתה בחינת חוויה טראומאטית, וכל עולמו חרב עליו. אשתו נתגלתה בוגדנית. לא זו בלבד, אלא הדבר הביאו אף לגרוע מדימויו העצמי כגבר, שאונו מספק את אשתו עד שאינה נזקקת לשרך דרכיה, ואולי אף לפחת בערכו בעיני עצמו, כבעל־בעמיו שאינו מטיל באשתו מרה המרתיעה מבגידה.

האפתעה חוללה תמורה יסודית בתפי־סותיו, דמות עולמו ואמונותיו, ואולי אף באופיו, שכן ייתכן כי ייעשה חשדן ונקמן. נבצר ממנו לחזור לחייו כתמול־שלשום.

אפילו ימחל לאשתו, הכתם יישאר, ואת ההרס אין להשיב.

דומה, שגם אפתעות ברמה הלאומית אשר לפרוש על־פני רצף שבין הקוטב של אפתעות טכניות, שבהן קורה הלא־מצופה מבלי לזעזע את התפיסות הקודמות — לבין הקוטב של אפתעות מהותיות שהש־לכותיהן מקיפות, המחוללות רעידת־אדמה ותמורה במסכת התפיסות והאמונות של המופתע. באלה מתגלה, שהמצב והנסיבות הקודמות אינם כפי הנחזה. בין שני ה־קטבים יכולים כמובן להיות מיקרי־ביניים, או מיקרים מעורבים. ראוי, איפוא, לערוך מחקר השוואתי בין אפתעות.

ודאי שאפתעות כפרל־הארבור והתקפת הגרמנים על ברית־המועצות (מיבצע בר־ברוסה) היו, מבחינת משמעותן הגלובא־לית, עצומות יותר מאשר האפתעות שלנו ב־6 באוקטובר 1973. אולם, אם נמדוד את האפתעה מבחינת הזעזוע שחוללה במופתע ובעולמו הרוחני, דומה, כי האפתעה ביום־הכיפורים היתה גדולה מהן.

אפתעות בעתיד. האפתעה במילחמת יום־הכיפורים קרובה, איפוא, יותר לאפתעת הגבר שבסיפור. שכן, זו חוללה שידודי־מערכות בתפיסות ובהשקפות, וחייבה חש־בון־נפש לאומי. אפתעה זו לא הצטמצמה באיזה מחדל כהתמהמהות בגיוס, אלא מש־מעותה רחבה יותר, שכן נתבררה טעותן של השקפות לאומיות רבות, ואשר הן ש־השפיעו גם על ההתמהמהות בגיוס.

מוטב, שלצורכי ההיגיינה הלאומית וה־ציבורית נראה אותה באור זה, שכן יש מקום להנחה שפועלים אצלנו כחות פסי־כולוגיים להעיב על משמעותה, להקטינה ולראותה כאפתעה טכנית, כאפתעת האשה, ובצורה זו גם למקד את האשמה במעטים, תוך התמרקות כללית מצורך בבחינה ומכל תוכחה עצמית.

כך עלולים אפתעת יום־הכיפורים ו־לקחיה להשתכח, ואנו נחזור לראות את המצב כרגיל, לשקוע בקטנות היום־יום, לחמוק מן הצורך לבדוק את מצבנו ודרכנו ולמצות מהם מסקנות.

אין ערובה למניעת אפתעות בעתיד, אך דומה, כי דווקא ראיית אפתעת יום־הכיפורים כאפתעה טכנית, מועדת מאין־כמותה להביא אפתעות ופורענויות בעתיד.

דיין אים להחנקם.

סגן־הרמטכ"ל לשעבר:

„זה מזעזע!"

המראה מעל ראש־הגשר

אד"מ עוזי יאירי (למחרת הקרב על החווה הסינית)
„אם זה נכון, זה אימום!"

שתיים אחרי מילחמת יום־הכיפו־רים, עדיין נתשפים גילויים חדשים על מה שאירע במילחמה וסביבה. ספר חדש שראה אור החודש, גורם זעזוע גם לאלה שהאמינו כי כל דבר שעוד יסופר להם על המחדל, לא יהא בכוחו לזעזעם. אפילו אנשים שחיו את המילחמה על בשרם ונטלו בה חלק פעיל, נסערים. „זהו מיסמך אנושי מזעזע," אמר על הספר אלוף (מיל.) ישראל טל, מי שכיהן ב־מילחמה כסגן־הרמטכ"ל.

הספר ראש־גשר, פרי־עטו של הפרשן הצבאי של מעריב, אורי דן, אינו מקיף את המילחמה כולה, ואינו מתיימר לתאר את מהלכיה. זוהי עדות אישית ממקור ראשון, סובייקטיבית — לפי הודאת ה־כותב עצמו — של כתב־צבאי שנילווה ב־מילחמה לאוגדת האלוף אריאל שרון.

בין השאר מכילה עדות זו גם תשובות לגבי מה שעשה — או לא עשה — שר־הביטחון משה דיין במילחמה.

דיין
לא התערב

„דין לא התערב בעניין צליחת תעלת־סואץ אפילו ביום המכריע ביותר של המילחמה, ב־17 באוקטובר," מגלה אורי דן המתאר את קורות אותו יום ואת המיפגש שנערך בו בין אריק שרון, לבין מפקד חזית הדרום רב־אלוף (מיל.) חיים בר־לב. זהו המיפגש הידוע כ„מיפגש הסטירה," באשר שרון הודה בגלוי, אחרי המילחמה, כי כימעט שסטר על לחיו של בר־לב באותו מעמד, אחרי חילופי־הדברים שנשמעו על פיסגות דיונות המשקיפות על התעלה, 25 קילומטרים מיזרחית לה.

התיאור נראה כאילו נלקח מאחד מסירטי המערב־הפרוע. מתברר כי שרון נקרא ל־פגישה זו בדחיפות, אחרי שבאותו בוקר, 24 שעות אחרי הצליחה, היה נתון להפגזה כבדה בראש־הגשר. הוא תבע שפיקוד ה־חזית ישגר במהירות טאנקים מערבה, ו־אילו בר־לב התנגד לכך בטענה כי ראש־הגשר הוא „צר" ו„לא בטוח".

מתאר דן את המעמד: „על החול רובץ מפקד החזית, רב־אלוף בר־לב. הוא שעון על מרפק יד שמאל. בידו הימנית הסיגאר האחוב עליו, מסביבו קציני־מטה וכן ה־אלוף אברהם אדן. כאילו מחוץ למעגל עומד על ברכיו משה דיין, לבוש מדים ירוקים, ידיו תקועות בחגורת מכנסיו.

„זהו המיפגש הראשון בין אריק לפיקוד העליון מאז צלח את התעלה, ולאחר סידרת הוויכוחים הממושכים והעקרים בקשר... הוא מתכוון לנהל את הדיון ברוח טובה. הוא גאה שחצה את התעלה והקים ראש־גשר מוצק תוך כדי קרב קשה...

„בר־לב קוטע אותו קצר. הוא שולף את הסיגאר מפיו, פולט ענן עשן כחול הנשאר עומד ותלוי לשניה באוויר היבש, ומתריס בשקט, באיטיותו המפורסמת, כלפי אריק: ‚אריק, דבר ישר לעניין. כל דימיון בין התוכנית שהצגת לתוכנית שביצעת, הוא מיקרי בהחלט...'"

לטענת אורי דן, היה מישפט זה הירייה הראשונה במילחמת־הגנראלים. בעיקבות דבריו של בר־לב התפתח ויכוח, שנמשך 90 דקות, ובו ניסה שרון לשכנע את בר־לב ועוזריו כי עליהם לנצל את ההצלחה שב־הקמת ראש־הגשר ולהזרים דרכו כוחות, ואילו בר־לב בשלו: „ראש־הגשר צר."

כל אותו זמן יושב, עומד, שוכב ומס־תובב שר־הביטחון, משה דיין, מבלי ל־הוציא הגה מפיו ומבלי להתערב לטובת צד זה או אחר. וזה, בשעה שם מונחת ההכרעה במילחמה, כשכל שעה קובעת.

ואומנם, כאשר מפתיע דיין את בר־לב ואלעזר, ובמקום להצטרף אליהם אחרי ה־וויכוח הוא פונה ועולה אל הזלדה של אריק, שואל אותו אריק מדוע לא התערב לטובת התוכנית להזרים את השיריון מערבה.

תשובת דיין: „תמשיך, אריק, תמשיך. בסופו של דבר אתה מצליח לשכנע אותם..."

זהו רק אחד הגילויים שבספר, על הת־נהגותו של דיין במילחמה. לא לשווא בא שליח בשמו של דיין, אחרי פירסום הספר, והסביר לדן בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים שהחשבון עימו עוד לא נגמר.

הספר ראש־הגשר הוא כתב־אישום חמור ביותר, המכיל האשמות חריפות נגד הפיקוד העליון של צה"ל לאורך כל ימי המילחמה. בין השאר הוא מאשים את האלוף אברהם („ברן") אדן גם בכישלונות בקרבות החווה הסינית והעיר סואץ, ש־נהלו באחריות אוגדתו, וטוען כי קו אחד מחבר את כל הכישלונות של ברן במיל־חמה.

איסור־פירסום
מגבוה

כך מתאר הספר כיצד הגיע אל"מ עו־זי יאירי למיפקדתו של אריק בבוקר ה־18 באוקטובר, כשעיניו דומעות ורוחו נכאה, ומספר על הקטל שנעשה ביחידה שהוא פקד עליה בקרב על החווה הסינית. מתברר, כי מיפקדת האוגדה של ברן שיגרה את עוזי יאירי וצנחניו, אל קרב החווה הסינית, ללא כל הכנה וללא כל סיוע אוגדתי בשיריון או בארטילריה. ני־צולי אותו קרב ביקשו, אחרי המילחמה, לפרסם את תיאוריהם והאשמותיהם בכתו־בים, אך נאסר עליהם מגבוה לפרסם את הדברים. עוזי יאירי עצמו נפל בקרב עם מחבלים במלון סבוי בתל־אביב.

תיאור אחר בספר מספר כיצד טילפן פינחס ספיר, מי שהיה אז שר־האוצר ושהה ביבשת אמריקה, למישרד ראש־הממשלה כדי לשוחח עם מזכירה הצבאי של גולדה, תת־אלוף ישראל ליאור. „מטרת השיחה — לוודא כי אומנם בר־לב, רב־אלוף המערך, עומד בראש חזית הדרום. שאל ספיר: ‚האם ברור שהוא האיש?' ולא היה שקט עד שהבטיחו לו שאכן בר־לב הוא הנושא בשרביט המפקד בסיני."

למרות ההאשמות החמורות הכלולות בספר, לא הגיב עליו איש מאלה המאוז־כרים בו. אמר המו"ל עמיקם גורביץ', לאחר שסיים את קריאת הספר: „אם נכון מה שכתוב שם — זה אימום. אם זה לא נכון — צריך לתלות את מי שכתב זאת!"

אחרי אן שליט, הלן זיידמן ומרים לנגר,

שוב מסכנת אשה את קיום הממשלה

אסור להתחתן עם האהוב!

היהודיה אן ובנימין שליט, קצין בכיר בחיל־הים, הסעירו את המדינה בשנת 1968, כאשר דרשו לרשום את הנוצריה כיהודיה.

הרפורמית הלן זיידמן התגיירה בטכס רפורמי, אך הרבנים לא היו מוכנים להכיר בגיור וגרמו בכך למשבר ממשלתי חמור.

„הממזרה" מרים לנגר, גרמה למשבר כאשר רצתה להינשא בניגוד לדעת הרבנים.

העיניים המאשימו

גיל ואחותו, ש

והמיפלגות עלולה

מרגנית לוי יצאה מצריף בית־הדין הרבני שבבאר־שבע ברגליים רועדות. אחרי צעדים ספורים חשה שרגליה אינן נושאות אותה יותר. היא קפאה במקומה, ועיניה מלאו דמעות.

אהובה, שימחה שרון, שהמתין לה בקיר־בת־מקום, מיהר אליה בזרועות פרושות. היא, מבלי לומר דבר, הושיטה לו את מיסמך־הגירושין שאותו קיבלה כמה דקות קודם־לכן.

שימחה החל מנשק את ידיה מרוב אושר. כעת, היה בטוח, יוכלו סוף־סוף להגשים את משאת־נפשם, ולהינשא. הוא חיבק גם את ביטנה הרחבה של מרגנית, ואמר לה בחיוך מאושר: „הבן שלנו לא יהיה ממזר." אך שימחתו היתה מוקדמת מדי.

כאשר חלפו עיניו על־פני התעודה והגיע לתחתיתה, קפא פתאום. בתחתית המיסמך, במכונת־כתיבה שונה, היתה רשומה השורה: „האשה אסורה לבעלה, ולבועלה שימחה שרון מיוקנעם, מס' תעודת־זהות..." מתי הוספה השורה?

עולמם של מרגנית ושימחה, שזה היה הדבר שהיא בהריון משימחה שרון. בתום־לב השיבה: „כן, אני בחודש השביעי." הדיינים ביקשו ממנה מייד להמתין בחוץ. כאשר שבה ונכנסה, גילתה כי בינתיים הוריעו סיפו הדיינים על המיסמך את השורה הגורלית, שבגינה לא תוכל לעולם להינשא לגבר שעימו היא חיה, ואשר את ילדו היא נושאת בקירבה.

מרגנית, שהיא כיום בת 27 והמשמשת כמורה בבית־ספר ביוקנעם, הכירה את בעלה הראשון, שימעון לוי, בדימונה. היא שירתה שם כחיילת בגרעין, וניישאה לשימעון לפני שלוש שנים. לאחר שהשתחררה מצה"ל עברו השניים לגור בבאר־שבע, שם למד לוי באוניברסיטה. הוא סיים את לימודיו, ומונה לתפקיד בכיר במשרד החקלאות. מרגנית החלה ללמוד סוציולוגיה באוניברסיטה.

מאת

מרסל זוהר

אמור להיות היום המאושר בחייהם. כימעט שחרב עליהם. הם היו המומים. מייד חזרו הביתה, ליוקנעם, אך כבר בדרך, באוטובוס, החלו מתאוששים, ניסו לשחזר את המהלומה הניבוית שהנחיתו עליהם הרבנים.

השורה הגורלית

את הגט קיבלה מרגנית מבעלה־לשעבר, שימעון לוי, ב־11 בדצמבר 1973. שימעון הודיע אז כי הוא נותן את הגט, שני הצדדים חתמו על הסכמתם, ומרגנית הסבה אשה גרושה. היא נתבקשה לחזור ב־24 בינואר 1974, כדי לקבל את התעודה הרישמית.

משם נסעה מרגנית, שהיתה כבר בחודש השביעי להריונה, עם בעלה־לשעבר לביתה החדש שביוקנעם, כדי לבקר את בתם המשותפת, המתגוררת עם אמה. לא שימעון לוי, גם לא הרבנים, גילו כי היא בהריון. מזג־האוויר היה חורפי, ומרגנית היתה לבושה בבגדים עבים שהסתירו את כריסה הבולטת. שימעון ביקר בבית שבו חיה עם שימחה, ופגש בו שני הגברים שוחחו, ונפרדו כידידים.

כאשר חזרה מרגנית לבאר־שבע, זמן־מה לאחר־מכן, כדי לקבל את תעודת־הגירושין המיוחלת, שאלתה הדיינים אם נכון הדבר שהיא בהריון משימחה שרון. בתום־לב השיבה: „כן, אני בחודש השביעי." הדיינים ביקשו ממנה מייד להמתין בחוץ. כאשר שבה ונכנסה, גילתה כי בינתיים הוריעו סיפו הדיינים על המיסמך את השורה הגורלית, שבגינה לא תוכל לעולם להינשא לגבר שעימו היא חיה, ואשר את ילדו היא נושאת בקירבה.

מרגנית, שהיא כיום בת 27 והמשמשת כמורה בבית־ספר ביוקנעם, הכירה את בעלה הראשון, שימעון לוי, בדימונה. היא שירתה שם כחיילת בגרעין, וניישאה לשימעון לפני שלוש שנים. לאחר שהשתחררה מצה"ל עברו השניים לגור בבאר־שבע, שם למד לוי באוניברסיטה. הוא סיים את לימודיו, ומונה לתפקיד בכיר במשרד החקלאות. מרגנית החלה ללמוד סוציולוגיה באוניברסיטה.

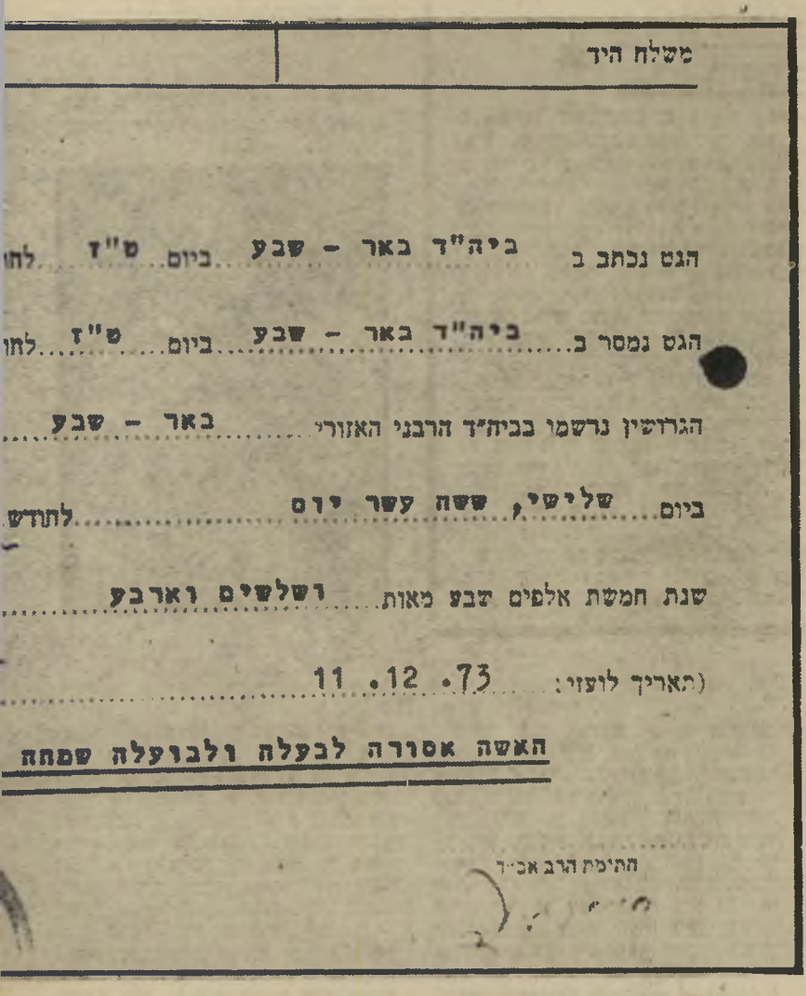
משלח היד

הגט נכתב ב ביה"ד באר - שבע ביום ש"ז לחו

הגט נמסר ב ביה"ד באר - שבע ביום ש"ז לחו

הגרושין נרשמו בביה"ד הרבני האזורי באר - שבע

ביום שלישי, ששה עשר יום לתדש

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושלשים וארבע

(תאריך לועזי: 11 .12 .73

האשה אסורה לבעלה ולבועלה שפחה

התימת הרב אכ"ד

ארבע המלים הגורליות בתעודת הגט של ו

ת של הקורבנות:
קוניית הרבנים
לאמלל את חייהם

עון בהיותה בת 20. הם התגוררו בדימונה עד שנת 1971, כאשר החליטו להתגרש. אז לקחה את ילדתה בת ארבעת החודשים, ועברה ליוקנעם, להיות ליד הוריה.

להוריה של מחנגית משק חקלאי ביוקנעם. אביה עלה מגרמניה בשנת 1939. במילחמת־העולם השנייה התנדב לצבא ה־בריטי, נלחם ביוון ונפל בידי הנאצים, שהעבירו אותו לגרמניה. הוא שוחרר מן השבי כעבור ארבע שנים, וחזר לארץ. כאן הקים מישפחה ובה, נוסף למרגנית, עוד שלושה אחים ואחיות. את שימחה הכירה מרגנית בחודש אוקטובר 1972, ב־יוקנעם.

שימחה שרון, בן 37, מורה באחד מבתי־הספר התיכוניים בחיפה, הוא גבר רחב־כתפיים ונעים־הליכות, שתחביביו הם ה־צילום ומישחק־השח, בן ליהודי שעלה אר־צה מפולין לפני מילחמת־העולם השנייה.

רחל, אמו של שימחה, הגיעה לארץ בהיותה בת 16. היא ברחה מסטרי, מקום־מגוריהם של הוריה בפולין, בקפיצה מן החלון, והגיעה לישראל. לפני נסיעתה תיכ־ננה עם חבר־נעוריה, יוסף, להתחתן איתו לאחר הגיעם לארץ. רחל הגיעה ארצה עם קבוצה של נוער ציוני, ועבדה כאן בסלילת כבישים באיזור חדרה. כשהגיע גם יוסף, התחתנו השניים, ובשנת 1938 נולד בנם, שימחה.

בשנת 1960 הצטרף שימחה בן ה־22 לקיבוץ צרעה, שליד ירושלים. הוא ביקש ללמוד באוניברסיטה, אך לא קיבל אישור לכך. כאשר הבטיחו הוריו לממן את לימו־דיו, עזב את הקיבוץ ונרשם לאוניבר־סיטה. בשנת 1964 סיים את לימודיו בתואר ב"א. הוא עבד כמדריך־נוער, כדי לחקל על הוריו.

בשנת 1965 התחתן שימחה עם נעמי, גם היא מורה, הממשיכה לעבוד איתו עד היום באותו בית־ספר, בחיפה. כעבור חמש שנים התגרשו, והאשה קיבלה להח־זקתה את בנם, שהוא היום בן שבע.

הרב היטעה במתכוון

מספר שימחה: „התאהבתי במרג־נית ממבט ראשון."

„אני התגשתי שגם אני מאוהבת בו רק אחרי כמה חודשים," מודה מרגנית. „הח־לטנו להתחתן מייד אחרי שאקבל את הגט מבעלי הראשון. שכרנו חדר ביוקנעם. כולם קיבלו את שימחה יפה, והייתי מאושרת שפגשתי אותו.

„אבל אחרי שכבר התמתי עם שימעון על ההסכמה לגט, וכבר הייתי בהריון, פתאום. שימחה היה מגוייס אז. פעם נפל מטוס על העמדה שלו, וכמה מחבריו נהר־גו. הוא ניצל בנס.

„למרות שכבר לא הייתי אשה נשואה, עדיין לא יכולתי להתחתן עם שימחה, מפני שעוד לא היתה לי תעודת־גירושין. פתאום: מה יהיה גורלו של הילד אם יקרה משהו לשימחה?

„לא ידעתי איך אפשר לזרז את קבלת התעודה. בגלל כל המחשבות האלו הגעתי לרב יצחק מאיר חרל"פ, רבה של יוקנעם. סיפרתי לו שאני מבקשת לזרז את קבלת התעודה, מפני שאני בהריון. הרב אמר לי לכתוב מיכתב לבית־הדין הרבני בבאר־שבע, ולספר את האמת.

„אני לא תיארתי לעצמי שרב מסוגל, בדיעה צלולה, לסבך אשה שנמצאת בצרה כזו, כמוני. גם אחרי שהרבנים בבאר־שבע סידרו אותנו, שאלתי את הרב חרל"פ מה לעשות עכשיו. הוא גילה לי שמהתחלה תיאר לעצמו שכך יתפתחו העניינים.

„במילים פשוטות, הוא הודה שידע כי אם אגלה שאני בהריון ואני מבקשת לזרז את קבלת תעודת־הגירושין, אנחנו נסתבך. אז מדוע הוא הציע לי לשלוח בכלל את המיכתב הזה לרבנים בבאר־שבע?"

כשהתקרב מועד לידתו של גיל, בנם של מרגנית ושימחה, הלכה האשה למישרד־הפנים, וביקשה לשנות את שמה מלוי לשרון. צעד נוסף היה פנייה לרב שלמה גורן. הרב גורן סירב לטפל בעניין באופן אישי, הציע למרגנית לפנות לבית־הדין הרבני הגבוה לעירעורים, שליד הכותל המערבי.

שימחה שרון מספר, מצידו, כי הרב חרל"פ, רבה של יוקנעם, אמר לי כי אילו היה הרב הראשי לישראל רוצה לטפל בעניין, היה מסיים אותו באורח משכיע־רצון — כי אם גורן רוצה משהו, הוא לא מוותר.

כאשר הגיעה הפרישה למבוי סתום, פנו מרגנית ושימחה אל עורך־הדין אמנון זיכרוני.

בית־הדין חרג מסמכותו

באמצעות עורך־הדין פנתה מרגנית לבג"ץ, ובעתירה שלה טענה, בין הש־אר: „משנתן בית־הדין (הרבני) את פסק־דינו, ואף ביצעו למעשה, בדרך של מסירת הגט משימעון לוי לגרושתו, תמה מלאכת השיפוט של בית־הדין, ושוב אין הוא רשאי לבצע כל הכרעה שיפוטית."

מרגנית טוענת כי דישום הפיסקה המג־בילה בתעודת־הגירושין שלה, האוסרת או־תה על הגבר שלה, ושוללת מבנה את אבהותו של אביו הטיבעי, היוה הכרעה שיפוטית מן הדרגה הראשונה, אשר השל־כותיה על העותרת ועל בנה, גיל, (אשר נולד ביגתיים) היגן מרחיקות־לכת ביותר.

מרגנית טענה, בעתירתה, כי תעודת־הגירושין היוה העתק של פסק־הדין ושל סידור הגט, ואין לה קיום שיפוטי בפני עצמה, ועל־כן לא היה בית־הדין הרבני רשאי להכניס לתעודת־הגירושין פיסקה מגבילה, אשר זיכרה לא הועלה בדיונים

(המשך בעמוד 28)

הזוג הלוחם

מרגנית ושימחה שרון, בביתם במושב יוקנעם, כשהם מנתחים שוב ושוב את מצבם אחרי שזכו בבג"ץ נגד בית־הדין הרבני. מרגנית החליטה להינשא שנית אחרי כישלון נשואיה הראשונים.

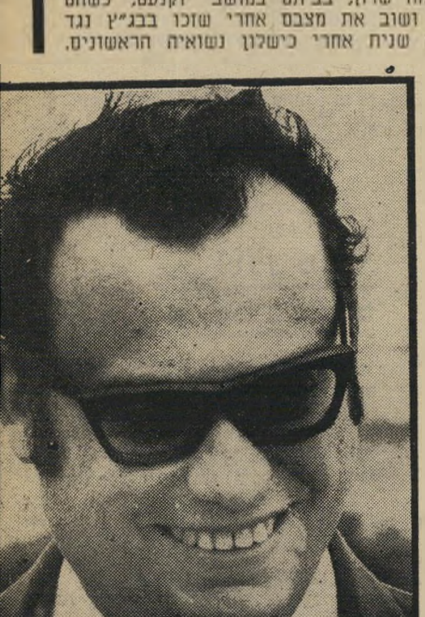

הפרקליט

עורך־הדין אמנון זיכרוני, שהשיג את ההחלטה הרת־התוצאות של בית־המישפט.

סבא

יוסף, אביו של שימחה שרון, משעשע את ילדי מרגנית. בני הזוג שרון רכשו ושיפצו בית.

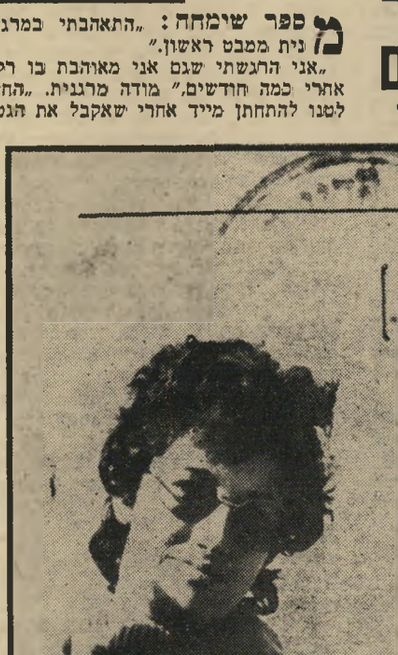

דגנית: „האשה אסורה לבעלה ולבועלה"

(המשך מעמוד 27)

שהתקיימו בפני הרבנים הדיינים, ואשר לא שימשה כלל עילה לפסק־הדין לגירושין.

מרגנית טענה כי משהפך בית־הדין סעיף אדמיניסטרטיבית של רישום תעודת־גירושין לפעולה שיפוטית, והחליט להגביל את נישואיה, ולהפוך את בנה לממזר אשר לא יבוא בקהל ישראל, חרג בית־הדין מסמכותו.

לכן ביקשה את בית־הדין הגבוה לצדק לבטל את הפעולה, שנעשתה בלא סמכות. מרגנית האשימה את בית־הדין כי כאשר שאל אותה אם הינה בהריון משימחה שרון, חרג חריגה חמורה מכללי הצדק הטיבעי, ואת מכמה טעמים:

● בית־הדין הרבני לא הודיע לה כי מתקיים הליך שיפוטי, וכי תשובתה תשמש לצורך החלטה שיפוטית של בית־הדין.

● בית־הדין לא איפשר לה להסתייע בעורך־דין, אשר יכול היה להעמידה על הנקודה המישפטית של תשובתה, ולהגן על זכויותיה החוקיות.

● בית־הדין הרבני לא הבהיר לה כי זכותה להינשא עומדת להיפגע, אלא נהג בדרך שאינה עולה בקנה־אחד עם פעילותו של מוסד שיפוטי, והוציא ממנה מידע בהונאה, כאילו מידע זה יסייע לה לזכות במהירות בתעודת־הגירושין שלה ציפתה.

ילד ממזר והורים פסולים

ל־פי **ההלכה** היהודית, קיים קשר הדוק בין העובדה כי קשריה של אשה עם מאהבה אוסרים אותה על בעלה ומשמשים עילה לגירושין, לבין איסורה על הבועל — כלומר, המאהב. הצידוק להלכה זו הוא למנוע מן הבועל, שכפה את גירושי האשה, את האפשרות לשאתה לאשה ועל־ידי כך לצאת נשכר.

על כך טוענת מרגנית, כי בגירושיה שלה, לא היו קשריה עם שימחה שרון העילה לגירושין מבעלה.

בית־המישפט העליון, בישיבתו כבית־מישפט גבוה לצדק, החליט כי יש למחוק מתעודת־הגירושין של מרגנית את הפיסקה האומרת שהאשה אסורה לבעלה ולבועלה. ההחלטה נתקבלה ברוב דיעות, כאשר בעד דה חתמו השופט יואל זוסמן, ממלא־מקום הנשיא, והשופט אליהו מני. נגד ההחלטה הצביע השופט יצחק כהן.

החלטתו של בית־המישפט העליון אינה מתערבת בעניני ההלכה. היא קובעת את דברה רק לגבי רישום המיסמך. לכן לא יוכל בית־הדין הגבוה לצדק לבטל את האיסור עצמו. השערורייה תישאר בעינה.

הילד שנולד למרגנית ולשימחה הוכרז רישמית כממזר. הוא לא יוכל להינשא, ולא יתקבל לעולם בתוך קהל ישראל. חוץ, שניהם יהודים ילידי הארץ, גם הם פסולים מלהינשא זה לזה.

והנה, רק החליט בית־הדין הגבוה לצדק כי על בית־הדין הרבני בבאר־שבע למחוק את הרישום הפושע בתעודת־הגירושין של מרגנית, שימחה ובנם — ומייד התארגנה קואליציה של נציגי האינקוויזיציה הישראלית בעת החדשה.

הרבנים הראשיים, שלמה גורן ועובדיה יוסף הרשיטו ידיהם זה לזה, והתנשקו. שר־הדתות יצחק רפאל מיהר אף הוא לקפוץ על עגלתם של שני הרבנים הראשיים, שבכל ימי השנה מוכנים לנקר זה לזה את העיניים.

שני ח"כים הצעירים של המפד"ל, יהודה בן־מאיר וזבולון המר, הביעו מייד זעמם נגד החלטתו של בית־הדין הגבוה לצדק. ח"כ בן־מאיר אף איים, כי בתגובה להחלטה זו תעזוב המפד"ל את הקואליציה הממשלתית, ותגרום בכך לנפילת ממשלתו של יצחק רבין.

שר־הדתות יצחק רפאל התקומם כנגד בית־המישפט העליון, והוא מעודד את הרבנים־הדיינים לא לכבד את ההחלטה. בניגוד להצהרת־האמונים שמסר עם בחירתו לשר, קרא לרבנים שלא להכיר ב־החלטות בית־המישפט העליון של המדינה.

עניין של יוקרה

אינקוויזיציה הישראלית החליטה להילחם במרגנית ושימחה שרון עד הסוף, וגם בבנם. בעיניהם של החוגים הדתיים ואנשי המפד"ל, זהו עניין של יוקרה. אך הילד, שעדיין אינו מבין מה מצפה לו, והאם שנאסר עליה להינשא לאביו־בנה, אינם מסוגלים להתמודד עם עסקני הדת בכוחות־עצמם.

מחמת הסערה שקמה בחוגי הדתיים, ולאור אוימיהם של ראשי המפד"ל, מתכוננת הממשלה לבקש דיון נוסף בבית־המישפט העליון בעתירתה של מרגנית, הפעם בהרכב של חמישה שופטים, כדי לבטל את ההחלטה הקודמת.

אולם, גם אם תישאר ההחלטה המקורית בעינה, יצטרכו מרגנית ושימחה שרון לעבור נישואין אזרחיים. ואז, ייתכן שעורך־הדין זיכרוני יפנה שוב לבית־המישפט הגבוה לצדק, ויבקש לחייב את מישרד־הפנים לרשום את נישואיו האזרחיים של הזוג, ולהכיר בהם, כמו בפרשת הכהן־והגרושה.

החילוניים הם האשמים

לא **שאת** החלטתם של דייני בית־הדין הרבני בבאר־שבע, שקברה את סיכוייהם של בני־הזוג שרון לחיות אי־פעם חיים נורמליים וטיבעיים, ועימם גם את אלה של ילדיהם־לעתיד — אפשר עדיין להצדיק, איכשהו. הם, בסך־הכל, פעלו לפי ההלכה ולפי מצפונם.

האשמים הראשיים והעיקריים בשערורייה זו, העתידה להכות גלים או אפילו להפיל את הממשלה, הם דווקא החוגים החילוניים. חוגים אלה הם שמסרו את כל ענייני האישות במדינה בידי הדתיים, בגלל קונוניות פוליטיות מסועפות, שאין להן דבר עם ההיגיון האנושי.

פרשות שערורייתיות רבות ככר ידעה המדינה בתחום האישות. הדרך היחידה לחסלן היא להחליט על הנהגת נישואין וגירושין אזרחיים, כנהוג במדינות נאורות בעולם — כדי שאנשים שכל תאם הוא האהבה, לא ייאלצו לבלות את חייהם המשותפים בהשפלה ותחב להב החרב של הלכה דתית שמקורה בימי־קדם.

קטי האהובה

כפי שצולמה, ליד החתן המאושר, בחתונתם של קטי רודר ויורם מטמון בשכונת מגורים בצפון תל־אביב, בשנת 1958. בחתונה בלטו, בין השאר, יחזן וריקה זראי, שהיו עדיין נשואים, אמנים וסופרים בני הדור הצעיר. קטי הזוהרת שבתה את הלבבות.

איזו **נתבקש** המחזאי יורם מטמור לכתוב פתיחה מזעזעת לאחד הרומנים שלו, אולי היה כותב אותה כך:

המים זרמו מתחת למיפתן הדלת, אל החצר. תחילה היה זה קילוח דק שנספג בתוך החול. הדייגים בכפר הפורטוגלי הקטן, שחלפו על פני הבית, העיפו מבטים אל המים הזורמים, ושתקו. הם לא נהגו להתערב בחיי שכניהם. אבל המים המשיכו לקלוח ולשטוף אל החצר עם לקראת ערב, כשחזרו עם רישתותיהם מהים.

למחרת בבוקר, בדרכם אל הים, כבר היתה שלולית גדולה בחצר־הבית, והמים עדיין זרמו מבעד לדלת. כך, שלושה ימים. עד שחצר הבית כימעט שהפכה לבריצה טובענית. רק אז התעורר חשדו של אחד הדייגים. הוא אסף את חבריו. הם בוססו בשלולית ונקשו על דלת הבית הבודד. איש לא השיב לנקישותיהם.

רק אז פרצו את הדלת. זרם המים פרץ מכיוון חדר האמבטיה של הבית, הציף את כל חדריו, שישקוק המים הפורצים מבעד לברז שבאמבט משך אותם לשם.

מיכל האמבט היה מלא על גדותיו. היה שם איש. הוא לא שכב בתוך האמבט. בפי־שוק־אימרים היה שרוע ליד המיכל, בתוך המים, עירום־למחצה ובמצב של התפוררות.

מות הסופר

יורם **מטמור** לא כתב תמונה מזעזעת זו. הוא־הוא היה האיש שנמצא בידי תושבי כפר הדייגים הפורטוגלי, סמוך ליד האמבטיה. הוא היה מת. שלושה ימים היתה גופתו מוטלת בתוך המים בבית הבודד, מבלי שאיש יתעניין בגורלו. אחת הדמויות הידועות ביותר של הבהימה הישראלית מצאה את מותה בצורה פאתטית, בפינה נידחת של העולם.

חודשיים ימים קודם־לכן הגיע יורם מטמור אל הכפר הציורי הקטן, שפנסיונרים אנגלים רכשו להם בו בתים כדי לבלות בהם את חופשותיהם. הבית היה שייך לקטי מטמור, אשתו־לשעבר של יורם. היא העמידה אותו לרשותו כדי שיוכל להינתק מן העולם, להסתגר ולכתוב בשקט. שם, בעת שהתכונן לרחוץ באמבט, נתקף יורם מטמור התקף־לב. איש לא היה שם כדי לעזור לו, ולנפטוח להצילו. הוא מצא את מותו שבועיים לפני יום הולדתו ה־50.

יורם מטמור כאיש צעיר, היה הבטחה של הצלחה. הוא היה סופר מתחיל, אינטליגנטי ומקסים, אף שלא היה יפה־תואר, והיה אהוב על כל ידידיו. אמרו עליו כי אין לו אף אוייב אחד בעולם — וזה דבר שלא כל אחד יכול להשתבח בו.

יורם, יליד רומניה, עלה לארץ בהיותו בן 14. במילחמת העולם השנייה התגדב לצי הבריטי. הוא למד באוניברסיטה העברית בהר־הצופים ואחרי מילחמת העצמאות החל את הקאריירה שלו כמחזאי בכתיבת מערכונים ללהקות צבאיות.

הוא היה אז בתחילת דרכו. ידידיו נימנו עם חוגי הבוהימה, ושעות רבות בילה בחברתם בכסית, שם יצא לו שם של בחור מוזר במיקצת. „הוא יושב כל היום בכסית ושותק," סיפרו. באותה תקופה לא היתה לו פרוטה על הנשמה, והוא התגורר בצריף, ולא עבד. את כל זמנו הקדיש לכתיבה.

נישואין לנערת־זוהר

מיפגש **המסעיר** בחייו אז היה נישואין לנערת־הזוהר, הדוגמנית היפהפייה קטי רודר. נישואיהם היכו בתדהמה את חוגי החברה הגבוהה, שכן קטי בת ה־19 הצעירה נחשבה אז כאחת הנשים היפות ביותר בארץ, ומלחתחה המהודרת ורבת־הטעם שימשה נר לרגליהן של נשות החברה.

קטי רודר־מטמור, נערה מקסימה, נבונה, כישרונית וילדותית בנישמתה, נולדה בטרנסילווניה לאם, שלפני נישואיה היתה נוצרית. את שנות ילדותה ביליתה תחת הכיבוש הנאצי, בביתם של גרמנים נוצרים שסיכנו את עצמם, למרות שידעו כי אביה של הנערה היהודיה כלוא במחנה־ריכוז. אביה של קטי נרצח על־ידי הגרמנים במחנה מטהאוזן. אמה, תופרת של אופנה עילית, נישאה בשנית ליהודי, מלחין בימיקצועו.

לאחר עלות הוריה ארצה, למדה קטי באן בבית־הספר של המיסיון, כשההורים משקיעים בבתם היחידה את כל המאמצים להפכה לנערה משכילה ובעלת גינוני אצילות. משמלאו לה 17, היא נשלחה לפאריס. אמה, שהיתה אז בעלת סלון־האופנה גבי בתל־אביב, השתוקקה שבתה תמשיך במסורת המישפחתית. קטי התקבלה לבית־האופנה של מלך האופנה הצרפתי, דיור.

בשובה לארץ, כעבור שנתיים, הפכה מייד נערת־הזוהר מיספר אחת של תל־אביב. הציירת ודוגמנית־האופנה היפהפייה, שהתלבשה תמיד בהידור בלתי־רגיל, היתה נקודת־מוקד בכל המאורעות החברתיים של אותם ימים.

ואז התחוללה טראגדיה. קטי הציעה את מועמדותה לתחרות מלכת־היופי 1958. היא היתה אחת המועמדות הסופיות, וניבאו לה סיכויים טובים ביותר להיבחר כמלכה.

מרגנית לוי ובתה
הרבנים הראשיים התנשקו

במשך שלושה ימים היתה גופתו של הסופר הידוע מונחת ליד האמבט, מבלי שאיש הרגיש בהעלמו...

היא בלטה לא רק ביופייה, אלא גם בידיעת שפות (עברית, אנגלית, צרפתית, גרמנית והונגרית), ובהתנהגות אירופית שמרנית. עד או כבר הספיקה קטי להיבחר כמלכת־היופי של נשף הסטודנטים, ושל נשף הדיפלומטים שנערך לטובת מגן־דוד־אדום. אולם, 10 ימים לפני התחרות קיבלה קטי הודעה, כי מועמדותה להתחרות נפסלה. התברר כי אחת התופרות בעיר, ממתחרותיה של אמה המצליחה, שלחה אל מארגני התחרות ידיעה כי אמה של קטי נוצרייה. מארגני התחרות חששו להסתכן בגל של מחאות, במיקרה שנוצרייה תיבחר כמלכת־היופי.

אומנם, אמת שאמא של קטי היתה נוצרייה, אך זה היה לפני נישואיה לבעלה הראשון, אביה של קטי. האם התגיירה קודם חתונתה. אך מחמת האפשרות שהרב שגייר אותה היה רפורמי, ראו בה הרבנים בארץ כאילו היתה עדיין נוצרייה. דבר לא „אני מתחתנת!" „עם מי?" ביקשו ההורים הנדהמים לדעת, כיוון שידעו כי הבת היפהפייה מוקפת מחזרים ומבוקשת על־ידי מיטב רווקי העיר. „עם יורם מטמור," חייכה קטי.

ההורים לא נדבקו בהתלהבותה. הם פתחו במיתקפה סוערת כנגד תוכניתה. וקטי נטלה את חפציה ועברה להתגורר בדירת ידידים. החלטתה של „נערת־הזוהר היכתה בתדהמה גם את חוגי ידידיה הרחבים. איש לא האמין שהיא אכן מתכוונת ברציניות להינשא לסופר הצעיר והאבוין.

„הוא בטלן, חסר־פרוטה ולא יפה," אמרו הידידים. „כן, אבל אני אוהבת אותו," היתה תשובתה הניצחת. ובכוחה של האהבה אכן ניצחה את כל חומות ההתנגדות שהוצבו בדרכה. וכך, כעבור חודשים ספורים, נאלצו הוריה להסכים, בעל־כורחם, לנישואיה עם בחיר־ליבה. על הבעיות שהציבו לפניהם הרבנים התגברו בעזרת עזר. קטי נפסלה לתחרות, ותיקוותיה לזכות בכתר נכזבו.

אך עוד קודם שהספיקה להתאושש ממהלומה זו ניצבה, שלושה חודשים מאוחר יותר, במרכזה של סערה נוספת שהיתה קשורה, הפעם, בנישואיה ליורם מטמור, הסופר־המחזאי חסר־הפרוטה.

מוות כמו במחזה

התעשרות ועונשה בצידה

ך היתה אז בת 19. יום אחד הופיעה לפני הוריה, והצהירה בהחלטיות: חברים, ששיקרו למענם במרץ וקטי שמבחינת ההלכה נחשבה נוצרייה, זכתה להתקדש ליורם כדת משה וישראל, בבירכתו של רב.

אולם לא חלפו חודשים מעטים, והנערה החולמנית ואפופת אשליות־האהבה התפכחה. היא הגיעה למסקנה שמאהבה בלבד קשה — ואפילו אי־אפשר — לחיות. הבעל הצעיר, למרות היותו סופר כישרוני, לא יכול היה לפרנס מישפחה בעבודתו בלבד וקטי, שתוכניתה לעתיד כללה „הרבה מטמורים קטנים," החלה עובדת בעיתונאית בעיתון ההונגרי אוי־קלט, ובעיתונים אחרים.

שוב חלף זמן־מה, והיא נוכחה שגם בכך לא די. קשה היה לקטי המפונקת לשאת את המיפנה החריף: מבית־הוריה השופע, שבו לא חסר לה דבר, לחיי דאגה והסתפקות במינימום־שבמזעם. היא היתה גדושת־מרץ, שטופת־רעיונות וחרוצה ביותר, את תכונותיה אלו החליטה לצרף לידע שלה באופנה, להיכנס לעולם העסקים ולהתבסס בו במהירות.

היא פתחה חנות־אופנה בפסז' פרישמן־דיזנגוף. בעלה, שהתייחס אליה בהערצה עיוורת, דירבן אותה להמשיך ולהתאמץ, ונטע בה ביטחון־עצמי מופרז. ההתעניינות הראשונית שגילו נשות החברה של תל־אביב החלה דועכת לאיטה, משנסתבר כי רעיונותיה של קטי גדולים מן הביצוע. עם כל הרצון הטוב, היא עדיין לא היתה בשלה לעסקים בקנה־מידה גדול, והחלה מסתבכת בחובות.

נוסף לחובות, שאותם חבה גם לידידים קרובים של בני־הזוג, הסתבכה עם שותף שלה בחנותה, גבר מבוגר, שגילה בה עניין חורג מן העיסקי בלבד, ומירר את חייה בהשמצות ובקינאה. מצבה של קטי, שהיתה חייבת כסף גם לו, נידרדר והלך. הנושים החלו משחרים לפתח החנות, כשהיא מסתתרת בתוכה ואילו יורם, הבעל, עומד בפתח ומבקש על נפשם.

בנם של בני־הזוג מטמור, דני, היה אז בן שלוש וחצי, ואילו קטי היתה כבר בחודש השביעי להריונה השני. מבחינה נפשית היתה קרובה להתמוטטות־עצבים, בשל ההריון ונטל החובות. אולם, למרות שאצל ידידיהם הקרובים, אלה שערבו בעבר להלוואות שלקחו, החלו מעקלים נכסים ומשכורות, המשיכו בני־הזוג בחייהם כרגיל. הם ערכו מסיבות, בתואנה של „התנערות מדיכאון", ולא הורידו מרמת־החיים שהיתה מקובלת עליהם קודם־לכן.

עד שהגיעו מים עד נפש, ויום אחד לא יכלה קטי לשאת זאת עוד. היא החליטה לנקוט את הדרך היחידה שעוד נותרה בפניה: היא ברחה מהארץ. פשוט, בוקר אחד קמה, לקחה את בנה הקטן בן השלוש וחצי, ומבלי לומר דבר לאיש, פרט לבעלה, עלתה על מטוס ונסעה לארצות־הברית, שם נמצאה אמה.

יורם מטמור נשאר בארץ. הוא הבטיח אז לדאוג לפרעון כל החובות לידידיהם, ונשבע כי לא יעזוב את הארץ עד שיפרע את כל חובותיו עד לפרוטה האחרונה.

הסוסים לא חילצו מהבוץ

ך אכן, משחיסך את חובותיהם נסע יורם מטמור והצטרף אל אשתו, שילדה בינתיים את בנם השני.

אך נישואיהם של קטי ויורם לא נמשכו זמן רב. קטי ניסתה את מזלה כאופנאית, תחילה בארצות־הברית, אחר־כך בלונדון. יורם נשאר בארץ, נסע מדי פעם לבקר את אשתו וילדיו. אולם לא היה בכך כדי לאחות את הקרע שנוצר ביניהם. הם התגרשו.

קטי הצליחה להכות שורשים בלונדון. היא התחילה לעבוד כאופנאית, הקימה לעצמה בית־אופנה הנושא את שמה. היא הכירה שם גבר אנגלי בשם מייקל פיליפס, ונישאה לו. יחד הם הקימו מיפעל לייצור ביגדי־אופנה.

אולם, למרות הגירושים לא נותק הקשר בין יורם לקטי. הוא היה נוסע לבקר אותה ואת ילדיו בקביעות. העובדה שהיא היתה נשואה לאחר לא הפריעה — לא לו ולא לה. היא אירחה אותו בביתה. כשהיתה יוצאת לבלות, היה יורם נשאר לשמור על הילדים, שימש כבייבי־סיטר וכאדם־לכל־תפקיד. היתה מין הארמוניה ביחסים בין יורם לבין אשתו־לשעבר ובעלה. ידידים נהגו להתלוצץ כי כשיורם ומייקל מתרגזים על קטי, הם הולכים יחד לשתות בפאב. כשנולד בנה השלישי של קטי, לה ולבעלה האנגלי, ביקש יורם לקרוא לו מטמור, כדי שלא ירגיש שונה מאחיו.

את השנים הבאות חילק יורם בין הארץ ללונדון. בארץ כתב שני מחזות מוסיקליים: שמח בנמל, והסוסים שעזרו לחלץ את עם ישראל מהבוץ, שהוצג בתיאטרון גיורא גודיק. אבל הסוסים לא הצליחו לחלץ מהבוץ, לא את גודיק ולא את יורם. יורם נסע אז לתקופה של כמה שנים ללונדון, שם כתב את הספר מי? אני?! שתורגם לכמה שפות ויצא לאור גם בארצות־הברית, בשם המכשיר.

לפני כשנתיים חזר שוב לארץ, כתב מערכונים ללהקות צבאיות. כל אותו זמן השתעשע בתוכניות גרנדיוזיות על רומנים שהוא עתיד לכתוב, על מחזות וסרטים. לפני מיספר חודשים, להגל הופעת סיפרו בגרמניה, יצא שוב לחו"ל. מגרמניה נסע ללונדון, שם שהה שוב במחיצת קטי וילדיו. אז ההעמד לרשותו הבית בכפר־הדיוגים בפורטוגל, בו מצא את מותו בצורה טראגית כל־כך.

הגרוש יורם מטמור אחרי שנפרד מאשתו, עם שמעון ישראלי, בכנס תנועת העולם הזה.

הבריחה תמונה זו של קטי, עם יורם, צולמה דקות מעטות לפני שקטי ברחה מהארץ.

לסגור את השגרירויות! לשלוח את אנשיהם הביתה! - תובעת הזמרת המאשימה את "שרד" החוץ במחדלי ההסברה

מזה מיספר חודשים מנסה הזמרת יפה ירקוני להת־ריע בפני המוסדות ולהזעיק את דעת־הקהל נגד מה שנראה לה מחדל חמור בתחום ההסברה הישראלית בחו"ל. פניותיה נתקלו באוזניים אטומות. אמצעי־התיקשורת אליהם פנתה לא גילו התלהבות לפרסם את דיעותיה. אפילו מיכתבים ששלחה למערכות העי־תונים בנושא זה, לא פורסמו. כאמנית ישראלית המרבה בנסיעות והופעות ברחבי העולם מודעת יפה ירקוני לגילויי הבעייה בצורה בלתי אמצעית. הרשימה להלן היא פרי התנסותה האישית.

את הנושא הזה אני נושאת עמי זה שנים. הוא מכרסם בי ואוכל אותי ואינו נותן לי מנוח. אני סבורה שהגיע הזמן לחשוף אותו בפני הציבור ולהזעיק את דעת־הקהל. אולי כתוצאה מכך ישתנה משהו.

הבעיה מוכרת וידועה. זוהי הבעיה של התפנית שחלה בדעת־הקהל העולמית נגדנו. יהיו הסיבות והגורמים לכך אשר יהיו, זאת עובדה. דעת־הקהל בעולם נעשתה עוייגת יותר לישראל. ואין המדובר רק בין הגויים. אפילו בקרב היהודים חל שינוי בעמדות וביחס כלפי ישראל. התעמולה הערבית נעשתה יעילה בהרבה מדינות שהאנשים בהן נוטים לקבל את מה שמספרים להם הערבים. כולם מדברים שאפשר לנסות לשנות מצב זה על ידי הסברה. מדברים ומדברים ולא עושים שום דבר. לא מפני שלא רוצים לעשות. פשוט מפני שאלה שעושים זאת אינם מוכשרים כגראה די הצורך לכך.

באותה שעה ממש יש בידינו מכשירי הסברה עצומים, שיכלו להשפיע ביעילות על המונים ברחבי העולם, אילו רק היו מפעילים אותם. אלה הם האמנים הישראליים המופיעים במדינות השונות על פני תבל וזוכים שם בהכרה ובהערכה. איש אינו משתמש בהם. אף אחד לא חשב להיעזר בהם. פשוט לא מתייחסים אליהם בהקשר זה.

אני רוצה להקדים ולומר כמה מילים, כדי שלא תהיינה אי־הבנות. בכמה מיקרים בהם ניסיתי לעורר את הבעיה, נתקלתי בתגובות מתחמקות. אנשים חשבו: „היא מדברת על זה משום שנתקעה בלי הופעות. כנראה היא מחפשת לעלות על הנושא הזה כדי לקבל כמה הופעות בחוץ־לארץ." אני יכולה להרגיע את אלה הסבורים כך. אני עמוסה בהופעות, שתאריכיהן נקבעו מראש, עד סוף השנה הבאה.

אני חתומה על חוזה עם חברת אמרגנות בינלאומית לי את ההופעה הזאת בטלוויזיה של אותה ארץ. אבל הייתי זקוקה לעזרה בדבר קטן אחד. היתה דרושה לי תמונה של ירושלים, שתוקרן ברקע, כאשר אשיר את ירושלים של זהב. פניתי לשגרירות ישראל באותה מדינה וביקשתי תמונה של ירושלים. אמרו לי פשוט שאין. „או תשיגו!" אמרתי להם. „מה אני יכולה לעשות?!" אמרה לי מזכירת

יפה ירקוני וזליזה קאשי
לא סולחים למצליחים

ואין לי פשוט זמן למלא את כל הדרישות והבקשות להופעות בחו"ל במרוצת השנה הקרובה. למזלי התחתנו שתי בנותי הגדולות. הבת השלישית היא בצבא הבעייה היחידה היא בעלי, שבמשך השנה וחצי הבאות הוא לא יראה אותי כנראה בבית.

אם כך, יהיו כאלה שיגידו, מה זה עניינה ביכלל? שתשיר כמה שהיא רוצה ולא תתערב בענין שאינו שייך לה.

אבל העניין הזה חשוב לי כאזרחית המדינה. זה שנים שאני נוסעת ברחבי העולם ונתקלת בתופעה של התעלמות

מאת

יפה ירקוני

ואדישות מצד הנציגויות הישראליות בחו"ל והשליחים הי־שראלים כלפי האמנים הישראלים המופיעים בחוץ. פעם אפשר היה להשלים עם זה. היום לא. בשעה שלמדינה אין אמצעים להתמודד עם התעמולה הערבית המשפיעה על דעת־הקהל בעולם, זאת פשוט שערוריה שאין מנצלים אמצעי כל כך יעיל, פשוט וזול — האמנים הישראליים.

ירושלים יוק!

לפני מיספר שבועות חזרתי ממסע הופעות במדי־נות דרום־אמריקה. באחת המדינות, שאיני רוצה להזכיר את שמה, כדי לא לפגוע אישית באנשי השגרירות הישראלית שם, ערכו לי תוכנית טלוויזיה שנמשכה 40 דקות. וזה היה במדינה שבה הצליחו הערבים להשתלט כימעט על כל אמצעי־התיקשורת.

זו היתה בסך הכל תוכנית בידור בה הייתי צריכה לשיר ובה גם ראיינו אותי. ביוזמתי, מבלי שאיש הדריך אותי או ביקש ממני לעשות זאת, רציתי לנצל את ההזדמ־נות שניתנה לי כדי לסייע להסברה הישראלית. לא לדבר על פוליטיקה. פשוט לשיר להם על ירושלים של זהב, שלתושבים הקאתולים באותה מדינה היא יקרה בדיוק כמו לנו. רציתי להגיד להם תוך כדי כך, בשפתם, שירושלים בשילטון ישראל היא עיר מאוחדת ופתוחה שכל אחד יכול לעלות אליה לרגל ולבקר את המקומות הקדושים שם. בעקיפין זה יכול לשרת את ההסברה הישראלית יותר מהרבה נאומים באו"ם.

לא ביקשתי עזרה מאף אחד. אף נציג רשמי לא סידר

„הביטו אותי בעיניים!"

רוח הארץ: יפה ירקוני בהופעה בפני תלמידי בית־ספר יהודי במכסיקו

חיים טופול (עם מיה פארו)
יותר מאלף נאומים

אורי גלר
מקום קבוע בכותרות

השגרירות, „אין לנו מאיפה להשיג תמונות של ירושלים.“ את הבעיה פתר לבסוף כומר קתולי ששלח לתחנת הטלוויזיה תמונה של ירושלים שהוקרנה ברקע בשאו שלי.

זוהי רק דוגמא אחת. יש כמוה עשרות. בכל החוזים שאני חתומה עליהם להופעות בחו״ל, יש סעיף המרשה לי להופיע בשביל השגריר שלי באותה מדינה, או לצורך מסיבה דיפלומטית או להופעות ללא תשלום בבתי־ספר יהודיים. שיכנעתי את האמרגן שלי, העורך את הופעותי בכל העולם, שזה לא יזיק לו ויכול לעשות לו רק תעמולה. בכל פעם שאני יוצאת לחו״ל, אני מודיעה מראש למשרד־החוץ שאני יוצאת למדינות אלה ואלה, ושהם יכולים לנצל אותי לצרכי השגרירות או הקהילה היהודית באותן מדינות.

אני מתארת לעצמי שיש כאלה שישאלו: מה כבר יכול לעשות אמן עבור ההסברה ותדמית המדינה?

המון. כל הופעה כרוכה במסע פירסומת ויחסי־ציבור. באים עתונאים וצלמים ומראיינים קודם להופעה. הם אינם שואלים רק שאלות מקצועיות. כשהם יודעים שאתה ישראלי הם שואלים אותך שאלות פוליטיות ואחרות על מצב המדינה. זאת הזדמנות מצויינת להשתמש באמן ישראלי כשופר להסברה. מראיינים אותך גם לטלוויזיה. וגם זאת הזדמנות. אחר־כך באה ההופעה עצמה.

קודם כל אין שירות טוב יותר לתדמית המדינה מאשר הופעה אמנותית או בידורית מוצלחת לכשעצמה. כאשר נכנס גוי להופעה של אמן ישראלי, שומע אותו מדבר ושר בשפתו ונהנה ממנו, הרי זו תרומה נוספת להגברת האהדה כלפי המדינה.

אחרונת המוהיקניות

אבל לא רק זה. ניקח דוגמא מעצמי. אני נוסעת להופעות מהונולולו ועד אוסטרליה. אני מגיעה ל־מקומות שאף שליח הסברה של המדינה לא יגיע אליהם. הכרטיס שלי והאיכסון שלי שם משולמים, כך שאיני זקוקה לפרוטה מהמדינה.

לאחרונה, ביקרתי בארגנטינה. כמו בכל מדינה בה אני מבקרת רציתי גם שם להופיע בפני תלמידי בית־הספר היהודי. להשמיע להם שירים חדשים מהארץ, ולתת להם להרגיש את אווירת הארץ. לפעמים זה יכול לקרב אותם ולשכנע אותם יותר מאלף נאומים על הצורך בעליה לארץ. לכן אני הולכת כל הזמן על הענין של הילדים.

בביקור בארגנטינה טילפנתי לסוכנות ובקשתי שיארגנו הופעה, ללא תשלום, בפני התלמידים היהודים. התשובה שהם ענו לי על כך היתה: „סידרנו לך אולם להופעה. אבל את תצטרכי לאסוף את הילדים!“ לא פחות ולא יותר. אני מוכרחה לציין שמכל המדינות שביקרתי בהם רק במדינה אחת נתקלתי ביחס חיובי וברצון לפעול. זה היה בקולומביה. גם השגריר וגם העוזר שלו עשו כל מה שבכוחם כדי ינצל אותי הן לצרכי ההסברה והן לצרכי הקהילה היהודית שם.

יכול להיות שאני אחרונת המוהיקניות. אנשים כבר לא מתייחסים ברגש לתופעות כאלה. אבל אני נשארתי רגישה. עד היום אני בוכה כשאני עוברת על פני בניין האו״ם בניו־יורק ורואה את דגל ישראל מתנוסס שם. עלי זה משפיע. לכן גם מה שקורה בנושא הזה משפיע עלי כל כך. אבל אני מדברת על עצמי. מה שסיפרתי הוא רק דוגמא מניסיוני האישי. יש הרבה אמנים ישראלים, שהם מוכרים ובעלי־שם בעולם, שהמדינה אינה נוקפת אצבע כדי להסתייע בהם. בעיני המונים במדינות רבות הם חשובים יותר מכל נציג שיכולה ישראל לשלוח, ול־דבריהם יש הד יותר גדול מכל ישראלי אחר.

ניקח, למשל, אמנית כמו עליזה קאשי, הממשיכה להצ־ליח בארצות־הברית. כל הסיפורים שמפיצים עליה בזדון כאילו היא נמצאת ביריידה, הם מחוסרי בסיס. בארץ אנחנו לא מסוגלים לתפוס בכלל איזו הצלחה יש לה וכמה היא אהודה, מוכרת ועשירה. אם קודם היא היתה אורחת קבועה בתוכניות טלוויזיה, עכשיו יש לה הופעות חד־פעמיות בהן היא מארחת אחרים. היא יכולה להיות מכשיר הס־ברה שאין לו תחליף בארצות־הברית.

אלא מה, הנציגים הרשמיים שלנו מסתייגים ממנה. היא לא לטעמם. „היא מדברת שטויות,“ הם אומרים ומת־עלמים מהעובדה שמיליוני אמריקאים, יהודים ולא יהודים, מתמוגגים ממנה. ישראל זקוקה לה. מה שהיא יכולה לעשות בכמה מילים בטלוויזיה לטובת המדינה, לא יכולים לעשות מאה שליחים של הבונדס או מחלקת העליה. אבל אף אחד לא מתקשר איתה. היא פשוט מוחרמת.

או ניקח תופעה נפלאה כמו שהיה הזמר מייק בראנט בצרפת. הוא היה שם אליל הנוער. לא הספיקו לכתוב עליו ולראיין אותו. כל מילה שיצאה מפיו נקראה על ידי מיליונים.

אילו השגרירות שלנו בצרפת היתה יודעת לנצל איש כמו מייק בראנט, היתה יכולה להיות לכך השפעה עצומה על ההסברה הישראלית בצרפת. היכרתי את מייק. אני יודעת שאם היו פונים אליו הוא היה שמח לתת הופעות בהתנדבות. אם היו מדריכים אותו מה להגיד בהופעות הטלוויזיה התכופות שלו, היתה יכולה להיות לכך השפעה עצומה. אבל איש לא התייחס אליו. לשגרירות פשוט לא היה שום קשר איתו. אותם דברים אמורים גם לגבי זמרת כמו ריקה זראי, האהודה ומוערצת בצרפת.

פשוט, קיימת אצל הנציגים הרשמיים שלנו מין הסתיי־גות מכל אמן ישראלי המצליח בחו״ל. לא סולחים לו על כך. שוכחים שאנחנו צריכים אותם יותר מאשר הם צריכים אותנו. כתוצאה מכך מנתקים רבים מהם את הקשר עם הארץ. זה אשמת האנשים שלנו שלא יודעים לשמור איתם על קשר.

„הבה נגילה“ בטוקיו

רשימה היא ארוכה מאוד. פתאום מסתבר שניתן לגייס לשירות ההסברה הישראלית גדוד שלם של אמנים. אורי גלר כזה, למשל. ההופעות שלו והפירסומת חסרת התקדים שהוא זוכה בה בכל מקום, משרתים את ישראל יותר מכל מה שניתן לשער. אבל איש אינו מעלה בדעתו לנצל זאת גם לטובת המדינה.

קיימת דליה לביא בגרמניה, וקיים חיים טופול באנגליה, ויש יהונתן כרמון ועוד עשרות אמנים ישראלים שהם פחות מפורסמים ופחות ידועים, שלכל אחד מהם יש את הקהל שלו. היה לי, למשל, סיבוב הופעות באוניברסיטאות ב־אמריקה. נבהלתי ממה ששמעתי שם, בוויכוחים שנערכו אחרי ההופעות. ביחוד היה נורא לשמוע מה חושב עלינו הנוער היהודי. והנה, תוך כדי דיבורים, סיפרו לי שלפני היה שם המשורר חיים גורי. הוא עשה עליהם רושם בלתי רגיל כאיש עניו מלא חוכמה. היתה גם דליה פרידלנד, שהופיעה ודיקלמה בפניהם והצליחה לכבוש אותם. היא חיננית, שרה קצת, דיברה קצת. אחרי זה אמרו לי עליה: „תשמעי, היא הביאה אלינו רוח חדשה, עולם אחר של ישראל.“ אז למה לא מנצלים אותם במקום לשלוח אנשים שלא יודעים לדבר ושאף אחד לא רוצה לשמוע אותם.

אני יודעת זאת מעצמי. כשאני על הבמה אני מנצלת

(המשך בעמוד 32)

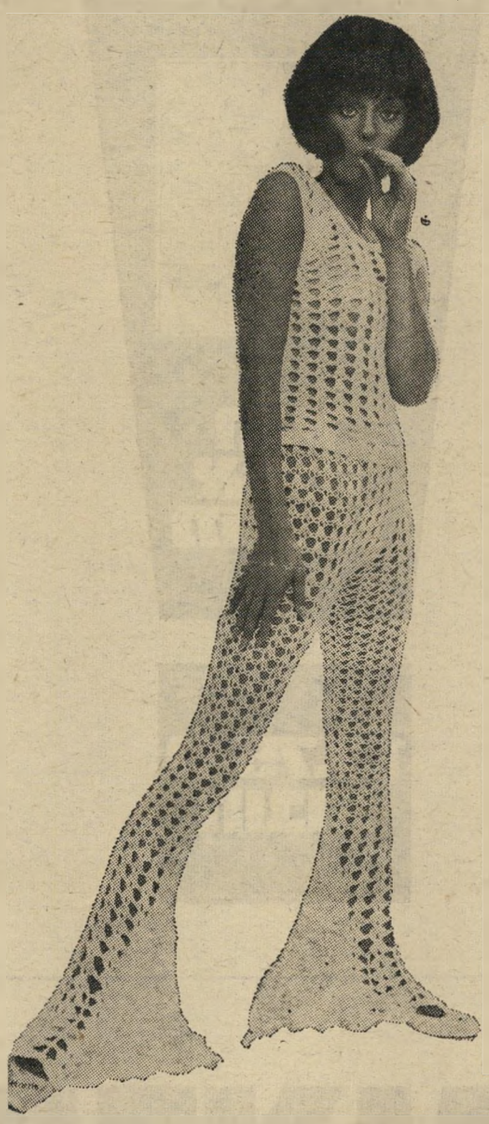

דליה לביא
מכשיר בלתי מנוצל

מייק בראנט בהופעה בארץ
לא היתה התייחסות

יפה וצמד הפרברים כיפאן
הערבים שמרו על קשר

"לפטר את כולם!"

(המשך מעמוד 31)

כל הזדמנות לספר לקהל שלי שאני מישראל ושאנו עם שוחר שלום, עייף ממילחמות. כשאני לבד על הבמה אף אחד לא יכול להגיד לי מה להגיד ומה לא להגיד בין שיר לשיר.

לפני חמש שנים, למשל, הייתי עם צמד הפרברים בשבוע ישראלי שנערך במלון הילטון בטוקיו. להופעות שלנו היתה הצלחה פאנטסטית. לא רק יפאנים למדו דרכנו מה זאת ישראל. היו גם ערבים שהתאכסנו במלון ופחדו לבוא להופעות שלנו. דיברנו אליהם ערבית והזמנו אותם. הם נעשו החברים הכי טובים בעולם שלי. לפעמים, כשהם מגיעים לפאריס הם מצלצלים אלי לארץ. שואלים: „מה נשמע אצלכם בארץ?" אני מדברת איתם ערבית ומתה מפחד, שמישהו יבוא אחרי־כך לחקור אותי מה אני מדברת עם ערבים, ממצריים. הם ראו אותנו בטוקיו ובאים להופעות שלי באולימפיה בפאריס ומדברים איתי על שלום.

אני לא אשכח את סיום ההופעה ההיא בטוקיו. עשינו מסיבה לתיזמורת ולכל המלצרים. הם לא יכלו להירגע מאיתנו אחרי זה. הם ליוו אותנו עד שדה־התעופה בדמעות בעיניים. אחרי זה סיפרו לנו מהשגרירות בטוקיו שחודשים אחרי שעזבנו הוסיפה התיזמורת היפאנית בהילטון לנגן כל ערב את הבה נגילה.

ואלה רק דוגמאות בודדות מיני רבות מה יכול אמן ישראלי לעשות בחוץ למען המדינה.

הנה, למשל, הייתי בקולומביה במסיבה דיפלומטית שערך השגריר שלנו לסגל הדיפלומטי בבירה. אחרי שהופעתי בפני הדיפלומטים ניגש אלי השגריר היפאני ושאל אותי לתוכן השיר ירושלים של זהב. האם זה נכון שזה שיר שמדבר על כיבוש? עניתי לו שהשיר נכתב עוד לפני המילחמה ותרגמתי לו את מילותיו. נדמה לי שפשוט שיניתי את התייחסותו לישראל. שלחתי לו גם תקליט, על חשבוני. העובדה שבבית השגריר היפאני יהיה תקליט כזה, יאזינו לו וידברו עליו, יש בה גם לתרום משהו להסברה הישראלית.

להזיז את העסק!

מה שנורא הוא האדישות שקיימת במישרד־החוץ ובמוסדות האחרים כלפי הנושא. לדעתי, כל אמן שיוצא להופעות בחוץ־לארץ היה צריך להיות מוזמן למישרד־החוץ כדי שיטילו עליו משימות, ידריכו אותו ויסבירו לו מה להגיד ואיך. אבל אלה פשוט לא מתייחסים לדבר הזה, אפילו אם אתה פונה אליהם ביוזמתך, אף אחד לא רוצה לדבר איתך. מה שקורה כתוצאה מכך הוא שגם את היהודים אנחנו מאבדים.

אינני רואה פיתרון אחר, על סמך ניסיוני האישי, אלא זה: לסגור את כל השגרירויות! לפטר את כל העובדים בהם! אלה הם פשוט לא האנשים הנכונים שאנחנו זקוקים להם שם! צריך לסגור את הכל ולשלוח את האנשים שם חזרה הביתה. רק מעטים מהם עושים מה שדרוש. האחרים פשוט לא עושים כלום.

במקום אלה צריך לשלוח אנשים חדשים, עם רוח צעירה, שיכירו את המנטאליות של המדינות לשם הם נשלחים ושיביאו לשם את רוחה האמיתית של ישראל. כי מה שקורה היום זה נורא.

אני מצידי מוכנה לסייע למישרד־החוץ, ללא תשלום, להדריך אמנים היוצאים לחו"ל, איך להופיע כשליחי המדינה מה להגיד ואיך. בכל מקום בו אני מופיעה, אני טורחת להגיד לקהל שלי עד כמה אני אוהבת אותו ועד כמה הוא הקהל הנפלא ביותר בעולם. אבל מוכרחים לעשות את זה! הם רוצים לשמוע את זה וזה מקרב אותם אלינו.

אינני רואה שום סיבה מדוע אני, עם הקול הקטן והמחוספס שלי, יכולה להדור לכל מקום ולהביא לשם את דבר המדינה, מבלי שאיש הדריך אותי, ושאמנים טובים ממני לא יוכלו לעשות זאת בצורה הרבה יותר טובה.

מישהו פשוט צריך לחשוב על זה ולהזיז את כל העסק.

חגורת הבטיחות

האמצעי היחידי שיגן על גופך בעת תאונה.

חגור אותה מהיום!

מ-1.7.75 חובה!

אלה הם קוראי העולם הזה

לפי מחקרים שערכו בזמנו „המכון למחקר חברתי שימושי" ו„המכון לקומוניקציה", של האוניברסיטה העברית, לפי הזמנת איגוד המפרסמים, מתברר כי:

- אין אף עיתון או שבועון עברי אחד בישראל, שחוז כה רב של קוראיו הם בעלי השכלה אקדמאית.
- 44% מקוראי „העולם הזה" הם ילידי הארץ — וגם זה שיא ארצי.
- 32% של קוראי „העולם הזה" הם עצמאיים — שיא בין קוראי העיתונים בארץ.
- 59% של קוראי „העולם הזה", מעל גיל 20, הם גברים ו־41% נשים. חלוקה זו לפי מינים אינה קיימת בשום שבועון ישראלי אחר.

כאשר אתה חושב על פירסום מוצרין, דע כי אין ציבור־קוראים בארץ שיש לו כוח־קנייה כה גדול כמו ציבור זה.

משרד המסחר והתעשיה

מבצע הזלות מיוחד

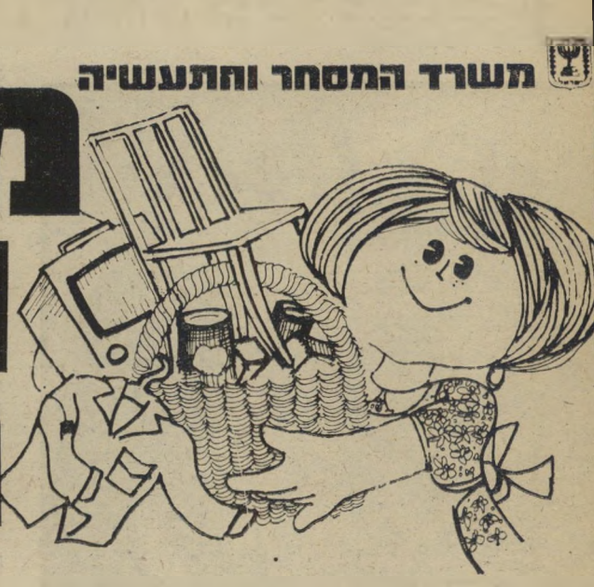

רשימה מפורטת מופיעה בעיתוני הערב של יום רביעי 18. 6. 57

(המשך מעמוד 23)

בשלב זה התחיל עורך־דין אמיר לחשוד כי משהו אינו כשורה בכל הפרשה. היתה לו הרגשה כי מנסים להימנע מלמכור את האוניה ללקוחות שהוא מייצג, מסיבות שלא היו ברורות לו. הוא פנה אל מישרד־התת־בורה, ביקש להפנות את תשומת־לב השר לעיסקת מכירת הנילי.

„אין אני מעלה על דעתי כי דברים כל־שהם נעשו במזיד," כתב עו״ד פרץ אמיר לשר־התחבורה, „אולם לא קיבלתי תשובות למיספר תמיהות שלעניות דעתי אינן מוס־ברות... לא ברור לי, למשל, כיצד לקחו פוטנציאלי המציע סכום של 4 מיליון דולר אינגו זוכה לתשובה בכתב או לתשומת־לב שהיא ואין אף ניסיון לבדוק אם הצעה זו היא סופית או שמא ניתן להעלותה. לא ברור לי כיצד לא נעשה כלל ניסיון להת־קשר איתנו וכל הפניות באו מצידינו כאילו לא היה קיים רצון למכור את האוניות. לא ברור לי איך ניתן לומר שמבחינת „הנו־הג הבינלאומי הימי" אפשר וצריך לסכם עם חברה אחת המנסה ככל יכולתה להפחית לנו כי בעת שהתקבלה הצעתך לרכישת האוניות היתה החברה במשא־ומתן מתקדם עם חברה אחרת בקשר למכירת הניל״י. המשא־ומתן האמור הוכתר בהצלחה וה־ניל״י נמכרה. מן הראוי לציין כי המחיר שהוצע על ידך עבור שתי האוניות הנ״ל היה נמוך בהתחשב במחיר אותו קיבלה החברה עבור הניל״י וההצעות שהיו לה עבור הדן."

אם לנקוט בלשון המעטה, התשובה לא תאמה את העובדות. היה זה ניסיון טיש־טוש ברור, שנועד לחפות על העובדה שאנשי חברת קווים ומישרד־התחבורה עשו כל מה שביכולתם כדי למכור את הניל״י בתיווכו של הלוי דווקא, לא היו מעוניי־נים כלל בקונים אחרים, מהם יכלו לקבל מחיר גבוה יותר עבור האוניות.

הניל״י נמכרה בניכוי דמי־תיווך ומבלי שהקונים יחוייבו בתשלום השיפוצים, כך שלמעשה התקבלו עבורה רק 2.35 מיליון דולר. לפי אותם תנאי עיסקה תקבל קווים עבור הדן רק 850 אלף דולר. כלומר: עבור שתי האוניות תקבל קווים רק 3.20 מיל־יון דולר לעומת 4 מיליון הדולר שהסכי־מן המחיר הנדרש עבור האוניות, כאשר בפתח עומדת חברה שנייה שייתכן לפחות שהצעתה תוסיף לאוצר המדינה מאות אלפי דולרים נוספים.

„האם תנאי הסחר הימי הפוכים ונוגדים כל היגיון מיסחרי „יבשתי", כפי שהינם נוגדים את ההיגיון הפשוט?" שאל אמיר.

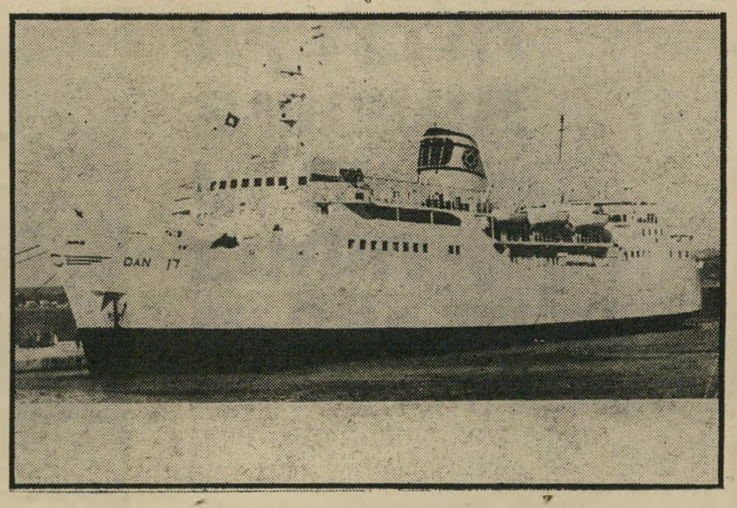

אוניית־המעבורת „דן"
לא רוצים להרוויח!

היגיון עקום

ד״ר תזכיר לשר־התחבורה הוגש ב־8 לחודש מאי. שר־התחבורה לא טרח לשלוח תשובה לתזכיר או לאשר את קבלתו. ואז, ב־12 בחודש, פורסם לפתע כי הניל״י נמכרה בסכום של 2.95 מיל־יון דולר. נציגי החברה ההונגר־קונגית פנו טלפונית לעוזר שר־התחבורה, אשר רון, ביקשו ממנו לברר מה עלה בגורל התז־כיר שלהם. הוא טען כי ראה כבר את התשובה המנוסחת לתזכיר, הבטיח כי תי־שלח למחרת בבוקר. חלפו ימים והתשובה לא הגיעה. ב־14 בחודש טען רון בפני אמיר, כי „התשובה נמצאת בדרך אליך במונית." היא לא הגיעה אל עו״ד אמיר עד ה־19 בחודש.

במקביל החלו להתפרסם בעיתונות ידי־עות ששפכו אור חדש על כל עיסקת מכירת הניל״י. הסתבר כי האוניה נמכרה לחברה היונית בתיווכו של מאיר הלוי, שקיבל עמלת־תיווך בסך של מיליון וחצי לירות. הלוי, מי שהיה בשעתו איל־ספ־נות ישראלי שהתחזק בבעלות חברת האו־ניות סומרפיין, הוא האיש שלפני עשר שנים הסתבך בשעורייה כספית גדולה שגרמה למדינת־ישראל הפסדים ונזקים ב־עשרות מיליוני ל״י.

הלוי, שהמשיך להיות פעיל בבורסת הספנות בלונדון, טען כל השנים כי נגרם לו עוול. תביעה שלו נגד מדינת־ישראל בגין הנזקים שהסבה לו בשעתו עדיין תלויה ועומדת בבית־משפט.

כאשר הגיעה לבסוף תשובת אשר רון, עוזר שר־התחבורה לתזכיר שנשלח אל גד יעקובי, נאמר בה: „מר נימרוד אשל, מנכ״ל קווים חברת אוניות בע״מ, מסר מה החברה ההונגר־קונגית לשלם כבר ב־הצעה הראשונית שלה, שהיתה פתוחה עדיין למיקוח. במכירת האוניות לחברה ההונגר־קונגית לא היה צורך לשלם דמי תיווך וזו גם הביעה את נכונותה לעשות את השיפוצים באוניות על חשבונה.

אולם זה עוד לא הכל. תנאי המכירה של הניל״י באמצעות הלוי לא נודעו. מישרד־התחבורה אינו מוכן לפרסם. אולם ממה שדלף החוצה מסתבר כי הניל״י נמ־כרה בתנאי תשלום גרועים ביותר, בתש־לומים לטווח ארוך, לעומת התשלום ב־מזומן שיכלה לקבל מהחברה ההונגר־קונגית.

כאשר הובאה הפרשה לידיעת ועדת־הכספים של הכנסת ניסו רב־החובל אשל והחשב הכללי במישרד־האוצר, להגן ב־חירוף נפש על העיסקה. אשל דחה את הטענות שהושמעו בוועדה כאילו נמכרה הניל״י באמצעות הלוי כדי לפצותו על הנזק שגרמה לו המדינה בעבר. שטסל, לעומת זאת, אמר לחברי הוועדה, כי הצעתה של החברה ההונגר־קונגית היתה „לא רצינית."

זוהי טענה מוזרה ביותר לנוכח העובדה שאיש מאנשי קווים או מישרד־התחבורה לא ניסה מעולם לבדוק את הצעתה של החברה ההונגר־קונגית. להיכנס עימה ב־משא־ומתן, או לתבוע ממנה מחיר גבוה יותר מזה שהלוי היה מוכן להציע. עוב־דה היא גם שהחברה ההונגר־קונגית היתה מוכנה לרכוש את שתי האוניות בעיסקה אחת. באמצעות הלוי נמכרה רק הניל״י ואילו הדן עדיין מונחת כגרוטאה בנמל.

כל הסימנים מעידים כי משהו „מס־ריח" בעיסקה המוזרה הזאת. יש כאן ניסיון ברור לחפות על הכוונה שהיתה מלכתחילה למכור את הניל״י באמצעות מאיר הלוי, בכל מחיר שיציע. ואולי מס־תרים מאחורי ניסיונות הטישטוש דברים חמורים עוד יותר. עיסקות פחות מו־זרות במישרד־הביטחון הביאו לחקירת המישטרה. אין כל סיבה שהמישטרה לא תתחיל לחקור גם בפרטי עיסקה זו ולא תשאיר את העניין לבירור מינהלי בילבד לוועדת־הכספים.

ריח רע של שחיתות נודף מהעיסקה.

ספורט טוטו

השבוע משחקי
הליגות האוסטראליות

מינימום הפרס הראשון
175.000 ל״י
(כולל העברה)

מינימום כלל הפרסים
300.000 ל״י
(כולל העברה)

ביום ה׳ — המועד האחרון
למסירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע—
מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

בית־ספר גבוה לציור

תל־אביב רח׳ קלישר 5, טל. 57348, ת.ד. 29191
קרית־שמונה בניין בי״ס דנציגר, טל. 40345, ת.ד. 299

הרשמה למחלקות
ציור חפשי
וציור מונומנטלי
נמשכת

תכנית מטודית ופרטים במשרדי בית־הספר בימי ראשון—חמישי 12—9
לפנה״צ, בימי שלישי ורביעי גם אחה״צ.

תשובת „עסיס" להתיקרות הסוכר - מיץ מרוכז דל־סוכר

למשפחת המיצים הממותקים של „עסיס" — סידרה של 15 טעמים של מיצים ממותקים המכילים סוכר וסידרה של 6 טעמים של מיצים דיאטטיים לחולי סכרת, נוספה השבוע סידרה חדשה של מיצים ממות־קים דלי־סוכר עם הקטנה ניכרת של קלוריות, ראשונה מסוגה המיו־צרת בארץ.

סידרת מיצים זו, הכוללת חמישה טעמים — לימון, תפוז, מנדרינה, פטל ותות־שדה — מהווה את הענות „עסיס" לפניית הממשלה לחוזלת מוצרים והקטנת צריכת הסוכר במשק.

מיצים ממותקים הינם מוצר צריכה המוני באקלים כשלנו, הן בזכות טעמם ואיכותם, והן בזכות מחירם הזול בהשוואה לכל משקה קל או מגוזז אחר. כדי שהמיץ הממותק ישאר בחזקת משקה עממי, חיפש „עסיס" תחליף שיענה על התביעות שהציב לעצמו:

- טיבו וטעמו ישוו לזה של המיץ הממותק הרגיל;
- תישמר חסכוניותו — 25 עד 30 כוסות משקה מבקבוק אחד;
- מחירו יהיה נמוך ממחיר המיץ הממותק הרגיל.

מעבדות „עסיס" למחקר ולפיתוח, חקרו מספר חודשים בנושא כדי למצוא לו פתרון, ויצאו עתה עם סידרת המוצרים המקורית החדשה — מיצים ממותקים דלי־סוכר. טכנולוגית המזון המפותחת של „עסיס" נתנה תשובה לבעיה, בכך שהחליפה עד מחצית מכמות הסוכר שבמיץ הממותק בתוספת פרי טבעי, וכהשלמה למתיקות — תוספת מינימלית של סכרין (בערך שתי מאיות הגרם לכוס משקה). הורדת כמות הסוכר אינה פוגעת במאזן הוויטמינים ובערך התזונתי שבמיץ הממותק דל הסוכר, בזכות כמות המיץ הטבעי. כדי לשמור על טעם זהה לזה של מיץ ממותק המכיל סוכר בלבד, נשמר האיזון בין הפרי, הסוכר והסכרין. על־ידי הכנסת אמולגטור מתאים (חומר טבעי צמחי המייצב את ה־משקה), קיבלנו את המרקם והצמיגות המתאימים.

וכך עונה המיץ החדש על כל הדרישות המנויות לעיל:

- ערכו התזונתי הוא כזה של המיץ הרגיל;
- אין לו טעם לואי;
- חסכוניותו נשמרת;
- מחירו זול ב־25%—20% מזה של בקבוק מיץ ממותק רגיל.

כל זאת, בתוספת יתרון — הקטנה ניכרת בכמות הקלוריות.
המשקה החדש נעשה בהתייעצות עם משרד הבריאות וקיבל אישורו.

איך לבלות 3 שבועות על האלפים בפחות מ-450 דולר?

בחקציב מפתיע חוכל לבלות בדירה שכורה בגודל הרצוי לך, בערי הקיט של שוויץ. לדוגמה:
דירה זוגית באנגלברג-990 פרנקים
מצרכי מזון-700 פרנקים
נסיעות וטיולים-250 פרנקים
בילויים והוצאות קטנות-200 פרנקים
ס"ה לזוג ל-3 שבועות-2.140 פרנקים
שהם 428 דולר לאיש
(לפי השער ם - 30.4.75)

דירות הנופש, המצוידות בכל האביזרים המודרניים ובמערכת מלאה של כלי-בית ומטבח, מצויות בערי הקיט המרהיבות של שוויץ ומעניקות לך חופש בסגנון חדש.
בידי סוכן הנסיעות מצויים פרטים נוספים. כדאי לך לפנות אליו.

אנחנו עוסקים בתעופה אבל הראש שלנו לא בעננים

SWISSAIR

ביגוד ליניאל כרמל

„אין רשימת מפקידים ישראליים! ✱ סירבתי לגלות דבר למישטרת ישראל ✱ רפפורט נתן מיליון פרנקים לשיחרורי ✱ הגרמנים התחננו שאשתוק עד אחרי הבחירות בהסן ✱ אני אמות ולא אדבר!"

הווידוי של טיבור רוזנבוים

מדוע אני שותק

זהו חלקו השלישי והאחרון של וידויו האישי של טיבור רוזנבוים. בפעמים הקודמות תיאר רוזנבוים בהרחבה את פרשיות „החברה לישראל" וצבי רכטר, והסביר מדוע רודף אותו הברון אדמונד דה־רוטשילד. כתב „העולם הזה" יגאל לביב, נסע לז'נבה במיוחד כדי לרשום את סיפורו האישי של טיבור רוזנבוים, כפי שסופר לבן־שיחו, המהימן על „העולם הזה". ברור כי אין גירסתו של רוזנבוים מובאת כדי להזים מה שכתב „העולם הזה" עליו בעבר, אלא כדי לאפשר לציבור ללמוד, לראשונה, על הפרשה מנקודת־ראותו של רוזנבוים עצמו. והרי סוף דבריו, כלשונם:

מאת ד"ר **טיבור רוזנבוים**

כ אשר בית־המישפט קבע כי תמורת שיחרורי בערבות יש להפקיד חמישה מיליון פרנקים שוויצריים, חשכו עיניי. לי־עצמי, אפילו בחלום אין סכומים כאלה, ולא האמנתי, לאור מה שקרה, כי יימצאו מספיק ידידים שייאספו כסף זה.

אבל הכסף התחיל להגיע, ותוך יומיים נאספו חמישה מיליון פרנקים שוויצריים במזומנים, או בערבויות בנקאיות, שזה אותו דבר. מה הברון אדמונד לא עשה כדי להכשיל את איסוף הכסף! הוא השתולל ממש, והצליח לעכב לזמן־מה את העברת הכספים, אבל הם הגיעו.

ממונטריאול ומפריס, מלונדון ומציריך. אנשים שלא האמנתי אי־פעם כי איכפת להם ממני. הנה, ברוך רפפורט, איל הספנות והבנקים. מעולם לא היה לי כל מגע עיסקי עמו, וגם איננו בחבורת ידידים אחת. תבט ברשימה! (מראה רשימת 48 התורמים את חמישה מיליון הפרנקים) הוא נתן מיליון פרנק! וכאשר ישבתי בכלא, בא אל אשתי לעודד אותה! וכך אחרים.

תבט בשמות, תראה, הכל גלוי, שום לנסקי ומאפייה. כולם אנשי־עסקים כשרים וטובים. בראונשוויק, בעל חנות הכל־בו רבת־היוקרה בון־דוני. וכך גם בעלי הכל־בו פלאסים. ועוד ועוד.

היו גם אכזבות. אנשים שהרוויחו בזכותי מיליונים, לא נתנו אפילו דולר אחד. האחים בלומפילד לא מצאו לנכון אפילו לטלפן. ועוד אחד שלא אנקוב בשמו, משקיע מכובד בישראל שטען תמיד כי הוא ידיד ישלי, לא נתן כלום. וכאשר אשתי טילפנה אליו, לא החזיר אפילו צילצול!

■ ■ ■

ע כשיו תרשה לי לתקן כמה פירסומים עלי. כאתי לראשונה לישראל בשנת 1948, בחודש מארס. הייתי בארץ בדיוק יום וחצי, או. זה היה אחרי נישואי, ואחרי שסיימתי את עבודתי כמזכירו של הרב הרצוג. מעולם לא הייתי בישראל זמן ממושך, ומעולם לא הייתי אזרח ישראלי. אני אזרח שוויצי, נושא דרכון שוויצי ודרכון ליברי. מעולם גם לא הייתי חייב־גיוס בישראל.

אתה שואל מדוע קיבלתי פעם דרכון שירות ישראלי? אענה לך.

מזה שנים רבות. סיכנתי את חיי למען המדינה לא פעם, ועשיתי דברים שעד היום השתיקה יפה להם, וללא כל תגמול או שכר (דברים אלו של רוזנבוים אושרו מאוחר יותר על־ידי פקידים בכירים).

הטענה החזקה שלי, המוכחת גם מן המיכתב שיש לי מאת האנקל, היא כי כל החברות הוואדוציות שייכות לבנק, ולכן לא היתה כל הונאה כאשר אנשים שוכנעו להפקיד כספים בחברות אלו. אולם אם אטען טענה זו, הריני מודה בעבירה על חוק־הבנקאות בשוויץ, הדורש הפרדה מוחלטת בין השקעות לזמן קצר להשקעות לזמן ארוך.

שנית, מאז תחילת הפרשה שלי התחננו הגרמנים, בעלי־המניות בבנק שלי, ובעיקר ראש־ממשלת מדינת הסן, אוסוואלד, שאחכה עד אחרי הבחירות שם. הוא אמר שהבנק של הסן, השותף בבנק שלי, הפסיד שני מיליארד מרק בעיסקות שונות, והם פוחדים שהסתבכות נוספת של הבנק תגרום להפסדים של בעלי־הבנק, המיפלגה הסוציאל־דמוקראטית, ולניצחון של הדמוקראטים־נוצרים.

■ ■ ■

ואוואלד התחייב לפני בתקיעת כף, כי אם ייבחר שנית, יעזור לי אחרי הבחירות. אבל אחרי שנבחר, הוא התל לשקר. בינתיים גם התליפו פעם נוספת את הנהלת הבנק, והמנהל החדש, בריקר, טען כי ההתחייבויות של קודמיו לא מעניינות אותו. המנהל החדש הצהיר כי בלי פסק־דין של בית־מישפט, המחייב אותו לשלם, לא ישלם אף פרוטה.

כאשר אמרו לי זאת, לפני כמה שבועות, החלטתי לצאת למילחמה. אבל הנה, רק אתמול דיברתי עם אוסוואלד, והוא ביקש שלא אעזור לאופוזיציה בארצו, אחרת ייאלץ להיות קשוח.

מדוע אינני משתמש במיכתב שקיבלתי מהאנקל, והקובע כי הגרמנים קנו חלק בבנק, תוך ידיעה שהחברות הוואדוציות הן חלק ממנו? ובכן, כדי להשתמש במיכתב זה עלי לגלות כמה דברים נוספים, ואז אראלץ להזיק גם לאנשים חפים־מפשע. אני לא יכול לעשות זאת. אבל הלקוחות של הבנק שלי אינם כבולים, והם חופשיים להשתמש במיכתב ולתבוע מן הבנק הגרמני אחריות לכספם.

הנה, מיכתב־לדוגמה של לקוח גדול שלי, שנכתב לפני כמה ימים אל הבנק המחוזי של הסן (מראה את המיכתב). המיכתב הוא כללי, ושונן רק כי הוא הפקיד כסף בבנק שלי תוך ידיעה שהבנק המחוזי של הסן שותף בבנק, ועתה אין הבנק של הסן יכול עוד להתנער מאחריות. הלקוחות מעכבים הגשת תביעה, כי קודם עליהם לדעת כמה הם הפסידו, ודבר זה עדיין לא ידוע.

כל הדברים הללו מעכבים אותי בפעולות נגד הגרמנים. לא כן בעניין הברון. מיטב עורכי־הדין בודקים עכשיו את אחריותו של הברון, כיושב־ראש מועצת־המנהלים של החברה לישראל, ובאיזו מידה הדברים שעשה, וכל ההסכמים עם מיכאל צור, אינם עבירה פלילית על חוקי ארצות־הברית וישראל. כאן לא יעכב אותי שום דבר. כמו שאותו לא עיכב דבר במילחמתו נגדי, ובהכנסתי לכלא.

■ ■ ■

ני כריגיש טוב. ישבתי בכלא 26 ימים, ולא הכנסתי איש. לא כמו צור. כאשר רצו להושיב את ד"ר אברהם רימר, הצהרתי שהוא אידיוט שלא ידע כלום ממה שקרה, והשופט שיחרר אותו. אם אין לאדם אומץ לחציל אחרים ולחקריב את עצמו, הוא לא ראוי לחיות בכבוד! אני מוכן למות, ולא אהבר. הגרמנים לא הצליחו להוציא ממני מילה. (הסאנדיי־טיימס הלונדוני מספר, בגיליונו האחרון, את קורות רוזנבוים על עמוד שלם, מרבה בשבחים על מיבצעי הצלת יהודים שערך בהונגריה בזמן הכיבוש הנאצי. בהתאם לטיימס, סיכן רוזנבוים את נפשו עשרות פעמים בחילוץ יהודים מרכבות־ההשמדה, ופעם אף התחפש לקצין־גסטאפו, והוציא 30 עצורים יהודים מן הכלא ושיחרדם.)

אם הייתי יכול להפריד בין החפים־מפשע לבין האשמים, הייתי אולי מדבר. אבל אני אינני יכול להפריד. אולי אשב כמה שנים בכלא, אבל בקומה זקופה — ולא אכניס אחרים לכלא!

יכולים לומר עלי שאני נוכל וניבזה וגנב. אני לא אהיה כזה. אני מקווה שלפחות ילדי יידעו שאינני נוכל. לפחות אותם 48 איש שתרמו את חמישה מיליוני הפרנק כדי לשחרר אותי, יודעים שאינני נוכל, והם מאמינים בי.

אני נוכל והבלומפילדים ישרים?! צחוק הגורל! הם לא תרמו לי אף דולר, ואם רק הייתי פותח את הפה, גם הם היו גומרים את חייהם!

■ ■ ■

ך כמה שהוא ניסה להוציא ממני, העורך־דין ההוא של רוטשילד, בבית־המישפט! חקר אותי בלי־הפסק על הבלומפילדים וגם על אחרים, ועל פיקדונות שהיו אצלי, ועל עיסקים! מילה לא הוציא! אמרתי לשופט ישר בפנים, שגם בצבת לא יוציאו ממני על עיסקי הבנק!

היו אצלי גם נציגי מישטרת ישראל. ניסו לשכנע אותי לדבר, וסירבתי. לא אמרתי מילה. מה? בעיתונים בישראל כותבים שבידי המישטרה יש רשימת הישראלים שמחזיקים פיקדונות אצלי? זו בדיחה! תראה, אני לא מדבר על ישראלי שבנו לומד בחוץ ויש לו כמה מאות דולרים בבנק כאן. ניקח אדם עם הרבה כסף.

אשב בכלא בקומה זקופה - ולא אכניס אחרים לכלא!

למישטרת ישראל אין רשימת האנשים שמחזיקים פיקדונות אצלי!"

קודם־כל, הוא יפקיד לא אצלי, בבנק הקשור בטבורו עם המימסד הישראלי, אלא בבנק גדול. שנית, למה שלא יוציא 200 דולר ויקנה חברה ואדוצית, וירשום את הפיקדון על שם החברה? ואז, גם אם הרשימות תתגליה, יגלו רק את שם החברות ולא את שמות המפקידים.

תשמע מה שאני אומר לך: אין רשימה של מפקידים ישראלים אצל טיבור! לא של סתם אנשים, ולא של חשובים, ובטח לא של שר בממשלה או של מוסד דתי הקרוב לשר! זה הכל בלוף!

העולם השחור של נאדל

200.000 מפרנסים נעלמו מעיני מס־ההכנסה - ופורחים בכלכלה שחורה

ב**מדינת ישראל** עובדים כיום כ־350 אלף אנשים, שאינם רשומים במיסמך רישמי כלשהו. כ־50—70 אלף מהם הם „ערבי שטחים" ואינם שייכים לפרק זה (הם שייכים להעלמות המס של מושבים, קבלני־מישנה ובעלי־מלאכה). כשבעים אלף נוספים הם עוזרות־בית (בשנת 1973 העסיקו 101 אלף משפחות עוזרות־בית), החייבות כולן בתשלום מס־הכנסה, אך כימעט לאף אחת מהן אין תיק במס־הכנסה. איני מזלזל בתופעה כה רחבה של התחמקות־ממס, אך מבחינת היקף המס שעליהן לשלם הן בטלות בשישים, וכל רפורמה רצינית במס תהפוך אותן ממילא פטורות־מתשלום (ע"י העלאת „סף המס" — ההכנסה, שמעליה יש להתחיל בתשלום מס). אנו נטפל, איפוא, ב־220 אלף האחרים. 220 אלף? לאו־דווקא. ייתכן שמיספרם הוא 250 אלף, וייתכן כי אינו אלא 200 אלף. נזדקק, איפוא, למען הזהירות, למיספר הקטן יותר.

מיספרם של המפרנסים בישראל, לפי תיקי מס־הכנסה, הוא 1,070,000 בערך. מהם כ־830,000 שכירים (שלא כולם חייבים בתשלום מס, בגלל הכנסה נמוכה) ו־240,000 עצמאיים (שגם מהם כ־60,000 אינם משלמים מס). לפי תיקי הביטוח הלאומי, מיספר המפרנסים הוא 1,200,000 בערך, ונוסף להם מצויים 66,000 איש ש„אינם עובדים ואינם עובדים עצמאיים". כבר דיברנו על־כך, שגם ביניהם נמצאים מפרנסים לא־מעטים, המרוויחים סכומי־כסף נאים. אבל לא כל מפרנסי ישראל רשומים אפילו בתיקי הביטוח הלאומי. בין מארס 1970 למארס 1971 גדל מיספרם של העצמאיים, הרשומים בתיקי הביטוח הלאומי, ב־2,000. בין מארס 71' למארס 72' — ב־2,000. בין מארס 72' למארס 73' — ב־3,000. אבל, **בין מארס 73' למארס 74' נוספו לתיקי הביטוח הלאומי 13,000 עצמאיים!**

מה קרה כאן? קרה כאן דבר פשוט מאד: באוקטובר 1973 גייס צה"ל מאות אלפי אנשים. כאשר נתמשך הגיוס יותר ויותר, התברר, כי בין המגוייסים נמצאים רבבות עצמאיים. שאין להם תיקים בביטוח הלאומי, ועל־כן אינם מקבלים תשלום חודשי מקרן־ההשוואה. הוחלט לאפשר לאנשים אלה להגיש הצהרות־הכנסה לביטוח הלאומי, לקבל תשלומים בהתאם ואחר־כך יוסדרו ענייניהם במס־הכנסה. כ־10,000 איש נתפתו לכך. רבבות אחרים החליטו: לא מדובשך ולא מעוקצך. לא נקבל תמיכות, ונמשיך להיות אלמונים. לא נמכור את אלמוניותנו במס־הכנסה תמורת כמה אלפי ל"י מקרן־ההשוואה.

לפני כמה חודשים שבר „העולם הזה" את קשר השתיקה שנרקם סביב מיסמך מפוצץ מאין כמוהו — תזכיר שהגיש העיתונאי ברוך נאדל למזכ"ל ההסתדרות, בו הוכיח כי מיליארדים נגנבים ממס־ההכנסה ע"ידי שכבות הפרוטקציונרים של המימסד, בעוד השכירים כורעים תחת נטל של מיסוי מתעלל.

השבוע הופיע הדו"ח המלא, המעודכן והמגובש של נאדל בצורת ספר, שהוא חובה לכל אדם המבקש להבין מה באמת מתרחש בישראל, מתחת למעטה הצביעות והשקר של הכיכרה הרשמית — שם קיימת כיכרה שנייה, שחורה, עצומה.

בעמודים אלה מוגש אחד מ־23 הפרקים של הספר, שגם סביבו נרקם עכשיו קשר־השתקה.

האיש שלא היה

ב**זמן המירדחמה** הסיע אותי לגושן חייל־נהג, בעליה של מכונית מיסחרית מהודרת, שאחר־כך עזב אותי במקום נידח, וברח על נפשו ועל נפש מכוניתו. הוא התגייס לצבא כדי לשמור על מכוניתו שגוייסה, ולא תיאר לעצמו כי ייאלץ להישאר מגוייס במשך חודשים. בדרכנו לדרום התלונן על שהוא מקבל רק את המשכורת הצבאית, ולא את התוספת מקרן־ההשוואה. שאלתיו מדוע אינו מקבל. „מפני שלא שילמתי ביטוח לאומי," אמר. „אז תכסה את הפיגורים," היצעתי. „כמה זמן לא שילמת?" האיש הביט אלי ברחמים: „25 שנה," אמר, „מאז שעליתי ארצה." „מדוע לא שילמת?" התפלאתי. „כי לא שילמתי גם מס־הכנסה," הסביר, „ולא רציתי להסתבך." „כמה זמן לא שילמת מס־הכנסה?" תהיתי. „25 שנה," השיב, „מאז שעליתי ארצה"...

במשך 25 שנים אלה גם לא התגייס האיש לצה"ל, וכך לא עמדה לפניו אף־פעם גם בעיית התשלומים מקרן־ההשוואה (כל מי שחושב, כי התחמקות ממס־הכנסה עם התחמקות משירות בצה"ל אופייניות לבני שכונות־העוני, כדאי לו לדעת, כי בזמן מילחמת־יום־הכיפורים גוייסו כמה יהלומנים צעירים לשמירה על בורסת היהלומים — מי שאינו משלם דמים, למה ישלם בדם?).

אותו אדם הוא בעל דירה מפוארת בצפון תל־אביב ומפרנס את משפחתו בכבוד. ומהי עבודתו? הוא קונה בגדים מוכנים בבתי־חרושת, תמורת „הרצלים," כמובן, וללא קבלות, ומוכר אותם לסיטונאים, לקימעונאים ולוועדי עובדים. התוצאות:

1. הכנסתו של המיפעל קטנה, רישמית, והוא מחשב את הבגדים שמכר כ„פחת בחומרי־גלם," או מצהיר על רכישת פחות חומרים וייצור פחות בגדים.

2. מחזורם של הסיטונאי והקימעונאי קטנים (גם הם משלמים ב„הרצלים," ללא קבלות) ותחשיבי־המס שלהם יורדים בהתאם.

3. מחירי הבגדים עולים בכמה אחוזים, בלי סיבה כלכלית של ממש.

4. חברי ועדים מקבלים גם הם משהו — והכל מרויצים.

בארצות־המערב מהווה כוח־העבודה האזרחי כ־61%—63% מכלל האוכלוסייה בגיל עבודה. גם בישראל היה כוח־העבודה האזרחי, בשנת 1953, 61.7% מכלל האוכלוסייה בגיל עבודה. אבל, כבר אז החלו אזרחים מחפשים דרכים להתחמק כליל משילטונות המס. כבר אז היו עצמאיים די רבים, שלא היו להם כלל תיקי־מס, ויש להניח שכוח־העבודה האמיתי אצלנו עומד, למעשה, במשך כל השנים, על 62%—63%, ממש כמו במערב. אך ככל שהצליחו עצמאים — ואחר־כך, גם שכירים — רבים יותר ויותר „לצלול לתהום," כן קטן, רישמית, חלקו של כוח־העבודה האזרחי באוכלוסייה שבגיל עבודה. בשנת 1955 כבר היה כוח העבודה, רישמית, רק 54.3% מהאוכלוסיה בגיל זה; בשנת 1960 — 53%; — ב־1966 — 52.6%; ב־1968 — 50.3%.

יש לזכור, כי בתקופות של גיאות גדל חלקו של כוח־העבודה האזרחי בכלל האוכלוסייה. כדאי יותר לעבוד, והאינפלציה, הקשורה בגיאות, גם מאלצת מיספר גדול יותר של מפרנסים (ומפרנסות) לצאת לשוק העבודה. אך לא־כן בישראל — לפחות, לא באופן רישמי. ב־1969 ירד כוח־העבודה האזרחי ל־50.1%; ב־1970 — ל־49.3%; ב־1971 — ל־49.2%.

אם נכונה ההערכה, כי כוח־העבודה האמיתי הוא כ־62%, הרי שבאותה שנה „נעלמו" מהסטטיסטיקה כמעט 13%, או כ־270,000 מפרנסים. אם מתוכם היו קרוב

ל־70,000 עוזרות־בית, הרי מיספר ה„נעלמים„ פרט ל־עוזרות, היה כ־200,000. אך מאז התרחשו דברים מפליאים עוד יותר.

בשנת 1972 גדל מעט כוח־העבודה האזרחי, בהשוואה לאוכלוסייה בגיל עבודה. התוספת לאוכלוסיה זו היתה 70 אלף, והתוספת לכוח־העבודה — 45 אלף. כלומר — 64% מהמתבגרים הצטרפו לכוח־העבודה. תמונה דומה מאוד חזרה בשנת 1973. אבל בשנת 1974 השתנתה התמונה כליל. **בשנה זו התוספו לאוכלוסייה בגיל עבודה 65,000 איש, אך רכוח־העבודה האזרחי — רק 12,000!** סטטיסטיקאים וכלכלנים ניסו להסביר עובדה זו. היו שטענו, כי גדלו הגיוס לצבא־קבע והנהירה ללימוד גבוה. אך מיספרם של אלה ושל אלה גם יחד אינו מסביר אלא חלק זעיר מהתופעה, וכל ה„מסבירים„ הודו, כי אין להם הסבר.

המקור האמיתי לתופעה הוא פשוט מאד: בשנת 1974 פחת עוד יותר אמונו של האזרח בשילטון ופחדו ממנו; בשנת 1974 הפכו ההתייקרויות את העבודה השכירה למאמץ, שאינו מפרנס את בעליו; ובשנה זו הגיעו לשוק העבודה רבבות צעירים, משוחררי צבא, שקיבלו את „חינוכם„ בשכונות העוני ובעיירות־הפיתוח. הם למדו להכיר את המישטר בישראל — והסיקו את מסקנותיהם. הם צללו לתהום של „עבודות שחורות„ למיניהן: תיוור, קבלנויות־מישנה, עבודות „עצמאיות„ כבעלי־מלאכה ו־רוכלות.

על היקף התופעה של „מפרנסים שחורים„ ניתן ללמוד מ„מחקר„ קטן שערכו שלטונות מס־הכנסה. לאחר פירסום תזכירי למוכ"ל ההסתדרות, על העלמות־המס בישראל ועל המפרנסים ה„נעלמים„, בדקו שני כלכלנים של מס־הכנסה בניין רב־קומות בתל־אביב (בנוסף לבדיקה אחרת, שנערכה בווילות ברעננה). בניין־פאר זה, שבו נמכרו לפני שנתיים דירות בסכום של כחצי מיליון ל"י האחת, לא הושלם, עדיין. כאשר נבדק מי קנה את הדירות (כדי להוכיח, שכולם שילמו מס כחוק, ולסתור בכך את הנטען בתזכיר שלי), **התברר, כי למחצית רוכשי הדירות אין כלל תיקים במס־הכנסה.** „מזל שנאדל אינו יודע על כך,„ אמרו הכלכלנים. אכן — מזל גדול.

בעלי־הון בשוק הכרמל

ב אותה תקופה פנה אלי מישהו מחיפה, ומסר לי פרטים על דרכי מכירת דירות בבניין חדש שניבנה על הכרמל. נפגשתי עם הקבלן, והוא ראה עצמו נאלץ לשוחח אתי בגילוי־לב. הוא הודה, כי לא מכבר סיים בניית בית־דירות מהודר, שבכל אחת מדירותיו 4—5 חדרים. את הדירות מכר ב־300,000 ל"י ומעלה האחת, בהתאם לגודלן ולמועד עריכת החוזה. כ־30% מהמחיר לא נרשמו בחוזים, ועל־ידי כך קטנו רווחיו עד למינימום. **הקונים היו כימעט כולם „אנשי השוק„, כפי שהגדירם, כזכור — רוכלי ירקות ופירות. לי דברו, מרוויח כך אחד מהם כ־10,000 ל"י בחודש, אך אין להם כיד תיקי מס־הכנסה.** לטענתו, אין פותחים להם תיקים, בגלל החשש מפני אלימותם. נוסף למחיר הדירה עצמה, אמר הקבלן, השקיעו הקונים סכומי ענק בסידורי־פנים יקרים, ציפוי קירות, ריהוט מעולה, שטיחים וכד'.

ב־26.12.74 פורסמה בידיעות אחרונות ידיעה, שעיקריה: מוכר ירקות ביפו נהרג בתאונה, וכדי להצדיק את תביעת אלמנתו ל־¾ מיליון ל"י פיצויים, הוזמן שותפו, שסיפר, כי „כשהיינו שותפים, עוד לא היתה לנו חנות. מכרנו ירקות ופירות ברחוב, מעל גבי תלת־אופניים, וכל אחד מאתנו הרוויח, כל שבוע, 1,500 לירות. נטו, כמובן.„ הירקן סיפר, כי שילטונות מס־הכנסה לא ידעו עליו, וכי הוא רכש חנות ברחוב מרכזי ביפו במחיר של 150,000 לירות, אך נחשב עדיין מיקרה־סעד, ואת שכר־הדירה של דירתו משלמת לשכת הסעד. את מרבית ה־סחורה הוא קונה בשוק הסיטונאי של תל־אביב (שבו מתנהלים, לכאורה, רישומים...) גם שני העובדים שהוא מעסיק מקבלים ממנו 400 ל"י לשבוע, ואין הוא מנכה משכרם לא מס־הכנסה ולא ביטוח לאומי. הוא גם השתמט משירות בצבא, כי חבל היה לו להפסיד את רווחיו.

בשוק הכרמל בתל־אביב פועלים מאות רוכלים, ולאיש מהם, כימעט, אין תיק במס־הכנסה. המעטים, שיש להם תיקים, הכנסתם מוערכת ב־300—400 ל"י בחודש, ולא ניגבה מהם כל מס. **למעשה משלמים רוב הרוכלים האלה תמורת דוכניהם סכומים של כ־1,000 לירות בשבוע כ„שכירות„ ו„דמי־הגנה„ גם יחד.** הכנסתם החודשית הנקייה נעה לרוב בגבולות של 6,000—12,000 ל"י, אך לעיתים — גם הרבה יותר. חלקם מעסיקים מיספר שכירים (בשוק הכרמל עובדים כ־600—700 שכירים, ששכרם עד 3,000 ל"י בחודש, ואף להם אין תיקים במס־הכנסה) בכמה וכמה דוכנים; חלקם רוכשים מראש אצל המגדלים פירות וירקות בשיטת „50% דמאן„ (מחצית היבול שיגדל יהיה שייך לרוכל). הקנייה מתבצעת כולה ב„הרצלים„ (לא לשווא מהווה מטבע זה של השוק השחור כ־75% **מכלל הכסף שבמחזור**, והיקפו־שלו בלבד הוא כ־2.5 מיליארד ל"י, שחלק ניכר מהם אינו נכנס כלל לבנקים, אלא עובר מכיס אל כיס).

כך קטנה הכנסתו הרישמית של החקלאי (ומסתלפת הסטטיסטיקה הרשמית על הספקת ירקות ופירות לשוקים...), ואילו הרוכל אינו קיים כלל. הוא מעביר את ה־ירקות והפירות במשאית־שאינה־מרוויחה, מוכר אותם ב־עונה הקצרה, מרוויח הרבה רבבות ל"י תוך 2—3 חודשים, ופונה לעיסקה חדשה, או נח מעט אחרי עמלו — והדוכן מושכר למישהו אחר, גם הוא מפרנס־ללא־תיק.

הכסף השחור, הנוצר בזכות שילטונות מס־הכנסה, ממן במידה רבה את „קבוצות הפרוטקשן„ (נותני־החסות) וזורם אל העולם התחתון. כאן, בשוק, מעל ל־אטליז, מצוי גם בנק פרטי, בנק המלווה סכומי־כסף ניכרים ללא ניירת מיותרת וביורוקרטיה. **בארה"ב משמש מס־ההכנסה נשק יעיל נגד העולם־התחתון — בישראל מהווה מס־ההכנסה כלי ליצירת הון, הזורם אל העולם־התחתון ומייע לגיבושו ואירגונו.**

בתל־אביב יש קרוב ל־10,000 רוכלים, וכימעט לאיש מהם אין תיק במס־הכנסה. מצב דומה שורר בירושלים, בשוק מחנה־יהודה, ושוקים אחרים. בירושלים פועלים כמה סיטונאי־ירקות, הקונים ירקות זולים מאוד ב„שטחים„, מוכרים אותם לקימעונאים בשוק מחנה־יהודה. הם מר־ויחים מיליונים, אך רשומים כ„מיקרי־סעד.„

רוכלים רבים בשוק זה משכירים „פינות„ לרוכלים מחברון, תמורת 2,000 ל"י בחודש, בעוד הכנסותיו של הרוכל מגיעות, ריישמית, ל־300—400 ל"י בחודש.

בשנת 1965 נהרג בתאונה „מיקרה סעד„ — כך היה רשום — רוכל ירקות, שלא היה לו תיק מס־הכנסה. האיש פירנס את משפחתו בכבוד, אך לאחר מותו נתגלה לאלמנתו, כי השאיר בחשבון־בנק סודי סך של 175,000 ל"י — בלירות שמלפני עשר שנים!

מיקרי־סעד משגשגים

ב שוק הסיטונאי של תל־אביב „מסתובבים„ אנשים, הרשומים גם הם כ„מיקרי־סעד„, או כ„לא עובדים.„ הם קונים ירקות מהסיטונאים, מוכרים אותם לקימעונאים, מרוויחים אלפי ל"י ביום מוצלח, מייקרים את הירקות בסכומים מדהימים — ואינם ידועים כלל לשילטונות־המס.

באנגליה מקבל מגדל־ירקות 50% מהמחיר שמשלם הצרכן; בארה"ב — 40%, בגלל המרחקים הגדולים; ו־בישראל — 25%!

אחרי מילחמת־ששת־הימים נכנס רוכל־ירקות למישרדו של רואה־חשבון, לשם התייעצות. הוכרז אז על „הלבנת הון שחור„ תמורת תשלום 25% מס. הרוכל אמר שברשותו חצי מיליון ל"י שחורות, והוא רוצה להלבינן. „הדבר יעלה לך 125 אלף ל"י,„ אמר רואה־החשבון. הרוכל חכך בדעתו והשיב: „יותר מדי. מוטב שאשלח את הכסף ל־שוויץ.„ **החזקת הון שחור היא כל־כך בלתי־מסוכנת ב־ישראל, שאותו מיבצע הביא להלבנת כמה עשרות מיליוני ל"י בלבד.**

במיגרשי מכירת־רכב יושבים תמיד, נוסף לבעלים, כמה־וכמה בחורים צעירים, תפארת לעיניים. הם עוסקים במכירת רכב של בעל־המגרש, תמורת אחוזים מסויימים, ללקוחות שאינם באים למקום, וכן קונים „על חשבון עצמם„ רכב משומש, מחנים אותו במיגרש, מוכרים אותו — ומשלמים לבעל־המיגרש סכום מסויים. לרוב הצעירים האלה אין תיקי מס־הכנסה, אם כי הכנסתם השבועית יכולה בהחלט להתחרות בהכנסתם החודשית של פועלים, שכל דרישת־שכר שלהם נתקלת בחומת איבה ממשלתית וציבורית.

לבעלי טנדרים ובעלי תלת־אופנועים לא מעטים אין תיקי־מס, כי עד היום לא „העלה„ מינהל הכנסות המדינה על כרטיסי־מחשב לא רק את המכוניות הפרטיות בישראל, אלא אפילו לא את כל המכוניות המסחריות! אך למה „להעלות על מחשב„ את המכוניות, כאשר טרם עשו זאת לגבי דירות? אין למינהל מידע של ממש על מכירת דירות ורכישתן — מי קונה ובכמה. חלק גדול מאוד מדירות הפאר בישראל שייך לאנשים, שאינם קיימים בתיקיו של מר גוידרפר.

בחודשים האחרונים קטן מאוד מיספר הדירות שהוחל בבנייתן, אך גדל מיספרן של הווילות. רבות מהן נמכרות לאנשים חסרי־תיקי־מס.

אבל למה להעלות את הדירות על מחשב, כאשר טרם עשו זאת לכל התושבים שמעל גיל 18? מינהל הכ־נסות המדינה מתכנן להשוות את רישומי האוכלוסיה בישראל לתיקי מס־הכנסה. מדוע לא נעשה הדבר לפני 20 שנים? איך אפשר להעז ולדבר על המנגנון המשוכלל,

ברוך נאדל (עם אשתו אילנה והאדריכל אלישע גת)

ש„איש אינו יכול להימלט מרישתו,„ כאשר במישרד ממלכתי אחר (הביטוח הלאומי) רשומים 150,000 מפר־נסים שאינם רשומים בתיקי המינהל, ובמישרד־הפנים רשומים, מן הסתם, כ־200—250 אלף כאלה?

מגנגון המס אינו בודק מי נוסע לחו"ל (למרות הטענות כאילו בדיקה כזאת מתבצעת), מהו מקורם של מאות מיליוני הדולרים המגיעים **מדי שנה** למפרנסים בישראל כ„ירושות„ ו„מתנות„, ומהו מקורו של „הון ההשקעות„ המגיע מחו"ל?

בישראל פועלים אלפי מלווים־בריבית ללא תיקי־מס. כספם השחור מתרבה והולך, ורק גילויים מיקריים, כמו פרשת אבנר תומר, מעלים את הבעייה על־פני השטח.

המהנדסים השחורים

מ נכ"ל מישרד־השיכון הכריז לא־מכבר, כי „לפי הערכתי קיימים מאות קבלנים ראשיים וקבלני־מישנה, הפועלים בענף הבנייה שלא כחוק, ואשר אינם רשו־מים אצל רשם־הקבלנים.„ לפי הערכתי וידיעתי קיימים בענף הבנייה **מאות רבות** של קבלני־מישנה וגם **קבלנים ראשיים**, שאינם רשומים במס־הכנסה.

כיום פועלים בישראל, ודווקא בתעשייה, אפילו „מהנדסים שחורים.„ והרי ציטטה מפיו של אדם, שיש לו נגיעה לנושא יום־יום: „מיפעלים מעסי־קים מהנדסים, בעיקר בנושאי ייעוץ וייעול, בתשלום שחור, שאינו נרשם בשום מקום. למיפעל זה כדאי, מפני שכאשר הוא מעסיק בגלוי מהנדס־יועץ, אומרים לו אנ־שי המס: „אם כבר הגעת לזה, סימן שאתה מרוויח יפה, וצריך להעלות את השומות שלך.„ ברור שהמיפעל מנהל ספרים, אבל בענפים כמו מתכת, עץ, טכסטיל ואחרים לא קשה להעלים חלק ניכר מהרווחים.

„השיטה הזאת מקובלת מאוד במיפעלי־מתכת לא גדולים, המעסיקים 15—20 פועלים. המהנדס מקבל מ־המיפעל בערך שני־שלישי מהמחיר המקובל, ומזה נשאר לו הרבה יותר מאשר למהנדס המקבל מחיר מלא ומשלם מס. יש היום הרבה מהנדסים צעירים, שעושים הכל כדי „לא להעלות על המחשב של מס־הכנסה.„ מובן שהתופעה פוגעת במהנדסים האחרים, אך היא פוגעת גם במיפעלים, החוששים להנהיג בגלוי שיטות טכנולוגיות חדישות, בגלל פחדם משילטונות המס.„

כמה דומים דברים אלה לדבריו של מנכ"ל מישרד השיכון שהסביר, כי עובדת קיומם של קבלנים לא־רשו־מים „מורידה את טיב העבודה ומעכבת את הפיתוח הטכנולוגי בענף.„

„מחוץ למחשב„ של האוצר מתפרנסים כיום גם לא מעט קיבוצניקים־לשעבר. אין להם תיקי־מס, והם משתד־לים לעבוד בעבודות־ללא־רישום, כדי להישאר במצב המאושר של העדר־תיקים.

בישראל פועלים אלפי מתווכי־מישנה, שאין להם תי־קים. הם משמשים חוליית־תיווך מיוחדת במכירת דירות ומיגרשים (שכרם משולם מתוך „החלק השחור„ של העיסקות), בשיווק מזון ממיפעלי־מזון, שרוב רווחיהם שחורים, אל סיטונאים וקימעונאים שמרבית הכנסתם שחורה, ועוד ועוד. קבלני־ניקיון וקבלני־גננות בבניינים משותפים ופרטיים פועלים במידה רבה במחתרת. אלפי עסקים קטנים של שירותים אישיים נפתחים בדירות פרטיות, מכניסים כסף רב, ואיש אינו מתעניין בהם.

תושבת נתניה, שרצתה לקבל אחוזים מכך שתדווח על הכנסות שחורות לשילטונות, מסרה לאנשי המס בנתניה ואחר־כך בתל־אביב על המתרחש בעירה: מספרות־לנשים בבתים פרטיים, בלי תיקי־מס, מסגריות „שחו־רות„ בחצרות אחוריות, נגרים שאינם רשומים, מתווכי דירות ועסקים. פקיד בכיר במישרדי מס־הכנסה בנתניה אמר לה, לדבריה: „עזבי את זה. זה מסובך. תביאי לנו מורים שנותנים בערב שיעורים פרטיים...„

(המשך בעמוד 38)

(המשך מעמוד 37)

ענף הבשר בישראל הוא ממלכה אדירה, מושחתת מאד, המקבלת סיוע וגיבוי ממנגונים ממלכתיים, עירוניים ודתיים. בתוך ממלכה זו מתרחשים כל הדברים שניתן להעלות בדימיון הפרוע ביותר.

סבלי־הבשר, שהכנסותיהם נעות בין 10,000 ל־"י 20,000 ל"י בחודש, רשומים בחלקם כשכירים בעלי הכנסה זעומה, וחלקם הגיכר אינו מופיע בשום רישום, ואין להם תיקי מס. בענף הבשר „מסתובבים" אלפי אנשים ללא תיקי־מס, ואין לי אלא לאחל לכל העובדים בישראל הכנסות דומות לשלהם.

הנשים הנעלמות

ב־24.3.75 פירסמה הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה דיברי־תשובה לטענותי, בתזכירי למוכ"ל ההסתדרות על סיכויי הסטטיסטיקה בישראל. בפרק זה ניגע רק בסעיפים הקשורים לאחוז הרישומי הנמוך של כוח־העבודה האזרחי. בתשובה נאמר, כי אחוזי ההשתתפות של נשים בכוח־העבודה היו: ב־1968 — 28.8%, ב־1971 — 30.8%, **מתוך הנשים שמעל גיל 14. אבל בעולם נהוג למדוד את שיעור הנשים העיבודות מתוך כלל אוכלוסיית הנשים, ואז מתברר, כי בישראל עובדות, רישמית, רק 20.3% מהנשים.**

לפי השנתון הסטטיסטי של אירגון העבודה הבינלאומי מ־1972, היה חלקן של הנשים העובדות, מתוך כלל אוכלוסיית הנשים, בשנת 1970, כדלהלן:

בריה"מ	47%
פולין	40%
יפאן	39%
אוסטריה	36%
תורכיה	33.4%
בריטניה	32.6%
ארצות־הברית	30.2%
גרמניה המערבית	30.2%
צרפת	29.4%
הודו	27.9%
שווייץ	26.3%
ישראל	20.3%

המיספרים לגבי פולין, אוסטריה ובריטניה ישנים יותר ומן הסתם מקטינים את אחוז הנשים העובדות).

האומנם מאמין מישהו במיספר הישראלי? אך לשם טישטוש האמת מחשבים אצלנו בשיטה שונה מזו שבעולם, ומתקבל מיספר הנראה כימעט סביר.

יש לציין, כי בשנת 1974 ירד אחוז המשתייכים לכוח־העבודה האזרחי, מכלל האוכלוסיה שמעל לגיל 14, ל־48.5%, מיספר שהוא, אולי, הנמוך בעולם, וזאת — בתקופה של מחסור בידיים עובדות. דווקא בקרב הנשים קיימת יציבות בחלקן של העובדות רישמית (כי אין לנשים מקומות עבודה, „שחורים" נוספים), ואילו חלקם של הגברים העובדים רישמית ממשיך לרדת מ־83.3% ב־1973 (מכלל הגברים שמעל לגיל 14), ל־66% ב־1974. עד היכן צריך מיספר זה לרדת, כדי שגם הלישכה לסטטיסטיקה תבין, כי מיספריה „תופשים" את הכלכלה הלבנה בלבד? אולי הגיעה השעה שגם הלישכה תכיר ב„ישות הלאומית" של כלכלתנו השחורה?

אם נניח, כי בגלל העלייה במיספר המגוייסים לצבא־קבע ובמיספרים של תלמידים שאינם עובדים (בחינוך תיכון וגבוה) ירד חלקו של כוח־העבודה האזרחי מ־63%—62% למשהו בין 60% ל־61%, יתסרו לנו עדיין 12% להשלמת המיספר הרישמי, הטוען לכוח־עבודה בין 48.5% בלבד. 12% מגילאי 14 ומעלה (2.13 מיליון) פירושם 277,000 איש.

אם ננכה את עוזרות־הבית (שגם אותן יש להכניס, כמובן, לכל סטטיסטיקה, אך לעניין מס הכנסה במערכת נורמלית אפשר להשמיטן), נחזור שוב לסדר־גודל של 200,000 מפרנסים בעלמים, מהם כ־120,000 הם עצמאים ו־80,000 שכירים.

קשה מאד, כמובן, לקבוע את הכנסתו הממוצעת של ציבור כה מגוון, אך אם נחשב את הכנסתו הממוצעת של עצמאי „שחור" לפי מעט יותר מ־8,000 ל"י בחודש, שהן 100,000 ל"י בשנה, הרי **שאנו דנים כאן בהעלמת הכנסות שנתית של 12 מיליארד ל"י, שלא פחות ממחציתה היא העלמת־מס.**

אם נחשב את הכנסתו הממוצעת של שכיר „שחור" לפי 2,500 ל"י בחודש, שהן 30,000 ל"י בשנה, **הרי שמדובר בהעלמת הכנסות שנתית של 2.4 מיליארד ל"י, ובהעלמת מס בגובה 250—300 מיליון ל"י בשנה.**

בגלמו את דמותו

ב־סוף החודש, כאשר ייפתח פסטיבל הסרטים ה־25 של ברלין — השני בחשיבותו אחרי פסטיבל הסרטים בקאן — יתנוסס דגל ישראל בין 50 המדינות המשתתפות במאורע זה. אם תחזור ישראל אל מפת הקולנוע העולמי, ממנו נדחקות לאחרונה רגליה בשל סיבות פוליטיות, יהיה זה בזכותו של סוזר סאלוניקאי תמים ופשוט־הליכות, גיבור הסרט הישראלי החדש יהיה טוב סלמוניקו.

כאשר יתייצב בר־יותם בן ה־39 בחברה הבינלאומית של מפיקים, מפיצים, במאים וכוכבים, יהיה זה ללא ספק ניצחונו האישי. לא רק כאביו מולידו של סלמוניקו, אלא גם כשחקן, שאינו נימנה עם השורה הראשונה של שחקני ישראל, שהצליח בזכות התמדה וכוח רצון בלתי רגיל, לפלס לעצמו דרך להכרה בינלאומית. זוהי דרך קשה וארוכה למי שהתחיל אותה בשכונת נוה־צדק שבפרברי תל־אביב ולא השתייך מעולם לאף אחת מקליקות השחקנים ששלטו בעולם התיאטרון הישראלי.

סלמוניקו כפי שגילם אותו בר־יותם, בשני הסרטים שהופקו על עלילותיו של אישי־השוליים הנמצא במאבק מתמיד עם סביבתו, שאב את השראתו ואת חיוניותו מדמות אביו של בר־יותם. אלא שמשה בריותי, האב, לא היה סלוניקאי. הוא בא מעיירה הררית בגבול יוון־תורכיה. הוא גם לא היה פועל־נמל כל חייו. תקופה מסויימת אחרי שעלה לארץ והתישב בשכונת נוה־צדק עבד אומנם כפועל־נמל בנמל־יפו. אבל במשך שנותיו שלח ידו במיקצועות שונים. היה אינסטלטור, צבעי ומסגר. למשך עשר שנים אף עבר להתגורר בביירות אחרי שלמד לציר פרסקות. הוא היה מעתיק ומגדיל ציורים קטנים של אדריכלים, מקשט בהם את קירות עשירי בירת לבנון.

כך שסלמוניקו אינו העתק סיפורו של האב דווקא. במידה שנתן את השראתו לדמות היה זה באורח חייו, בהשקפת העולם שלו ובמערכת מושגיו והתנהגותו.

■ ■ ■

ב־ר־יותם הבן גדל בנעוריו בגבול יפו תל־אביב, ליד שכונת מנשיה, בר־חוב שבחציו האחד התגוררו יהודים ובשני ערבים. זיכרונות הילדות שלו נושאים עמהם את ריחות שוק מנשיה, שהפך אחר־כך לשוק הכרמל, ואת הפחדים מהלילות בהם הושלכו גוויות על מידרכות נוה־צדק. השוטרים הבריטים היו מוצאים גוויה של ערבי שנרצח, מטילים אותה בשכונת היהודים כדי להסית את השכנים הערבים נגדם. מחנה שבויים איטלקיים, שרוכזו ליד תחנת הרכבת של נוה־צדק במילחמת העולם השניה, חרוט אף הוא עמוק בנוף הילדות שלו.

בריותי האב רצה שבנו הצעיר יהפוך לאדוואקט מכובד. אבל זה רץ בילדות אחרי הרכבות שהיו חולפות בשכונה לעבר יפו, ובגיל 12 כבר החליט להיות שחקן. יום אחד, כשחזר מחוף גורדון בתל־אביב, טיפס דרך גבעת הכורכר ועבר ליד צריף תיאטרון האהל הישן, בו נערכו חזרות להצגה הראשונה של חסמבה ליגאל מוסינזון. שמע צעקות, הביט דרך החלון, הסתקרן ונכנס.

תחפושת פורים ב„נוה־צדק"
גוויות על המידרכה

אילת-תל אביב
תל אביב-אילת

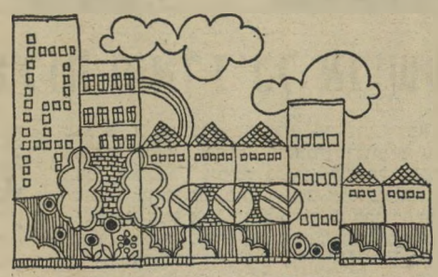

קו 393

9 נסיעות מידי יום
12 נסיעות ביום ראשון
אוטובוסים נוחים ממוזגי אויר
כל זאת ב-32 ל"י בלבד (מסלול אחד)
פרטים בכל לשכות המודיעין.
אגד-ההנהלה

דחף

את ספרו של
פאוזי אל־אסמר
להיות ערבי בישראל
ניתן להשיג בחנות הספרים „לוטוס", אלנבי 101, ת"א, או באמצעות ת.ד. 28061 ת"א (לצרף סך —.15 ל"י).

של הסלוניקאי הזקן בגבול יפו, הנציח ראובן בר־יותם את אביו

תקרן ונכנס פנימה. ראה את הבמאי, ניגש ושאל: „תגיד, אפשר לשחק בהצגה שלך?"

הבמאי סקר אותו ושאל: „אתה יכול לדבר באקצנט אנגלי?" „מה זאת אומרת?" השיב בר־יותם, „הייתי משחק עם האנגלים כדורגל בשכונה." הדביקו לו שפם והוא התחיל לשחק בתפקיד של קצין בריטי שדיבר עברית במבטא אנגלי.

הופעת התיאטרון המקצועית הראשונה שלו היתה בנשות וינדזור העליזות באהל, שם היתה לו אפילו רפליקה אחת עם מאיר מרגלית. אבל לצעירים לא היתה אז דריסת־רגל באהל. שחקנים בני 50 גילמו אז דמויות של בני 25. רק כשהועל־תה הצגת הפואימה הפדגוגית לא היתה הברירה וניתנה גם לצעירים הזדמנות לש־חק תפקידים של ממש.

כשנמאס לצעירים לשחק תפקידי ניצבים הם מרדו ופרשו. יחד עם הבמאי חיים עינב והשחקן איציקו רחמימוב הקים אז בר־יותם את תיאטרון דווקא. הם היו אז

„פתאום גיליתי שלהיות שחקן זה לא רק כישרון, זה גם מיקצוע," סיפר בר־יותם. „הכישרון הוא מאלוהים והוא כמו הסיפרה אחת. הטכניקות שאתה לומד הם האפסים. האחד לבדו לא שווה. אבל כאשר נוספים לו אפסים, עולה ערכו של האחד בהתאם למיספר האפסים שנוספים לו."

■ ■ ■

ב ד כבד עם העבודה בתיאטרון החל בר־יותם לרקום רומן עם הקולנוע. הוא הועסק כניצב בסרט האיטלקי שני אוייבים, עם דויד ניבן ואלברטו סורדי שהוסרט בארץ. כאשר היו זקוקים לניצבים להמשך ההסרטה ברומא, נזכרו בפניו של בר־יותם והזמינו אותו לשם. בעת לימודיו באנגליה הכיר את הבמאי פיטר ברוק שפניו של בר־יותם הרשימוהו והוא נטל אותו כשחקן לסרט החצי־תיעודי שהפיק על המילחמה בוייטנאם.

בארץ הופיע בתפקידים מישניים בסרטים כמו המטרה טיראן, הוא הלך בשדות ותעלת

סלמוניקו מהחיים

חסידי תיאטרון האבסורד, ניסו להציג מערכונים של יונסקו ואדמוב. באותם ימים של אמצע שנות החמישים, לא קיבלו את זה. במקרה נתקל בר־יותם באותה תקופה במישפט שנערך לאחד מדודיו, סלוניקאי אמיתי. שם נולד בו הרעיון להפוך את הדמות בעלת העגה המיוחדת לדמות בימ־תית. ישבו וכתבו כמה מערכונים שבמר־כזם עמד סלמוניקו. ההצגה התקבלה מיד, זכתה בהצלחה מסחרית. היא עברה גילגו־לים שונים, חוברו לה סיטואציות חדשות, כמו זו בה נופל סלמוניקו בשבי הירדנים ומצליח לסדר אותם בחקירה, והאריכה ימים כארבע שנים.

כאשר הקים יוסף מילוא את התיאטרון החיפאי הוא זכר את דמותו של בר־יותם מאחת ההצגות של התיאטרון הפרטי, הז־מין אותו להצטרף. בר־יותם הפך לאחד משחקני התיאטרון החיפאי, גילם שורה של תפקיד־אופי מישניים במחזות חשובים כמו אנדורה, אמא קוראז', הקרנפים, ועש־רות אחרים. אף פעם לא זכה בתפקיד ראשי. גם לא היה סיכוי שיזכה. הוא החליט להשתלם. במקביל לעבודתו בתיאט־רון למד באוניברסיטת חיפה, הוציא תואר ב.א. בסוציולוגיה וספרות. ב־1964 זכה במילגה מטעם השגרירות הבריטית של שנת השתלמות בקורס לשחקנים מקצועיים שנערך באולד־ויק בלונדון.

השנה האחת הזאת, במחיצתם של שחק־נים כמו תום קורטני ואלברט פיני בהד־רכתם של מורים כג'ורג' דה־וויל ופול סקו־פילד, עיצבה אותו מחדש כשחקן.

בחיים ובסרט

ראובן בר־יותם, שהפך את דמותו של הסוואר הסלוניקאי לחלק מהפולקלור הישראלי, עם מיש־פחתו בחיים ובסרט יהיה טוב סלמוניקו. למעלה נראה בר־יותם כילד (במרכז) עם אביו, אמו, אחותו ואחיו שנהרג במילחמת־העצמאות (משמאל). התמונה התחתונה היא מתוך הסרט, ובה נראה בר־יותם כראש המישפחה שדמויותיה נלקחו מזיכרונותיו.

בלאומילך. הסתבר שהיתה לו תכונה שלא כל שחקן תיאטרון, אפילו מעולה, ניחן בה: נוכחות על הבד. מפיקים אמריקאיים שגילו זאת העניקו לו תפקיד חשוב בסרט מילחמה שהופק במלטה: ספינות הגיהנום. סרט זה שיכנע אותו שעתידו הוא בקולנוע.

בניגוד לשחקנים אחרים היושבים ומצ־פים שיפנו אליהם בהצעות, נקט בר־יותם יוזמה. כשהגה רעיון לסרט שהוא יעמוד במרכזו החל לפעול כמו בלודוזר, דחף, נאבק, שיכנע העבד, עד שהצליח להביא להפקתו. הוא עשה כך לגבי שלושה סרטים בשנתיים האחרונות וזהו הישג לא מבוטל.

„הסוד של שחקן בקולנוע הוא פשוט מאוד," אומר בר־יותם. „למדתי אותו מאל־ברט פיני. הוא לימד אותי כי אל מצלמת הקולנוע צריך להתייחס כאל האדם הנאהב ביותר בחיים. אם תתייחס אליה כך, היא תחזיר לך אהבה. אסור לשקר למצלמה. היא הראי שלך. צריך להתייחס אליה בשיא הכנות והאמינות. זה מה שאני משתדל לעשות. כשאני מצטלם אני פשוט מנפיש את המצלמה — מעניק לה נפש. אני מתייחס אליה כמו אל אהובה, לא סתם חתיכת ברזל דוממת, אלא משהו חי. ועד עכשיו היא לא איכזבה אותי."

למרות הצלחתו הקולנועית לא יעזוב בר־יותם את התיאטרון. „זה כמו אופיום, כמו דם לוורידים. שחקן מוכרח לחוש את המגע הישיר עם הקהל שלו. אבל מה־תיאטרון לא נשאר אחריך כלום. ואילו בקולנוע — זה כל היופי — שיש לך בתור שחקן גם מה להשאיר אחריך."

שוטר ב„חמסמה"
כדורגל עם הבריטים

סלמוניקו בתיאטרון
בשבי הירדנים

בסרט „המטרה טיראן"
לא להציג — להיות!

בתיאטרון חיפה
אי אפשר להינתק

קולנוע

ישראל

יהלומים תוצרת הארץ

שווים זהב

כדאי לדבר על הסרט הישראלי כאמנות. או ליתר דיוק, לא כדאי לדבר על הסרט הישראלי כמוצר אמנותי, ואז ייטב לכולם.

או, הבה ידובר על הסרט הישראלי כ־מוצר תעשייתי ליצוא. עמך ישראל אינם אמנים, אבל הם סוחרים. אז מה יש ל־ייצוא? מנחם גולן ו... מנחם גולן. וזהו.

מה לא אמרו עליו (בדרך־כלל לא לטו־בה) ואיך לא כינו אותו, את מנחם גולן. אבל האיש חזק מן המבקרים, ובסופו של דבר, אם יש מישהו בארץ המצדיק, ב־מידה כלשהי, את ההתייחסות לתעשיית הקולנוע כתעשיית־ייצוא, הרי זה מנחם גולן.

שותף שמן ונכבד. כמפיק, הוא אח־

ראונדטרי ב„יהלומים"
כל השחור —

סינג בתסקיד אהובת הפורץ
— נוצץ הוא!

ראי להצלחה הקופתית הגדולה ביותר ש־היתה עד היום לבד הישראלי, סלאח שבאתי (אם סופרים את מיספר הצופים ב־סרט, כי ערך הכרטיסים השתנה ביניתיים לחלוטין). כבמאי, הוא האיש הפורה ביו־תר, ללא שום השוואה, בשיטחו בארץ. כבמאי־מפיק, הוא אולי האדם היחידי, שלא רק לוקח על עצמו משימות, אלא מסוגל גם לעמוד במרביתן, ולזכותו ייאמר שכל משימה חדשה גדולה ורחבה יותר מן ה־קודמות לה.

„יהלומים הוא, בינתיים, המיבצע היומרני ביותר של גולן. אם לפקה צריך היה להיות סנדק יהודי אופנתי, בקנה־מידה הוליוודי, עם כוכבים קצת דהויים כמו טוני קרטיס ואנג'אנט קומר, שאינם בדיוק בשיא ה־קאריירה שלהם, כדי שהתקציב לא יעבור

סלומוניקו ומישפחתו: יהיה טוב

בואים, וכלה בצעדיו הכבדים כשהוא נושא את מיזוודתו מבן אחד למשנהו. ואב ברלינסקי מגיש טיפוס הנראה מוגזם בתחילה, ומפתיע בטרגיות שלו בסוף. יאיר („קוייה") רובין ויצחק חזקיה הם שניים מן הטיפוסים הישראלים המצויים ביותר, ומני פאר הוא קריקטורה מוגזמת מעט, אך הפ־תעת הסרט היא יונה אליאן — בלבוש מלא (לעומת הע־רום המיותר בשלושה ועוד אחת), מצויינת ואנושית בדמות בתו הצעירה של סלומוניקו.

סלומוניקו: ליר ולירי

יהיה טוב... סלומוניקו
(תל־אביב: אסתר; ירושלים: חן; חיפה: אורה; גבעתיים: הדר; חולון: רינה) — הפתעה נעימה לצופי הקולנוע הישראלי, הנכנסים לאולם ביאוש מהול בשמץ של תיקווה: אולי הפעם יהיה משהו שידבר אל הלב ולא רק אל כי־סיהם של המפיקים ואל מתחת לחגורה של הלקוחות? ובכן, הפעם יש משהו כן, אמיתי, ישראלי, ועם זאת — כלל־אנושי, ביצירתם הקולנועית של אלי תבור וראובן בר־יותם, בימויו של פרדי שטיינדהרט וצילומו של דויד גורפינקל.

כי סיפורו של סלומוניקו האלמן, המזדקן החוצה מן החברה הישראלית המתפרקת, אינו רק הזדמנות להפגין הווי ישראלי עדתי טיפוסי, כשם שהיה סלומוניקו חלק־א', וזו מעלה מבורכת בהחלט. הפעם, סלומוניקו הוא גיל־גול נוסף של המלך ליר, האב הנעזב מר־הנפש, שחמשת ילדיו מוכנים לגלגלו מן האחד אל השני כדי לנשלו מן הנכס היחיד שיש לו: הבית, שהמיגרש שעליו הוא ניצב שווה הון־תועפות ואשר, לפי פילוסופיית הדור הצעיר בישראל, האומרת אכול־ושתה־כי־מחר־נמות, עשוי לשרת את הצעירים טוב יותר ויעיל יותר מאשר את האב המז־דקן, שהרבה כבר לא נותר לו לעשות בחייו.

מבחינה קולנועית, סלומוניקו הוא צעד קדימה: אס־תטי, נכון ואמין בבחירת האתרים, מצולם ברגישות ובלי רצון להפגין תעלולי־מצלמה לשמם. אשר לשחקנים: בר־יותם מגיש נתח של חיים, החל במבט עין דומעת במח־

„שמפיניון־טנדו" ב־10 צעדים

1. לקצוץ בצל גדול — לקוביות קטנות מאד...
2. לטגן במחבת בתוך שכבה של שמן ומרגרינה עד לקבלת גוון זהוב...
3. להוסיף 250 ג"ר שמפניונים חתוכים לפרוסות דקות מאוד.
4. כאשר השמפניונים מזהיבים, להזליף כמה טיפות קוניאק שיתלהטו וישחימו את השמפניונים...
5. כשריח הניחוח ממלא את המטבח והשמפניונים השחימו מעט, להוסיף 2—1 מלפפונים חמוצים (במלח) חתוכים לפרוסות דקות, ולטגן על אש בינונית...
6. להוסיף קטשופ, מלח ופלפל לפי הטעם, מספר טיפות של רוטב ווצ'סטר או סויה (של 778 — בית יצחק) למען המיסתורין שבתיבול החמיוחד.
7. ספל שמנת מתוקה יוסיף רוטב, לבשל מספר דקות...
8. כאשר התמיסה מבעבעת אפשר להוסיף עוד שמנת לפי הטעם והצבע...
9. לחידוד הטעם יעזרו מספר טיפות של „טבסקו", להניח לרתוח עד שהתבשיל „מתרומם" כמו קפה טורקי, ולכבות את האש.
10. במידה ולא נמרת את כל התבשיל ע"י „טעימות" אזי רצוי לשפוך על פרוסת לחם קלוי (טוסט) בקערית עמוקה, ולהגיש חם — בצמוד לכוסית יין.

כל אחד יכול לנסות ולהכין, כל אחד יכול לטעום ולהשוות עם „שמפיניונים־מוקרמים" שלנו.

להתראות
אלכס־טנדו.

אמא!

המתנה החיונית ביותר שהינך צריכה לתת לבתך, הינו

קורס לעידון נשי

המקנה לה: שיפור הגוף — יציבה והליכה נאה — עיצוב תסרוקת — טיפול פנים — איפור עדין — לבוש הולם — נימוסי חברה. כל זה — יעניק לה בטחון עצמי והצלחה בחייה.

הרשמה מיידית
לקורסים המרוכזים
בפגרת הקיץ

אולפן לאה פלטשר

אבן גבירול 50, ת"א,
טל. 267682

הסדר מיוחד לבנות
מסביבות נווה אביבים.

טנדף !!!

מקום המפגש שיש בו הכל
קפה, אוכל וסימפטיה

קפה טנדו

פתוח כל היום

רח' דיזנגוף 193 * תל-אביב * טל: 232386

המנוי

קיבלת חשבון,
אנא, פרע אותו
בהקדם.

מחלקת המינויים

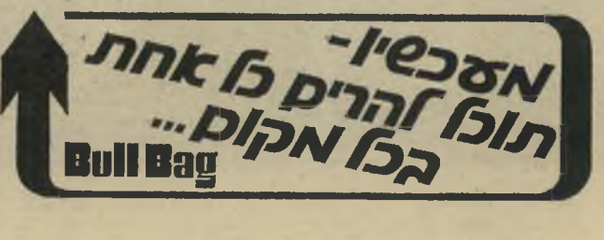

את גבול הטעם הטוב (בסופו של דבר הסתבר כי השיקול הכספי היה נכון, והסרט נמכר לא רע גם ללא מאורות־גולה) — הרי יהלומים הוא הפקה זוהרת מכל הבחינות.

קודם כל, יש כאן לגולן שותף שמן ונכבד, בדמות החברה האמריקאית אבקו־אמבסי, יצירת כפיו של אשף המצ'יסטות והאורסוסים, היהודי ג'ו לווין, שבשיא הקאריירה שלו בחברה זו, אחרי שהיה אחראי לסרטים כמו חייל בכחול וידע חבשרים, גטש אותה וחזר להיות עצמאי. אבקו־אמבסי היא אחת מחברות־הסרטים הגדולות בעולם, ולפי הסכם שיש לה עם מנחם גולן (הסכם שנחתם על ידי מנהלה הפריסאי של החברה, הישראלי חיים אשל), היא תשתתף בפועל במימון הפקותיו ו־תפיץ את סרטיו, דרך רישתות־ההפצה המפותחות שלה, בכל רחבי תבל.

כוכבים סוג א'. כך שלרשות גולן עמד הפעם לא רק המרץ הפרטי שלו, אלא גם ממון זר, וזה אישר לו להשיג כוכבים בלתי־דהויים לחלוטין. ואפילו יותר מזה: רוברט שו וריצ'ארד ראונדטרי נחשבים היום, בסולם הדרגות של השוק האמריקאי, ככוכבים סוג א'.

כלומר, מעליהם עומדים רק הענקים הבטוחים דוגמת ניומן, מקווין, אי־סטווד או הופמן. ונראה שעצם העובדה כי את שו השיג כבר, מדרבנת את גולן לנסות ולזכות להפקתו הבאה, הקוסם מלובלין, בדאסטין הופמן.

כשיש לבמאי אנשים כמו שו או ראונדטרי, בסרט, אין הוא יכול להחטיא את המטרה בהרבה. להבדיל מכל מיני שחקנים ישראליים שמוטב לא להזכיר את שמם (למה סתם להעליב אנשים?), הרי שני שחקני־היבוא האלה שייכים לאותו גזע שנולד למען המצלמה, וכל מה שיעשו מול עיניה יראה טיבעי ומתקבל על הדעת, לפחות ממבט ראשון.

ראונדטרי חוכך על התיקרה
טיול בוקר

ואם הם צריכים לשדוד את בורסת היהלומים ברמת־גן, מיבצע שנראה שיגרתי בהחלט, לגביהם, (שו גנב רכבת־תחתית שלמה בחטיפת פלהאם, ומה שעשה ראונדטרי בסידרת שאפט דרש מאמצים פיסיים כאלה שבהשוואה להם, יהלומים בשבילו הוא טיול־בוקר להרפיית המתח), אז בבקשה, אין בעיות.

התמודדות מוצדחת. מצטרפת אליהם ברברה סיגל, זו שהרגה בטעות את השחף שהופיע עמה בקיץ שחלף ומאז החליטה לאמץ לה את שמו, והיא מספקת לסרט אותו סוג של גונקונפורמיזם מיני העשוי להיראות כימעט נועז באמריקה שגיהן על החיים, נראה הסרט כימעט שרירותי. ואומנם, הבמאי לא היה שותף כלל לכתיבת התסריט. אפילו צמד־שחקנים מעולה כמו ליב אולמן וג'ין הקמן אינו מצליח להפיח חיים בדמויות הסכימתיות שהוא מגלם. אם להוסיף לכך עריכה מוזרה, המנסה כאילו להוציא את העוקץ מכל שיא דרמאתי, מתקבל בסופו של דבר סרט בעל סממנים מעניינים, אבל פושר.

אולמן והקמן: להתאקלם זו הבעייה

בעייתי

לאלף בלה ולעדן בירון

כלה למכירה (פריס, תל־אביב, ארצות־הברית): יאן טרל הוא במאי שוודי שנהג לכתוב ולצלם את סרטיו בעצמו במולדתו. שניים מהם, המהגרים והארץ החדשה, המתארים אפוס של משפחה שוודית במאה הקודמת, המהגרת לאמריקה והופכת, אחרי ייסורים רבים לאמריקאית לכל דבר, זכו בפרסים בינלאומיים רבים וזיכו את טרל במעמד של במאי מבוקש.

אישור־הקבלה הראשון שלו לקהילייה ההוליוודית הוא כלה למכירה. סיפור על מתיישב גס־רוח, מחוספס ואנוכי, הקונה לו בת־זוג לפי מודעה בעיתון. בת־העיר מתאקלמת בחווה המבודדת שבהרים על חופה המערבי של ארצות־הברית, כשהיא מתעטפת לאיטה בשיריון, מת־עבה והולך. הוא מסיים את הסרט בחליפה חדשה, כמעט ממורק.

כל עוד עסוק כלה למכירה בבעיות אבסטרקטיות כמו תפקיד האשה באמריקה בתקופת החלוצים, או חיים מנותקים משאר האנושות — זה יפה, זה טוב. תיאור היחס שבין האדם לטבע מצטיין ברגישותו. ואם כי הציולום חסר־הפשרות של טרל עצמו, שנאלץ הפעם להשתמש בצלם אמריקני — לפי חוקי האיגודים המיקצועיים — זוכה הנוף בטיפול מרהיב.

אבל כשמדובר בדמויות חיות ובמניעים למעשיהן, במו־

רון ליבמן: אז מה זה מצחיק?

איש. הישרים פוחדים לתת להם גיבוי, המושחתים מפקירים אותם והמפקדים עסוקים בפוליטיקה.

צד זה שבתסריט ראוי לשבח. הוא מדליק נורת־אזהרה אדומה, אלא שהבמאי מכסה אותה בערפילי בדיחות הנוטלות ממנה את העוקץ החד של הארי המזוהם, הקשר הצרפתי או סרפיקו.

פליכי

על שוטרים ועל נושחתים

שוטרים שכאלה (חן, תל־אביב, ארצות־הברית) — צריך להגיב על הסרט בשני חלקים:

א. זהו אחד הפישעונים שבהם צמד בלשים נועזים ואלימים מטילים חיתיתם על העולם התחתון האמריקאי כמו היו אבירים בשיריון לבן. חיוך גדול של חדוות־חיים מרוח על פניהם, בהכרזה: די לך לרצות להיות שוטר כזה, וכל מבוקשך יתגשם.

מבחינה זו, שוטרים שכאלה הוא סרט מסוכן, ההופך את האלימות לבידור המשעשע ביותר בעולם. ועצם העובדה שמעללי שני השוטרים שבסרט מבוססים על פרקים אמיתיים מחייהם של זוג שוטרים אמריקאיים־יהודיים בשם גרינברג והאנץ, שלכדו בשעתם מאות סוחרי־סמים קטנים ונושאי־נשק ללא־רישיון, רק מגדילה את חומרת הסכנה. גרינברג והאנץ צוחקים לסוחרי־הסמים, למלכי העולם־התחתון ולאקדחים השלופים, ואם הם מתייחסים אל העניין כאל בדיחה גדולה, למה לא יעשו זאת גם בני־תמותה אחרים?

ב. תודות לתסריטאי לורנצו סמפל, יותר מאשר תודות לבמאי גורדון פארקס (שביים את הסרט כאילו היה המשך ישיר להרפתקות שאפט בע"מ), מודגש הריקבון הנורא שפשה בכוח המישטרה הגדול ביותר בעולם — מישטרת ניו־יורק. גרינברג והאנץ אינם יכולים לסמוך על

מנחם גולן ורוברט שו
לכוכב סוג א'

(הלבנה הזאת מנהלת רומן סוער עם שחור, ומעדיפה אותו על כל הלבנים?) והתוספת של הרגע האחרון: שלי וינטרס, שהפארודיה שלה על תיירת יהודיה מאמריקה שבאה לחפש את היער שלה, את האמבולנס שלה ואת כל מה שתרמה לישראל, ובינתיים תרות עיניה ביעילות אחרי גבר לבילוי, היא הפגינה שבין היהלומים.

עם נתונים שכאלה, יוצא גולן להתמודד עם כל מעשי־השוד המתוחכמים שידע הקולנוע עד היום, כשהוא כבר יודע כי סירטו יוצג ביותר מארבעים ארצות (מה שלא תפיץ אבקו־אמבסי, יופץ דרך העיסקות שגמר גולן בפסטיבל קאן), ודבר כזה עדיין לא קרה לשום סרט ישראלי.

ואם זה לא טופקאפי ולא ריפיפי וגם לא המעגל האדום או השוד המתוחכם, למרות שזה מזכיר את כולם, הרי בכל זאת יהיה, לגבי מקומות רבים בעולם, הסימן הראשון לכך שיש כבר משהו שנקרא סרט ישראלי.

תדריך

תל־אביב

★★★ **כותרת ראשית** (אלנבי, ארצות־הברית) — סאטירה צורבת של בילי ויילדר על עיתונאים ועיתונות לפי מחזה מפורסם של בן הכט וצ'ארלס מק־ארתור. מצחיק וצורב, עם ואלתר מתאו וג'ק למון בתפקידים הראשיים.

מנכ"ל מישרד־הדתות הפך את הר־ציון לאחוזתו הפרטית לצורך הנאות כלכליות

רבנים סוכבו בין אצבעותיהם את השיק, שעליו היה רשום הסכום: 150,000 לירות. הם בדקו את חתימותיהם של ראשי הכנסייה האנגליקנית בירושלים, מנו בקפדנות את האפסים הכלולים בסכום, וחייכו בהקלה: „מאה וחמישים אלף לירות."

„כפי שדרשתם," אמר להם נציג הכנסייה.

„אז עשינו עסק," הגיב במהירות אחד מאנשיו של הרב שמואל זנוויל כהנא.

„אלוהים גדול," השיב לו איש־הכנסייה, מפמלייתו של הבישוף. „סוף־סוף חוזר רכוש הכנסייה לידי הכנסייה, אחרי 27 שנים."

המאבק על הר־ציון

ע"פ סמך פגישה מסכמת זו, נמסרה ב־1 במאי שנה זו הודעה לבית־משפט השלום בירושלים, ובה נאמר כי האגודה למען המקומות הקדושים והוועדה למען הר־ציון מאשרים, כי קיבלו מהכנסייה האנגליקנית בירושלים סך של 150,000 לירות, וכי הן מוותרות בזה, התלטית וסופית, על כל זכויות ו/או טענות לגבי הנכס, העובר לידי המיסיונרים האנגליקנים.

ברגע שהגיע שמע הסיפור החוצה, נתרוממו כמה גבות־עיניים בתמיהה גדולה: מה לשומרי המקומות הקדושים של הר־ציון ולכספי הגויים? ושאלה נוספת: מה מכרו הרבנים היהודיים לאנשי הכנסייה האנגליקנית?

אישר הרב ד"ר שמואל זנוויל כהנא, העומד בראש האגודה למען המקומות הקדושים, הכוללת גם את השלוחה הקרוייה האגודה למען הר־ציון: „נכון, קיבלנו סכום של מאה וחמישים אלף לירות מהכנסייה האנגליקנית, תמורת הבניין שעל הר־ציון, שהגיע לידי אחרי שנת 1948, כתוצאה מהמילחמה אז. אנחנו גירשנו את הפליטים שהיו אז במקום, וגם את כל הזרים שפלשו אליו. ניקינו את המקום ושיפצנו אותו."

לעומת טענתו של הרב כהנא, הציגו אנשי הכנסייה האנגליקנית מיסמך עתיק, שבו נאמר, כי השטח שעליו בנוי בניין בית־הספר בישופ־גובט, נרכש על־ידי הכנסייה עוד בשנת 1847.

כך בא אל קיצו מאבק שנמשך שנים, בין הכנסייה האנגליקנית בירושלים, שבראשה עמד בעבר הארכיבישוף אפלטון, לבין העסק המישפחתי של הרב שמואל זנוויל כהנא. בתום המאבק עייפה הכנסייה מלבקש מהרב כהנא לפנות את הבניין שעל הר־ציון, השייך לה, והודיע כי היא מוכנה לקבל את דרישתו ולשלם כופר בסך 150 אלף לירות.

עורך־הדין הירושלמי מנדל שרף, אשר התבקש על־ידי הכנסייה להכין את מיסמכי־הכניעה, נשבר ברגע האחרון. הוא סירב להופיע בטכס־הכניעה, מסיבות מצפוניות, לדבריו, והביע בפירוש את התנגדותו לתשלום הכופר לרב כהנא. תחת הפרקליט שרף התמנה עורך־הדין מאיר וינוגרד, כנציגה של הכנסייה האנגליקנית בפני בית־מישפט השלום.

„תוקפו של ההסכם מיום 28.12.1966 תם ביום 28.12.1972," כתב עורך־הדין וינוגרד בתצהיר שהגיש לבית־המישפט. „עד היום (8.7.74) לא החזירה האגודה את הבניין לשולחי, על־אף דרישותיו החוזרות ונשנות של שולחי (הכנסייה), וכן לא שילמה האגודה ולא הציעה עד היום דבר על חשבון דמי־שימוש."

הגיב הד"ר כהנא בתצהיר משלו: „המחלוקת בין הצדדים היתה בקשר לעצם משמעותו של ההסדר. האגודה (לשמירת המקומות הקדושים) ראתה בהסדר עניין פורמלי בלבד, ברוח הדברים האמורים, ועל־כן סברה שעליה לשלם שכר־דירה סימלי, בעוד שהכנסייה דרשה סכומים מופרזים."

ומה אפשר לעשות כשבעל־הבית דורש סכומים מופרזים תמורת השכרת רכושו? או שמשלמים, או שמסתלקים. אך הרב ד"ר כהנא מצא אפשרות נוספת. הוא פתח את שערי הבניין, שלא היה שלו, לשותפיו לעיסקי הדת, והם פלשו לתוכו.

„בבניין שוכנו ארבעה מוסדות מטעם האגודות: מוסד חינוכי לבנות פלך, קורסים של סופרי סת"ם, בית־ספר מיקצועי לפליסטות, וקורס־ערב של האולפנה לבנות שעל־יד ישיבת התפוצות."

השיב תצהירו של עורך־הדין וינוגרד: „בחודש יולי 1974 פרצו תלמידי ישיבת התפוצות לתוך האגף הסמוך של בית־הספר של הכנסייה, שם עבדו אנשי המכון האמריקאי לחקר ארץ־הצבי. המישטרה נאלצה להתערב, ועצרה 14 תלמידי־ישיבה. התקרית שימשה לראשי האגודה למען המקומות הקדושים אמתלה למסור תמונה מסולפת ליהדות העולם, באמצעות הודעה לעיתונות.

„הכותרות חיממו את האווירה: „המיסיונרים תקפו תלמידי בית־ספר יהודי בירושלים... שערורייה על הר־ציון... כוחות הרעה, הכוללים את הכנסייה, את המיסיונרים ואת הערבים, התארגנו כדי לשלול את הריבונות היהודית בעיר."

הפעולה השיגה את מטרתה. היהדות העולמית רחחה. תוכניתם של אנשי הרב כהנא השיגה את מטרתה. הכנסייה האנגליקנית נאלצה להיכנע.

הפרשה כולה נשמרה בסוד. השיק, על סך 150,000 לירות, הוכנס לחשבון־הבנק של אגודתו של הרב כהנא. אך פרשה זו היתה רק אחד מעסקיו המסועפים של הרב הפעלתן, שהיה בעבר מנכ"ל מישרד־הדתות בממשלת ישראל משך 23 שנים. מאז קום המדינה. משך כל התקופה הזו שימש הרב כבוס האמיתי של המיפעל המישפחתי למען המקומות הקדושים.

על עסקיו סיפר הרב ד"ר שמואל זנוויל כהנא לכתב העולם הזה:

„אני מקבל מהאגודה למען המקומות הקדושים ומהאגודה למען הר־ציון, שבראשן אני עומד, שכר חודשי של כ־1000 לירות בערך. חלק נרשם כהוצאות, אש"ל ונסיעות, וחלק כשכר עבור הרצאות. אף אחד משמונה אנשי־ההנהלה של האגודה שלנו אינו מקבל משכורת. כאשר עזבתי את מישרתי כמנכ"ל מישרד־הדתות, לפני הזמן, נאמר לי שאקבל שכר מן האגודה,

(המשך בעמוד 46)

המנכ"ל לשעבר

הרב ד"ר שמואל זנוויל כהנא תפס את כיסא מנכ"ל מישרד־הדתות מאז קום המדינה ועד לפני ארבע שנים, כאשר הסכים לצאת לגימלאות תמורת טובות־הנאה בצורת פנסיה גדולה. במשך למעלה מ־20 שנה ניצל המנכ"ל את עמדתו במישרד הדתות כדי לעמוד בראש האגודה למען המקומות הקדושים והר־ציון, שאותה הקים וניהל כאחוזה מישפחתית, והכין לעצמו מקור הכנסה ופרנסה לתקופה שתבוא אחרי שיפנה את כיסאו הרם.

(המשך מעמוד 9)

טון, בעוד כושרו כיום, בתקופה המקבילה, הוא 18 מיליון טון!

המשמעות ברורה: קו צינור הנפט מפסיד מדי־חודש 20 מיליון דולר. ההפסד, בחלקו מאי־הפעלת הצינור במלואו — שכן על הצינור להרוויח לפחות 24 מיליון דולר לשנה, כדי להחזיר לפחות את ה־השקעה בת 120 מיליון הדולר, שלא לדבר על ריבית ורווחים!

אולם הצינור מפסיד בעיקר על נפח ה־מיכליות שחכר להובלה, ואשר עומדות מושבתות. החברה משלמת כיום דמי־חכי־רה של שלושה ורבע מיליון טון נפט, והיא צורכת רק שלושת־רבעי המיליון של טונות נפט הובלה! החברה משלמת שלושה וחצי דולר לחודש לכל טונה הובלה חכורה, כך שעל הנפח הלא־מנוצל היא מפסידה מדי חודש 10־8 מיליון דולר.

יחד עם ההפסד על ההשקעה, מפסידה החברה כיום 20 מיליון דולר לחודש, או 240 מיליון דולר לשנה! זוהי ממש שואה כלכלית למדינת ישראל, וההפסד זורם ללא־הרף ומצטבר מדי־חודש, ומדלדל את יתרות־המטבע של המדינה!

התעלמות ממימצאי שחם

במצב זה שבו נתונה החברה, החלה הנהלתה מתעסקת בשאלת העסקת כמה עובדים! הרי זו ממש בדיחה! כמה יעלה לה אם תעסיק עוד 13 או עוד 24 עובדים מיותרים? מכסימום יעלה לה כל עובד — כדבריה — 5000 לירות לחודש. כלומר, העובדים המיותרים יעלו לה לחודש 120 אלף לירות, שהן 20 אלף דולר. כך מקדיש בן־דרור זמן ומאמץ שכלי אדירים לשאלת החיסכון של 20 אלף דולר, במקום לפתור את שאלת ההפסד הזורם ושוטף של 20 מיליון דולר בחודש!

אילו לפחות היתה החברה צודקת ב־שאלת העדפת הקבלן הפרטי יונה לרר, על עובדיה. עובדה היא כי החברה מסתירה מן הציבור דין־וחשבון סודי שהגיש מנהל נמל־הנפט אשקלון, מישאל שחם, למנהל־החברה בוצר. בדין־וחשבון האשים שחם את יונה לרר בשימוש בציוד פגום. שחם בדק את טיב הציוד של לרר, ומצא כי הוא מתחת לתקן והוא פגום. למרות מימ־צאיו של שחם, שגילו כי אחת הסירות של לרר, אשקלון 8, פגומה, וחודרים אליה מים, השתמש בה לרר, והסירה טבעה בים — שלושה מייל מחוץ לנמל. למרות ש־בוצר היה פטור מכל התחייבות ללרר, שהשתמש בסירה פגומה, הוא העניק לו 90 אלף לירות למשיית הסירה!

יתרה מזאת: שחם כתב בדו"ח כי לרר מחליף עובדים בקצב מהיר מדי, וכי הוא מעסיק עובדים שכושרם לעבודה המבוקשת אינו ברור.

בוצר התעלם ממימצאיו של שחם, אשר כתב אליו מיכתב נוסף ובו קבע כי לרר ואנשיו אינם עושים כל מאמץ לשמירה על תקן דרוש של הסירות, כי מצב ה־תחזוקה של הסירות וציודן הוא דל ביותר וכי דבר זה נמסר לבוצר כבר כמה פעמים בעבר. בסיכום כתב שחם כי עד כה טרם הראו לו את העתק החוזה שבין לרר לבוצר, למרות בקשותיו.

ובכן, ניהולם של בן־דרור ובוצר לא רק גורם הפסדי־ענק אלא גם פגום מיסודו ומ־עסיק קבלן שמנהל־הנמל קבע שהוא גרוע.

משכורת־ענק עצמית

מ דוע כה מתעקש בן־דרור להעסיק את לרר? מדוע חתם על חוזים ה־מביאים עתה לצינור הפסד של 240 מיליון דולר לשנה? האם לא כדאי שתמונה ועדת־חקירה לבדיקת שאלות אלו?

כאשר התמנה דב בן־דרור לתפקידו הנוכחי, הוא קבע לעצמו משכורת של 7500 לירות לחודש. זה היה בשנת 1966. סגן שר־האוצר והממונה על ענייני הדלק דאז, ד"ר צבי דינשטיין, ביקשו להקטין את משכורתו, שניקרה עיניים. בן־דרור סירב. הוא ידע יפה לדאוג לעצמו.

כמה שנים קודם־לכן, לא הספיקה לבן־דרור משכורתו כחבר כללי, ושר־האוצר המנוח לוי אשכול הסדיר, כי בן־דרור יקבל משכורת פיקטיבית נוספת, תמורת ייעוץ למוזיאון ישראל.

בימים אלה יוצאת הנהלת החברה של בן־דרור נגד העובדים, העובדים עבודה נוספת. אך הם פשוט לומדים מבן־דרור, אם כי שכרם היום עדיין נמוך ב־2500 לירות לחודש מזה שקבע בן־דרור לעצמו לפני תשע שנים!

תשבץ העולם הזה 1972

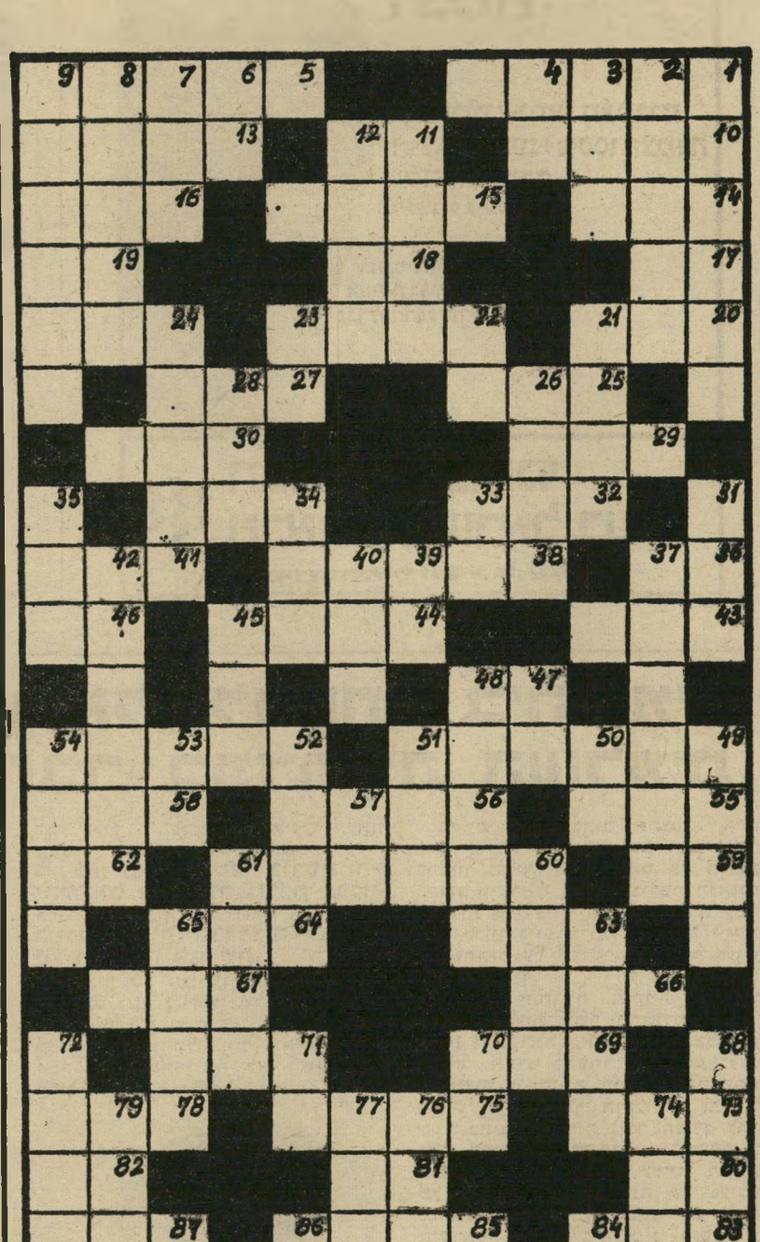

מאוזן:

1. מצורות ההפלה המלאכותית. 5. פחוס־חוטם. 10. תבלין תימני. 11. רעוע. 13. צעצוע פופולרי. 14. הקדש מוסלמי. 15. חפירה עמוקה. 16. קוגלאגר. 17. נהר באיטליה. 18. סופו של זוג. 19. נהר באמריקה. 20. ינענע. 22. דימיונות־לילה. 24. רוגע. 25. שם מתקינים את היין. 27. שכווי. 29. חיצוניותו. 30. מחלקי הבגד. 32. עזוב! 34. מכלי המיטבח. 36. שים יד! 38. מלכסיקון העיסוי המודרני. 41. החריב. 43. מלך שייקספירי נודע. 44. נוצר. 46. כלי־קיבול לגזולים. 47. זז. 49. חולדה. 52. השגחה. 55. אולם. 56. נעו. 58. כופר. 59. סופו של יום. 60. עיר ב־קפריסין. 62. חדרון. 63. מעם. 64. יכופף. 66. הסתחררו. 67. שכול. 69. כינוין (הפוך). 71. במהירות. 73. תנור. 75. קי־בוץ בהרי־אפרים. 78. שוק. 80. קריאת־כאב. 81. שוע חסר־ראש. 82. תבואה. 83. בוסתן גפנים. 83. ישועה. 87. עוצמה. 88. ישתפר. 90. בוא מלמעלה למטה! 91. מי־הרנו. 92. סצינריו. 93. מפיצה אור רב.

מאונך:

1. קיבוץ בערבה. 2. הרקה. 3. חלוץ נעליו. 4. מן השבטים. 6. צעיר. 7. קודם בלי ראש. 8. עיר בעיראק. 9. מין אקדח. 11. מעורבב. 12. מדינה באפריקה. 21. גם שם אפשר לגור. 22. בעל־חוב. 23. קוסם. 24. קיימת. 26. „טול .... מבין עיניך." 28. התייפחות. 31. נטף. 33. זכר בבקר. 34. ירח. 35. דג־נהרות. 37. שכונה בירו־שלים. 39. שמא. 40. אחי הבעל. 42. חרק־מים יפהפה. 45. פקק הרמטים. 47. אדון. 48. שן־סלע. 49. לא־דק. 50. בתוכם. 51. אבן יקרה. 52. נתון. 53. מיקווה־מים ענק. 54. תענוג. 57. כן, באנגלית. 60. עם. 61. בעל־חיים ממחלקת הזוחלים. 63. פחד גו־רא. 65. הגה. 68. חומר שקוף ושביר. 70. רוח רעה. 71. מילת־שאלה. 72. קונסר־ווטיביות. 74. נגיף. 76. גלדיאטור. 77. מטרה. 79. מין קטורת מיקראית. 84. מי־דת־אורך. 87. משורר ישראלי חשוב (ר"ת). 89. מילת־תחינה. 91. מילת־ברירה.

קשקשת 1972

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת," ת.ד. 136, תל־אביב. ההג־דרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע **דרייב־אין** בתל־אביב, קול־נוע־המכוניות היחיד בישראל.

קשקשת 1970

● שקית למשקשקים בגלל התמ־גותו של אריק (מלך ישראל) שרון כ־יועץ ראש־הממשלה.

משה בן־נאים,
רח' ריינס 5, הרצליה

● מה שנשאר מתעלת סואץ לאחר טיפול ועד פועלי־התיפעול בנמל אש־דוד.

שיר אל־מדר,
רח' הר־דפנה 20, סביון

● גמל דו־דבשתי בקלוז־אפ ב־תיאטרון שידורי־ישראל.

דניה פלר, רח' צה"ל 101, קיראון

● מבט אחרון על המיתלה והגידי.

אלה גוטמן,
רח' תחכמוני 43, ירושלים

● ציור של קוף שזכה בפרס בצל־אל לשנת 1975.

יעקב וז'נט רוזנפלד,
רח' הגפן 2, סביניה, קריית־ביאליק

השבוע בדרייב־אין
בשעה 8.00
הסרט ההיסטורי
„אטילה"
בשעה 10.15
אליסטר מקלין
„שיירה לואקארם"

בסימונות
שמלות הריון
מכנסי הריון
טוניקות הריון
חליפות הריון
כהן מודל
תל־אביב, רח' נחלת בנימין 4
קומה ב', דרך אחסנה
פתוח עד 7 בערב
(סגור בשעות 4—2)

קרנית
מכון לעדשות מגע
עדשות
רכות וקשות
הסבר אדיב מפורט
ינתן במקום.
גורדון 31, ת"א
טלפון 238643.

קצר
וצמוד

14% וריבית שנתית מצטברת
או 6¼% ריבית + 100% הצמדה
של הקרן למדד.
(למפקידים ל-60 חודש)
התכנית היחידה
הנותנת גמירת הצמדה
כבר לאחר 24 חודש
הבנק הבינלאומי
הראשון לישראל בע"מ
סניף ראשי: שד' רוטשילד 39 ת"א, טל. 293291

למדו במהירות ובהצלחה
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
באולפן גרג (ברי-קמא)
ת"א: גורדון 5, טל. 224532
חיפה: בי"ס "במעלה"
קורס חדש ב-26.6.75

במדינה

ישראלים בחו"ל

עליזות על האקרנים

כשבוע שבו הוכר סאדאת כיורד־השעשועים של העולם המערבי — ככשו סרטים ישראליים את אקרני אותו עולם

בשבוע שבו נפתחה תעלת סואץ לשיט ואנואר א־סאדאת זכה בתהילת־עולם — מחוץ לחוף ומתעלה לתעלה — יכלו הישראלים בחו"ל להתנחם בעליונותם ה־מוחלטת על־פני הערבים. הפעם מדובר בתחום הקולנוע. על אקרני הקולנוע בניו־יורק: שני סרטים שהופקו בישראל, סרט של במאי ישראלי שהופק בארצות־הברית, וסרט על המילחמה הישראלית־ערבית, ש־הופק בספרד.

כסף זה העיקר. רוזבאד, סירטו הנכ־של של אוטו פרמינג'ר ובילי־שני־כובעים, סירטו הנכשל של גרגורי פק שהופקו שני־הם בישראל, הוצגו בעשרות בתי־קולנוע

שחקן אטנבורו ב„רוזבאד"
שניים בכרטיס אחד

במחיר כרטיס אחד. מישהו בעל חוש־הומור בחברת יונייטד ארטיסטס, בעלת שני הסרטים המפסידים, החליט כנראה שכדאי להפסיד בשני סרטים בבת־אחת, במקום בכל אחד מהם לחוד.

מנחם גולן יכול להתפאר בסירטו לפקה, המוצג עתה בארצות־הברית מחוף אל חוף. הביקורות על הסרט רעות מאד, חלקן אפילו עוקצניות, אבל הסרט מכניס כסף, וזה הרי העיקר.

ילדי השינאה הוא סרט של „הרפתקה מיזרח־תיכונית". כדיברי מסע־הפירסום הגדול שלו. המפיק והבמאי, ארתור אלן זיידלמן, טוען שממשלת ישראל סירבה להתיר את צילום הסרט בארץ, ולכן צילם אותו בספרד.

אירגון יהודי בשם ברירה איים את הסרט, ומכר כרטיסים בחמש־מאות דולר כדי לממן מישלחת של האירגון, שתצא למיזרח־התיכון, למדינת־ישראל ולמדינות ערב גם־יחד.

כבוד וביקורת טובה. ישראלים אחדים שהיו השבוע בחדשות, בעת־ובעו־נה־אחת עם אנואר א־סאדאת:

הבמאי מיכאל וולמן זכה בביקורת מצו־יינת על סירטו מיכאל שלי בכתב־העת של עולם השעשועים, וואראיטי. הסרט עצ־מו לא נמכר עדיין לשום מדינה בעולם, וסיכוייו המיסחריים אינם ברורים, אבל כבוד וביקורת טובה חשובים לוולמן לא פחות מההצלחה המיסחרית למנחם גולן.

המפיק הישראלי קובי יגר התחיל בצי־לומי סירטו הפרא, יחד עם המפיק רימון דנון מפריס, בקראקאס ובנסאו, שבאיי הבאהמאס. יגר, שהשקיע 1.4 מיליון דולר מתוך התקציב הכולל של 4.6 מיליון דולר, מתכנן הפקת־ענק נוספת יחד עם דנון, הפעם בישראל.

בשבוע שבו הוכתר סאדאת כילד־השע־שועים של העולם המערבי, הוכיחו ישרא־לים אחדים כי אחיזתם בעולם זה עדיין איתנה כשהיתה.

הקלוב הישראלי למסחר ביהלומים החקבל כחבר בפדרציה העולמית

הקלוב הישראלי החדש למסחר ביה־לומים התקבל כחבר בפדרציה העולמית של בורסות היהלומים. ההחלטה על צרופה של הבורסה הישראלית החדשה לפדרציה העולמית התקבלה פה אחד ב־תום הצבעה בה השתתפו נציגיהן של 14 בורסות יהלומים מבלגיה, בריטניה, אר־ה"ב, הולנד, צרפת, איטליה, דרום־אפ־ריקה, ישראל ואוסטריה. ההצבעה הת־קיימה במיסגרת הקונגרס ה־18 של ה־פדרציה המתכנס אחת לשנתיים והמת־קיים בימים אלה באמסטרדם.

להצבעה המכריעה באמסטרדם קדמה הכנה אינטנסיבית אשר במיסגרתה ער־כה משלחת מטעם הקלוב הישראלי ב־ראשותו של יו"ר מועצת המנהלים של הקלוב מר בן־ציון מוניץ ומזכיר הקלוב עו"ד מאיר שיינהרץ, סידרה של פגי־שות בהן הובהרו עמדותיהם של נשיאי הבורסות בבלגיה, הולנד, בריטניה ו־אוסטריה לגבי קבלת הקלוב הישראלי כחבר בפדרציה העולמית של בורסות היהלומים.

השתלבותה המהירה של הבורסה ה־ישראלית החדשה בשוק היהלומים הער־למי התקבלה בשביעות רצון על־ידי כל הגורמים הנוגעים לענף היהלומים בארץ. גורמים אלו רואים בהצלחתו של חקלוב הישראלי הישג מרשים לאור תקופת הפעלתו הקצרה יחסית ורואים בכך אי־שור נוסף למקום הנכבד שתופסת יש־ראל בענף היהלומים הבינלאומי. עתה מיוצגת ישראל בפדרציה העולמית על־ידי שתי נציגויות, **שכן בורסת ה־יהלומים הוותיקה חברה בפדר־ציה מזה זמן רב, והיא אף פעלה בקרב חברות הפדרציה לצרופה של הבורסה החדשה.**

הישגיה של הבורסה הישראלית מת־בלט על רקע כשלונה של בורסת היה־לומים של פרנקפורט אשר בקשתה להת־קבל לפדרציה העולמית נדחתה לאחר שבהצבעה שהתקיימה לא השיגה את הרוב הדרוש.

יו"ר מוניץ
הצבעה מכריעה

בנאום שנשא בתום ההצבעה הודה יו"ר מועצת המנהלים של הקלוב, מר בן־ציון מוניץ, לבאי הכנס על הכרתם בקלוב הישראלי החדש כבורסה הראויה לחברות בפדרציה העולמית וקרא לנוכ־חים לכונן בין חברות הפדרציה יחסים המושתתים על בסיס של שיתוף פעולה לתועלת הענף.

הבורסה החדשה הוקמה במיסגרת חברה ציבורית אשר התאגדה בתאריך 8.10.73 ונקראה „אתגר" — הקלוב ה־ישראלי החדש למסחר ביהלומים בע"מ. התאגדות זו היתה תולדת ההתפתחות המרשימה של ענף היהלומים בישראל אשר כתוצאה ממנה נוצר הצורך להר־חבת המיסגרת המסחרית של הענף. ל־הרחבה זו נמצא פתרון על־ידי הקמתו של ה„קלוב". לאחר שנה של פעילות נמרצת, נחנך ב־3.9.74 בניינו של הקלוב הישראלי למסחר ביהלומים הנמצא ב־לב איזור תעשיית היהלומים הישראלית, במרחק מטרים ספורים מבנין האחות הבכירה, הבורסה הישראלית ברמת־גן. כיום מונה הבורסה החדשה כ־220 חב־רים רשומים.

מהנהלת הקלוב נמסר שעם ההצטר־פות לפדרציה העולמית יופעלו מספר תכניות לפיתוחה של הבורסה החדשה, כשהראשונה שבהן תהיה הקמת בנין רב־קומות שישמש למשכנה הקבוע של ה־בורסה ולמשרדי חבריה.

מיבצע מיוחד לחיילים
כל חייל שיחתום בחודש יוני על
„העולם הזה"
יקבל הנחה של
40%
השבועון יישלח רק לדואר צבאי

את מחפשת אושר בחיים?
ב„מטרימוניאל" תמצאי את
החסר לך
פני עוד חיים ל„מטרימוניאל".
„מטרימוניאל", שמאי 23, ירושלים,
טלפון: 02—234334

מלכת המים 1975

מטעם **העולם הזה** ובחסות חברת REVLON

המועמדות הסופיות

סילוואנו מנגאנו

+ ויויאן לי

מעתה, מדי־שבוע, תתפרסמנה תמונותיהן של המועמדות הסופיות לתחרות „מלכת־המים", הנערכת על־ידי „העולם הזה" מדי שנה בשנה. הזוכה המאושרת בכתר, שתיבחר בטכס מפואר באולם „היכל התרבות" ב־29 בספטמבר השנה, תטוס שישה ימים לאחר־מכן, ב־5 באוקטובר, למינכן שבגרמניה, כנציגת חברת „גוטקס". ממינכן תמשיך המלכה בדרכה ל־ריוויירה הצרפתית, ומשם — לפריס. בכל המקומות הללו תדגמן המלכה את מיטב תוצרת ביגדי הים והחוף של חברת „גוטקס" לשנת 1976. בפריס תשתתף המלכה בתצוגות תע־שיית הפרט א־פורטה של בחירי בתי־האופנה בבירת האופנה.

אתי חזן בת ה־18 היא המועמדת ה־ראשונה לתחרות מלכת־המים. אתי, המתנשאת לגובה של 1.73 מ', היא אחת מעשרה ילדים, ולה חמש אחיות וארבעה אחים. אתי היא יפהפייה טיב־עית וחטובה, תושבת יפו. התחרות תהיה לה מת־נת־גיוס, כיוון שמייד לאחריה היא מתגייסת ל־צה"ל. היא נערה ספורטיבית וחרוצה. כבר ב־7 בבוקר ניתן לראותה משכשכת במימי בריכת מלון **פאן־אמריקן** בבת־ים. אך השחייה המוקדמת בבוקר אינה מדאיגה אותה בקשר להופעתה, מפני שאת שערה היא מטפחת במוצריה של חברת **„ולה"**.

אתי חזן, בבגדי־ים חדיש משל חברת **גוטקס**, שרכשה לה שם כיצרנית של אופנת־עילית של ביגדי־ים וחוף, ומו־בילה בראש בתחזומה בארץ ואף בעו־לם כולו. ביגדי הים והחוף המקסימים של המיפעל, שאין לטעות בהם, מת־נוססים על גופות חטובים על החופים הנודעים ביותר בארצות העולם הרחב.

יופי של שחקנית

„יש בה מיזוג של סילוואנה מנגאנו ו־ויויאן לי," אמרה על אתי חזן דיילת־היופי הראשית של חברת־התמרוקים **רבלון**. בעצם, כל שש הבנות של מישפחת חזן יפהפיות, ואף אחת מהן אינה דומה לאחותה.

(המשך מעמוד 42)

כהשלמה ליד הפנסיה. זה היה לפני ארבע שנים.

„תקציב האגודות שלנו הוא כחצי מיליון לירות לשנה, אולי אפילו משהו יותר. אנו מקבלים תרומות, ויש לנו הכנסות. אך עדיין לא קרה שההוצאות השנתיות שלנו יעברו את ההכנסות. תמיד נשארים לנו סכומי־כסף בקופה.

מישרד־הדתות לא בעסק

ל ד״ר כהנא זכות־חתימה להוצאת כסף מקופת האגודות שלו. חברי הנהלה נוסף מתבקש אף הוא לחתום על הפקודה לקופה שעליה חותם הי״ר כהנא.

„מהסכום של 150 אלף לירות שקיבלנו מהכנסייה,״ הוסיף הרב כהנא, „העברנו 70 אלף לירות לזכות האולפנה. לאולפנה היו הוצאות, שנגרמו לה עקב פינוי הבנות מהבניין. יתרת הכסף, כ־80 אלף לירות, נמצאת בחשבון־הבנק של האגודה.״

כן גילה ד״ר כהנא, כי הקים את האגודה למען הר־ציון כפי שהורה לו אביו, במטרה לאפשר ליהודים לגשת למקומות השונים שעל הר־ציון. הכספים שמקבלת האגודה נתרמו לצורך אחזקת המקומות הקדושים. „יש לנו כמה עשרות עובדים,״

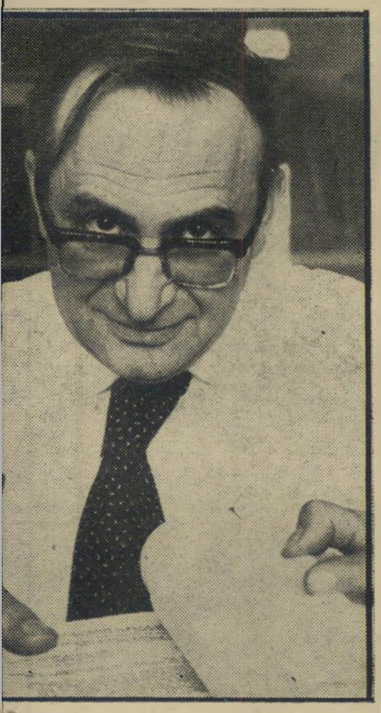

פרקליט שרף
שבירה מסיבות מצפוניות

אמר, „כמו עובדי־ניקיון ועורכי ,מי שבירך׳, המקבלים משכורות קטנות.״

אחת העובדות המוזרות ביותר בפרשת האגודות למען הר־ציון ולמען המקומות הקדושים, היא שבין תורמי הכספים לד״ר כהנא נמצאת גם ממשלת ישראל.

אישר הד״ר כהנא: „זה כמה שנים שאנו מקבלים סכום של כ־70 אלף לירות מהממשלה. זה עבור הגויים שמבקרים על הר־ציון, במקומות שאנו מטפלים בהם.״

מדוע מגיע לרב כהנא תשלום של 70 אלף לירות לשנה מאוצר המדינה?

אמר כהנא: „איננו מוכנים לתת שירותים לגויים מהכסף שלנו. אנו לא מבקשים מהם דמי־כניסה, ולכן הממשלה מפצה אותנו.״

עד עתה העבירה ממשלת ישראל מאוצרה למעלה מחצי־מיליון לירות למימון אגודותיו של הרב כהנא. כמו־כן מוסיף הרב לקבל כ־12,000 לירות לשנה מהמדינה, בנוסף לפנסיה שהובטחה לו כאשר פרש ממישרתו במישרד־הדתות.

הגיב דובר מישרד־הדתות, המישרד הממונה בתוקף תפקידו גם על הטיפול במקומות הקדושים: „עוד לפני שלוש שנים הודיע מישרד־הדתות שאין לו כל קשר, ואין הוא אחראי למה שמתרחש על הר־ציון. המישרד אינו מתערב בניהול המוסדות שם. זה עניין השייך לאגודתו של הד״ר כהנא.״

חופשת פאר במחיר עממי

המקום: יוון המחיר: *1855 ל״י

לבלוי חופשה אידיאלית ברמה גבוהה ובמחיר הזול ביותר באירופה. (כספי ההקצבה יספיקו לך לבלות, להנות וגם לקניות).
נופים משגעים מרכזי קניות ובלוי תוססים. 1400 איים ציוריים. 15.000 ק״מ חופי ים חלומיים.
מועדוני צלילה ויאכטות. מלונות פאר (לא יקרים). מועדוני לילה ובתי קזינו.
אתרים הסטוריים. מעיינות מרפא ואנשים שמחים היודעים להכניס אורחים.
פנה אל סוכן הנסיעות שלך. אצלו תמצא מבחר עשיר של תכניות לבודדים ולקבוצות.

* מחיר למיסות קבוצתיות + 60 $ עבור סידורי קרקע.

OLYMPIC

בשתוף פעולה עם

אל על

פרסום קודר

הופיע גליון מס׳ 3, יוני 1975

חדשות המשטרה

ירחון המשטרה בארץ ובעולם

אסור להחמיץ!

גליון מרתק ומיוחד ובו על הבולשת מן השמים ★ על „המרוץ המרכזי״ בעיקבות רכוש גנוב ★ שיחזור אונס התיירת בתמונות ★ על סמים וגרקומנים ★ תדשות מישראל מהאינטרפול ומהאפ. בי. אי. ★ סיפורי פשע מהעולם ועוד ועוד...

בכל חוברת לוח קיר חודשי
ופוסטר צבעוני של „שוטרת החודש״

להשיג בכל הקיוסקים

הפצה: „גד״, חברה להפצה בע״מ

מיכתבים לציפי

שידור חוזר של (1/67). זוכרות אותו? איך אפשר לשכוח?! הרי זהו זה שהם־ לצתי לכן להמר עליו בעיניים עצומות. זה שחנק את המדור שלי וחיפש אחת עם פתיחות לנושאים, הבנה ושמחת־חיים.

כל כך הרבה קופצות היו עליו שהייתי בטוחה שהוא הספיק כבר להתחתן. הוא קיבל ממש ערימות של מיכתבים. השבוע קיבלתי ממנו מיכתב חוזר. ציפיתי למ־ צוא שם תודה. במקום זה, תראו מה ש־ כתב לי:

„אין לי נחת ואולי גם לא מזל. מסתבר שהחיפוש, וגם דרך דפי **העולם הזה**, הוא קשה, והמציאה קשה עוד יותר. ציפור קטנה לחשה לי פעם שאת הטובות וה־ מוצלחות חוטפים בערך קטנות — סתם כך. הן פשוט נעלמות מהנוף כשהן עוד קטנות. מה שנשאר אח"כ מתחיל במירוץ הפרטי שלו ומגיע כנראה בסוף לליגה ב', וחבל. אך לא לזאת צמאה נפשי. וכל זאת — אחרי שבועיים של פגישות בלתי־פוס־ קות עם כל אותן הפונות והכותבות. ואם חייב אני לציין היום בצער שלרשימת ה־ טלפונים שלי לא נוסף מכל זאת אפילו מספר אחד ואני חייב שוב לחזור לאותן אהבות ישנות שלי, אדי משהו לקוי כאן. או בי — או בהן.

„ואשאל אותך שאלה פרטית: איפה בנות ישראל? היכן הן? היכן כל אותן נערות־בחורות המסתובבות לעשרות ול־ מאות ברחובות? היכן הן העלמות החי־ נניות הממלאות את חופי ימינו? לאן צריך לרוץ כדי לתפוס את אותן שובות העין והלב, שנדמה כי כל הארץ מלאה אותן? מי מסתיר אותן, מי מחביא אותן והיכן? מסתבר שיש מקום כזה ואני לא ידעתי. כי הרי הן לא נשארות לבד, ויש מי שמוצאן ודואג להן. אולי תגלי לי?"

נשמע לי די בררן, הבחור. בכל זאת, בזכות הימנותו עם דור המייסדים של המדור, אני מעניקה לכן שאנס נוסף להת־ קשר אליו. אבל זאת הפעם האחרונה!

* * *

צברית גזעית

(1/72) מעוניינת להכיר ידיד רציני כי, לטענתה, „ידידים לחאפלות לא חסר." היא בת 35, ושמחה שלמרות משבר גי־ רושיה היא נראית הרבה יותר צעירה. מתגשאת ל־173 ס"מ נטו, שהרחורת, צב־ ריח גזעית, עובדת כמזכירה במישרד עורכי־דין ודי נמאס לה מהפלירטים ה־ סטנדרטיים. זה שהיא מעוניינת להכיר צריך להיות ברנש גבוה, המוכן לפתח ידידות עמוקה „והכי חשוב שיהיה בעל חוש־הומור ורכב."

אחד כזה יותר קל למצוא בטרמפיאדה.

* * *

ממחלקת האיזוטופים

את יודעת מה זה בדיוק איזוטופ?

גם אני לא. אבל אם את דווקא מתה לדעת אז (2/72) מתנדב להסביר לך. הוא צבר בן 28, גבוה, בעל עיניים ירוקות והשכלה אקדמאית. „יש לי חולשה למו־ סיקה קלאסית." הוא כותב, „וגם תמונות אימפרסיוניסטיות. אוהב לקרוא, חובב־ צילום מושבע וזה גם משתלב יפה בסיי־ רים בארץ־הקודש ובניכר — עוד אחת מחולשותי. אני קצת ציני ודי שקט. מח־ פש צעירה — לאו־דווקא נסיכה בארמון מכושף — חובבת־טבע וגם אוהבת מו־ סיקה לסוגיה, לא אקסטרוורטית מדי. היא צריכה לחשוב את עצמה למעניינת. אינ־ טליגנטית ורצינית."

היה צפוי שזה יקרה. אחרי שהנשים השתחררו בעזרת התנועה לשיחרור ה־ אשה, הן החלו לשחרר גם את הגב־ רים — מהמיכנסיים שלהם. זה התחיל בפירסום תמונות־ערום של גברים ב־ עיתוני־נשים מכובדים, כמו **הקוסמופו־ ליטן**, בתגובה על תמונות־הערום של נשים בעיתוני־גברים, נוסח **הפלייבוי**. ועכשיו יש כבר, סוף־סוף, גם מועדון של חשפנים, ב**האנגר קלאב**, שבאחד מפרברי וושינגטון, מופיעים רק גב־ רים. נערי גו־גו מרקדים על הבמה עירומים־למחצה, ושפנפנים ב**סליפים** קצרצרים משרתים שם את קהל הנ־ שים הבודדות הבאות לחזות בפילאי הגוף הגברי. בשיא הערב עולים כמה חשפנים אל הבמה. הם נשארים לב־ סוף כשרק מיטפחות למותניהם. תמו־ רת כמה „ירוקים", הנתקעים במיטפ־ חות ההדוקות, ניתנת לנשים המשוח־ררות הזכות להתיר את הקשרים ול־ התפעל מקרוב מהמיתקנים הגבריים. אם זה יימשך ככה, תקום לנו בקרוב גם תנועה לשיחרור הגבר. לא שזה יהיה מיותר.

אם יש לך אמביציות להיות פעם אשת נשיא, זו ההזדמנות. נדמה לי שגם הוא עושה את הקאריירה שלו במכון וייצמן למדע, כמו אפרים קציר.

* * *

חמודה מחפשת נחמד

הייתי מזוגזג ישר את (3/72) ל־(2/72). אבל צריך לתת שאנס גם לאחרים.

ובכן, היא סטודנטית בת 21, „חמודה", לפי הגדרתה, רגישה ועוקצנית, המחפשת נחמד המוכן להסתכן בשותפות אמיתית („אני יודעת, זה נשמע מפוצץ, אך בעצם זה פשוט מאד."). המסתכן, רצוי שיהיה בין הגילים 27—23, שיהיה מצוייד בהר־ מור, ברגישות, עם רצון להבין ולשמוע, אך שיהיה לו גם מה להשמיע. בקיצור „לא משעמם, קצת מפולפל, אי־אילו צני־ פורים בראש' לא יזיקו, בתנאי שהן לא מהסוג המסוכן. עדיף שיהיה מאיזור חי־ פה, לא רק מהעיר. גם בני־קיבוצים, מו־ שבים ושאר מיני התיישבויות יתקבלו."

* * *

אש, אש, מדורה!

מומחה גדול למילים של בית־מירקחת הוא (4/72). שיפטו בעצמכן:

„בממלכת הרגשות, כשזה בא לידי אינ־ טרפרטציה אישית־קונקרטית, ואתה רו־ צה להגשים הלכה למעשה ובקצב פרו־ גרסיבי את שאיפותיך הרומנטיות, אתה נוכח לדעת עד כמה המצוי לא הולך ב־ מקביל עם הרצוי. להוכחת דברי יכולתי להביא המון מקרים נסיבתיים, שהקשר האסוציאטיבי ביניהם הוא אבסורד גדול אך בהחלט ריאליסטי."

אחרי שהימם אותנו עם מכת־המחץ ה־ זאת, הוא פירט לי רשימת דרישות שאם הייתי מפרסמת אותה במלואה, אף אחת מכן לא היתה עוברת את המיבחן. הנה קטע ממנה: „הנערה שאני כה מייחל לה צריכה להיות כזו שקל לעורר אותה, מגיבה בהתלהבות ואינה מתמסרת (מבחי־ נה מינית) בקלות, אלא במיקרים מסויי־ מים ולבחיר־ליבה. שתהיה מקסימה, מו־ שכת, נעימה, ביישנית. אחת שקשה לה־ ציתה, אבל כאשר היא נדלקת, שתבער בטוהר מידות ונפש לעד ואשרי הגפרור שיציית את ליבה של אחת כזו." אני מבי־ נה שהוא לא רק רוצה להיות הגפרור, אלא גם בטוח שהוא מסוגל.

מאחרי כל זה מסתתר חייל בן 21, מאי־ זור הדרום, 180־ס"מ, המבטיח לספק לזו שתעבור המיבחן „את כל האושר הרוחני, נפשי, פיסי — הקיים עלי אדמות."

* * *

סנטימנטלית ורומנטית

מגיפה של רצינות עוברת על המדינה. כל הכלות מחפשות „רק רציניים." גם (5/72). היא רוצה להכיר „גבר רציני, למטרה רצינית בילבד. שיהיה נמרץ, מעניין, רחב־אופקים, שיתעניין בתרבות ובאמנות, שיאהב חברת אנשים וטיולים. שיהיה בו מיזוג של רצינות ועליזות. ש־ יהיה אחראי וטוב־לב. וחשוב לי מאד שיאמין באהבה."

היא עצמה מורה אקדמאית, צברית מ־ משפחה אירופאית, רווקה ובת 28. היא אוהבת כל מה שנעים לעין וערב לאוזן (פרט למחמאות מזוייפות, כמובן). „אני בחורה סנטימנטלית ורומנטית," היא מו־ סיפה, „טובת־לב ושאר תכונות, שמטע־ מי צניעות לא אפרטן. באשר להופעתי הרי שאני בהירה מאד, בלונדינית ט י ב ־ ע י ת, תמירה (170 ס"מ) וחטובה. נאה."

* * *

בתול מרחובות

(6/72) חיפש וחיפש בכל המדורים שלי ולא מצא אחת מתאימה. אז הוא מעז ומציע את עצמו. „אני בן 17 וחצי, רחו־ בותי, רומנטיקן גדול, כנראה הבתול ה־ יחיד בגילי ברחובות, עיר החטא ושיל־ טון הליכוד. ביישן, סגור בחברה זרה, אבל גם פתוח ולבבי אצל חברי"ה שאני מכיר." כדי שלא תהיינה הפתעות הוא מציין שהוא נמוך יחסית וגם עם מעט פצעי בגרות. אבל זה קשור כנראה ל־ עניין הבתולים.

זאת שהוא מחפש צריכה להיות מאי־ זור רחובות—ראשון־לציון—נס־ציונה, בגי־ לים 16,5—15,5. בגיל הזה הוא רוצה או־ תה כבר „רכה, רומנטית ונשית, אחת כזאת שאפשר לשבת איתה יד ביד, לפי הנוסח הישן ולהביט בנוף, וגם לנשק בלהט, לפי הנוסח החדש, בלי חשש מ־ פעולת־תגמול בצורת סטירת־לחי או שרי־ טת־חתול."

אם אתה מחפש פיתרון לבעיית הבתו־ לים שלך, חביבי, אתה לא נמצא בשני־ תונים הנכונים.

מיכתב פרס

„אני עומדת במעגל ומביטה סביבי..."

„רצית לדעת היכן אנחנו? היית מודאג?" שואלת אותי (7/72) והיא מתנדבת להרגיעני: „אין צורך, חמודה, אנחנו קיימות ובשפע. לדוגמה אני (דוגמה נאה). גבוהה (172 ס"מ) ודקה. דוהרת לקראת סיום המעגל השלישי (קצת מהר מעל למצופה) ואיש חכם אחד כבר הציע פעם בקשר לנושא, שהיות ש,שיירת החיים חולפת חיש, חטוף כל רגע של גיל ונחת איש.' מה שבעצם מתאים לכולם.

„טוב, אז בלחטוף אני לא־כל־כך חזקה (עדינה מדי), אבל זאת לא הצורה הבלעדית, נכון? ולכן אני עומדת במעגל ומביטה סביבי, חושבת לי שמה שצריך שיהיה לבנאדם כדי שיהיה ראוי לתואר „הומו סאפיינס" ולא סתם בנאדם, הן בסך הכל כמה תכונות־יסוד שאי־אפשר להתעלם מהן: הרבה תאים אפורים ויכולת לתפעלם; חוש־הומור (שיהא מפותח); אהבה לחי ולצומח — וזהו בעצם עצם העניין.

„מוגזם?

„אני עוברת למשך חודש תמים למחנה האופטימיסטים." אחרי שקראתי את מיכתבה — גם אני.

* * *

מיכתב־פרס, השבוע ובכל שבוע, מזכה את שולחו בשי — מערכת תכשירי־ יופי מתנת חברת התמרוקים **הדס**. הפרסים יישלחו לזוכים בדואר.

הדס

תכשירי יופי ואיפור

adas

רחל מרחלת על כל העולם

יש סיבות לדאגה

פאב הנרי השמיני שבהרצליה־פיתוח היה מלא מפה־לפה. על הבמה עמד השחקן **טוביה צפיר**, והצחיק בחיקויים שלו את קהל־הנוכחים עד דמעות.

לפתע ניגש אחד המלצרים אל זוג שישב בפינת הפאב, והגיש לידיו של הגבר פתק. בפתק היה כתוב: „טוס מייד הביתה!" הגבר, ששניה קודם־לכן שכב על הריצפה מרוב צחוק, החוויר, לקח את אשתו בידה ושניהם יצאו בבהילות מהפאב לתדהמת השחקן והנוכחים.

הין אלה הפירסומאי הממושקף **יהודה כותן** ואשתו **דפנה**, בתו של מנהל יקבי כרמל מזרחי ד"ר **איליקום אוסישקין**. הם מיהרו לדירתם שבנווה־אביבים, מבלי שיוכלו להעלות בדעתם מהי הסיבה שבגללה עליהם לטוס הביתה.

בביתם שבנווה אביבים היו חמשת ילדיהם. **אוסנת** בת השבע־וחצי ו**אהוד** בן החמש־וחצי, שני ילדיו של יהודה מנישואיו הקודמים, ו**ממי** בן האחת־עשרה ו־חצי ו**תמי** בת השבע־וחצי, שני ילדיה של דפנה מנישואין קודמים של דפנה. וכמו־כן צעיר הבנים, התינוק **אריאל** בן תישעה החודשים, שהוא ילדם המשותף של בני הזוג.

כשהגיעו השניים, במהירות מכסימלית, לדירתם שבנווה־אביבים, ראו מלמטה שהאורות דולקים בכל הדירה, השכנים עומדים על המירפסת ומוסיקה קולנית בוקעת מהמערכת הסטריאופונית. ובהתחשב בזה שהשעה היתה שתיים בלילה, ודאי תסכימו איתי שהיתה לזוג כותן סיבה טובה מאד לדאגה.

והנה, איך שהם מגיעים לבנים כסיד בידיהם גביעי יין, כשחמשת ילדיהם, ובראשם אריאל הצעיר, לוקחים חלק פעיל במסיבה.

יהודה ודפנה כותן
ילדים

הסתבר כי אחרי שעזבו את הבית, כשהם אינם טורחים לספר לילדיהם לאן הם הולכים, שכן חמשת הילדים עצמאיים מאד והוריהם אינם מוסרים להם דין־וחשבון, התעורר אריאל הפעוט והתחיל לעשות מהומות, וארבעת אחיו לא הצליחו להרגיעו בשום פנים ואופן.

אחרי שהוא הצליח להעיר את השכנים, וגם אלה לא הצליחו להרגיעו, התקשרו השכנים לידידיהם של בני הזוג, שבאו, אבל גם הם נתקלו בחומת התנגדות חזקה מצידו של אריאל הקטן. לא נותרה ברירה אלא לקחת את ספר־הטלפונים ולטלפן לכל מקומות הבידור שבעיר, עד שאותרו בני הזוג כותן בפאב הנרי השמיני.

או מה הייתם עושים אם הייתם באים הביתה ומוצאים מסיבה? הייתם מצטרפים אליה, לא? וכך עשו גם דפנה ויהודה, כשאריאל הקטן משמש כאורח הכבוד. אבל למרומי הקומה השניה, ופותחים בהיסטריה את דלת דירתם, הם רואים בחדר־האורחים את מיטב חבריהם וחבריתיהם רוקדים לצלילי המוסיקה, ומחזיקים

מישפחה מרובת־ילדים

כל הכבוד, באמת כל הכבוד! כמו שאתם רואים את **דני דגן** האמרגן־לשעבר הנמצא בשירות ממלכתי בהווה, או הבחור — שיש לו ילדים בוגרים שהיו יכולים להיות כבר הורים בעצמם — ממשיך לעשות ילדים בקצב שלא היה מבייש כל אב מתחיל, ועומד להיות לאב בפעם השישית.

דני, הנשוי ל**אורנה** (אחותה של הדוגמנית **אן טיכמאייר**), שהיא אחות בת מיקצועה, היה נשוי קודם־לכן פעמיים. פעם אחת לבת קיבוצו מישמר־העמק, שהיא אם ילדיו הבוגרים ושנישאה מאוחר יותר לידידו הטוב ביותר של דני, ופעם שנייה לצעירה נאה בשם **עירית דגן** הלומדת כיום באיטליה, ממנה אין לו ילדים.

דני, המתגורר עם אורנה וכל חמשת הילדים — בהם ילדתה־שלה מנישואין קודמים — בבית ברמת־גן, טוען שמרוב צפיפות הוא לא יכול להיכנס הביתה.

בחצר הבית, חוץ מהילדים, שהקטן בהם בן שנה ושמונה חודשים ושמו **שי**, מסתובבים גם כלבים וחתולים ובעלי־חיים אחרים למיניהם.

מאז חדל להתעסק עם שחקנים והחל עוסק בעניינים רציניים, נראה דני טוב יותר ומאושר יותר מאשר אי־פעם.

אז כמו שאומרים בהזדמנויות חגיגיות כאלו, לפני כל מאורע משמח, לבריאות ובמזל שיהיה לו!

דני ואורנה דגן
ילדים

סיפורי סבתא

לפני כמה ימים קראתי בעיתון ידיעה, שאמרה כי קיימת כיום נטייה בחוגי הרפואה לשכנע אמהות להשתמש במה שי־העניק להן הטבע, ולהשתמש בחלבן הן במקום בחלב של תנובה.

והנה קרה המיקרה, ואני עוברת ברחובה של עיר ורואה את הזמרת המצויינת **רבקה זוהר**, בחברת אשה זקנה, כשהתי־נוקת המקסימה שלה **תמה** בזרועותיה.

ובכן, מסתבר כי הזקנה איננה אלא הסבתא של רבקה'לה, שהיא בת למישפחת **זינאתי** שמוצאה מפקיעין, ושמעולם לא עזבה את הארץ.

עוד הסתבר כי רבקה'לה, למרות שילדתה כבר בת שמונה חודשים, ממשיכה להיניק אותה ומתכוננת להמשיך בכך עד שהקטנה תצמיח שיניים.

כשהבעתי, כאשה מודרנית, את תדהמתי, סיפרה לי הסבתא שאצלם במישפחה נהגו להיניק את הילדים עד שהלכו לכיתה גימל. זאת אומרת, בין שיעור לשיעור היו הילדים קופצים הביתה ומקבלים ארוחת־בוקר וארוחת־עשר מאמא שלהם, וכך צמחו למישפחת זינאתי ילדים בריאים וחזקים.

אז אם מישהו מכם חשב שרבקה'לה זוהר הפכה תימהונית, טיבעונית וצימחונית בגלל בעלה האמריקאי **ביל קרנסקי**, טעות בידו. האהבה הזו לכל מה שקשור בטבע באה לה מהבית. ואם אתם לא מאמינים, תשאלו את הסבתא.

רבקה זוהר וביל קרנסקי
ילדים

נחמה פורתא

אף פעם לא דאגתי באופן מייוחד לדוג
מנית־לשעבר ודיילת אל־על הוותיקה **לאה בן־נפתלי**. הבחורה הזו, לאן שלא פנת
ואיך שלא הסתבכו לה החיים, תמיד ידע
להסתדר ויצאה יפה מאד מכל מצב.

עובדה, לאה ניהלה תמיד יחסי־ידידו
הדוקים עם כל מיני מיליונרים בעולם
ואפילו עד לדרום־אפריקה הרחוקה הגיעו

כן, שכחתי לציין, המיליונרים של לא
היו תמיד תוצרת־חוץ, אבל זה לא פל
אחרי הכל, כמה מיליונרים תוצרת־הארץ
אתם מכירים?

בקיצור, ניהלה יחסי־ידידות עם מיליו
נרים, אבל בסוף התאהבה על־באמת ב
ישראלי דווקא, ולאו־דווקא מיליונר, כ
אם סתם קברניט באל־על. לא שלקברנ
טים באל־על חסר כסף, חס־וחלילה, אנ
תסכימו איתי שהם לא מיליונרים.

הקברניט של לאה היה, כזכור **שמולי שמיר**, שהתגרש בזמנו מאשתו **רות** בגלל אשת־החברה **יונה רחובין**. לא
תפסה אותו איך שהוא סיים את יחסיו ז
הדוקים עם הגברת לחובין. אבל האהב
הזו, ואל תשאלו אותי למה, לא החזיק
מעמד יותר מאשר שנה שלמה, ואיך שנ
מרה, חזר הקפטן שמיר אל אשתו רות
שחיכתה לו כל הזמן בסבלנות, ואומרי
שהם נמצאים כעת בירח־דבש ניצחי.

אך לא אחת כמו לאה תתן לעצ
להרגיש מוזנחת ונעזבת. היא מצאה
מייד אהבה חדשה, בדמותו של רופ
ענר ניו־יורקי עשיר ומצליח, המייצ
את חיטמיהן של דוגמניות ושחקניות
הטבע לא חנן אותן בשלמות.

ואומרים אפילו שהדוקטור ולאה מא
הבים עד־כדי־כך, שאולי תגיע סוף־ס
הדיילת החתיכה אל המנוחה והנחלה,
מהרה בימינו, אמן.

אותו באמת אי־אפשר להאשים. אחרי הכל,
הרגילו אותו למסיבות משחר ינקותו.
כשהוא נולד, ערך לכבודו סבא אוסט־
שינסקי, כזכור, מסיבה־רבתי בלב הפר
דסים ליד רחובות, והמסיבה הזו היתה כל־
כך מוצלחת, עד שמה הפלא שהקטן נדבק
בחיידק המסיבות?

מדינת ישראל
משרד החקלאות

להלן
לוח המחירים המוסכם
ל־15.6.75 - 20.6.75

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

	לצרכן		
ירקות			
עגבניות מעולות	1.50	ל"י	הק"ג
מלפפונים מעולים	2.85	"	"
גזר	1.65	"	"
חצילים	2.20	"	"
תפוא"ד חדשים	1.95	"	"
תפוא"ד חדשים ארוזים (ירושלים)	2.15	"	"
תפוא"ד מהנגב	1.15	"	"
תפוא"ד מהנגב ארוזים	1.50	"	"
בצל יבש	0.85	"	"
בצל ארוז (ירושלים)	1.00	"	"
פירות			
אשכוליות — סוג יצוא	2.30	"	"
בננות	3.95	"	"
עופות			
פטם צעיר קפוא מוכן לבישול גודל 2			
שקית שקופה והחתימה כתומה	9.00	"	"
תנועוף, טנא עוף, עוף מיוחד מעולה	10.50	"	"
דגים			
בקלה — פרוס אחיד עשוי מדגים			
שמשקלם לא פחות מ־360 גרם	9.30	"	"

הקומדיה הסקסית של השנה!

תלים אותה... ג'ק!

•פרק ג'ונס •פאגי בורטון

בכורה ארצית
בקולנוע „סינמה 1" תל־אביב
4.30 — 7.30 — 9.30

בצבעים רק למבוגרים

אל על
ורק
אל על
NON STOP
U.S.A.

אל על היא חברת התעופה היחידה המקיימת טיסות מישראל לארה"ב, במטוסי ג'מבו וללא חניית ביניים.

תל-אביב 9.00 בבקר

ניו-יורק 2.00 אחה"צ

לקבלת פרטים-פנה לסוכן הנסיעות שלך או לאחד ממשרדי אל-על:
תל-אביב טל. 294333 ירושלים טל. 233333, חיפה טל. 640966.

טוס בחברה שלך
אל על נתיבי אויר לישראל

חגי לבינסון אילון

רחל מרחלת על כל העולם

ירושלים של זהב חיה ומתגוררת בלונדון

אתם חשבתם שהיא לא מסוגלת לזה, שהיא בכלל לא יוצאת עם בחורים. יושבת כל היום בבית שלה, פורטת על הגיטארה. עוסקת את עיניה בדוק של עצבות ושרה מנגונים, אל מול הראי. אתם חשבתם שאם היא תתחתן פעם עם מישהו, זה יהיה עם הגיטארה שלה.

אז דווקא לכם, היא עשתה את זה

שולי נתן
התחתנה

ממש מתחת לאפכם, בשקט־בשקט, כימעט כמו שהיא שרה. התחתנה לה הזמרת של ירושלים של זהב, **שולי נתן**, עם אנגלי צעיר, מהנדס במיקצועו בשם **מתיו וויס**, ואפילו עברה להתגורר איתו בעיר־מולדתו, לונדון.

כמה חבל. מהיום והלאה לא תהיה לנו יותר זמרת עצובת־מבט, עם גיטארה, ולא מיתוסים על עיר של זהב שחוברה לה יחדיו. מה שמזכיר לי שכאשר הייתי ילדה קטנה היתה זמרת אחת, שגם היא היתה מיתוס, וקראו לה **נחמה הנדל**, שיום אחד הפכה להלנה הנדל. התחתנה עם איזה גיטאריסט גרמני, ומאז נעלמו כמעט עקבותיה.

מה שחסר לנו זה ששולי נתן תהפוך פתאום לג'ולי נתן, ואז באמת נתחיל, כמו נחמה הנדל בשעתו, להאמין אפילו במטאפיסיקה.

החבילה נתפרדה ומשוטטת בעולם

ז'אק ואן קתמור
מחכים

כן, כבר הרבה זמן לא שמענו על חבורת העין השלישית. מאז שהם נסעו בהפגנתיות ובהמוניות מן הארץ, נטמעו החבר'ה האלה ברחבי העולם, ולמרות חלוקים הגדול להתאחד מחדש מניו־יורק, שבה — בניגוד לארצנו הקטנטונת והפרובינציאלית — יבינו לבסוף את האמנות שלהם, רק מעטים מהם הצליחו להגשים את החלום המשותף.

אז ככה. השחקן **אבי אביבי**, שסירטו שלושה ועוד אחת מוצג כרגע על מסכינו, מסתובב לו אי־שם בין קטמנדו לאמסטרדאם, ואיש לא יודע היכן בדיוק.

החברה של אבי, הדוגמנית **דולי סיפן**, היא באמת היחידה מהחבורה שאכן נמצאת בניו־יורק, אבל היא נמצאת שם כבר הרבה זמן, כך שהיא לא דוגמה. כן, היא גם די מצליחה שם בתור דוגמנית, אבל גם זה לא דוגמה, כי דולי, אם כל מה שתגידו עליה, בהחלט נראית הלוואי על כולנו.

ראש החבורה ומנהיגה הרוחני, הבמאי **ז'אק מוריי קתמור**, תקוע בפאריס אצל אחיו סמי, אחרי שביים סרט דוקומנטרי עבור ממשלת סנגאל, ואחרי שלא קיבל אישור משילטונות־ההגירה של ארצות־הברית להיכנס לתחומה של המעצמה הגדולה ביותר בעולם.

ואם מישהו מכם חושב שאשתו, הדוגמנית **אן טוכמאייר**, יושבת כמו כל אשה קטנה וטובה בבית, ומחכה ששילטונות־ההגירה ישנו את דעתם על בעלה, אז יש לו טעות.

אן משוטטת לה ברחבי אמריקה, בחברתו של צלם־הסרטים **אמנון סלומון**, גם הוא איש חבורת העין השלישית, וכרגע נמצאים השניים בקנדה אצל הצלם **אורי כוהן** ואשתו הזמרת, **פארן**, נכון, גם הם מאנשי החבורה.

דניאלה שבה הביתה

זה קצת עצוב, אבל עובדה, מה אפשר לעשות. אחרי כל הצרות שעברו על **דניאלה דינור**, בתם של הסופר **ק. צטניק**, ואשתו העסקנית **נינה דינור**.

אז אחרי שהואשמה על־ידי המישטרה בהעלמת מטבע זר וניידונה למאסר, ואחרי ש**לוי לוי**, אבי בתה, לא היה איתה בזמן

דניאלה דינור
חזרה

השתלשלות המאורעות ובזמן המישפט עצמו. ואחרי שעונשה הומתק, ובמקום לרצות עונש־מאסר בבית־הסוהר, היא ריצתה את עונשה בעבודות־ניקיון בנפה הצפונית של מישטרת תל־אביב, כשהיא יכולה, כתוצאה מכך, לטפל בתינוקת שלה **לי**, שכן כל לילה שבה למלון באזל שבו התגוררה.

אז אחרי כל זה נסעה דניאלה לאמסטרדאם, אל לוי לוי שלה, כשהיא מכריזה באוזני חברים ובאוזני עיתונאים סקרנים, שכל רצונה עלי־אדמות הוא שהסיוט הזה יעבור, והיא תהיה כבר ביחד עם לי ועם לוי לוי באמסטרדאם, שבה החופש חוגג את ניצחונו.

אז אחרי כל זה, בימים אלה ממש, חזרה דניאלה ארצה, כתום פחות מחודש־שהייה באמסטרדאם, ביחד עם התינוקת שלה. גם מי שהתאמץ ופקח שבע עיניים, לא יכול היה לראות בסביבה את לוי לוי.

ידידיהם מספרים כי השניים, שלא היו נשואים, נפרדו, ודניאלה חזרה ארצה פשוט כדי להתחיל הכל מחדש.

פצצה אטומית בסביון

הוא התגשמות חלומה של כל אם בישראל, והתגשמות חלומן של הרבה בחורות שאני מכירה. כי לא בכל יום מסתובב בסביבה פיסיקאי צעיר, חתיך ומצליח שמתעניין בפצצות סתם.

תגידו לי אתם, כמה מהפיסיקאים שאתם מכירים באופן אישי מדברים לא רק על נושאים מדעיים, כי אם גם סתם על חתיכות ומסיבות, ושאר עניינים שבגל הקל? אני מכירה רק את **גיורא דובלון**, הפיסיקאי הירושלמי המכונה על־ידי תושבי טעמון: „האיש שלנו בכור־האטומי."

גיורא דובלון זה, שיש הטוענים שהוא חצי־גאון, הוא גם צייר חובב וגם חובב־חתיכות, ואלה, ברוך השם, לא חסרות לו. כי דובלון הוא איש־מסיבות מובהק, ותמיד אפשר היה לראות אותו במסיבותיה של עיר־הקודש בחברת אחת היפות שבעיר.

אלא שלאחרונה נעלמו עיקבותיו. הבן־אדם אומנם היה בא לירושלים רק לסופי־שבוע, יען כי את השבוע בילה באחד הכורים האטומיים, אבל כעת, אפילו בסופי־שבוע לא רואים אותו. חבריו הטובים החלו דואגים לפיסיקאי הבלונדי וה־ממושקף.

והנה התגלה הסוד: הבן־אדם התאהב, ולא סתם התאהב כי אם ב**דינה'ה**, שהיא אהבה ישנה־נושנה שלו, שנסעה לה ב־חברת הוריה האמידים לחו"ל, ושבה ארצה לפני שבועות אחדים.

אלא שדינה'ה, מה אפשר לעשות, היא לא־ירושלמית שלא־באשמתה. ההורים שלה בחרו, מטעמים השמורים עימם בילבד, ל־התגורר בסביון, ודינה'ה בחרה, מטעמים השמורים עימה בילבד, להתגורר איתם. וכך נוסע לו מדי סוף־שבוע הפיסיקאי ה־מאוהב בקו דימונה־סביון, כשהוא אפילו אינו מעיף מבט לכיוון ירושלים.

אז תגידו, זה יפה ככה לבגוד בירושלים, ועוד בגלל בחורה?

בעיקבות האל־אס־די אל המוסד הסגור

הוא היה שחקן צעיר ויפה־תואר. בתור אחד שכזה מצא את עצמו מגלם תפקידים בתיאטרון ובקולנוע, מייד עם סיום לימודיו בבית־הספר למישחק.

הוא נחשב כבחור רציני, מבית טוב.

לפני כחודשיים חל מיפנה בחייו של השחקן, שהיה בהחלט מה שנקרא מרובע. הוא התוודע לחבורה מסויימת, החל משתמש בסמים. העניין מצא חן בעיניו עד־כדי־כך, שהוא לא הסתפק בעישון חשיש בלבד, החליט לנסות גם אל־אס־די.

הוא נכנס לטריפ. הוא נהנה. אלא שמאז החל השחקן, שנחשב קודם־לכן כבעל מסור, לגלות סימנים מוזרים ביותר באופיו. הוא היכה את אשתו פעמים אחדות, נעלם מהבית והחל להיעדר מהצגות.

אמו המודאגת, שיש לה השפעה עליו, שיכנעה אותו לגשת לפסיכולוג, שהורה לאשפזו מייד באחד המוסדות הפרטיים. באותו מוסד מקובל לשתף פעולה עם רצונו של החולה, ומאחר שהשחקן החליט כי הוא זמר־פופ נערץ, ערכו לכבודו אנשי המוסד קונצרטים.

כתום תקופה קצרה, שוחרר. אך מייד, ביום השיחרור, הלך לידיד ולקח ממנו בסתר עוד גלולת אל־אס־די. הצעיר החל מסתובב ברחובות תל־אביב, והגיע לבניין העירייה, שם קטף פרח ועלה ללישכתו של ראש־העירייה, כשהוא אומר למזכירה שברצונו לתת את הפרח לצ'יצ', כאות־הוקרה. המזכירה קראה למישטרה, והצעיר הוכנס לאישפוז — הפעם במוסד סגור.

העולם הזה

פרשת המורד שנאסרה על-יד הרבנים „לבעלה ולבועלה

האם אשה זו

תפיל את הממשלה?

מרגנית ל